

1

Δημοσθένους
οἱ τρεῖς Ὀργανδιακοί

Α. Ζ. Καραστανγιάνου

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Handwritten signature

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΜΕ ΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ

Handwritten signature
Handwritten signature

Α. Ε. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΠΡΟΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΓΧΟΥ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΛΕΩΝΗ

16 — Όδου Περικλέους — 16

1913



ΕΙΣΑΓΩΓΗ Α'. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

Ἡ Χαλκιδικὴ ἀπώκισθη ὑπὸ Εὐβοέων καὶ μάλιστα Χαλκιδέων. Πολλαὶ δ' αὐτόθι πόλεις ἤκμασαν καὶ ἐξόχως ἡ Ὀλυνθος. Αὕτη ἐπὶ Φιλίππου προΐστατο συμμαχίας τοῦ πλείστου τῶν Χαλκιδικῶν πόλεων. Ὅτε δ' ὁ Φ. τῷ 357 π. Χ. ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, οἱ Ὀλυνθιοὶ ἠθέλησαν νὰ συμμαχήσωσι μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' οὗτοι ἐθεώρουν τὸν Φ. φίλον, διότι εἶχε διακηρύξει, ὅτι δι' αὐτοὺς θὰ ἐκπολιορκήσῃ τὴν Ἀμφίπολιν· διὸ ἀπέπεμψαν τοὺς Ὀλυνθίους. Ἦνοιζαν μὲν ἀμέσως τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ κατόπιν ἐσορτῆς. Διότι ὁ Φ. οὐ μόνον τὴν Ἀμφίπολιν ἐκράτησεν, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ τὴν Πύδναν τῶν Ἀθηναίων κτῆμα ἐκυρίευσεν, καὶ ἵνα τοὺς Ὀλυνθίους προσοικειωθῇ παρητήθη μὲν ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ Ἀνθεμοῦντος, κυριεύσας δὲ Ποτίδαιαν (356) κτῆμα τῶν Ἀθηναίων ἐδωρήσατο αὐτοῖς. Προσέτι δὲ τὰς οἰκίας τῶν πρώτων τῆς Ὀλυνθοῦ ἐπλήρου δώρων. Ὅθεν οἱ Χαλκιδεῖς συμμαχήσαντες αὐτῷ συνεπολέμουν ἐπὶ τινα ἔτη κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' ἀυξηθέντος τοῦ Φ. καθ' ὑπερβολὴν ἔν τε τῇ Θράκῃ καὶ Θεσσαλίᾳ, φοβηθέντες εἰρήνευσαν (352) πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Διὸ ὁ Φ. ἐν ἔτει μὲν 351 π. Χ. ἔκαμε στρατιωτικὴν ἐπίδειξιν σκοπῶν τὴν ἐκφόδῃσιν τῶν Ὀλυνθίων, τὸ δὲ θέρος τοῦ 349 π. Χ. αἴφνης εἰσβλῶν ἐπολιόρκησέ τινας τῶν πόλεων τῆς Χαλκιδικῆς. Ὅθεν οἱ Ὀλυνθιοὶ συνεμάχησαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων.

Τότε ὁ Δημοσθένης ἀπήγγειλε τὸν α'. Ὀλυνθιακόν. Ἐν τούτῳ δὲν ἐνδιατρίβει πολὺ περὶ τὴν ἀνάγκην συμμαχίας καὶ βοηθείας, διότι ἦν ὁμοφωνία ἐπ' αὐτῶν. Ἀλλὰ ζητεῖ νὰ ἐνεργήσωσιν ἐρρωμένως καὶ αὐτοπροσώπως καὶ νὰ βοηθήσωσι μὲν εἰς Ὀλυνθον, νὰ εἰσβάλωσι δὲ εἰς Μκεδονίαν. Ποιεῖται δ' ἐκκλησίαν εἰς τὴν φιλοπατρίαν πάντων τῶν πολιτῶν. Προτείνει δειλῶς καὶ τὴν εἰς στρατιωτικὰ τροπὴν τῶν θεωρικῶν.

Ὁ Δ. δὲν εἰσηκούσθη· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν μόνον 2000 ξένους καὶ 38 τριήρεις ὑπὸ τὸν Χάρητα. Ἡ βοήθεια αὕτη καὶ ἡ πρὸς Ὀλυθίους συμμαχία ἔγειναν τὸ θέρος τοῦ 349 π. Χ. Τότε ἐξεφωνήθη ὁ λόγος οὗτος.

Περίληψις. — Ἐν τῷ προομίῳ ἐξάρας τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς πρόκειται, προσκαλεῖ τοὺς ἀκροατὰς ν' ἀκούσωσιν εὐμενῶς τοὺς ῥήτορας πάντας, ἵνα ἐκ πολλῶν γνωμῶν τὴν ἀρίστην ἀσπασθῶσιν (§ 1).

Βοηθήσατε ταχέως τὴν Ὀλυθον αὐτοπροσώπως, καὶ πέμψατε πρέσβεις, ἵνα ἀγγείλωσι τὴν ἀπόφασίν σας καὶ διαλύσωσι τὰς παγίδας τοῦ Φ. (2—3) Εὐτυχῶς ἡ μοναρχία ἡ καθιστάσα αὐτὸν ἰσχυρὸν ἐν πολέμῳ τὸν καθιστᾶ ὑποπτονταὶ δημοκρατίαις, οἷα ἡ Ὀλυθος. Διὸ γινώσκουσιν οἱ Ὀλύθιοι, ὅτι ἐκ τοῦ Φ. ἐπίκειται αὐτῶν μὲν ἡ δουλεία, τῆς δὲ πόλεως ἡ καταστροφή. (4—5) Ἔθεν καιρὸς δραστηρίως νὰ πολεμήσητε αὐτοπροσώπως καὶ δι' εἰσφορᾶς χρημάτων· ἄλλως τί θὰ προφασισθῆτε; Ἐζητεῖτε νὰ κάμητε Ὀλυθον καὶ Φ. ἐχθρούς. Ἐγειναν. Ἐνεργήσατε λοιπὸν δραστηριώτερον ἢ ὅτε ἔκινδύνευον ἄλλαι πόλεις. Ἐξ εὐνοίας δὲ τῶν θεῶν δυνάμεθα νῦν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὰς ζημίας ἡμῶν, καὶ ν' ἀνακτήσωμεν τὴν ὑπόληψίν μας (6—11). Ἄλλως ἂν πέσῃ ἡ Ὀλυθος ἀνοίγεται τῷ Φ. ἡ εἰς Ἀττικὴν ὁδός. Ἐνθυμήθητε δὲ τὰς ἀπαύστους στρατείας του. Ἐξ ἔσων ἐπραξε συμπεράνατε τί θὰ πράξῃ. Ἄν δὲ εἰς τὴν δραστηριότητά του ἀντιτάττωμεν ῥαθυμίαν, θὰ πληρώσωμεν ἀκριβᾶ τὰς τέρψεις αὐτῆς (12—15).

Πῶς δὲ πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν; παρασκευάζοντες στρατοὺς δύο, ὧν ὁ εἷς θὰ σώσῃ τὴν Χαλκιδικήν, ὁ δ' ἕτερος θὰ δρώσῃ τὴν Μκεδονίαν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἡ θὰ λάβωμεν τὰ θεωρικά ἢ θὰ κάμωμεν εἰσφοράν. Ἄνευ δὲ χρημάτων οὐδὲν γίνεται. (16—20).

Ἡ δὲ θέσις τοῦ Φ. εἶνε κακὴ, διότι πολεμεῖ μὲν ἐν Χαλκιδικῇ, ἀπειθοῦσι δ' οἱ Θεσσαλοί, οἱ δὲ Παῖονες, Ἰλλυριοὶ καὶ πάντες θέλουσι τὴν ἐλευθερίαν των. Αἱ δυσχέρειαὶ αὐ-

τοῦ εἶναι ὑπὲρ ἡμῶν. Κάμετε λοιπὸν, ὅ,τι θὰ ἔκαμνεν, ἀν-
ῆτο εἰς τὴν θέσιν σας (21—24).

Πρόκειται δὲ νὰ ἐκλέξητε ἐν τῶν δύο, ἢ τὸν ἐκτὸς τῆς
Ἀττικῆς ἢ τὸν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ πόλεμον. Σωζομένης
τῆς Ὀλύνθου θὰ πολεμήσητε ἐκεῖ· εἰάν πέσῃ δέ, οὐδεὶς θὰ
ἐμποδίσῃ τὸν Φ· νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Τοιοῦτος δὲ
πόλεμος θὰ ᾔναι καταστροφὴ τῆς χώρας. (25—27).

Ἐπίλογος— Ἀποστροφὴν ποιούμενος πρὸς τοὺς πλουσίους,
νεούς, καὶ βῆτορας, προσκαλεῖ αὐτοὺς νὰ συντρέξωσι πρὸς
σωτηρίαν τῆς πόλεως (28).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α'.

Ἄντι πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλγειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρησίμων ἐσκεμμένος ἦκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραγοῖμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων βραδία τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἰρεσιν γενέσθαι.

Ἄντι πολλῶν=διὰ χρημάτων, ἃ ἔχω, ἀγοράζω βουλήν προσφερομένην. Τὸ δὲ πρὸ πολλῶν θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι παρόντων πολλῶν χρημάτων καὶ βουλῆς ἀγαθῆς προτιμῶ ταύτην. Ἡ ἔννοια: τί δὲν θέλετε δώσει; τὸ πᾶν θέλετε δώσει, ἂν θέλει γένοιτο φανερόν. —νομίζω=πιστεύω. Βεβαιότητα οὐχὶ ἀμφιβολίαν σημαίνει ἄλλως θὰ ἦτο προσβλητικόν.—εἰ . . . γένοιτο] ἄντικ τοῦ ἐλέσθαι=τὴν φανέρωσιν τοῦ μέλλοντος.—τὸ μέλλον συνοίσειν=ὁ ἐλπίς εἶναι ὅτι θὰ ὠφελήσῃ, δηλ. ἡ δραστηριότης καὶ αὐτὸ πρόσωπος στρατεία, ἢ εἰς Ὀλυμπον καὶ Μακεδονίαν στρατεία, ἢ τροπὴ τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά.—περὶ ὧν σκοπεῖτε] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ γένοιτο.=περὶ τούτων περὶ ὧν σκοπεῖτε, οὐχὶ = περὶ τούτων ἃ σκοπεῖτε. διότι σκοπεῖν τι=θεωρεῖν, ἐξετάζειν τι, τὸ δὲ σκοπεῖν περὶ τίνος=σκέπτεσθαι. — ὅτε τοίνυν] οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἐπάγει ἀμέσως τὸ συμπέρασμα· διότι τὰ ἀμφισβητούμενα αἰτιολογοῦνται. ὅτε =ἐπειδή.—οὕτως] προτιμᾶτε δηλ. τὸ συμφέρον τῆς πόλεως ἄντι πολλῶν χρημάτων. — οὐ γὰρ . . . εἰπεῖν] πρὸ τοῦ Δημοσθένους ἠγόρευσαν ἄλλοι. Τούτων τις ἀνέπτυξεν ἴσως διαφόρους ἰδέας προσειπῶν, ὅτι ἐπὶ μακρὸν ἐμελέτησε τὸ πρᾶγμα. Διὸ ὁ Δημοσθένης προτρέπει τοὺς Ἀθηναίους ν' ἀκούσῃ καὶ τοὺς αὐτοσχεδιάζοντας, διότι δυνατὴν ἢ τύχην τῶν αἴφνης νὰ ἐμβάλῃ τινὶ φαεινῇ τινῇ ἰδέαν. Δὲν ἔννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὁ λόγος του εἶναι αὐτοσχεδῖος, ἀλλ' ὅτι ἡ τύχη δύναται νὰ ἐμβάλῃ αὐτῷ σωστικὴν τινῇ βουλήν. Τὸν Δημοσθένη δὲν διέκρινον αὐτοσχεδιάσματα ἀλλὰ μακρὰ μελέτη. Ἄνδρες σπουδαῖοι, ὡς ὁ Περικλῆς καὶ Δημοσθένης, ἀπέφευγον τὸ προχεῖρωσ

2 Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφίεις ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν. εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά· ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε καὶ μὴ πάθητε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ

ἀγορεύειν, ἄλλοι δὲ ἠρέσκοντο, ὡς ὁ Δημάδης. — ἤκει] ἐπὶ βητόρων ἐλέγετο ἡ κ ε ι ν, πα ρ ι ε ν α ι, πα ρ ε λ θ ε ῖ ν, ἀ ν ἰ σ τ α σ θ α ι = παρουσιάζομαι, ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα — τῆς τύχης] εἶναι κατηγ. τοῦ ἐπελθεῖν. Ἡ σύνταξις: ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἴπειν πολλά τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης = τυχερόσας. — ἐκ τοῦ παραχρῆμα] τὸ πα ρ α χ ρ ῆ μ α ἦν εμπρόθετος προσδιορισμός, καταστάς ἐπὶ = ἐκ τοῦ προχείρου, αὐτοσχεδίως, ἄνευ προπαρασκευῆς. — ἀπάντων] = ἐυκεμμένων καὶ αὐτοσχεδίων. — τῶν συμφέροντων] γενικὴ ἀντικειμενικὴ τοῦ ἀ ἴ ρ ε σ ι ν. = ὥστε ἐλῆσθαι βραδίως τὸ συμφέρον.

2 οὖν] συμπέρασμα ἐκφέρει τοῦ ὅλου προοιμίου = εἴθε φιλοτάριδες καὶ ἀκούετε ὅλους· σῆς λέγω λοιπὸν ὅτι ὁ παρῶν καιρός· κ τ λ — μόνον οὐχί! = σχεδόν. Μετριάζει τὸ φ ω ν ῆ ν ἀ φ ἰ ε ῖ ς. — φωνὴν ἀφίεις] προσωποποιία, δηλ. παράστασις τῶν ἀλόγων καὶ ἀφύχων ὡς ἐμφύχων καὶ λογικῶν πρὸς ἔμφισιν. = μόνον ποῦ δὲν βγάξει φωνὴν. Πας ἡμῖν «τὰ πράγματα φωνάζουν.» = ἐκείνων] = περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε· § 1: = τὰ ὀλυνθιακά. Εἶναι ἀντικ. τοῦ ἀντιληπτέου. — αὐτοῖς] ἄντων. ὀριστικὴ = ἀτοίσας, οὐχὶ διὰ ξένων. — αὐτῶν] ἄντων. ἐπαναληπτικὴ. = τῶν πραγμάτων. — ἡμεῖς γ' οὐκ . . . αὐτά] σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ὁ εὐχρηστον ἐπὶ δυσαρέστον. Πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρρεσκείας καὶ ἀπὸ θ' προσώπου (φροντίζετε) εἰς α'. μετέβη, καὶ ἀντι βραθυμεῖτε ἢ ἀμελεῖτε περιέπλεξε τὸν λόγον ἐν περιφράσει ὀριστικῇ. Ἡ τοιαύτη περιπλοκὴ καὶ νῦν συνήθης. Ἡ σύνταξις: οὐκ οἶδα ὄν τινα τρόπον ἡμεῖς δοκοῦμέν μοι ἔχειν πρὸς αὐτά. — δὴ] συλλογιστικὸν = φυσικὰ λοιπὸν φρονῶ, τούτων οὕτως ἐχόντων φρονῶ. — ἤδη = ἀμέσως τώρα, ἄνευ ἀναβολῆς. — ψηφίσασθαι] κυρίως θέτω ἐν τῇ κάλπῃ τὴν ψηφίον μου. τοῦτο ὅμως ἐγένετο μόνον ἐπὶ ζητημάτων προσωπικῶν Συνήθως ἔ χ ε ι ρ ο τ ὶ ο υ ν δηλ. ἀπεφάσιζον τεινοντες (ὑφούνητες) τὰς χεῖρας. Ἐδῶ χειροτονίαν σημαίνει. — τὴν ταχίστην] ἴδε «τὴν πρώτην» γ'. Ὀλ. 2. — ἐνθένδε] με δυνάμεις ἐντεῦθεν, δηλ. ἐκ πολιτῶν συγχειμένας, οὐχὶ ἐκ ξένων. — βοηθήσετε πάθητε] μετὰ ῥῆμα ἐνεργείας σημαντικὸν τίθεται πλαγίᾳ ἐρώτησις διὰ τοῦ ὅπως καὶ μέλλοντος ὀριστικῆς. Τίθεται ὅμως καὶ ὑποτακτικῆς. Πολλὰκις δὲ, ὡς ἐδῶ, μίγνυνται ἀμφότεροι οἱ τρόποι. — καὶ πρότερον] ἴδε § 3, 8. — πρεσβείαν] μετωνυμίας σχῆμα. ἀντὶ πρέσβει. — ἥτις ἐρεῖ] ἀνιφ. τελικὴ πρότ. = ἐροῦσαν. — ταῦτα] = τὴν ἀπόφασιν ὑμῶν καὶ παρα-

καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος 3
 μὴ πανούργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι.
 τὰ μὲν εἰκῶν, ἤνικ' ἂν τύγῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιοπίστος
 δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν
 ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν τρέψη τε καὶ παρασπάσθηται τι
 τῶν ὄλων πραγμάτων, οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες 4

σκευῆν. — παρέσται] θὰ εἶναι παροῦσα ἐπιβλέπουσα τὰ πράγματα.
 ἵνα μὴ πρὶν φθόση ἢ βοήθεια, γείνωσι τὰ ἐν § 3 Διὰ τὴν παρὰ
 ἔλαθε δοτικὴν

§ ὡς] δὲ ὅτι. Αἰτιολογεῖ τὰ «πέμπειν . . . παρέσται» Τοῦ ἔστι
 ὑποκ. εἶναι τὸ τ ο ὕ τ ο, οὐ κατηγ. δέ ο ς. — πανούργος] α'. =
 δραστήριος, κητόπιν ἐπὶ κακῆς σημ. = ῥαδιούργος, πονηρὸς. — δεινὸς
 χρῆσθαι] δηλοῖ περὶ τὴν ἢ πανουργίαν τοῦ Φιλίππου. = ἰκανὸς περὶ
 τὴν διεξαγωγὴν ὑποτίσεων. Τὸ δεῖν ὅς παράγεται ἐκ τοῦ δέ ο ς
 καὶ σημαίνει α'.) ἐμπνέων φόβον β') ἐμπειροί, ἰκανός, ἔξοχος ὡστε
 ἐμποεῖν φόβον τοῖς ἀμύλλωμένοις. Οὕτω παρ' ἡλῆν τὸ φ ο β ε ρ ὅ ς.
 — Χ ρ ῆ σ θ α ι] εἶναι προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς τοῦ δεῖν ὅς. — εἰ-
 κῶν] π. χ. ἔδωκε. Ὀλυθθίους Ποτιδαίαν καὶ Ἀθημεοῦντα. — τύγῃ
 ἐννοεῖται εἰκῶν. Τὸ εἰκεῖν ἄρα δὲν ἦτο σύνθετος τῷ Φιλίππῳ ἀλλὰ
 κατ' ἀνάγκην ὑπεχώρει ἐνίστη. — ἀξιοπίστος] ἂν τις ἐδουπίσται πρὸς
 τὰς περὶ ἀρχαίας τοῦ Φιλίππου, ἐπίστευεν ὅμως τὰς ἀπειλὰς τοῦ
 βλέπων τὰς δυνάμεις καὶ τὰ ἔργα του. — ἀπουσίαν] ὅτι εἴμεθα νω-
 θροὶ καὶ δὲν ἐκπληροῦμεν τὰς ὑποσχέσεις. διότι. ἂν καὶ πολλάκις
 πολλοῖς ὑπεσχέθημεν βοήθειαν, ἤλθομεν κατόπιν ἐίρητης. — τρέψη] με-
 ταβάλλῃ, μετατρέψῃ τῶν πραγμάτων τὴν κατὰστασιν. — παρὰ-
 σπάσθηται] ἀφ' ἡμῶν ἀρπάσῃ (ἢ ἐλύσῃ κτ) πρὸς ἑαυτὸν — τῶν
 ὄλων πραγμάτων. πράγματα ἐδῶ εἶναι ὁ Ὀλυθθιακὸς πόλεμος. Τὰ
 ὄλα π ρ ᾶ γ μ α τ α = τὸ σύνολον τῶν πραγμάτων, τὰ κυριώτερα
 πράγματα. Ἡ φράσις αὕτη πολλάκις περιλαμβάνει πάντα τὰ δη-
 μόσια ἀντιθέτως πρὸς τὰ τῶν ἰδιωτῶν ἢ πρὸς ἕκαστον τῶν δημοσίων.
 ἄλλοτε δ' ἐννοεῖ τὰ γενικά πράγματα συμμαχίας τινὸς ἀντιθέτως
 πρὸς τὰ μερικὰ τῶν συμάχων. Οὕτως ἐν πολέμῳ τὰ μερικῶς συμ-
 βαίνοντα παραβάλλονται πρὸς τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὄλου πολέμου. Δοι-
 πὸν = μὴπως μετατρέψῃ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐλύσῃ τι τοῦ συνόλου τοῦ
 τοῦ πολέμου = τεῖνον πρὸς τὴν ὀρστικὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἔκθεσιν τοῦ πολέμου
 4 Φοβήσας τοὺς Ἀθ. δ' ἂ τῶν ἀνωτέρω, ἐνθαρρύνει πάλιν αὐτοὺς διὰ
 τούτων. — οὐ μὴν ἀλλὰ] = οὐ μὴν τρέψη τε καὶ παρασπάσθηται ἀλλὰ.
 Προσῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως, ὅπως τὰ οὐ μέντοι ἀλλὰ, οὐ γὰρ ἀλλὰ. — ἐπι-
 εικῶς] ἐκ τῶν ἐ π ἰ ἔ ο ι κ ε. εἶνε πολὺσημον = πρεπόντως, ἄρμο-
 δίως. εἶτα = σχεδόν, βεβηλῶς, ἰκανῶς. Ἀλλε, ὅπως τὸ ἴ σ ω ς, διὰ
 λιτότητα συχνὰ ἰσχυρῶς βεβηλοῖ, = λίαν. Ἐδῶ προσδιορίζει τὸ βέ λ-
 τ ι σ τ ο ν τῶν — πραγμάτων] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὄ. — καὶ βέλτε τον]
 ἐννοεῖται: ἐστί. — γὰρ] διασαφητικὸς = δηλαδὴ. — ῥητῶν καὶ ἀπορρή-
 των ἐπιξηγοῦσι τὸ π ᾶ ν τ ω ν. τὸ α'. = ὅσα δημοσιεύμενα
 βλάπτουσι, τὸ β'. = ὅσα δημοσιεύμενα βλάπτουσι. — δεσπότης] ἀπό-
 λυτος κύριος, ἀνεύθυνος, οὐχὶ ὑπεύθυνος ὡς ἐν δημοκρατίᾳ. — πρὸς
 τὸ πρᾶττεσθαι, πρὸς τὰς καταλλαγὰς] προειδοισμοὶ ἀναφορᾶς. —
 καταλλαγὰς] δὲν ἐννοεῖ συμβιβασμὸν, ἀλλὰ συνθήκην ὑποταγῆς, ὡς

Ἀθηναῖοι, τοῦθ, ὁ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκείνων ἓνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων καὶ ὄμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχῆ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῶ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιο ἄσμενος πρὸς Ὀλυμβίους, ἐναντίως ἔχει ▽ ὁ γὰρ ἐστὶ τοῖς Ὀλυμβίοις ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παρα-

ὡς τὰ ἐπόμενα δεικνύουσι. — πολλῶ προέχει, ἐναντίως ἔχει] ὑποκ. αὐτῶν: εἶναι καὶ παρεῖναι. Ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος αὐξάνει τὴν ἀντίθεσιν. Ἡ πρὸ τοῦ προέχει ἔχει ἐπιρρηματικὴν σημασίαν, ἣν προσδιορίζει τῷ πολλῶ. — πολὺ ὑπερτερεῖ, εἶναι μέγα πλεονέκτημα. — ποιήσαιο ἂν] ἀπόδοσις παραλειφθείσης ὑποθέσεως: εἰ βούλοιντο Ὀλυμβιοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. — ἄσμενος] φατηγ. τοῦ ἐκ ἐξ ἴν ο ς μὲ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν, ἀλλ' ἴσχυρότερον τοῦ ἄσμενος.

5 γὰρ] αἰτιολογεῖ τὸ ἐναντίως ἔχει. — ὅτι πολεμοῦσι] ἀντὶ ἀπαρεμφάτου. — περὶ . . . ὑπὲρ] πολλαὶ προθέσεις ἐναλλάσσονται μὲ μικρὰν ἢ οὐδεμίαν διαφορὰν. β'. Ὀλ. 1. Διὰ τὸ ἐπὶ ὑπὲρ διαφέρουσιν ὀλίγον. ἢ π ἐ ρ ἰ] τίθεται ἐπὶ πρᾶγματός, ὃ δὲν ἔχομεν καὶ θέλομεν ν' ἀποκτήσωμεν, ἢ ὑπ ἐ ρ πρᾶγματός, ὃ ἔχομεν καὶ θέλομεν νὰ σώσωμεν. Τοῦτο συμβαίνει ἐδῶ, ἀλλὰ οὐχὶ καὶ πανταχοῦ. = δὲν πολεμοῦν πρὸς ἀπόκτησιν δόξης οὐδὲ πρὸς ὑπεράσπισιν μέρους τινὸς τῆς χώρας. — ἀλλ' ἀναστάσεως] ἐννοεῖται ὑπ ἐ ρ. Ἐδῶ ἔγινε σύμπτυξις, ἀντὶ ὑπ ἐ ρ μ ἢ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ. — καὶ ἴσασιν ἢ σύνταξις = ἴσασιν ἅ τ' ἐποίησε τοὺς παραδ. τῶν Ἀμφιπολιτῶν τὴν πόλιν αὐτῶ καὶ ἅ ἐποίησε τοὺς ὑποδεξαμένους τῶν Πυδναίων. Τὰ Ἀμφιπολιτῶν Πυδναίων εἶναι γενικαὶ διαιρετικαὶ τῶν παραδόντας ὑποδέξαμένους. Αἰ μετοχαὶ δ' αὐτὰ εἶναι ἀντικ. ἄμεσον τοῦ ἐπιόησε, ἔμμεσον δ' εἶναι τὸ ἅ. Πρὸ τοῦ Πυδναίων ἐννοεῖται ἅ ἐπιόησε. Κατὰ Διόδωρον ὁ Φίλιππος εἰσελθὼν διὰ βήγματος εἰς Ἀμφίπολιν ἐξώρισε τοὺς ἀντιθέτους, φιλανθρώπως δὲ προσήνεχθη πρὸς τοὺς ἄλλους ὥστε] ὑπερβολικῶς εἶναι ἐνταῦθα ὁ Δ. Τοὺς δὲ προδότας τῆς Πύδνης ἐφόνευσε, διότι ἐφίλει τὴν προδοσίαν, ἀλλ' ἐμίσει τοὺς προδότας. — ὑποδεξαμένους] ἐννοεῖται αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν. Διὰ τὴν ἠπία λέξις ἀντὶ νὰ εἴπῃ προδόντας. — ἀπιστον ἢ τυραννίς ἀντὶ ἀπιστοῦς ἢ τυραννίς. Τυραννίς μετωνομικῶς κεῖται ἀντὶ τυραννός. — ἄλλως] τε κἀν] καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει καὶ μάλιστα ἂν. — πολιτείας] οἱ ῥήτορες διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐννοοῦσι τὴν δημοκρατίαν ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν πολιτεύμα.

κρο σί γω τινι

δόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμέ-
 νους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς,
 ἄλλως τε καὶ ὄμορον χώραν ἔχωσι· ταῦτ' οὖν ἐγνωκό- 6
 τας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰλλ' ἃ προσήκει
 πάντα ἐνθυμουμένους φημί δεῖν ἐβελῆσαι, καὶ παροξυνθῆ-
 ναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρή-
 ματα εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξίοντας καὶ μη-
 δὲν ἐλλείποντας, οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἐστ' ὑμῖν τοῦ
 μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γάρ, ὁ 7

6 τοῦτ'] τὰ ἐν § 3, 4, 5. Ἐπίσης ὁ οὖν εἶναι συμπερασματικὸς τῶν ἐν § 3, 4, 5.— ἐγνωκότας . . . ἐνθυμουμένους] προσδιορισμοὶ τῶν ἐθελήσασαι, παροξυνθῆναι, προσέχειν. Ἐγνωκότας=ἀφοῦ, ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ ἔχετε ἐννοήσει. Ἐνθυμομαίαι=ἐνθυμῶ δηλ. ἐν νῶ ἔχω, ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν, ὑπ' ὄψει.— τὰλλα] δηλ. δόξαν προγόνων, ἡγεμονίαν Ἑλλάδος, ἀδικίας Φιλίππου, μέγεθος κινδύνου. Τὸ ἄρβρον κράσιν ὑφίσταται, ἀλλὰ δὲν ἐκθλίβεται τὸ δ' ἐκ τῆς κράσεως φωνὴν εἶναι μακρόν.— προσήκει] ἐννοεῖται: ἐνθυμομαίαι.— φημί] ἀντικ. αὐτοῦ εἶναι τὸ δεῖν, οὐ ὑποκ. ἐθελήσασαι δὲν ἔχει ἀντικ. Ἡ ἔννοια: διςχυρίζομαι, ὅτι πρέπει βέλῃσιν νὰ καταβάητε καὶ νὰ ἐξαφθῆτε πρὸς ἐκδίκησιν καὶ ἀποχρῶσιν τῶν ἀδικιῶν τοῦ Φιλίππου καὶ νὰ ἔχητε τὸν νοῦν εἰς τὸν πόλεμον.— προσέχειν] προσέχειν τὸν νοῦν καὶ ἀπλῶς προσέχειν λέγεται.— εἴπερ ποτέ καὶ νῦν] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσέχειν. εἶναι φράσις ἐλλειπτικὴ συμπληρουμένη ἐκ τῶν συμφραζομένων.=εἴπερ ποτέ προσέχετε καὶ νῦν δεῖ προσέχειν— εἰσφέροντας, ἐξίοντας, ἐλλείποντας] προσδιορίζουσι τροπικῶς τὸ προσέχειν.— καὶ μηδὲν ἐλλείποντας] ὁ καὶ εἶναι εὐχρηστος καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἐκθεσίαν τῶν μερικῶν (εἰσφέροντας, ἐξίοντας) ἐπιτάσσεται ἐν τέλει λέξις γενική καὶ περιληπτική (μηδὲν ἐλλείποντας). — οὐδὲ . . . οὐδέ] ἀμφότεροι εἶναι ἐπιδοτικοί, ὁ μὲν πρῶτος καθ' ἑαυτόν, ὁ δὲ δεύτερος ἐπιδοτικὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς ἑλάσσον. Ἡ ἔννοια: διότι καὶ αἰτία δὲν ὑπάρχει, καὶ πρόφασις ἀκόμη δὲν ὑπάρχει τοῦ νὰ μὴ κάμνωμεν.=οὐ μόνον αἰτία ἀλλ' οὐδὲ πρόφασις ὑπάρχει.— γὰρ] αἰτιολογεῖ τὰ καὶ νῦν.— λόγος σκῆψις] τὸ α' σημαίνει αἰτιανπραγματικὴν, τὸ β' ὁ παράγεται ἐκ τοῦ σκῆπτομαι, ἐξ οὐσκῆπτρον, σημαίνει ἀβάσιμον πρόφασιν. εἰς ἣν στηρίζεται τις δικαιολογούμενος. 7 γὰρ] αἰτιολογεῖ τὰ οὐδὲ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἐθρύλου] μέ ἐν λ' ἔγραφοι οἱ Ἀττικοί. εἶναι πεποιημένη λέξις=ψιθυρίζειν διαδίδειν.— ἐκπολεμησάι]=εἰς πόλεμον καταστῆσαι. Λέγεται καὶ ἐκπολεμῶ. εἶναι ὑποκ. τοῦ δεῖν, τὸ ὄπριον εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ὁ.— αὐτόματον] εἶναι κατηγ. = αὐτομάτως. Σύνθετον ἐκ τοῦ αὐτόματ' καὶ μέμαα = ἐπιθυμῶ. ἄρα=ὁ γινόμενος μόνος του, αὐθόρμητος — καὶ ταῦτα] ἐπειδὴ ἔγεινεν ἐπιρρημα, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ γένος καὶ ὄριμὸν τοῦ εἰς ὁ ἀναφέρεται.=καὶ δῆ, καὶ μάλιστα.— ὡς]=καθ' ὄν τρόπον. τοῦτον τὰ ἐπόμενα ἐκθέτουσι.— ἀνείλοντο] κυρίως=σηκῶν, παίρνω ἐπάνω μου,



πάντες ἐθρόλουν, τέως Ὀλυνθίους ἐκπολεμῆσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι, εἰ μὲν γὰρ ὑψ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως. Ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἐχθρὰν αὐτοὺς
 8 ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν, οὐ δεῖ δῆτοιούτον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότες καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταῦτ' ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἤχομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρήσαν Ἀμ-

ἄρα ἀναλαμβάνω. — σφαλεροί] ἀστάτοι. ἀβέβητοι. — μέχρι τοῦ] εἶναι οὐδετέρου γένους. Περὶ χρόνου καὶ βαθμοῦ λέγεται. ὅπως ἐδῶ = μέχρι τινὸς σημείου, οὐχὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει. — ταῦτα] τὸ πολεμῆν καὶ τὰς συνεπειὰς αὐτοῦ. — ἴσως] ἐκ τοῦ ἴσως. εἶναι: α') βεβηιωτικὸν β') εἰκαστικόν. Ἐδῶ, ὡς τὰ ἡγούμενα δεικνύουσι εἶναι βεβαιωτικόν. — ἐκ τῶν] = διὰ τὰ. — ἐγκλημάτων] σημαίνει: α') κατηγορία, παράπονον β') ἀδικημα δι' ὃ τις ἐγκαλεῖται, ὅπως: ἐδῶ = διὰ τὰ πρὸς αὐτοὺς ἀδικήματα τοῦ Φιλίππου. — βεβία] δὲ φῦσι μισοῦμεν τὸν βλάψαντα καὶ μέλλοντα βλάψειν ἡμᾶς. — ὑπὲρ ὧν πεπόνθασιν] ἄγνωστα ταῦτα γνωστὸν μόνον, ὅτι, ὅτις ἢ Ὀλυνθὸς προσήγγισεν τοῖς Ἀθηναῖοις, ἢ Φίλιππος ἔκαμιν ἐπίδειξιν κατ' αὐτῆς στρατηγικῆν καὶ ὅ ἔκτοτε Φίλιππος καὶ Ὀλυνθιοὶ ἐδυτίστον πρὸς ἀλλήλους.

8 παραπεπτωκότες καιρὸν] = περίστασιν ἀνεπίστως ἐλθοῦσαν ἡμῖν δι' εὐνοίαν τῆς τύχης. — ταῦτ' καὶ ταῦτόν λέγεται. — ἤδη πολλάκις πρότερον] ἕκαστον ἰδίον τι σημαίνει = πολλάκις φοραῖς ἕως τῶρα ἐπαθετε πρότερον — εἰ γὰρ . . . καὶ πάλιν] ταῦτα ἔπαθον ἄλλοτε. — ἤχομεν] = εἶχομεν ἐπανέλθει εἰς Ἀθήνας. Συγχῆ τὸ ἤκειν = ἐπανέρχεται. Ἡ κ ο μ ε ν εἶπε, διότι καὶ ὁ Δημοσθένης ἦν ἐθελοντῆς τριήραρχος. Εἰς Εὐβοίαν ἐστράτευσαν τῷ 358 π. Χ. — πρῆξαν ἐπί] πάρειμι = ἔχω ἔλθει, καὶ εἶμαι. διὸ λαμβάνει προδιορισμὸν τῆς εἰς τόπον κινήσεως. «πάρεισιν ἐντοῦθοι» «παρεῖναι εἰς τὴν Πύκνα» — τοῦτ' ἐφ' οὐ ἴστατο — Ἰεραξ καὶ Στρατοκλῆ] ἦλθο, εἰς Ἀθήνας τῷ 358 πρὸς τὸ 357 π. Χ. ὡς πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν θελώντων νὰ παιδαῶσσι τὴν πόλιν τοῖς Ἀθηναῖοις, ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος ἠτοιμάζετο νὰ τὴν πολιορκήσῃ. — πόλιν] Ἀμφίπολιν. — παρεσχόμεθα] = εἰδείχναμεν. Τὸ μέσον εἶναι συχνότερον ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης. Τὸ ενεργ. = δίδωμι. Καὶ τὸ μέσον σημαίνει ὅστιν, ὅταν δίδωμέν τι εἰς ἰδίον. Ἐπαναλαμβάνει δὲ τὴν αὐτοπαθῆ ἄντων: ὁ π ἐ ρ ἡ μ ὦ ν α ὑ τ ὦ ν. — ἦν περ] ἐννοεῖται παρεσχόμεθα. — εἶχετ'] ὁ Δημοσθένης φρονεῖ ὅτι τὴν Ἀμφίπολιν κατεχόμενήν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων δὲν θὰ προσέβηκεν ὁ Φίλιππος, ἀφοῦ διὰ δόλου ἠγωνίσθη νὰ μὴ σταλῇ βοήθεια, λέγων ὅτι ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων θὰ τὴν καταλάβῃ. — τότε] σπανίως τίθεται ὡς ἀπόδοσις ὑποθέσεως, καθὼς ἐδῶ τοῦ εἰ πα ρ εἰ χ ὀ μ ε θ α. — πρῆχμάτων] φροντίδες, ἐννοίας τοῦ πρὸς ἀνάγκησιν τῆς Ἀμφιπόλεως πολέμου.

οιπολιτῶν Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τοῦτὶ τὸ βῆμα κε-
 λεύοντες ἡμῶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν
 αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν ἤνπερ
 ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε
 καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγ-
 μάτων καὶ πάλιν ἤνικα Πύδνα, Ποτιδαία Μεθώνη, Πα- 9
 γασαί, τᾶλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πο-
 λιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ
 προθύμως καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾶνοι καὶ
 πολὺ ταπεινότερῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ, νῦν δὲ
 τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προΐεμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματ'
 οἴομενοι σγήσειν καλῶς, ῥῆξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικούτον ἡλικίος οὐ-
 δεῖς ποῦ βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας, νῦν δὲ δὴ καιρὸς
 ἔκει τις οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὅς

9 ἤνικα. . . ἀπηγγέλλετο] προσδιορίζει τὸ εἰ ἐ β ο η θ ῆ σ α μ ε ν
 τὰ παρὶθ μετ' κατά τάξιν. Ἡ Πύδνα ἐάλω τῷ 457, ἡ Ποτιδαία τῷ
 356, ἡ Μεθώνη τῷ 353. αἱ Παγασαί τῷ 352, π. X. — τᾶλλα] Φεραί,
 Μαγνησία, Θράκης πόλεις. § 13. — τᾶλλα ἵνα μὴ] τὸ πλήρες: τᾶλλα,
 λέγω δ' οὕτω, ἵνα μὴ, ἢ τᾶλλα, σιωπῶ δὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν. ἵνα,
 μὴ. — καθ' ἕκαστα] εἶναι ἀντικ. τοῦ λέγω ν. — πολιορκούμενα]
 πληθ. οὐδέτερον, διότι τὰ ὑποκείμενα εἶναι ἀψυχα. Κατὰ τὸ πλησιέ-
 στερον τ ᾶ λ λ α ἐτέθη τὸ βῆμα. — τῷ πρώτῳ] ἐπεξήγησις τοῦ ἐ ν ἰ.
 Τὰ εἰς μία ἐν ἔχουσι συγχρόνως διασταλτικὴν ἐνὸς πρὸς πολλὰ καὶ
 ἀόριστον σημ. Ἐδῶ διαστέλλει πρὸς τὰ εἰρημένα ἀλλὰ καὶ δὲν ἠρί-
 ζει τι αὐτῶν. ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίθεται ἐν τῶν τακτικῶν, π ρ ὠ
 τ ο ς, δ ε ὑ τ ε ρ ο ς κτλ. ἢ ἐπίθετον: ἐν τ ὁ τ ε λ ε υ τ α τ ὠ ν,
 τ ὁ ἔ σ χ α τ ο ν, τ ο ὕ τ ο, ἐ χ ε ἴ ν ο. — προθύμως αὐτοί] ξένους
 ἐπεμφαν καὶ ἀπροθύμως, ὥστε ἀκαιρῶς ἤλθον. — ῥᾶνοι] = μᾶλλον εὐ-
 χείρωτος, ἀσθενέστερος. τὸ ἀντίθ. τον = χαλεπός. — νῦν δὲ] εἰσάγει
 τὸ γενόμενον ἀντιθέτως πρὸς τὰ μὴ γενόμενα εἶ χ ε τ' ἂν καὶ ἐ χ ρ ὠ
 μ ε θ' ἂν. Δὲν δεικνύει ἄρα παρόντα χρόνον ἀλλ' ἀντιθεσιν. — τὸ πα-
 ρὸν αἰεὶ] τὴν ἐκάστοτε παροῦσαν εὐκαιρίαν — προΐεμενοι] ἀπορρίπτω,
 καταφρονῶ, ἀμελῶ. — σγήσειν καλῶς] θὰ λάβουν καλὴν ἐκβασιν, θὰ
 πᾶν καλά. Ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης συνηθέστερον τὸ ἔ ξ ε ἰ ν. —
 ἡμεῖς] μετ' ἐμφάσεως = ἀτοί μας, μετὰ χεῖρα μας. — νῦν δὲ] δει-
 ξας τί ἔπαθον, ἐπ' ἐνέρχεται εἰς τὰ ἐν § 8 «οὐ δεῖ . . . ἀφείναι» καὶ
 συνεχίζει τὸν λόγον. — καιρὸς τις] ἐπεξήγησις αὐτῶν εἶναι τὰ οὐ τ ο ς
 ὁ τῶν Ὀλυνθίων. Τὸ τίς = σπουδαῖος, λόγου ἄξιος, ὡς τὰ κατωτέρω
 δηλοῦσι. — αὐτόματος] διότι οἱ Ὀλ. αὐθόρμητοι ἠτήσαντο βοήθειαν. —
 ἐκείνων] = τῶν καιρῶν.

- 10 οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἱμῖν ὑπερηγμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐγόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἄν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλέκεναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείῃ δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἀνβουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἄν ἐγωγε θείην.
- 11 ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν

10 δοκεῖ τις ἄν] ἐτέθη ὁ ἄν ἐν ἀρχῇ, ἵνα ἀμέσως δηλωθῇ τὸ εἶδος τοῦ λόγου ἐπειδὴ δ' ἀπεμακρύνθη τὸ ἔχ εἰν, εἰ ὁ ἀνήκει, ἐπανελήφθη πρὸς σαφήνειαν. Ἔνιοτε ἐπαναλαμβάνει αἱ ὁ ἄν καὶ τρεῖς. Τὸ δὲ ο κ ε ἵ εἶναι προσωπικόν, τὸ τίς ὑποκ. αὐτοῦ. Ἄλλως θὰ ἦτο: τὶ ν ἄ κ α τ α σ τ ἄ ν τ α.—τῶν ὑπερηγμένων] γενική ἀντικειμενική τοῦ λογιστῆς=λογισάμενος τὰ ὑπερηγμένα. Ἡ α' σημασία τοῦ ὑπάρχω=κάννω τὴν ἀρχήν, γίνωμαι αἰτίας τινος εἰς τινα. ὅθεν ἐδῶ =ἐκείνων ὅσα οἱ θεοὶ μᾶς ἔχουν κάμει.—ὡς δεῖ] ἐννοεῖται ἔχειν.—ἔχειν ἄν] ἀπόδοσις τῆς ὑποθετικῆς κ α τ α σ τ ἄ ε κ αὶ τῆς παροχρητικῆς ἔ χ ὀ ν τ ω ν, δι' ἣν ἐτέθη τὸ ὁ μ ω ς.—ἔχειν χάριν] ἐπίσης ἔλεγόν οἱ δ ἄ σ ο ι χ ἄ ρ ι ν, γ ἱ γ ν ὡ σ κ ω σ ο ι χ ἄ ρ ι ν.—ἀπολωλέκεναι] μεταβ., ἀπλωλέναι ἀμετάβ. Ὑποκείμενον ἐννοεῖται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἡ με τ ἔ ρ α ς.—τὸν πόλεμον] τὸν γνωστόν περὶ Ἀμφιπόλεως.—τῆς ἀμελείας ἄν τις θείῃ]=θέλει ἀποδοσθεῖ εἰς τὴν ἀμελείαν, θέλει θεωρήσει ἀποτελέσμα τῆς ἀμελείας. Τῆς ἀ μ ε λ ε ἰ α ς εἶναι γεν. κατηγορηματικὴ τοῦ ἀ π ο λ ω λ ε κ ε ἵ ν α ι.—πεφηνέναι] τὸ φ α ἰ ν ω εἶναι μεταβ., πέραγκα μεταβ., πέρηνα ἀμετ.—τούτων τῶν ἀπολωλότων.—ἀντίρροπον] ἴσου θάρους, ἰσόρροπον, διὸ λαμβάνει δοτ., ἀλλὰ καὶ γεν. ἀντικειμενικήν ὡς ῥηματικὸν ἐπίθετον. Ἐννοεῖ τὴν συμμαχίαν τῆς Ὀλύμπου, ἡ ὅποια ἀξίζει ὅσον αἱ ἰπολοσθεῖσαι πόλεις.—χρῆσθαι] ἐννοεῖται αὐτῇ.—θείην] ἀνωτέρω εἶπε θ ε ἰ ἡ, διότι ἐκεῖνα εἶναι δυσάρεστα, ταῦτα δ' εὐάρεστα.

11 οἶμαι] παρὲνθετον ἄσχετον πρὸς τὴν περίοδον, ἐκφράζον τὴν κρίσιν τοῦ ῥήτορος. Παρ' ἡμῖν: ν ο μ ἰ ζ ω, φ ρ ο ν ὦ, θ α ρ ρ ὦ—παρόμοιον ἐστιν ὅπερ] πλήρες: τοῦτο παρόμοιόν ἐστιν ἐκείνῳ ὅπερ. Πα ρ ὁ μ ο ἰ ο ς =ὁ παρ' ὀλίγον ὅμοιος. τὰ δὲ ὁ μ ο ἰ ο ς, ε ἰ ο ἰ κ ὡ ς, π ρ ο σ ὁ μ ο ἰ ο ς ἴσα εἶναι.—ὅπερ] ἐννοεῖται ἐστὶ.—περὶ τῆς κτήσεως] προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς.—γὰρ] δηλαδὴ.—καὶ σῶση ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικός. Ἐκ τοῦ ἔ χ ε ἰ ἐξκρτᾶται τὸ ἄν σῶση, ἐξ οὗ τὸ ὁ σ α ἄ ν λ ἄ θ ῆ.—τὴν χάριν] τὸ ἄρθρον σημαίνει τὴν ὀφειλομένην. Τὸ μεγάλην εἶναι κατηγ. αὐτοῦ.—ἀναλώσας λάθη] ἡ μετοχή εἶναι ἐπικρατεστέρα τοῦ ῥήματος=ἰναλώτη λεληθότως.—συνανήλωσε] ἐννοεῖται τὸ: τοῖς χρήμασιν ἄ ἔ λαβε. Εἶναι γνωμικὸς ἄορ.=συναναλίσκει.—μεμνησθαι] λημβάνει καὶ αἰτ. πράγματος, ὅτε=ἐνθυμεῖσθαι, ἐν θυμῷ ἢ ἐν νῷ ἔχειν.—τὸ με μ ν ῆ σ θ α ι =τὴν μνή-

χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ ἔσα ἂν τις λάβῃ καὶ
 σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώ-
 σας λάβῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνήθαι τὴν χάριν, καὶ
 περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς
 ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν μνημο-
 νεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἔχθάν ἕκαστον τῶν προϋ-
 παρξάντων κρίνεται· διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταυτ' ἐπανορθωσάμε-
 νοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ- 12

μην.—περὶ τῶν πραγμάτων] ἀπολύτως κεῖται=ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρά-
 γματα, ὡς πρὸς τὰ πράγματα.—οὐδέ] ἐπιδοτικός τοῦ μνημονεύουσι.=
 οὐ μόνον δὲν εὐγνωμονοῦν ἀλλ' οὐδ' ἐνθυμοῦνται ἂν κτλ. Τὸ εἰ
 σ υ ν ἔ β ῃ εἶναι πλάγια ἐρώτησις=ὅτι συνέβη.—τὸ τελευταῖον ἔχ-
 θάν] ἔ κ θ ἂ ν κεῖται οὐσιαστικῶς. Τὸ τελευταῖον εἶναι ἐπιθετικὸς
 προσδιορισμὸς αὐτοῦ.—πρὸς τὸ τελευταῖον. . . κρίνεται.] =τὸ τελευ-
 ταῖον συμβᾶν εἶναι ὁ πῆχυς, δι' οὗ οἱ ἄνθρωποι μετροῦν τὰ παρελ-
 θόντα.—διὸ . . .] ἀφοῦ πάντα κατὰ τὴν τελευταίαν ἔχθαι κρι-
 νονται, ἄς κυττάζωμεν νὰ σώσωμεν τοὺς τελευταίους, τοὺς Ὀλυμ-
 θίους, ἵνα κτλ.—τῶν λοιπῶν]=τὰ ὀλυμπιακά. Οἱ Ἀθηναῖοι πολλὰς
 πόλεις ἀπολείσαντες ἀπόλεσαν τὸ παρ' Ἑλληνισιν ἀξίωμα αὐτῶν.
 Σώζοντες νῦν τὴν Ὀλυμπον, ἣτις ἀντίρροπος ἦτο πρὸς ἐκεῖνας, καὶ
 τὸ δνειδος τῆς ῥαθυμίας θά ἀπέβαλον.—ἐπανορθωσάμενοι] κεῖται
 μετρφ. ἀπὸ τῶν πιπτόντων.=ἐπαναφέρω τι πεπτωκὸς εἰς τὴν θέσιν
 του.—ἀποτριψώμεθα] εἶναι μέσον =ἀποτρίβω ἀπ' ἐμαυτοῦ. Κυρίως
 ἐπὶ κηλίδων εὐσθήτος. Ἐδῶ κεῖται μετρφ. Ἀντίθετον εἶναι τὸ π ρ ο σ τ
 ρ ῖ β ε σ θ α ι, ἔ ν τ ρ ῖ β ε σ θ α ι. Καθ' ὑποτ. διότι εἶναι ἀρ-
 χτικὸν χρόνον τὸ φροντίσαι ἔπειδὴ εἰς ἀρχικὸν ἕξτεταται.

12 εἰ προσηρμέθη φραστικῶ] ὑπόθεσις τοῦ β'. εἶδους, οὐ ἡ ἀπόδοσις
 λαμβάνει μέλλοντα ὀριστικῆς, ἀλλὰ καὶ προστακτικὴν ἐπὶ προστα-
 γῆς καὶ παραινέσεως.—τούτους] τοὺς Ὀλυμπίους, ὧν οἱ πρέσβεις ἦσαν
 ἐκεῖ παρόντες.—εἰτ'] =καὶ ἔπειτα. ὅ εἰτα ἔλκει καὶ ἐνταῦθα τὸν εἰ.—
 τὸ κωλύον] εἶναι καὶ ἡγ. ἔναρθρον. «Τὸ τὸ κ ω λ Ὑ ο ν ἔ σ τ α ι» εἶναι
 προίφρασις τοῦ κ ω λ Ὑ σ ε ι ἰσχυρότερα αὐτοῦ.—ὅποι]=εἰς τὴν
 Ἀττικὴν. ἦν σφῶς λέγει ἐν § 15. Ἐμφρασις προαίγνεται τῷ λόγῳ
 ὅταν δὲν λέγη τις αὐτὸ τὸ πᾶν ἀλλὰ δι' ἑτέρων ἐμφαίνῃ—λογί-
 ζεται καὶ θεωρεῖ] συχνὰ ὁ Δημοσθένης πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ λόγου συν-
 δέει δύο ῥήματα, γνωστικὸν καὶ αισθητικὸν «σκέψασθε καὶ θεωρή-
 σατε» «σκοπεῖτε καὶ λογίσασθε»—τρόπον] διὰ τοῦ τρόπου τῆς αὐξή-
 σεως τοῦ Φιλίππου κεντᾷ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀμίλλαν καὶ ἐκφοβεῖ
 ὑποδεικνύων, ὅτι οὕτω δραστήριος καὶ ἀπληγτος ὢν καὶ εἰς Ἀττικὴν
 θὰ εἰσβάλῃ.—τὸ κατ' ἀρχάς] φράσις μεταπεσοῦσα εἰς ἐπιρρηματι-
 κὴν χρονικὴν σημασίαν, ὡς τὰ τὸ π ρ ῖ ν, τ ὁ λ ο ι π ὄ ν, τ ὁ ν ὦ ν
 τ ὁ π ἄ λ α ι.—τὸ πρῶτον] τὸ ἄρθρον φυλάττει τὴν διακριτικὴν
 σημασίαν του, ὡς παρ' ἡμῖν· πρῶτην φορὰν (πρῶτον) ἦλθον, τὴν
 πρῶτην φορὰν (τὸ πρῶτον) ἦλθον, ἔνθα ἐννοεῖται καὶ ἄλλη.

δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἴτ' Ὀλυμπον ἐκεῖνος καταστρέφεται, φρασάτω τις ἐμοί τι, τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσται θαδίξειν ἔποι βούλεται. Ἰὰρα λογίζεται τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενῆς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτιδαίαν, Μεθώνην αὖθις, 13 εἶτα Θετταλίας ἐπέβη μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον ὡχετ' εἰς Θράκην· εἴτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἡσθένησε· πάλιν βραΐσας οὐκ ἐπὶ τὸ βραθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυμβίοις ἐπεχειρήσεν, τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύββαν καὶ ἔποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.

Τὸ ἀσύνδιτον ἐξαίρει τὸν ἀρ. θμὸν καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων.—[λ. βῶν] ἔχει ἀντικ. τὰ Ἀμφ. Πύδ. Ποτ. Μεθ. Ἡ Ἀμφίπολις ἐάλω τῷ 357 π. Χ. ὀλίγον πρὸ Πύδνης. ἴδε § 9.—[ἐπίβη] τῷ 353 π. Χ. Ἐλαβε γενικὴν διὰ τὴν ἐκ τῆς συνθέσεως σημασίαν. Ὑπάγεται δηλ. εἰς τὰ ἀρχῆς—ἔβαλε ποδάρι (πάτησε) εἰς τὴν Θεσσαλίαν Β α ἰ ν ε ἰ ν ἐ π ἰ τ ἰ ν ο ς = ἄπτεσθαί τις, οὕτω καὶ ἐ μ β α ἰ ν ε ἰ ν, ἐ μ β ο τ ε ὑ ε ἰ ν τινός.

13 εὐτρεπίσας] τῷ 352 π. Χ. Λέγει οὕτω, διότι δὲν τὰ ἐκυρίευσε. = ἀφοῦ κατὰ βούλησιν ἐτακτοποίησε Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, ὅλην τὴν Θεσσαλίαν.—[ὡχετο] τῷ 352. Παραττ. με σημασίαν ἀορίστου = ἀπῆλθε.—[τοὺς μὲν] τὸν Κερσοβλέπτην ἐστέρησε μέρος χώρας καὶ ἔλαβεν ὄμηρον τὸν υἱόν.—[τοὺς δὲ] Ἀμοδοκὸν καὶ Βηρισόδην.—[τῶν βασιλέων] ἦσαν διάδοχοι τοῦ Κόπτεως ἐρίζοντες περὶ διαδοχῆς.—[βραΐσας] εἶναι ἀσθενέστερον τοῦ ὑγιαίνειν. σημαίνει ἀρχὴν βελτιώσεως = καλλιτεριύσας. Παράγεται ἐκ τοῦ βράων.—[ἀπέκλινεν] μεταβ. καὶ ἀμετ., ὡς ἐδῶ, ὅπου εἶναι μέσον. Ἐνίοτε ἐνεργητικὸν ῥῆμα κεῖται ἀντὶ μέσου. Σημαίνει τὴν πρὸς τι κλίσιν, τάσιν, διεύθυνσιν = τρέπομαι, κλίνω.—[Ὀλυμβίοις] τῷ 351 π. Χ. ἔκαμεν ἐπίδειξιν στρατιωτικῆς.—[Ἰλλυριοὺς Παίονας] καὶ Θράκας συμμαχοῦντας ἐνίκησε τῷ 355 π. Χ.—[Ἀρύββαν] λέγεται καὶ Ἀρύμβας. Ἀλέκτας ἦν ἡγεμὼν Μολοτῶν. Τὸ κράτος αὐτοῦ διενεμήθησαν τὰ τέκνα Ἀρύββας καὶ Νεοπτόλεμος, πατὴρ Ὀλυμπιάδος καὶ Ἀλεξάνδρου. Θανόντος τοῦ Νεοπτόλεμου ἔγεινεν ἐπίτροπος ὁ Ἀρύββας. Ὁ Φίλιππος συνεζεύχθη τὴν Ὀλυμπιάδα. Τὸν Ἀρύββαν κατεπολέμησε τῷ 351 τῷ δὲ 343 διώξας αὐτὸν καὶ τοὺς υἱοὺς του τὴν βασιλείαν ἔδωκε τῷ Ἀλεξάνδρῳ.—[ἂν εἴποι] ἐννοεῖται: σ τ ρ α τ ε ὖ σ α ι = ὅτι ἐστράτευσε.—[διότι αἱ ἐπὶ τοὺς βαρβάρους στρατεῖαι δὲν διέφερον αὐτῷ, ὅσον αἱ ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας.

Τί οὖν, τις ἂν εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε 14
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθε ἀμφοτέρα, καὶ τὸ προ-
 ἰεσθαι καθ' ἕκαστον αἰεὶ τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσίτε-
 λές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ἢ χρῆται καὶ συζῆ Φίλιπ-
 πος, ὅφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις
 ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν ὡς αἰεὶ τι μείζον τῶν ὑπαρχόν-
 των δεῖ πράττειν ἐγνωκῶς ἔσται ἡμεῖς δ' ὡς οὐδενός ἀντι-
 ληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων. σκοπεῖσθε εἰς τί ποτ'
 ἐλπίς ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐθής 15
 ἔστιν ὑμῶν οἷσις ἀγνοεῖ τὸν ἐκείθεν πολεμον δευρο ἤζοντα,

14 τί οὖν... νῦν] εἶναι ὑποτιθεμένη ἔνστασις ἀκροατοῦ παραδεχο-
 μένου μὲν δῆθεν πάντα, ἀλλ' ἔχοντός τινος ἐνστάσει, ὡς τὴν τῆς
 ἀκαιρίας τῶν ἀνωτέρω. Τὸ τοιοῦτον λέγεται ὑποφορὰ, ἢ δ' ἀπάντησις
 τοῦ ἐήτορος ἀνθυποφορὰ. — τί] ἐπιφρηματικός προσδιορισμός τέλους
 = πρὸς τίνα σκοπὸν; ὡς δηλοῖ τὸ ἵνα γνῶτε. — τις ἂν εἴποι] =
 πιθανὸν νὰ εἴπη, ἐρωτήσῃ τις. Ἡ κυρία πρότασις καθεύδα ἐντός τοῦ
 πλαισίου λόγου ὡς παρενθετική, ὥστε δὲν φαίνεται ἔχουσα σχέσιν
 πρὸς αὐτόν, ἀνεξάρτητον γενόμενον. Οὕτω συνήθως τὸ οἶμαι, οἶδα,
 εὐ οἶδα, ἴσθαι, εὐ ἴσθαι, ἴστε, εὐ ἴστε, δοκῶ, ὀρέξ, φημί. — ἵνα γνῶτε]
 ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου: λέγω ταῦτα. — γνῶτε καὶ αἰσθησθε]
 ἴδε § 12 Ἐδῶ καὶ τὸ αἴσθησθε λαμβάνεται ὡς γνωστικόν, διὸ
 συνετάχθη μὲ αἴτ. — ἀμφοτέρα] ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ ὡς ἀλυσί-
 τελέεσ (ἐστὶ) καὶ ὑπὸ τοῦ τὴν φιλοπραγμοσύνην. —
 τῶν πραγμάτων] = τὰς περιστάσεις τοῦ πολεμῆσαι πρὸς Φίλιππον
 ἐπιτυχῶς, ὡς ὅτε ἐπολιόσκει Ἀμφίπολιν, Πύδναν κτλ. — συζῆ] εἶναι
 ἰσχυρότερον τοῦ χρῆται. Σημαίνει, ὅτι ἡ δοξασιότης εἶναι ἀχώ-
 ριστος τοῦ Φιλίππου, εἶναι μέρος τῆς ὑπάρξεώς του. — ὅφ' ἧς] αἴτιον
 ἀναγκαστικόν τοῦ σχήσει. — οὐκ ἔστιν ὅπως] = οὐδαμῶς. Φρά-
 σις ἐλλειπτική, — δὲν εἶναι τρόπος τοῦ νὰ ἡσυχάτῃ — ἀγαπήσας] = εὐ-
 χαριστεῖσθαι, ἀρκεῖσθαι. Ἐπὶ τοιαύτης σημασίας λομβάνει δοτ. —
 ὑπαρχόντων] = πεπραγμένων ὑπ αὐτοῦ, κατορθωθέντων. — πράττειν]
 νὰ προσπαθῆ νὰ κατορθώσῃ. — ἐγνωκῶς ἔσται] τετελεσμένος μέλλον
 ἐνεργητικῶς, ὅς αἰεὶ περιφραστικῶς ἐκφέρεται. — σκοπεῖσθε] μέσον
 δυναμικόν. = κυττάτε προσεκτικῶς. σκοπεῖν καὶ σκοπεῖσθαι
 εἶναι ἴσα. — ἐλπίς] ἐννοεῖται ἐστὶ, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ ἔρημα ἀπρόωτον.
 Ἐλπίς καὶ ἐλπίζω εἶνε λέξις μέση, δηλ. εὐχρηστος καὶ ἐπὶ
 καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ = περιμένο, προσδοκῶ.]

15 Ταῦτα ἀσύνδιτα πρὸς τὰ ἡγούμενα, διότι τὰ σαφηνίζουσιν. — εὐθής-
 θης] λέξις μέση, ἐπὶ καλοῦ καὶ εἴτα ἐπὶ κακοῦ = ἀπλούς, ἀφελής. —
 ὅστ.ς] = ὥστε. Εἶναι πρότασις ἀναφορικῆ ἀκολουθίας. — τὸν ἐκείθεν] =
 τὸν ἐκεῖ πολεμον ἐκείθεν ἤζοντα. [Ἐλπίς οὐνέθη καὶ βραχυλογία. —
 τὸν πολεμον ἤζοντα] προσωποποιεῖ ἴδε § 2 — τοῦτο] δηλ. τὸ ἀμε-
 λῆσαι. — δέδοικα] παρακ. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος. — τὸν αὐτὸν πρό-
 πον οὕτω] εἶναι ἰσοδύναμα. ἰδύνατο νὰ λείπῃ τὸ οὕτω, ὃ ἐπανα-
 λαμβάνει ἐκεῖνα καὶ ἰσχυροποιεῖ τὸν λόγον. — βραδύως] = ἀπερι-
 2

ἂν ἀμελήσωμεν: ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δεδούκα,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τον αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανει-
 ζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορη-
 σαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν. οὕτω
 καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῷ φανώμεθα ἔραβνηκότες καὶ ἅπαντα
 πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χάλεπα ὧν οὐκ ἐβου-
 λόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυ-
 νεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ γῶρα.

- 16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἕως φῆσαι τις ἂν ῥαδίον καὶ πάν-
 τος εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ πράττειν ἀπο-
 φαίνεσθαι τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰ-
 τίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας
 ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῆ' οὐ μὴν
 οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστειλασθαι

σκέπτως, μετ' ἐπιπολαιότητος. — ἐπὶ τοῖς] ἢ ἐ π ἰ σημαίνει τὸν ἔρον
 ἢ συνθήκην. Εἶναι ἔναρθρον διότι πάντες ἐγίνωσκον τοὺς τόκους τῶν
 ἀσώτων. — τῶν ἀρχαίων] δὲν σημαίνει τὸ δανεισθὲν κεφάλαιον ἀλλὰ
 τὰ ἀρχῆθεν ὄντα, τὸ πατρικά, δηλ. οἴκους, ἀγρούς, ἐπιπλα, σκευή,
 ἃ ἐνεχυρίζοντο. — ἀπέστησαν] γνωμικός ἀβρ. = ἀπομακρύνονται, γά-
 νουν. — οὕτω . . .] οἱ Ἀθηναῖοι παραβάλλοντα πρὸς ἀσώτους, ἢ εἰ-
 ρήνην καὶ ἡσυχίαν πρὸς τὴν θραχεῖαν ἐκ δανείων εὐπορίαν αὐτῶν, αἱ
 πόλεις αἱ ἀφειθέσαι τῷ Φιλίππῳ πρὸς τὸν τόκον, ἢ Ἀττικὴ πρὸς
 τὰ πατρῷα, ὁ Φίλιππος πρὸς τοκογλύφον. — ἐπὶ πολλῷ] ἐννοεῖται τό-
 κω, δηλ. βλάβῃ ἡμῶν μεγάλη. Ἡ ἔννοια φοβοῦμαι μήπως φανώμεν.
 ὅτι ἀκριβῶς ἐκάμαμεν τὸν ἄφροντιν, μήπως ἀκριβῶς πληρώσωμεν τὴν
 ἀφροντίσιν μας. διότι ἦτο φόβος μήπως τοὺς συμμάχους ἀπολέσαντες
 μόνοι ἢ ἐπιζῶντες πρὸς Φίλιππον περὶ σωτηρίας. — ζητοῦντες] εἶναι
 αἰτιολογική. Ἐννοεῖται ἐκ τῶν ἐπομένων π ο ι ε ἴ ν. — ὧν] ἐκ τοῦ πολλὰ
 ἐξαρτάται. — πολλὰ] ταῦτα ἦσαν: παραίτησις θεωρικῶν, ἐξ ἰδίων εἰσφο-
 ρά, αὐτοπρόσωπος στρατεία καὶ πανδημεί, οὐχὶ ἐν μέρει καὶ διαδο-
 γικῶς καὶ ἄλλα τσιαῦτα. — εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν] = ἀναγκασθῶμεν.
 Τὸ εἰς ἀνάγκην ἔρχεσθαι συντάσσεται συχνὰ ἀνάρθρω
 ἀπαρεμφάτω.

16 πιντός] εἶναι κατηγορ. τοῦ ἐ π ἰ τ ἰ μ ἄ ν, διὸ συνεδέθη πρὸς τὸ
 ῥαδίον. — τοῦτο] ἐπαναλαμβάνει τὸ ἀποφαίνεσθαι. — ὑστάτους] κατηγο-
 ρούμενον τοῦ ε ἰ π ὄ ν τ α ς. — ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε] = ὀργίζεσθε. ἀλλὰ
 τοῦτο συντάσσεται δοτικῇ. — οἶμαι] συνήθως ἐν παρενθέσει κεῖται,
 τὸ οἶ ο μ α ἰ δὲ ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου. — ὑποστειλασθαι] συστέλλειν τὰ
 ἰστία. λέγεται περὶ ῥητόρων, οἱ ὅποιοι προβλέποντες ἐκρηξιν ὀργῆς
 τοῦ λαοῦ ὡς καταιγίδος ἐπιφυλακτικῶς ἀγορεύουσι παραλείποντες,
 ὅ,τι μέλλει νὰ ἐξοργίσῃ αὐτόν. — περὶ ὧν] = περὶ τούτων ἃ.

περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημί δὴ διχῆ βοη- 17
 τέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς
 Ὀλυνθίοις σῶζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας
 ἐκπέμπειν καὶ τῷ τὴν ἐκείνου γῶραν κακῶς ποιεῖν καὶ
 τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων
 ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται.
 εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων ὑπομείνας 18
 τοῦτο Ὀλυνθον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐλ-
 θὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυν-
 θον ἀκινδύνως ὄρων ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ
 προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πο-

17 φημί] δυσχυρίζομαι, ὑποτιρίζω. — δὴ] εἰσάγει ἀναγκαίαν ἀκο-
 λουθίαν τῶν ἡγουμένων. Διὰ τοῦ δὴ ὁ Δ. εἰτάγει τὰς νέας αὐτοῦ
 προτάσεις καὶ ἰδέας. — διχῆ] ἐπίρρ. τρόπου. Ἐπεξηγοῦσιν αὐτὸ ἀφ'
 ἑνὸς μὲν τὰ σ ὠ ζ ε ι ν κ α ι ἑ κ π έ μ π ε ι ν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ποιεῖν
 εἰς ὃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἀ. ἄρθρον. — πράγμασι] εἶναι ἀντικ. τοῦ βοη-
 θετέον. — τοῖς Ὀλυνθιακοῖς. — τὰς πόλεις] αἱ πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς
 ἦσαν σύμμαχοι τῆς Ὀλύνθου. Τούτων πολλὰς ἐπολιόρκει τότε ὁ Φί-
 λιππος, ἐκυρίευσεν δὲ πάσας τὸ ἔαρ τὸ 348 π.Χ. Ἡ Ὀλυνθος δὲν ἐπο-
 λιορκεῖτο ἀκόμη. — Ὀλυνθίοις] δοτ. χαριστικῆ τοῦ σῶζειν, ὅ=πει-
 ρῆσθαι σῶζειν. Τοῦτο θὰ ἐπιτυγχάνετο διὰ βοηθείας· ὄνεν τὰ « κ α ι
 . . ἑ κ π έ μ π ε ι ν » εἶναι περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ σῶζειν. — τοὺς
 στρατιώτας] ἔναρθρον, ὁ ὅτι τὸ ἀτομικὸν ἄρθρον παριστᾷ ἔνιστε
 τὸ οὐσιαστικὸν ὡς ἀπαιτούμενον καὶ ἀναγκαῖον = τοὺς ἀπαιτούμενους
 στρατιώτας. — ἑτέροις = δι' ἄλλων, διαφόρων ἀπὸ τοὺς πρώτους.
 Ἐτέθη ἐν τέλει, ἵνα ἐξαρθῆ ἡ περιεχομένη ἔννοια. — ὀκνῶ] = φοβοῦμαι.

18 εἴτε. . . εἴτε] καὶ ὅ τ έ καὶ ὅ εἰ διατηροῦσι τὴν σημασίαν των.
 Οἱ τέ συνδέουσι τὰ ἀ μ υ ν εῖ τ τ α ι καὶ π ε ρ ι έ σ τ α ι. Τοῦ ἀ μ υ ν
 εἰ τ τ α ι ἡγοῦμενον εἶναι τὸ εἰ πα ρ α σ τ ῆ σ ε τ α ι, τοῦ δὲ
 περιέσται τὸ εἰ π ρ ο σ κ α θ ε δ εῖ τ τ α ι. Ἡ δύνατο δηλ. νὰ εἴπῃ:
 ἀμυνεῖται τε γὰρ εἰ παραστήσεται, περιέσται τε εἰ προσκαθεδεῖται.
 Τὰ δὲ ἡγοῦμενα εἶναι καὶ αὐτὰ ἀποδόσεις τῶν ὑποθετικῶν ὑπομεί-
 ν α ς καὶ ὁ ρ ῶ ν· αὐταὶ δὲ πάλιν εἶναι ἀποδόσεις τῶν π ο ι ο ὄ ν
 τ ῶ ν καὶ β ο η θ η σ ἄ ν τ ῶ ν. — τοῦτο] τὸ κακῶς ποιεῖν. — παρα-
 στήσεται] τοῦτο πλὴν ἄλλων σημαίνει παριστάνει τινὰ ἑαυτῷ, δηλ.
 ὑποτάσσειν. Συνώνυμα μὲ αὐτὸ εἶναι τὰ κα τ α σ τ ρ έ φ ε σ θ α ι.
 κα τ α δ ο υ λ ο ὤ σ θ α ι, χ ε ι ρ ο ὤ θ α ι, ὑ πο χ εῖ ρ ι ο ν
 π ο ι εῖ σ θ α ι. — οἰκίαν] ἔννοεῖται γῶραν. — ἀμυνεῖται] ἀπλύτως
 κεῖται, ἀνευ ἀντικ. = θὰ ἀντιστῆ, θὰ ὑπερασπισθῆ. — προσκαθεδεῖται
 καὶ προσεδρεύσει] ἡ χρῆσις τῶν δύο τούτων συνωνύμων δεικνύει τὴν
 ἔμμονὴν τοῦ Φιλίππου εἰς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του. — τοῖς πρά-
 γμασι] = τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ὀλύνθου — περιέσται] τὰ περιεῖναι καὶ
 περιγίγνεσθαι ὡς ὑπεροχῆς σημαντικὰ λαμβάνουν γενικῆν. — διχῆ]
 κεῖται ὡς κατηγορ., διὸ συνδέθη πρὸς τὸ π ο λ λ ῆ ν = διττῆν.

- λιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῆ τὴν βοήθειαν εἶναι.
- 19 Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐορθείας ταῦτα γινώσκω. περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδέσι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μὴ προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν, ἂν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι
- 20 στρατιωτικά· μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι καὶ μίαν σύνταξιν εἰ-

19 περὶ δὲ χρημ.] προϋδιορισμὸς ἀναφορᾶς ἀπολύτως κείμενος. = ὅσον διὰ, ὡς πρὸς, καθ' ὅσον ἀφορᾶ. ἴσως δὲ προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως τοῦ λέγω ἢ γινώσκω. Τὸ πλήρες δηλ. θά ἦτο: περὶ δὲ χρημάτων πόρου γινώσκω, ἔστι κτλ. ὥστε τὰ ἐπόμενα ἦσαν ἀντικ. τοῦ ἐκλιπόντος ῥήματος. Ἡ π ε ρ ἰ ἀνήκει εἰς τὸ πόρου, οὐ γεν. ἀντικειμενική εἶναι τὸ χρημάτων. — ἔστιν . . . ἔστιν] σχῆμα ἐπαναλήψεως ἐκφράζον μετὰ πάθους τὴν πεποιθήσιν τῆς ῥήτορος καὶ ἐντυπῶνον βαθεῖως τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀκρατῶν. διὸ συνήθως ἔχει καὶ προσφώνησιν. Ἐννοεῖ τὰ θεωρικά, περὶ ὧν ἴδε εἰσαγωγὴν γ'. Ὀλυμπιακοῦ. — ὑμῖν] κτητική δοτ. = ἔχετε ὑμεῖς. — οὐδέσι] κατὰ πληθ. ἐτέθη, διότι ἐννοεῖ πόλεις καὶ ἔθνη, οὐχὶ άτομα. — ὅσα . . . στρατιωτικά] τὸ πλήρες: ὅσα στρατιωτικά (χρήματα) οὐδέσιν (ἔστι). = ὅσα στρατιωτικά χρήματα οὐδένες ἔχουσι. — οὕτως] ἀσκόπως, δηλ. ὅπως θελετε, οὐχὶ ὅπως πρέπει. Ὡστε τὸ ὡς β ο ὕ λ ε σ θ ε ἀναπτύσσει καὶ ἐξηγεῖ τὸ ο ὕ τ ω ς — ἀποδώσετε] = διδόναι τινὶ τὸ ὀφειλόμενον ἢ τὸ δικαίωμα του· δὲ τὰ θεωρικά τοῖς στρατευομένοις κυρίως ἀνέχον. — προσδεῖ . . . ἐνδεῖ] ὑποκείμενον ἢ ἀφηρημένη αὐτῶν ἔννοια. — οὐ δ ἐ ν δ ε ἰ π ρ ο σ τ μ α ῖ ν ε ῖ, ὅτι ἀπὸ τὰ ἔτοιμα καὶ παρόντα ὀλίγα λείπουν πρὸς συμπλήρωσιν. Τὸ ἐνδεῖ δὲ σημαίνει ὅτι παντελῶς οὐδὲν ὑπάρχει ἔτοιμον. — πόρου . . . τοῦ πόρου] τὸ α'. ἀναρθρον ὡς ἀόριστον «οὐδενὸς πόρου», τὸ β'. ἐναρθρον, διότι ἐννοεῖ τὸν στρατιωτικὸν πόρον, = μᾶλλον δὲ ὅλον τὸ διὰ τοῦς στρατιώτας ποσὸν στερεῖσθε. — μᾶλλον δὲ] ἢ καλλίτερα. Ἐπανορθῶ τὰ ἡγοῦμενα. — τί οὖν] ταῦτα εἶναι ὑποφορά, τὰ δ' ἐπόμενα ἀνυποφορά. Ἐλλειπτική φράσις. = τί οὖν λέγεις; ἢ βούλεις; — γράφεις] γράφω = προτείνω ἐγγράφως. = τί οὖν λέγεις; ἢ κεκανονισμένους τύπους συντεταγμένῃν. — μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε] ἴσον τῷ ἡμετέρῳ: ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ.

20 κατασκευασθῆναι] τοῦτο μὲν = παράγειν τι μὴ ὄν, τὸ δὲ π α ρ α σ κ ε υ ἄ ζ ε ῖ ν = ἐτοιμάζειν τὰ ὄντα. Δὲν εἶχον ἄρα στρατιώτας, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἦσαν ἄχρηστοι, ἅτε ξένοι καὶ κακῶς μισθοδοτούμενοι. διὸ προτρέπει νὰ κάμωσι τιοιοῦτους. — σύνταξιν . . .] = νὰ εἶναι μία ἢ αὐτὴ τάξις τοῦ λαμβάνειν καὶ τοῦ πειεῖν τὰ ἔξοντα, δηλ. οὕτω νὰ ὀρισθῶσι τὰ πρᾶγματα, ὥστε οἱ λαμβάνοντες χρήματα νὰ πράττωσι καὶ τὰ δέοντα καὶ μὲ τὸν μισθὸν νὰ συνδέηται καὶ ἡ στρατιωτικὴ.

ναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δε-
οντα· ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἀνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς
τὰς ἐορτάς, ἔστι δὴ λοιπὸν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἀν-
πολλῶν δέη, πολλὰ, ἀν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημά-
των, καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων.
λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλεσθε
ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντι-
λάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα ἐν 21
ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ καὶ

ὕπηρεσία. Ἐν § 34, 35 τοῦ γ'. Ὁλ. λέγει τὸ αὐτὸ σὺ ν τ ἀξ ι ν
κ αὶ τ ἀξ ι ν. Ἰδε τὰς ἐκεῖ σημειώσεις — οὕτω πως] ἔτσι δηλ. ἀνευ
τάξεως. Τὸ πῶς δηλαῖ, ὅτι ἀτοπος εἶναι ὁ τρόπος οὗτος τοῦ λαμβά-
νειν. — ἀνευ πραγμάτων] τὰ ἄναπτύσσουσι τὴ οὕ τ ω π ω ς. =
ἀνευ ἐργασίας, οὐδὲν ποιῶντες. — εἰς τὰς ἐορτάς] πρὸς τὸν σκοπὸν
τῶν ἐορτῶν, ἵνα ἐορτάζητε. — ἔστι δὴ] ταῦτα εἶναι ἀναγκαῖα συνέ-
πειν χροῖ ὅτι διενέμοντο τὰ χρήματα. Ἡ ἔννοια: ἀφοῦ τὰ πρὸς πῆλε-
μον χρήματα λαμβάνετε εἰς ἐορτάς, ὑπολείπεται ἐξ ἰδίων νὰ κατα-
βάλλητε εἰς αὐτὴν, καὶ ὅπως πάντες λαμβάνετε θεωρικὰ, πάντες καὶ
νὰ εἰσφέρητε. Διὰ τοῦ διλήμματος τούτου ἤλπιζεν ὁ Δημοσθένης ὅτι
θὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Ἀθηναίους τὰ θεωρικὰ νὰ κίωσι στρατιωτικά.
— εἰ σ φ έ ρ ε ι ν] εἰ αἰ ὑποκ. τοῦ ἔσ τ ι, κατηγ. δὲ τὸ λ ο ι π ὶ ο ν. —
πάντες εἰ σ φ έ ρ ε ι ν] ἐν ἀνάγκῃ ἐγένον· ο ἕκτακτοι εἰσφοραὶ, ἧτοι
φόροι, οὗς πάντες πλὴν τῶν θητῶν ἀναλόγως τῆς περιουσίας ἐπλή-
ροον. — δεῖ δέ] ἡ ἔννοια: δὲν εἰξεύρω τί θ' ἀποφασίσῃτε, εἰσφορὰν ἢ
τροπὴν τῶν θεωικῶν εἰς στρατιωτικά. ἀλλ' ὀτιδὴποτ' ἀποφασίσῃτε,
τοῦτο εἰξεύρω, ὅτι θέλομεν χρήματα. — ὧν] = τῶν ὑπ' ἄλλων καὶ τοῦ
Δημοσθένους προτεινομένων. Εἶναι γενικὴ τοῦ ὅλου προσδιορίζουσα τὸ
ἐλλείπον ἐ κ εῖ ν ο ν, τὸ δεκτικὸν δηλ. τοῦ ὅστις δοκεῖ. — ἀντιλάβε-
σθε] ἐπιμελήθητε περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ὀλύμπου, ἐπομένως καὶ
τῶν Ἀθηνῶν.

21 Μεταβαίνει εἰς νέον ἐπιχείρημα, ὅτι εὐκόλος ἡ καταπολέμησις
τοῦ Φιλίππου, διότι κακὴ εἶναι ἡ κατάστασις τῶν ὑποθέσεων του. —
δὲ] εἶναι μεταβατικὸς. — τὰ πράγματα. . .] προληπτικῶς τὸ ὑπο-
κείμενον τῆς ζευτερουσίσης, τὰ π ρ ά γ μ α τ α, ἐτέθη ὡς ἀν-
τικ τῆς κυρίας. Τὸ ἐν ᾧ καθέστηκε εἶναι πλαγία ἐρώτησις =
ἐν τίνι καταστάσει εὐρίσκονται. — οὔτε . . . οὔτε] συνδέουσι τὰ ἔχει καὶ
ἐξ ἧ ν ε γ χ ε. Τὸ οὐδὲ ἐπιτείνει τὸ α'. ο ὔ τ ε. Τὸ ε ὑ τ ρ ε π ῶ ς
προσδιορίζεται ὑπὸ τῶν ἰώ: δοκεῖ καὶ φήσεῖ τις ἀν μὴ σκοπῶν
ἀκριβῶς = δὲν εἶναι τόσον συγυρισμένα, ὅσον τις νομίζει. Τό τ ι ς
εἶναι ὑπικ. τοῦ δοκεῖ = νομίζει. Τῶν δ ο κ εῖ καὶ φ ῆ σ ε ι ε ὡ ς ἀντ.
ἐννοεῖται: ἔ χ ε ι ν ε ὑ τ ρ ε π ῶ ς τὰ παρόντα. — οὐδ' ὡς] πρὸ
τοῦ ὡς ἐννοεῖται ο ὔ τ ω ς, μετὰ δὲ τὸ ὡς ἐννοεῖται: ἔ χ ο ι. Ὡστε
τὸ πλῆρες θὰ ἴητο: οὔτε γὰρ εὐτρεπῶς τὰ παρόντ' αὐτῷ ἔχει, ὡς δοκεῖ
καὶ φήσεῖ τις ἀν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς ἔχειν εὐτρεπῶς τὰ παρόντα,

φῆσειέ τις ὃν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὡς ἂν
 κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὐτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πό-
 λεμόν ποτε τοῦτον ἐκείνος, εἰ πολεμεῖν ᾤθη δεήσιν αὐ-
 τόν, ἀλλ' ὡς ἐπιῶν ἅπαντα τότε ἤλιπιζε τὰ πράγματα
 ἀνικηρῆσθαι, κατὰ διέψευσαι, τοῦτο δὲ πρῶτον αὐτὸν
 22 ταραττει παρὰ γνώμην γεγονέσθαι καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ
 παρέχει, εἶτα τῶν Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν
 ἦν δῆπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὡς-
 περ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τοῦτω. καὶ γὰρ Παγασός ἀπαιτεῖν
 αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τει-
 χίζειν ἤκουον δ' ἐγαγέ τινων ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ
 τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι, τὰ γὰρ κοινὰ

οὐδ' οὕτως ἔχει, ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχοι. — σκοπῶν] =
 εἰ σκοπεῖη. — εὐτρεπῶς] εὐ π ρ ε π ὡς λέγεται περὶ εὐπρεπειᾶς μορ-
 φῆς, τοῦτο δὲ περὶ καλῆς καταστάσεως καὶ ἐτοιμασίας. — ἐξήνεγκε]
 πόλεμον ἐκφέρειν. — ἐπιχειρεῖν, ἐγείρειν. — ᾤθη] ἤλιπισε. διὸ ἔλαβεν
 ἀπαρ. μέλλοντος. — ὡς ἐπιῶν] τὸ πλήρες θά ἦτο: ἀναιρῆσθαι οὕτως
 ὡς τις ἀναρῆται ἐπιῶν. = μετὴν πρώτην ἐφοδόν, ὡς ἐξ ἐφόδου. — ἀναι-
 ρῆσθαι] μέσον ὠφελείας. = θά σῆκωσι ἀπὸ τῆ μέσης, θ' ἀναρπάσῃ. —
 τότε] ὅτε ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον. — διέψευσαι] ἐκ τοῦ ἤ λ π ι ζ ε ἔν-
 νοεῖται: ἐ λ π ἰ δ ὠ ν. — Τὸ ψεύδομαι ἀμεταβάτως = λέγω ψεύδη πρὸς
 ἀπάτην τινός: "Ὅταν δ' ἔχη γενικὴν = ὀπατῶμαι, γελιοῦμαι, ἀποτυγ-
 χάνω. — τὰ τῶν Θετταλῶν = τὰ πράγματα τῶν Θετταλῶν οἱ Θετταλοὶ
 αὐτοὶ μὲ τὰς ὑποθέσεις των.

22 ταῦτα] = τὰ Θετταλῶν, δηλ. αἱ διαθέσεις τῶν Θεσσαλῶν, ἢ μάλ-
 λον οἱ Θεσσαλοὶ. Εὐχρηστον εἶναι τὸ οὐδέτερον ἐπὶ ἀνθρώπων, ὅταν
 περιλαμβάνωμεν πάντα τὰ ἀφορώμενα αὐτούς, τρόπον ζωῆς, φύσιν, ἤθη,
 λόγους, ἔργα. — ἄπιστα] παροιμιώδης ἦν ἡ ἀπιστία τῶν Θεσσαλῶν. —
 φύσει καὶ ἀεὶ] προσδιορίζουν τὸ ἦν, τὸ α'. τροπικῶς τὸ β'. χρονικῶς.
 — κομιδῇ] = λίαν. Ἐννοεῖται ἄ π ι σ τ α, ὃ ἐπιτείνεται ὑπὸ τοῦ κο-
 μ ἰ δ ἦ = ἀπιστότατα. Ἐκ τοῦ ἄ π ι σ τ α ἐξαρτῶνται αἱ δοτ. ἂ ν-
 θ ῤ ὡ π ο ι ς τ ο ῦ τ ω. — καὶ γὰρ. . . . καὶ] οἱ κ α ἰ συνδέουν τὸ ε ἰ-
 σὶ καὶ κ ε κ ὠ λ ὡ κ α σ ι. — Παγασός] ὁ Φ. νικῆσας Ὀνόμαρχον τὸν
 Φωκέων στρατηγὸν καὶ ἐκβελὼν τοὺς τυράννους Φερῶν ἐκυρίευσσε τὰς
 Παγασὰς τῷ 352 π. Χ. — Παγασός. . . αὐτὸν] ἀντικείμενα τοῦ ἄ π α ἰ-
 τ ε ἰ ν, ἔμμεσον καὶ ἄμεσον. — ἐψηφισμένοι] παρακ. μέσος μεταβατ.
 — Μαγνησίαν] ἦν πόλις ἐν ὄχυρᾷ θέσει τῆς χώρας Μαγνησίας. Ὁ
 Φίλιππος κατιδὼν τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς ἐπεχείρησε νὰ τὴν τειχίσῃ.
 — τινῶν. . . ὡς δώσοιεν] ἀμφοτέρω εἶναι ἀντικ. τοῦ ἤκουον. — τοὺς λιμέ-
 νας καὶ τὰς ἀγορὰς σχῆμα μετωνυμίας = τὰς προσόδους αὐτῶν, ὡς
 δηλοῖ τὸ καρποῦσθαι. — καρποῦσθαι] ἀπαρ. τελικῆ, διὰ τοῦ ἔ ν α ἐξη-
 γουμένη, ἐπειδὴ ἐξαρτάται ἐκ τοῦ δ ὡ σ ο ἰ ε ν. — δέοι] εὐκτ. ἐτέθη,
 διότι εἶναι συνέχεια τοῦ πλαγίου λόγου ὡς δ ὡ σ ο ἰ ε ν. Ἡ τοιαύτη
 κατ' εὐκτ. συνέχεια γίνεται διὰ τῶν γ ἄ ρ, ο ὕ ν, δέ. — οὐ] ἔννοεῖ-

τά Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δεῖαι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῶ καταστήσεται· ἀλλὰ μὴν τὸν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ 23 ἀπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι γρη῏ αὐτονόμους ἡδῖον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὕβριστής, ὡς φασιν, καὶ μὰ Δι' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται,

ταὶ δ ε ο ι.—λαμβάνειν] ἐνοεῖται: τ α ὕ τ α ἐκ τοῦ ἀπὸ τούτων.—εἰ δὲ] ἐδῶ λήγει ὁ πλάγιος λόγος. εἶναι λόγοι τοῦ Δημοσθένους. Διὸ ὀρθοῦται ἡ σύνταξις.—εἰς στενὸν κομιδῇ]=πολὺ στενά.—καταστήσεται εἰς στενὸν] «θὰ ταῦρη στενά» ἢ «στενά θὰ τῶχη».—τὰ τῆς τροφῆς]=ἡ τροφή, ὡς τὰ τῶν Θετταλῶν=οἱ Θετταλοί.—τοῖς ξένοις] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τ ρ ο φ ἦ ς ὡς «σιτηρέσιον τῆ δυνάμει» «ἐφόδια τοῖς στρατευομένοις.»=εἰς πολὺ στενόχωρον θέσιν θὰ τοῦ καταντήσῃ ἢ διὰ τοὺς ξένους τροφή. Μᾶλλον διὰ γενικῆς μεταφράζεται=πολὺ στενά θὰ τοῦρη εἰς τὴν τροφήν ὧν ξένων. ἴδε γ'. Ὀλ. 20 σημ. Ξένοι: δ' ἐλέγοντο αἱ μισθοφόροι, δηλ. στρατιῶται ξένοι, οὐχὶ πολῖται, πολεμοῦντες ἐπὶ μισθῷ. Οἱ μισθοφόροι εἰσῆχθησαν ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἠκμασαν δ' ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς Ἑλλάδος.

23 ἀλλὰ μὴν] εἰσάγουσι νέον ἐπιχειρήμα περὶ τῆς κακῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τοῦ Φιλίππου.—Παίονα Ἰλλυριὸν] ἢ=Παίονες Ἰλλυριοί, ἢ ὁ ἡγεμὸν τῶν Παίωνων καὶ Ἰλλυριῶν. Ἐδῶ τὸ α'.—ἀπλῶς]=ἐν γενεῖ.—τούτοις] δηλ. Θρᾶκας, Ἡπειρώτας καὶ ἄλλους, οἱ ὑπάρχουον τῶ Φιλίππῳ.—αὐτονόμους καὶ ἐλευθέρους] τὰ δύο ὁμοῦ ἐκφράζουον τὴν πλήρη ὀξέαρτησίαν. Δυνατὸν νὰ ἴναι τις αὐτόνομος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐλεύθερος. = νὰ ζοῦν μὲ τοὺς νόμους τῶν καὶ νὰ μὴ ὑπακούουσιν εἰς κανένα.—καὶ γὰρ . . . καὶ] οἱ δύο καὶ συνδέουσιν τὸ εἶπαι καὶ ὕ β ρ ι σ τ ἦ ς (ε σ τ ι).—τοῦ κατακούειν] γεν. ἀντικειμενικῆ τοῦ ἀ ἡ θ ε ι ς =οὐκ εἰῶθαι κατακούειν. Ἡ κ α τ ἶ ἀ ἐπιτείνει τὸ ἔημα=ἐντελῶς, καθ' ὅλα.—ἄνθρωπος] ἴδε γ'. Ὀλ. 16.—ὕβριστής] ὁ Φίλιππος ἦν φιλόφρων καὶ πρᾶος· ἀλλ' ἐνίστη ὄργ ζομενος ὕβριστικός ἐφέρετο.—οὐδὲν] ἐπίρ=οὐδόλως εἶναι ἀπίστευτον, ὅτι εἶναι ὕβριστής, διότι αἱ παρ' ἀξίαν εὐτυχία παίρνουν τὰ μυαλὰ τῶν ἀνοήτων.—εὖ πράττειν]=εὐτυχεῖν, κ α κ ὡ ς π ρ ᾶ τ τ ε ι ν =δυστυχεῖν. Ἐξ αὐτῶν εὐπραγ(ξ)ία, δυσπραγ(ξ)ία. Ε ὕ π ο ι ε ἴ ν =εὐεργετεῖν, ε ὕ π ᾶ σ χ ε ι ν =εὐεργετῆσθαι. Τάντιθετα κ α κ ὡ ς π ο ι ε ἴ ν, κ α κ ὡ ς π ᾶ σ χ ε ι ν. Τὸ ἔναρθρον τὸ ε ὕ π ρ ᾶ τ τ ε ι ν ἰσοδυναμεῖ μὲ οὐσιαστικὸν=ἡ εὐπραγία.—παρὰ τὴν ἀξίαν] =ἀ αξίως, χωρὶς γὰ τὸ ἀξίουν.—ἀφορμὴ κυρίως εἶναι τὸ ὀρηκτήριον, ὁ ὕψηλός τόπος, ἀφ' οὗ τις ὄρμη, ξεκινᾷ, μτφρ. δ' εἶναι πᾶν πρᾶγμα, ὃ χρησιμεύει ὡς πρώτη πρᾶξεὸς τινος αἰτία λ. γ. τὰ χρήματα εἶναι ἀφορμὴ (κεφάλαιον) διότι δι' αὐτῶν πάντα κόμνυμεν ὕτω καὶ ἐδῶ.—κακῶς φρονεῖν]=νὰ σκέπτονται ὅχι λογικῶς καὶ μετρίως, νὰ πίπτω-

- διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τάγαθὰ τοῦ κτήσασθαι
 24 χαλεπώτερον εἶναι, δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας
 ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους
 ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας
 τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάθῃ
 καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ
 χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἔλθεῖν; εἴτ'
 οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μὴδ' ἂ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖ-
 νος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;
- 25 Ἐτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λαν-
 θανέντω, ὅτι νῦν αἴρεσις ἐστὶν ὑμῖν πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρή
 πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέγῃ τὰ τῶν

σιν εἰς ὑπερῆρανίαν καὶ αὐθάδειαν.—πολλάκι] οὕτω λέγει, διότι
 δυσκολώτερον εἶναι ν' ἀποκτήσῃ τις παρὰ νὰ φυλάξῃ, ὡς λέγει ἐν
 6'. Ὀλ. 26. Διὸ ἐδῶ λέγει δ ο κ ε ῖ, ἐνῶ ἐκεῖ θετικῶς ἐκφέρει τὴν
 γνώμην.—τὸ φυλάξαι . . τοῦ κτήσασθαι] = ἡ φυλακὴ . . τῆς κτήσεως.
 24 τὴν ἀκαιρίαν] = τὰς κακὰς περιστάσεις, ἐν αἷς διατελεῖ, τὰς ἐν
 § 21, 22, 23.—συνάρασθαι] = σὺν τοῖς Ὀλυνθίοις τῆς ἀραμένους τὸν
 πόλεμον ἀρασθαι, βοηθῆσαι τοὺς ἀναλαβόντας τὸ βῆρος τοῦ πολέμου.
 Τὸ αἰρεσθαι, καὶ συναίρεσθαι κυρίως λέγεται ἐπὶ φορτίου
 = σηκῶν τε ἐπὶ τῶν ὤμων. Μεταφορικῶς καὶ ἐπὶ πολέμου καὶ κιν-
 δύνου.—τὰ πράγματα] = τὰ Ὀλυνθιακά, τὸν Ὀλυνθιακὸν πόλεμον.—
 πρεσβευομένους] πρεσβεύω = εἶμαι πρεσβευτής. πρεσβεύομαι = πέμπω
 πρέσβεις πρὸς τινὰ σκοπὸν.—ἐφ' ἃ δεῖ] εἶναι προσδιορισμὸς τελικὸς
 = δι' ὅσα πρέπει, ἃ ἐξέθηκιν ἐν § 2. Ὡς ὑποκείμε. τοῦ δεῖ ἐννοεῖται πρε-
 σβεύεσθαι.—πρεσβευομένους στρατευομένους παροξύνοντας] τροπικὴ
 μετοχή.—τοὺς ἄλλους] οὐ μόνον Θετταλοὺς, Παιόνας, Ἰλλυριοὺς ἀλλὰ
 καὶ τοὺς Ἕλληνας πάντας.—λογιζομένους . . ἔλθεῖν] κανὸν ἰκῶς θὰ
 εἴη: «λογιζομένους ὡς εἶθαι ἂν» Ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, ὅτι δυνατόν νὰ
 γείνη ἐν Ἀττικῇ πόλεμος, παραφερόμενος ἀνχαλοῦθως τελειῶν τὴν
 περίοδον, διότι ὁρθῶ τὸν λόγον καὶ δι' εὐθείας ἐρωτήσεως ἐκφέρει,
 προσθεὶς τὸ πῶς οἴεσθε.—πρὸς τῇ χώρᾳ] ἐννοεῖται τῇ ἡμετέρᾳ.—
 πῶς ἐτοίμως] συναπτέον ταῦτα = μὲ πότεν προθυμίαν.—ἐλθεῖν ἂν]
 ἀπόδοσις τοῦ «εἰ λάθῃ καὶ γένοιτο.»—εἴτ'] = τότε, ἐν τοιαύτῃ περι-
 πτώσει, ἀφοῦ εἶναι ἔτσι. Συνήθως προτάσσεται τῶν μετ' ἀγνακτῆ-
 σεως ἐρωτήσεων, ὡς ἐδῶ.—εἰ δύναιτ'] ἐννοεῖται: ποιήσῃσι ἡμᾶς
 παθεῖν.—εἰ μὴδ' . . οὐ τολμήσετε] τὸ οὐ κεῖται ἀνωμότως. Ἀλλ'
 ἂν παραλειφθῇ ἐξασθενεῖ πολὺ ἡ φράσις. Ὁ Δημοσθένης ἡμέρα πρῶ-
 τον εἰπὼν οὐκ αἰσχύνεσθε εἰ μὴ δέ, εἶτα παρασυρόμενος
 μετὰ τῆδ' εἰς εὐθεῖαν ἐρώτησιν· διὸ ἔβλεπεν οὐ.

25 τῖνον] μεταβαίνει εἰς νέον ἐπιχείρημα, ὅτι εἶναι ἀνίγκη ἐρρωμέ-
 νως νὰ βοηθῶσι. Τὸ τοῖνον ἄρα δὲν εἶναι συλλογιστικὸν ἀλλὰ

Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσατε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσατε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκίαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἀνδ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβη, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; οἱ, εἰ μὴ λίαν πικρὸν εἶ- 26
πεῖν, καὶ συνεισθαλοῦσιν ἐτοίμως; ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκίαν οὐχ οἰοί τ' ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσῃ ὑμεῖς; ἢ ἄλλος τις; ἀλλ', ὦ τῶν, οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μὲντ' ἀν εἴη, εἰ ἂ νῦν ἀνοίαν βφλισκάνων

μεταβατικὸν=ἤδη.—ὅτι] ἐπεξηγήτης τοῦ τ ο ὕ θ'. —τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκίαν] ἔννοσι τὴν Ἀττικὴν ὡς δηλοῦσι τὰ δε ὕ ρ ο β α δ ἰ ζ ε ι ν. Πρὸς τὴν χῶραν τοῦ Φιλίππου ἀντιτίθεται ἐκεῖνη, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσι (ὑπάρχουσα) καὶ κληρονομικῶς ἀνήκει εἰς αὐτούς. Οἱ κ ε ἰ α λοιπὸν=πατρώα. Ἴνα δὲ καθ' ἑαυτὸ καὶ ἐπίσης σπουδαῖον θεωρηθῆται ἐκάτερον, ἐναντέλαβε τὸ ἄρθρον. τοιοῦτον καὶ τὸ «τοῖς ἀπείροις καὶ τοῖς νέοις.»=τὴν γῆν ταύτην ἣν ἔχετε καὶ κληρονομικῆ σας εἶναι.—ἐκεῖνα]=τὰ τῶν Ὀλυνθίων=τοὺς Ὀλυνθίους. Ἴδε ἐν § 22 «ταῦτα» καὶ σχόλια.—τίς κωλύσει;] ἰσοδυναμεῖ μὲ ἔντονον ἄρνησιν: οὐδεὶς κωλύσει.

26 Θηβαῖοι; ἀλλὰ Φωκεῖς;] ἢ δι' ἐρωτήσεως ἀπόκρισις εἰς ἐρώτησιν εἶναι λίαν ἰσχυρά, ἐκφράζουσα θαυμασμὸν καὶ διότι μόνον ταυτὴ ἰδέα διήλθε τὸν νοῦν τοῦ ἐρωτῶντος.—Θηβαῖοι;] ἔννοεῖται κωλύσει. Ἀεὶ ἐμισοῦντο Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι ὡς γείτονες, οἱ μὲν δημοκρατικοὶ καὶ Ἴωνες, οἱ δὲ ὀλιγαρχικοὶ καὶ Αἰολεῖς. Τότε δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Φωκέων πολεμουμένων πρὸς τοὺς Θηβαίους.—λίαν πικρὸν] πικρότατον θὰ ἦτο, ἂν ἔλεγεν, ὅτι οἱ Θηβαῖοι ἐκ πρωτοβουλίας θὰ πείσωσι τὸν Φίλιππον νὰ εἰσβάλῃ εἰς Ἀττικὴν.—καὶ συνεισθαλοῦσι] ἔννοεῖται: Φιλίππῳ. Ὁ κ α ἰ εἶνε ἐπιδοτικὸς. =οὐ μόνον οὐ κωλύσουσι ἀλλὰ καὶ συνεισθλοῦσιν. Ἡ ἔννοια: οἱ Θηβαῖοι θὰ τὸν ἐμποδίσωσιν; οἱ Θηβαῖοι οἱ ὅποιοι καὶ θὰ εἰσβάλωσι μαζὶ πριθύμω; ἀλλ' εἰ Φωκεῖς; οἱ ὅποιοι ἄνευ ὑμῶν οὐδὲ τὴν πατρίδα των δύνανται νὰ σώσωσι;—ἐὰν μὴ βοηθήσητε;] οἱ Ἀθηναῖοι τῷ 352 π. Χ. τὸν Φίλιππον στρατεύοντα ἐπὶ τὴν Φωκίδα ἐκώλυσαν νὰ διέλθῃ τὰς Θερμοπύλας.—ἢ ἄλλος τις;] δὲν ἀποκρίνεται: διότι οὐδεὶς ἄλλος ἦν ἱκανός.—ὦ τῶν] προήλθεν ἐκ τοῦ ε τ η ς=φίλος. Κεῖται εἰς προσφωνήσεις φιλικῆς.=ἀλλὰ φίλε μου.—οὐχὶ βουλήσεται] ἢ τελευταία ἔνστασις ὑποτιθεμένου ἄρρατοῦ. Ὑποκείμε. αὐτοῦ εἶναι Φίλιππος, ὡς ἀντικείμε. δ' ἔννοεῖται δε ὕ ρ ο β α δ ἰ ζ ε ι ν.—τῶν ἀτοπωτάτων] εἶναι οὐδὲ γένους καὶ κατηγορ. τοῦ ε ἰ μ ἢ π ρ ἶ ξ ε ι ν. —εἶναι ὑποκείμε. τοῦ ε ἰ η ἄν=θέλει εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀτοπώτατα.—ἐκλαλεῖ]=διασαλπίζει εἰς ἄλλον τὸν κόσμον, φλαυεῖ. Ἡ ἐκ ἐπιτείνει τὸ ῥῆμα.—ἀνοίαν ὀφλισκάνων] μετοχὴ παραχωρητικῆ, ὡς καὶ τὸ ὅμως δηλοῖ. Αἱ φράσεις ἄ ν ο ἰ α ν, γέ λ ω τ α, ε ὕ ἡ θ ε ι α ν, μ ω ρ ἰ α ν ὀ φ λ ι σ κ ἶ α ν ε ι ν λέγονται μετρ. ἀπὸ τῶν ἐν δικαστηρίοις καταδικαζομένων. «φόνου δίκην ὀφλισκάνω»=δικασθεὶς ἐπὶ φόνῳ καταδικασθῆν. Οὕτω καὶ ἐδῶ θεωρεῖμα: ἄνους, γελοῖοι κττ.

27 ὅμως ἐκλάλει, ταῦτα δυνηθεῖς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ' ἢ κεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ἡμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ γρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλεόν ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἦξει, πόσα χρή νομίσαι ζημιώσεσθαι: καὶ πρόσσεθ' ἢ ὕβρις καὶ ἔτι ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ, οὐδεμίας ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν.

27 ἡλίκα ἐστὶ] ὅλη ἢ πρότασις εἶναι ὑποκεῖμ. τοῦ π ρ ο σ δ ε ἔ ν τὸ δὲ ἡ λ ῖ κ α εἶναι κατηγορ. τοῦ τὰ δ ἰ ἄ φ ο ρ α, τοῦτο δὲ κεῖται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ=ἡ δ ἄ φ ο ρ ἄ. Ἡ ἔννοια: πόσον μεγάλη εἶναι ἡ διαφορά ὡς πρὸς τὸν ἐδῶ ἢ ἐκεῖ πόλεμον. ἡ διαφορά τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ πολέμου.— οὐδὲ λόγου προσδεῖν] τόσον τὸ πρᾶγμα εἶναι φανερόν, ὥστε οὐδὲ λέξις χρειάζεται να προστεθῆ.— εἰ δεήσειεν] ἀπόδοσις αὐτοῦ εἶναι τὸ ζ η μ ι ω θ ῆ ν α ἰ ἄ ν. Εἶναι τοῦ γ', εἶδους ὑπόθεσις, διότι εἶναι προβληματικὴ σκέψις τοῦ Δημοσθένους.=θέλουν ζημιωθῆ, ἂν θέλει γέιναι ἀνάγκη.— ἡμᾶς .. αὐτοὺς] τὰ ἐχώρισεν ὡς ἐν § 2, ἵνα ἀναδειχθῆ ἡ διασταλτικὴ ἔννοια τῆς αὐτός.— τριάκοντα] οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον: τ ρ ῖ ἄ κ ο ν τ α ἡ μ ἔ ρ α ς, οὐχὶ μ ῆ ν α, καὶ σ π ο ν δ ἄ ς τ ρ ῖ ἄ κ ο ν θ ἡ μ ἔ ρ ο υ ς οὐχὶ μ ῆ ν ν ῖ α ἰ α ς.— ἔξω] δηλ. τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς.— καὶ ὅσα] ἡ σύνταξις=καὶ λαμβάνειν τῶν ἐκ τῆς χώρας, ὅσα ἀνάγκη λαμβάνειν χρωμένους στρατοπέδῳ.— τῶν ἐκ τῆς χώρας] ἀντὶ να εἴπη: τῶν ἐν τῇ χώρᾳ λαμβάνειν ἐκ τῆς χώρ. ἴδε «ἐκεῖθεν» ἐν § 15. Τὸ ὅλον δὲ εἶναι οὐσιαστικόν, καὶ γενικὴ μὲν τοῦ ὅλου, ἀλλ' ἀντικείμε. τοῦ λαμβάνειν.=ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν τινὰ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ὄντων.— στρατοπέδῳ χρωμένους=στρατοπεδεύοντας.— πολεμίου] ἐπεξήγησις τοῦ μ ῆ δ ε ν ὄ ς.— λέγω=δηλαδή. Δύναται να τεθῆ καὶ π ο λ ἔ μ ι ο ν λ ῖ ε γ ω, ὃ συνηθέστερον εἶναι.— τοὺς γεωργοῦντας] εἶναι λέξις περιληπτικὴ=γεωργούς καὶ κτηματίας.— εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ] =καθ' ὅλον τὸν μέχρι τοῦδε. Τὸ τ ο ὕ ἔχει δεικτικὴν οἰημασίαν. Ἐννοεῖ δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ 357 π. Χ. περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμον.— δεδαπάνησθε] 1500 τάλαντα. ἴδε β'. Ὀλ. 28.— πόλεμος] ἀντὶ π ο λ ἔ μ ι ο ς. Εἶναι προσωποποιεῖ § 15.— ζημιώσεσθαι] εἶναι ἀπόδοσις τοῦ εἰ ἦξει. Μέσος μέλλ. ἀντὶ παθητ. ζ η μ ι ω θ ῆ σ ε σ θ α ἰ.— πρόσσεθ'] ἐνεστώς εἶναι: οὐχὶ μέλλων διότι τὴν α ἰ ὃ Δημοσθένης δὲν ἐκθλίβει, ἀλλ' ὃ ἐνεστώς ἐδῶ κεῖται ὄντι τοῦ προσεγοῦς μέλλοντος.— ὕβρις] δηλ. τῶν πολεμίων. Ἡ ἔννοια πλὴν τῶν ζημιῶν θά ὑπάρχῃ ὁ ὕβριστικός πρὸς ἡμᾶς τῶν πολεμίων τρόπος καὶ ἡ αἰσχύνῃ ἡμῶν διὰ τὰ πεπραγμένα.— ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ]=ἢ διὰ τὰ πράγματα ἢ ἐκ τῶν πραγμάτων.— ζημία] ὅπως καὶ τὰ ζ η μ ι ω θ ῆ ν α ἰ, ζ η μ ι ὠ σ ε-

Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ 28
 ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ
 τῶν πολλῶν ὦν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι μικρὰ ἀναλί-
 σκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ,
 ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρα
 κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένων-
 ται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς
 εὐθυναὶ βράδια γένωνται, ὡς ὅποι' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περι-
 στῆ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμέ-
 νων αὐτοῖς ἔσσεθε. χρῆστὰ δ' εἶη παντός ἕνεκα.

σ θ α ι, δὲν σημαίνουν ποινήν, ἀλλὰ βλάβην ἀπώλειαν περιουσίας.
 εἶναι δὲ τὸ ζημία πικρατικὸς προσδιορισμὸς τῶν ὕ β ρ ι ε καὶ α ἰ -
 σ χ ὺ ν η = τὰ ὅποια δὲν εἶναι οὐδεμιᾶς βλάβης κατωτέρα βλάβη. — τοῖς
 γε σώφροσι] κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων. Ὅ γε εἶναι βεβαιωτικὸς.
 28 δὴ] = λοιπόν. Ἐκφέρει συμπέρασμα ὅλου τοῦ λόγου. — ταῦτα] ὅσα
 ἀπ' ἀρχῆς εἶπε. — ἐκεῖσε] = εἰς Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικήν. — τοὺς
 εὐπόρους, τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, τοὺς λέγοντας] ἐπεξηγήσας τοῦ ἅπαντας — ὦν]
 καθ' ἕλξιν, ἀντὶ ἀ. Ἀντικ. εἶναι τοῦ ἔ χ ο υ σ ι. — καλῶς ποιοῦντες
 ἔχουσι] εὐρίσκειται καὶ τὰνάπαλιν: καλῶς ποιοῦσιν ἔχοντες. Ὁ με-
 ταχειριζόμενος τὴν φράσιν ταύτην δεικνύει, ὅτι ἀποδέχεται ὡς ὀρθά,
 ὅσα τις ἔπραξε, ἢ ὡς εὐτυχοῦντα τὸν συγχαίρει δι' ὅσα τῶ συνέβη-
 σαν. Ἐδῶ τὸ β'. ἐφαρμόζεται. = καλὰ κάμουν καὶ τάχουν — τοὺς ἐν
 ἡλικίᾳ] οὕτως ὀνομάζονται οἱ ἀπὸ τοῦ 18ου ἢ μᾶλλον 20οῦ μέχρι τοῦ
 60οῦ ἔτους. ἐλέγοντο καὶ οἱ ἀ κ μ ᾶ ζ ο ν τ ε ς. — ἀκεραίου] εἶναι κατη-
 γορ. τοῦ τῆς οἰκείας προληπτικῶς, = ὥστε ἀκεραῖον εἶναι. — φύλακες
 ἀκεραίου] ὁ τῶν ἐτήθων ὄρκος περιεῖχε «τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσω
 παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ὅσης ἂν παραδέξωμαι.» — τοὺς λέ-
 γοντας] = ῥήτορας, πολιτευμένους. Οἱ ἀ κ ο ὺ ο ν τ ε ς δὲ = ἀχροαταί.
 — αἱ εὐθυναὶ] ὀνμαστική εὐ θ υ ν α = ὑπεράσπισις, ἀπολογία τῶν πο-
 λιτικῶν των πράξεων. Οἱ ἄρχοντες καὶ διαχειρισταὶ χρημάτων ὤφει-
 λον εὐθύναι, ἀλλὰ καὶ οἱ ῥήτορες· διότι ἦν δυνατὸν νὰ κατηγορηθῶ-
 σιν ἐπὶ ἀπάτῃ τοῦ δήμου καὶ ν' ἀπολογηθῶσιν· ὁ δ' ἀπολογούμενος
 εὐθύναι δίδωσι. Ἄλλως δὲ οἱ ῥήτορες δὲν ἠγόρευον μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ἐνήργουν τὰ πλείστα τῆς πόλεως. διὸ ἠθύβουντο διὰ τὰς κακὰς συμ-
 βουλάς καὶ πράξεις. Ὅθεν ἐδῶ καὶ κατωτέρω λέγει π ο λ ι τ ε υ ο -
 μ ἔ ν ω ν καὶ π ε π ρ α γ μ ἔ ν ω ν οὐχὶ εἰρημένων. — ὑμᾶς περιστῆ]
 τὸ π ε ρ ι ἔ σ τ η ν διὰ τὴν ἐκ συνθέσεως σημασίαν λομβάνει αἷτ. =
 περιεκύκλωσα. Ὅταν δ' ὑπερισχὴ ἢ σημασία τῆς π ε ρ ἰ, λαμβάνει
 στ. Ἦν δὲ τὸ ἔ σ τ η ν ἀμετάβ. καὶ συντεθὲν ἔγεινε μεταβ. — τὰ
 πράγματα πεπραγμένων] τὸ β'. = αἱ πράξεις τῶν πολιτικῶν. τὸ δὲ
 α'. = τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν. — τοιοῦτοι...] ἂν εἶναι καλὰ τὰ πρά-
 γματα, θὰ εἴθε ἐπιεικεῖς. τούναντιον δέ, ἂν κακά. Τὸ π ε π ρ α γ -
 μ [ἔ ν ω ν εἶνε γενικὴ ἀντικειμενικὴ τοῦ κ ρ ι τ α ἰ = οὕτω χρινεῖτε
 τὰ πεπραγμένα. — χρῆστὰ] δηλ. τὰ πράγματα. — παντός ἕνεκα] =
 πρὸς τὸ συμφέρον πάντων, πλουσίων, πτωχῶν, πολιτικῶν, ἰδιωτῶν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ Β'. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

Τὸν α'. καὶ β' Ὀλυνθιακὸν δὲν χωρίζει μικρὸς χρόνος· διότι α'.) τὸ προοίμιον ἀνακεφαλαιῶσι τὰ ἐν § 5—10 τοῦ α'. Ὀλυνθιακοῦ, τὰ ὁποῖα εὐκαίρως ἦσαν ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου, β'.) ἀμφότεροι τὰς σχέσεις Θεσσαλῶν καὶ Φιλίππου παριστῶσιν ὁμοίως (α'. § 22, β'. § 11) καὶ γ'.) ὁ Δημοσθένης καταπολεμεῖ ἐνταῦθα ἀποθάρρυνσιν τινα. Ὁ πόλεμος λοιπὸν ἔβαινε κκκῶς. Αἱ δὲ § 28, 29 δεικνύουσιν, ὅτι κατηγορεῖτό τις στρατηγός. Μικρὸν δηλ. μετὰ τῆς α'. β' ἡθελον ἐστᾶλη νέα πρεσβεία Ὀλυνθίων εἰς Ἀθήνας καὶ νέα ἐπικουρία ἐντεῦθεν ὑπὸ τὸν Χερσίδημον. διότι καθ' ὑπαιγιμόν τινα τοῦ Δημοσθένους (§ 27, 28 καὶ σημ.) φαίνεται, ὅτι ὁ Χάρης μὴ ἔχων νὰ μισθοδοτῇ τὸν στρατὸν, δὲν ἐπολέμει πρὸς τὸν Φίλιππον ἀλλ' ἐλήττευσεν ἐμπορικᾶ πλοῖα. Διὸ ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσεν πόλεις τινὰς τῆς Χελκιδικῆς. Ὁ Δημοσθένης ὁμολογῶν τοῦ Χέρητος τὰς ἀδικίας, δικαιολογεῖ αὐτάς· διότι θέλει πρὶν κατηγορήσῃ τὸν στρατηγόν, νὰ παράσχουσιν αὐτῷ πάντᾳ τὰ μέσα τοῦ πολέμου. Ἄλλ' ἐνίκησαν οἱ ἀντίθετοι καὶ ἐστᾶλη ὁ Χερσίδημος ἀντὶ τοῦ Χέρητος. Ὁ β'. ἄρα Ὀλυνθιακός· ἐξεφωνήθη ὅτε ἐπρόκειτο νὰ σταλῇ νέα ἐπικουρία.

ὑποστηρίζει δ' ἐνταῦθα ὁ Δημοσθένης, ὅτι ὁ Φ. δὲν εἶναι φοβερὸς ὅσον νομιζέσθαι, ὅτι ἡ δύναμις του εἶναι μᾶλλον φαινομένη ἢ πραγματικὴ, καὶ ὅτι εὐκόλον νὰ καταλυθῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτων ἐξετάζει α') τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους αὐτοῦ σχέσεις β') τὰς πρὸς τὸν λαόν καὶ φίλους του καὶ γ) τέλος ἐρευνᾷ τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα Φίλιππος καὶ Ἀθηναῖοι ἔχουσιν ἐπὶ τῆς εὐνοίας τῶν θεῶν. Ἐκαστὸν τῶν τριῶν τούτων τελευτᾷ διὰ συμβουλῶν καὶ προτροπῶν.

Περὶ ἰληψίς. Προοίμιον. Οἱ θεοὶ ἐξ εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς

ἐνέβαλον ἄσπονδον πόλεμον μεταξύ Φιλίππου καὶ Ὀλυνθίων. Εἶναι ἄρα αἰσχρὸν νὰ ἐγκαταλίπωμεν αὐτοὺς καὶ τὰς περιστάσεις, ἃς ἡ τύχη ἡμῖν προσφέρει (1—2).

Δὲν θὰ ἐξάρω τὸν Φίλιππον δαπάναις τῶν Ἀθηναίων ἀπαριθμῶν τὰ κατορθώματα ἐκείνου· ἀλλὰ θὰ εἶπω πράγματα ἱκανὰ ν' ἀμαυρώσωσι τὴν δόξαν τῆς (3—4).

Α'. Ὁ Φ. κηξήθη δόλφ καὶ ἐπιτορκία. Δι' ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων εἴλκυσε τοὺς Ἀθηναίους καὶ Θεσσαλοὺς. Ἀλλὰ νῦν φωτισθέντες οὗτοι ὑπὸ τῶν πραγμάτων στρέφονται κατ' αὐτοῦ (5—8). Δύναμις δὲ σταθερὰ εἶναι ἢ ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου στηριζομένη. (9—10), Βοηθήσατε λοιπὸν τοὺς Ὀλυνθίους τάχιστα, ἐνθαρρύνετε δὲ καὶ διδάξατε τοὺς Θεσσαλοὺς. Ἀλλὰ τοὺς λόγους ὑμῶν νὰ συνοδεύσωσιν ἔργα. Διότι θ' ἀκούσωσι τοὺς πρέσβεις ὑμῶν, ὅταν σὰς ἴδωσι σπευδαίως ἐργαζομένους. Τότε θὰ φανῆ ἡ σαθρότης τῆς Μακεδονίας. (11—13).

Β'. Ἡ Μακεδονία δηλαδὴ ἄνευ συμμάχων οὐδέποτε ἦν σπουδαία. Ὁ δὲ Φ. τὴν ἔκαμεν ἀσθενεστέραν διὰ τῶν συχνῶν πολέμων. Διότι οἱ μὲν λαοὶ μισοῦσιν τὸν Φίλιππον, ἐπειδὴ δὲν συμμερίζονται μὲν τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἀπέκαμον δ' ὑπὸ τῶν πολέμων, οἱ ὅποιοι κωλύουσιν αὐτοὺς ν' ἀπολαύωσι τὰγαθὰ αὐτῶν καὶ νὰ ἐξάγωσι τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας των. (14—16). Οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτοῦ οὐδενὸς εἶναι ἀνώτεροι· διότι ἡ ζηλοτυπία τοῦ ἀπωθεὶ τοὺς ἱκανοὺς, τὰ δ' αἰσχρὰ ὄργια ἀπωθοῦσι τοὺς τιμίους. (17—19). Τὰ ἔλλα ταῦτα θ' ἀποκαλύψῃ πόλεμος γινόμενος ἐν αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ, ἄρκει νὰ θελήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι. (20—21).

Γ'. Ὁ Φίλιππος ἔχει τύχην. ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ δίκαιον, καὶ ἡ τύχη των εἶναι προτιμωτέρα τῆς ἐκείνου, (22) ἂν μιμηθῶσι τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ (23) ἂν ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν, ὅπως ἠγωνίσθησάν ποτε ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, καὶ (24) ἂν, ἀφοῦ παύσωσι τὰς ἀναβολάς, τὰς κατηγορίας ἀλλήλων καὶ τὰς ἐπὶ ἄλλων στηριζομένας ἐλπιδάς, προβῶσι δραστηρίως εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν ἀπωλειῶν

των (25—26). Ἐὰν οἱ πολῖται στρατεύωσι καὶ εἰσφέρωσι, δύνανται νὰ ἐξελέγξωσι τὸν στρατηγόν, καὶ τότε θὰ τεθῆ τέλος εἰς τὰς νῦν γινομένης καταχρήταις. Οἱ στρατηγοὶ δηλ. ἀντὶ νὰ πολεμῶσι πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πόλεως ἐπινοοῦσι στρατείας πρὸς τὸ συμφέρον των καὶ ληστεύουσιν, ἵνα θρέψωσι τὸν στρατόν, ἐπειδὴ οὗτος δὲν μισθοδοτεῖται. (27—28) Ἐντεῦθεν κατηγοροῦν καὶ δίκαι ἀτελεύτητοι. Πρὸς δὲ ἡ μὲν πόλις διοικεῖται ὑπὸ κομμάτων ὡς ὑπὸ συμμοριῶν, τὰ δὲ δημόσια βάρη εἶναι ἀνίσως διανεμημένα· ὅθεν οἱ ἐπιβρυόμενοι καθυστεροῦντι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος. (29—30).

Παραδίξαι
 Ἐπίλογος. Συμπέρασμα τοῦ λόγου ὅλου εἶναι α') οἱ πολῖται νὰ εἰσφέρωσι ἀναλόγως, β') πάντες διαδοχικῶς νὰ στρατεύωσι, γ') ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ν' ἀκούωσι πάντας, ἐξετάζοντες τὴν ἀξίαν τῶν λόγων καὶ οὐχὶ τοῦ λέγοντος τὴν ἐπιρροήν. (31)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β΄.

349 χίλις

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν, ὧ ἄνδρες Ἄθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ἔμπορον καὶ δυνάμιν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἴτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονία τινὲ καὶ θεία παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ.

1 ἐπὶ πολλῶν... ἐν τοῖς παροῦσι αἱ προθέσεις αὐταὶ συνωνυμοῦσιν ἐνταῦθα. Ἴδε π ε ρ ῖ ὑ π ἔ ρ ἐ ν α'. Ὀλ. 5.—γιγνομένην] σημαίνει τὸ συνήθως γιγνόμενον. Ἄν ἴπο γε νο μέ ν η ν ὡς ἀντικείμεν. τοῦ ἰ δ ε ῖ ν κατηγορούμενον ἔχει τὸ γι γ νο μέ ν η ν, ὡς ὑποκείμεν. δὲ αὐτοῦ τοῦ γι γ νο μέ ν η ν ἔχει κατηγορ. τὸ φ α ν ε ρ ᾶ ν.—οὐχ ἥκιστα]=μάλιστα.—τοὺς πολεμήσοντας] εἶναι ὑποκείμεν. τοῦ γ ε γ ε ν ῆ σ θ α ι. Δὲν ἐννοεῖ, ὅτι οἱ Ὀλύθιοι ἤρχισαν τὸν πόλεμον, (διότι ὁ Φίλιππος ἐπετέθη), ἀλλ' ὅτι ἀπεφάσισαν ν' ἀντιστῶσι.—κεκτημένους ἔχοντας] κατηγορούμενα τοῦ ὑποκείμεν. τοῦ γ ε γ ε ν ῆ σ θ α ι. Συνεπτυγμένα θὰ ἴσαν κ ε κ τ ῆ σ θ α ι ἔ χ ε ι ν. Τὸ ἀνεπτυγμένον ἐκφράζει τι περισσότερον καὶ παραστατικώτερον.—τινα]=οὐ μικράν. ἔχει μεγεθυντικὴν δυνάμιν.—τὸ μέγιστον] προσκφέρει κρίσιν περὶ τῶν ἐπομένων.—διαλλαγὰς] ὑποκείμενον τοῦ ε ἶ ν α ι. Ἴδε κ α τ α λ λ α γ ᾶ ς ἐ ν α'. Ὀλ. 4.—ἀπίστους ἀνάστασιν] κατηγορούμενα τοῦ δ ι α λ λ α γ ᾶ ς. Τὸ δὲ πατρίδος εἶναι γεν. ἀντικειμενικὴ τοῦ ἀ ν ᾶ σ τ α σ ι ν = ἀ ν α σ τ ᾶ τ ω σ ι ς, κ α τ α σ τ ρ ο φ ῆ. Κεῖται καὶ ἐπὶ καλοῦ σπανίως ἡ λέξις ἀνάστασις.—δαιμονία θεία] τὰ συνώνυμα ταῦτα συνῆψεν, ἵνα τὴν ἑαυτοῦ κρίσιν ἰσχυροτέραν ἐξενέγκῃ. Θ ε ῖ α εἶνε τὰ ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν ἐκπορευόμενα, δ α ι μ ὶ ν ι α τὰ ὑπὲρ τὰς ἀνθρωπίνας δυνάμεις καὶ ὡς θαύματα θεωρούμενα, = θαυμαστός, ἐξαισιος —τινὲ] κολάζει τὸ δ α ι μ ο ν ῖ α = ὁμοιάζει μὲ ἐξαισίαν καὶ πῶς εὐεργεσίαν.

- δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς,
 2 ὅπως μὴ χεῖρους περὶ ἡμᾶς αὐτούς εἶναι δόξομεν τῶν
 ὑπαρχόντων. ὡς ἔστι τῶν αἰσχυρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰ-
 σχίττων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἤμεν ποτε
 κύριοι, φαίνεσθαι προεμμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύ-
 χης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.
- 3 Τὸ μὲν οὖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου βόμην
 διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δε-
 οντα ποιεῖν ἡμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι διὰ τί: ὅτι
 μοι δοκεῖ πάνθ' ἔσ' ἂν εἴπη τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνω μὲν
 ἔχειν φιλοτιμίαν τινά, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθαι. ὁ
 μὲν γὰρ ἔσω πλείον' ὑπὲρ τὴν ἄξιαν πεποίηκε τὴν αὐ-
 τοῦ, τοσοῦτ' ἠθαυμαστότερος παρά πᾶσι νομίζεται: ἡμεῖς
 δ' ἔσω χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, το-

2 ὅπως μὴ δόξομεν] ἐπεξήγησε τοῦ τοῦτ' = τίνι τρόπῳ, πῶς θά. — αὐ-
 τοῦ] ὀριστικὴ ἀντωνυμία. Πρὸς τὸ θεῖα εὐεργεσίαι
 ἀντιτίθεται ὅτι ὀφείλουσιν αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι γὰ κέρωσιν. Ἡ ἔνοια
 οἱ θεοὶ μᾶ: εὐεργετοῦν, ἡμεῖς λοιπὸν ὀφείλομεν. — χεῖρους] — ἀνα-
 ξιοί, προδῶται. — τῶν ὑπαρχόντων] ἔννοεῖται: ἡ μὲν = τῶν γενομένων
 ἡμῖν θεῶν εὐεργεσιῶν (αἰσχυρῶν συμμάχων, καλῶν περιστάσεων)
 πρὸς καταπόλεμησιν τοῦ Φιλίππου. Ἐν α'. Ὀλ. 10 εἶπεν «ὑπερ-
 γμένων ἡμῖν.» — ὡς] = διότι. — αἰσχυρῶν αἰσχίτων] κατηγορούμενα τοῦ
 φαίνοσθαι, ὅν εἶναι ὑποκείμε. τοῦ ἔσται. — μᾶλλον δὲ] ἐπα-
 νορθοῦ τὸ ἡγοούμενον. — προεμμένους] λαμβάνει αἰτία, καὶ κυρίως
 σημαίνει, ὅτι κἄτι ἰδικόν μοι εἶπω, παραιτοῦμαι αὐτοῦ. Οὕτω κα-
 τανῆ γὰ σημαίνει, ἡμελῶ. Διὸ ἔλαβε, ὡς τὸ μεθεῖμα ἐγενικήν:
 πὸ λ ε ω ν, τ ὀ π ω ν, σ υ μ μ ᾶ χ ω ν, κ α ἰ ρ ὦ ν. εἶπε αἰ-
 λέξεις μεταβάλλουσαι σημασίαν μεταβάλλουσι καὶ σύνταξιν. Τὰς ἀπω-
 λείας τῶν Ἀθηναίων ἴ' ἐν α'. Ὀλ. 12. Πρῶτος καὶ τοὺς ἀποστάν-
 τας συμμάχους ἐπὶ τοῦ Συμμαχικοῦ πολέμου. — τόπων] = χωρίων ὄχυ-
 ρῶν, λιμένων, ἱερητηρίων, δηλ. μερῶν ἐν αἷς στόλος καὶ στρατός
 εὐκάλως συγκεντρῶντο, ἐφιδιάζονται κτλ. ἐν γενεῖ = ἐπικαιροὶ τό-
 ποι. — συμμάχων] = Ὀλυθίων — κ α ἰ ρ ὦ ν = Ὀλυθησιακοῦ πολέμου,
 ὅς καλὴ περίστασις ἦν πρὸς καταπόλεμησιν τοῦ Φιλίππου.

3 τὸ μὲν οὖν] ἐπαναληθθέντος τοῦ μὲν ἐν § 4 «ταῦτα μὲν οὖν»,
 ἐτέθη ὁ δὲ «ἂ δ' καί». Ἐχομεν ἐδῶ λαμπρὸν παράδειγμα παρα-
 λειψέως. εἰπὼν ὅτι θ' ὀπισθωπῆση τὰ πράγματα, λέγει ὅμως περὶ
 αὐτῶν ὀλίγα βαρυσήμαντα, ὥστε νὰ αἰσχύωνται οἱ Ἀθηναῖοι διὰ
 τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας των, — διεξιέναι καὶ δ ἰ ε ξ ἔ ρ χ ε σ θ α ἰ
 κυρίως ἐπὶ κινήσεως λέγεται μεταφορικῶς δὲ καὶ ἐπὶ διηγήσεως ἀπ'
 ἀρχῆς μέχρι τέλους λεπτομερῶς ἐκθέτω. Τοῦτο — καὶ τὸ προτρέπειν
 εἶναι ὑποκείμε. τοῦ ἔχειν. — ἡμᾶς ἡμῖν] σκοπίμως ἠλλαξε τὸ πρόσω-
 πον. — ποιεῖν ἡμᾶς] ἀντικείμενα τοῦ προτρέπειν. Τὸ ἡμᾶς εἶναι καὶ ὑπο-

σούτω πλείονα αἰσχύνῃν ὠφλήκατε ταῦτα μὲν οὖν πα- 4
 ραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγεννημέ-
 νον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὦν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς
 ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσή-
 κει λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὄρω τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ
 χωρὶς τούτων ἐνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας
 ὑμᾶς, καὶ μέγала, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου
 φαίνοιτ' ἂν ὀνειδῆ βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ'
 εἰπεῖν πειράσομαι.

κειμ. τοῦ ποιεῖν.—ὑπὲρ τούτων|=περὶ τούτων. Ἡ ὑπὲρ ἀντικα-
 θιστῆ πολλὰκις τὴν περί. Ἀναφέρεται εἰς τὸ ῥώμη ν. εἰς ὃ ὅμως
 προσθεῖς τὸ δειξίενα εἰδήλωσεν, ὅτι σύγκειται ἐκ πολλῶν, δηλ.
 ἐκ τῶν πραγμάτων δι' ὧν ὁ Φίλιππος ἠξήθη.—φιλοτιμίαν] δὲν σημαί-
 νει μόνον φιλοδοξίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς, τὴν δόξαν ἔ-
 παίον, ὡς ἐδῶ. =δι' ἐκεῖνον ταῦτα ἔχουν ἀφορμὰς τιμῆς καὶ δόξης.
 Ὡς ἀντίθεσις ἐπέπευ νὰ εἶναι «ἡμῖν δ' ἔχειν αἰσχύνῃν» ἀλλὰ φυλάτ-
 τει εἰς τὸ τέλος τὴν πικρίαν «αἰσχύνῃν ὠφλήκατε,» ἵνα τὸ δηλητή-
 ριον μείνη ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ἀκρατῶν — ἔχειν πεπράχθαι] ὑποκει-
 μενον αὐτῶν εἶναι «πανθ' ὅσ' ἂν εἴπη τις.»—ὑπὲρ τὴν ἀξίαν|=πε-
 ρισσότερα ἀπ' ὅτι ἀξίζει. Ὡστε εἶναι ὁ ὅς ὅρος συγκρίσεως, ἀντί: τῆς
 ἀξίαις. —παρὰ πᾶσι|=εἰς τὴν κρίσιν, εἰς τὰ μάτια πάντων.—
 χεῖρον ἢ προσήκει|=τοῦ προσηκόντος. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ πρόσθεκε
 ἔννοεῖται: κ ε χ ρ ῆ σ θ α ι.—τοῖς πράγμασι] τὰς καταλλήλους πε-
 ριστάσεις.—αἰσχύνῃν ὠφλήκατε] ἴδε α'. Ὀλ. 26.

σκοποῖτο] προσεκτικῶς ἐξετάζω.—μετ' ἀληθείας σκοποῖτο] ἐξε-
 τάζει τὰ πᾶντα ἀπὸ τῆν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν.—ἐνθένδ'] ἀπὸ τοῦ
 βῆματος τούτου τῆς ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἄνοιαν τῶν ἀκρατῶν καὶ δω-
 τοδικίαν τῶν ῥητόρων, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ὦν οὖν. . . λαβεῖν.—
 ὦν οὖν] δευτὴ ἀπανάληψις τοῦ τὸ μὲν οὖν. Τὸ ὦν εἶναι προσ-
 διορισμὸς αἰτίου τοῦ χάριν καὶ δίκην. Διότι διὰ τὰς αὐτὰς
 τῶν ῥητόρων πράξεις ὁ Φίλιππος μὲν ἠγνώμωνει, ὠφελθῆς, οἱ δ'
 Ἀθηναῖοι ὠφείλον νὰ τοὺς τιμωρῶσιν ζημιωθέντες. =δι' ὅσα λοι-
 πόν.—ὀφείλει χάριν] ὁμοίως λέγεται ἔχω σοι χάριν, οἱ δ' ἄ-
 σοι χάριν, γινώσκω σοι χάριν. Ἀλλ' ἐκεῖνο εἶναι ἰ-
 σχυρότερον.—δίκην λαβεῖν] ἔννοεῖται: παρ' αὐτῶν.—τ μω-
 ρῶ. Τὸ δὲ παθητ. εἶναι δίκην δειδύκαί ὑπότινος =
 τ μωροῦμαι ὑπότινος.—λέγειν] ἔννοεῖται ὡς ἀντικ. ταῦτα, ὅ εἶναι
 δεικτικὸν τοῦ ὧν.—ἐνι] ἔννοεῖται λέγειν. Τὸ ἄ εἶναι ἀντικ. τοῦ
 λέγειν τούτου καὶ τοῦ ἀκηκοέναι καὶ ὑποκειμ. τοῦ
 φαίνοιτο.—βέλτιον] διότι θὰ ἐλάβανον θάρρος οἱ Ἀθηναῖοι.
 Ὡς ὅς ὅρος συγκρίσεως ἔννοεῖται ἡμῆ ἀκηκοέναι.—φαίνοιτ'
 ἂν] ἀπίδοσις τῆς μετοχῆς βουλομένοις =εἰ βούλοισθε. ἔννοεῖ-
 ται ἡ δοτ. ὑμῖν.—ὀνειδῆ] ὡς ἀπιστία, ἐπιπορία.—ὀρθῶς δοκιμάζειν
 =ἂν θέτε νὰ καλοεξετάσετε, νὰ καλιξέτε.

- 5 Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν εἶναι τις ἂν φήτειε κενὴν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε δεξιόντα ἐφ' ἅπασιν τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμπέρειν εἰρησθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοῦ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ἠυξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἤκει τὴν τελευτηνὰ τὰ πράγματα· αὐτῷ ἔγω γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγοῦμην καὶ αὐτὸς φοβερόν τὸν Φίλιππον καὶ

6

5 τὸ καλεῖν ὡς ὑποκείμεν. τοῦ ἐ ἴ γ α ἰ ἔχει κατηγορ. λ ο ἰ δ ο ρ ῖ α ν, καθ' ἑαυτὸ δ' ἐξεταζόμενον ἔχει ὑποκείμεν. μὲν τ ἰ ν α ἀντικείμεν. δὲ Φίλιππον, εὖ κατηγ. εἶναι τὸ ἐ π ἰ ο ρ κ ο ν καὶ ἄ π ἰ σ τ ο ν.—πεπραγμένα] = τὰς πράξεις του. Ἐννοεῖται Φιλίππῳ = ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.—πανθ' ὅσα] ἀναφέρει τρία μόνον παραδείγματα, διότι, εἰ μὴ ὁ Φίλιππος ἤπατα τοὺς Ἀθηναίους καὶ Ὀλυθίους καὶ Θεσσαλοὺς, οὐδὲν θὰ καταρωθῶν.—ἐλέγχειν] δηλ. ἐπίορκον καὶ ἄπιστον αὐτὸν ὄντα. Ὑποκείμεν. τ ἰ ν α. Τὰ λ ο ἰ δ ο ρ ε ἴ ν καὶ ἔ λ ε γ χ ε ἴ ν, εἶναι ἀντίθετα, διότι λ ο ἰ δ ο ρ ῖ α καὶ α ἰ τ ἰ α εἶναι ἢ ἄνευ ἀποδείξεων κατηγορία, ἔ λ ε γ χ ο ς δὲ ἢ μετ' ἀποδείξεων.—βραχέος] διότι ὑποὶ ὁμιλοῦν τὰ πράγματα, περιττοὶ οἱ λόγοι.—δεισθαι] ὑποκείμεν. αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐ λ ε γ χ ε ἴ ν.—εἰρησθαι] ὑποκείμεν. αὐτοῦ: π ἄ ν' ὅ σ α ἔ π ρ α ξ ε.—τοῦ] ἰδύνατο νὰ λείπη τὸ θ'. τ ο ῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ προηγηθῆν δυοῖν ἀπαιτεῖται, ἵνα μὴ τὰ δύο συνενωθῶσι.—φαίνεσθαι ἰδεῖν] ἐπεξηγοῦσιν τὸ δ υ ο ῦ ν.—ὑπερεκπεπληγμένους] παθητ. μετ' ἄλλ' ἔχει ἀντικείμεν. κατὰ τὸ ὑπερφοβοῦμαι.—μετὰ θυμομαχοῦ καὶ ἐκπλήξεως φοβούμενος.—πάντα] εἶναι ἀντικείμεν. τοῦ δ ἰ ε ξ ε λ ῆ λ υ θ ε, Φ ἰ λ ἰ π ο ς δὲ εἶνε ὑποκείμεν.—πᾶσας τὰς τέχνας καὶ ψεύδη ἔχει παράσει, τειδιώτει, ἐξαντλήσει, ὥστε οὐδὲν ὑπολείπεται δι' οὐ ν' ἀπικτήτη τινά, τᾶσσε βλα, σώθησαν τὰ ψέμματα.—παρακρούμενος]—ἐξαπατῶν. Κυρίως λέγεται περὶ τῶν λυγζόντων, οἱ κρούοντες τὰ μέτρα ἐξαπικτῶσι τοὺς ἀγοραστὰς. Ἐδῶ κεῖται μετφρ.—μέγας ἠυξήθη] ἐν § 8 ἠρθη μέγας. Αἱ φράσεις αὐταὶ εἶναι ἐπιφραστικώτεραι τῆς ἐ γ ἔ ν ε τ ο μ ἔ γ α ς. Τὸ μέγας εἶναι κατηγορ. κατὰ πρόληψιν.—αυξηθεὶς ἐγένετο μέγας.—πρότερον] εἶναι κοινὸν τοῦ π α ρ α κ ρ ο ὑ ὀ μ ε ν ο ς καὶ τοῦ ἠυξήθη.—αὐτὴν] ὀριστικὴ ἀντων.—ἢ αὐξήσεις του ἔφθασεν ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος της.

6 σφόδρα] προσδιορισμὸς τοῦ φ ο β ε ρ ὲ ν καὶ θ α υ μ α σ τ ὲ ν.—ἐγώ. καὶ αὐτός] ποικίλη εἶναι ἢ θέσις αὐτῶν, ἐγὼ αὐτός, αὐτὸς ἐγώ, καὶ ἐγὼ αὐτός, καὶ αὐτὸς ἐγώ. Χωριζόμενα διὰ λέξεων ἔχουσιν ἔμφρασιν πλείω, ὡς ἐδῶ Ὁ καὶ—οὐ μόνον οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι ἀλλὰ καὶ ἐγώ.—ἠυξήμενος] μετοχὴ κατηγορηματικὴ, ἣν προσδιορίζει τροπικῶς ἢ μετοχὴ π ρ ἄ τ τ ο ν τ α—διὰ δικαίων πράξεων.—οὐν δέ] τῶρ δὲ δὲν τὸν νομίζω, διότι θεωρῶν κτλ.—θεωρῶν καὶ σκό-

θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων ἠϋξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐθήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπήλαιονόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον ἐκεῖνό κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτίδαιαν οὕσαν

πῶν] ἴδε ἄ. Ὀλ. 12. — εὐρίσκω] ἡ σύνταξις: εὐρίσκω αὐτὸν προσαγαγόμενον τὴν εὐθήθειαν τῷ φάσκειν καὶ κατασκευάται, τὴν δὲ φιλίαν τῷ ἐξελεῖν καὶ ἀδικῆσαι μὲν παραδοῦναι δέ, Θεσσαλοὺς δὲ τῷ ὑποχέσθαι καὶ ἀναδέξασθαι. — προσαγαγόμενον] κατηγορ. τοῦ Φίλιππου ἀντικειμένου τοῦ εὐρίσκω — εὐθήθειαν, φιλίαν, Θεσσαλοῦς] ἀντικειμ. τοῦ προσαγαγόμενον. — εὐθήθειαν] = ἀπλότητα, ἀφέλειαν. Μετεχειρίσθη λέξιν ἡπίαν ἐπὶ τῷ Ἀθηναίων πικρᾶν δ' ἐπὶ τῶν ἄλλων «ἄ.οιαν» ἐν § 7. — τὸ κατ' ἀρχάς] τὸ ἐναρθρον σημαίνει, ὅτι ἔπονται καὶ ἄλλα πράξεις ὅπως ἡπάτητε κατόπιν Ὀλυνθίους καὶ Θεσσαλοῦς, κατ' ἀρχάς δὲ σημαίνει τὸν χρόνον ἀπλῶς καὶ ἀσχετῶς. ἴδε ἄ. Ὀλ. 12. — ἐνθένδε] ἴδε § 4. — Ὀλυνθίους] = πρέσβεις Ὀλυνθίων — ἀπήλαιον] παρατ. διότι μακρὰ συζητήσεις θεσπίζων ἔγεινεν. ἴδε εἰσαγωγήν ἄ. Ὀλ. — ὑμῖν διαλεχθῆναι] = ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ν' ἀγορεύσωσι πρὸς τὸν λαόν. Πρὸς περιποίησιν εἶπεν ὑμῖν, ἵνα δείξη, ὅτι τὸ πᾶν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτᾶται, ὡς ἀνωτέρω εἶπεν ἡμετέραν, ἵνα μὴ ἐξαιρέσῃ ἑαυτὸν τῆς εὐθήθειας. — τῷ φάσκειν καὶ κατασκευάσαι] προσδιορισμοὶ ὄργανου τοῦ προσαγαγόμενον = μετὰ τὸ νὰ εἴλεγε. Τὸ φάσκειν ἐδῶ = ὑποσχέσθαι, διό ἔλαθεν ἀπαρέμφρατον μέλλοντος. Τὸ κατὰ σκευὰ ζεῖν ἐνίοτε λέγεται ἐπὶ μυστικῶν καὶ πανούργων σχεδίων. Ἡ ἔννοια: προτείλκυσεν ἡμῶς λέγων, ὅτι θὰ μᾶς δώσῃ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ πανούργως μηχανευθεὶς τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο — τὸ θρυλούμενον] = ὃ διεδίδετο. ἐκείνο = τὸ περίτρημον. Ὁ Φίλιππος δηλ. καὶ πρέσβεις Ἀθηναῖοι συνεφώνησαν (358 π. Χ.), οἱ Ἀθηναῖοι μὲν νὰ δώσωσι τῷ Φιλίππῳ τὴν Πύδναν, ὃ δὲ Φίλιππος τοῖς Ἀθηναίοις τὴν Ἀμφίπολιν. Ἴνα δὲ μὴ γνωσθῇ τοῖς Πυδναίοις δὲν ἀνεκοίνωσαν οἱ πρέσβεις τῷ δήμῳ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ μυστικῶς μετὰ τῆς βουλῆς ἐήργουν. Δὲν ἀντιφάσκουσι δὲ τὰ θρυλούμενον καὶ ἀπόρρητον, διότι οἱ Ἀθηναῖοι πολὺν μὲν λόγον ἔκαμνον περὶ τοῦ ἀνακοινωθέντος τῇ βουλῇ μυστικῶς, ἀλλ' ἠγνόουν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. — τούτῳ] ἐπαναλαμβάνει: τὰ φάσκειν καὶ κατασκευάσαι. 7 ἐξελεῖν, ἀδικῆσαι, παραδοῦναι, ὑποχέσθαι, ἀναδέξασθαι] προσδιορισμοὶ ὄργανου τοῦ προσαγαγόμενον. — παραδοῦναι] ἀντικ. αὐτοῦ εἶναι τὸ Ποτίδαιαν· τὰ δ' ἐν μέσῳ «καί. ἀδικῆσαι» ἀναπτύσσουσι τὰ «Ποτίδαιαν» ἐξελεῖν — ὑμῶς] ἐπεξηγητὴς τοῦ συμμάχους — νῦν τὰ τελευταῖα] λέγεται καὶ τὸ τελευταῖον νυνί, τὰ τελευταῖα νυνί, ἴδε § 6. «τὸ κατ' ἀρχάς». Τὸ νῦν σημαίνει τὸν χρόνον, τὸ τὰ τελευταῖα τὴν τάξιν τῶν ἱστορουμένων. — Μαγνησίαν] οὐ μόνον δὲν ἔδωκεν αὐτῇν ἀλλ' ἐπεχείρησε νὰ τὴν τειχίσῃ, πρὸς δὲ καὶ ἄλλην τὴν Θεσσαλίαν

ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς
 ἀδικῆσαι, παραδόναι δ' ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ
 τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν
 Φωικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι·
 ἔλως δ' οὐδεὶς ἔστιν ὄντιν' οὐ πεφανάκιεν ἐκείνος τῶν
 αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἐκάστων ἀνοιαν αἰεὶ τῶν
 ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως
 ἠρξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, ἥνικα ἑκα-
 8 στοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ὄντο τι πράξειν, οὕτως δ-
 φεῖλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν,
 ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελέγλεχται. καιροῦ
 μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖσι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππου
 ἐκυβέρνα καὶ τοὺς λιμένας αὐτῆς ἑκαρπούτο. α'. Ὀλ. 22.—ὄλως δὲ|
 γενικῶς ὀμιλεῖ ἀφήσας τὰς μερικότητας.—οὐδεὶς ὄντιν' οὐ|=πάν-
 τας. Σύνθετος ἀρνησις ἡγευμένη καὶ ἀπλή ἐπομένη ἀναιρούσιν ἄλ-
 λήλας.—πεφανάκιεν] μτφρ. ἀπὸ τῆς φεανάκης (περούακας) ἣν οἱ φα-
 λακροὶ φοροῦντες ἀπατῶσι — τῶν αὐτῷ χρησαμένων] τῶν ἐλθόντων
 εἰς σχέσεις πρὸς αὐτόν.—τὴν ἀνοιαν αἰεὶ..|=ἐξαπατῶν ἐκάστοτε τὴν
 ἀνοήσιαν τῶν ἀγνοούντων αὐτόν. Τὸ ἀ εἰ ἀνήκει εἰς τὸ ἐξαπατῶν.
 Καίπερ ἀγνοώντας λέγει ἀνοήτους εἶπαι τὰ ποθήματα τῶν γειτόνων
 ἔπρεπε γὰρ γίνεσθαι εἰς αὐτοὺς μαθήματα.—προσλαμβάνων]=παίρων
 μὲ τὸ μέρος του, προσθέτων εἰς τὰς δυνάμεις του Ἀντικείμ. οὗτοῦ
 εἶναι τὸ τὴν ἀ ν ο ι α ν=τοὺς ἀνοήτους.—οὕτως] δηλ. ἐξαπατῶν
 καὶ προσλαμβάνων.
 8 διὰ τούτων]=τῶν ἀγνοούντων τὴν ἀπατηλὴν τοῦ Φιλίππου.—μέ-
 γας] ἴδε § 5 —ἑαυτοῖς] ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμεν. τοῦ πρά-
 ξειν, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, ἀλλ' εἰς τὸ τοῦ ὄντο. Εἶναι δηλ. ἔμ-
 μεσος ἀντανάκλασις.—καθαιρεθῆναι] κυρίως ἐπὶ τειχῶν καὶ οἰκοδο-
 μῶν, μτφρ. δ' ἐπὶ δυνάμει καὶ δόξῃ λέγεται.=γὰ κρημισθῆ ἀπὸ
 τῆς θέσεως, εἰς ἣν εἶχεν ὑψωθῆ.—ἐπειδὴ] εἶναι αἰτιολογικόν, ἀλλ'
 ἰδίως χρονικὸν ὡς ἐδῶ,=ἀφοῦ θεβαίως, ἀφοῦ τέλος πάντων.—ἐξελέ-
 λεχται] ἢ ἐκ οἰμαίνε ὑπερβολῆν, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν ἐνίστε, π. Ζ.
 ξεχειλιζέι.—καιροῦ] γενικὴ τοῦ ὄλου ἀνήκουσα εἰς τὸ τοῦτο. Ἡ λέ-
 ξις κ α ι ρ ὸ ς εἶναι μέση, τιθεμένη ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ, ὡς κ α ἰ -
 ρ ι ο ν τ ρ α ὕ μ α.—πρὸς τοῦτο καιροῦ=εἰς τοῦτο ἢ τοιοῦτο σημειῶν
 κακῆς κατάστασεως, περὶ ἧς ἴδε α'. Ὀλ. 22 καὶ ἐξῆς.—πρὸς τοῦτο
 πάρεστι] ἴδε α'. Ὀλ. 8.—ἦ]=εἰ δὲ μὴ (πάρεστι κατὰ τινα ὁμῶν).
 Ὡστε τὸ δ ε ι ξ ἄ τ ω εἶναι ἀπόδρασις παραλειψθεῖσις ὑπεθέσεως.
 Ἐχόμεν δὴλ. ἐδῶ τὸ βῆτερικὸν σχῆμα π ρ ὶ κ λ η σ ι ν.—ὡς]=ὄτι
 τόχα. Ἐβηκεν ὡς, ἵνα τὰ παραστήσῃ κρίσιν στερουμένην ἀληθείας.—
 οὐκ ἀληθῆ]=ψευδῆ. τὸ οὐκ ἀνήκει εἰς τὸ ἀληθῆ ἰσχυροῦ τῶν στε-
 ρητικῶν α. Τὸ ἀ λ η θ ῆ εἶναι κατηγορ. τοῦ ταῦτα.—ταῦτ'] τὰ ἐν §
 6. 7, ὄτι φενακίζων ἠρξήθη.—τὰ πρῶτα .τὰ λοιπὰ] ἐπιρρήματα
 χρονικά. Τὰ λοιπὰ τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ λοιπὸν=εἰς τὸ μέλλον.—παρὰ

τὰ πράγματα· ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν
δειξάτω ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ
πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν, ἢ ὡς οἱ
παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ
ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι.

Καὶ μὴ εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει νῆγεῖται, 9
οἴεται δὲ βία καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῶ τὰ χωρία
καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴ-
εται, ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῆ καὶ
πᾶσι ταῦτ' ἀσμενῶς τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ
συμπνεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν
ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὡς περ

τὴν αὐτῶν ἀξίαν) παντὶ ἀνίξιόν ἐστι τὸ δουλεύειν. ἀξίαι δ' εἶναι οἱ
μὴ προσπαθοῦντες ν' ἀποτινάξωσι τὴν δουλείαν. — δεδουλωμένοι] ὑπερ-
βολικῶς ὁμιλεῖ ὁ Δημοσθένης, διότι ἐκαρπούτο μὲν τοὺς λιμένας καὶ
ἀγορὰς αὐτῶν, καὶ ὠλιγαρχοῦντο ὑπὸ τὴν διευθυνσίην του, ἀλλ' ἀπει-
χον πολὺ τοῦ νὰ ἴναι δούλοι. — γένοι· ἂν ἰννοεῖται: εἰ κχιρὸν λά-
θοιεν, εἰ δυνάμιτο — ἄσμενοι] καὶ τοῦτο εἶναι κατηγορ. τοῦ Θετ-
ταλοῦ, δηλοῦν τρόπον. = εὐχαρίστως.

9 ἠγεῖται, οἴεται] εἶναι δοξαστικὰ. ἀλλὰ τὸ α'. εἶναι ἰσχυρότερον
τοῦ β'. = πιστεύει ἢ παραδέχεται μὲν, νομίζει δέ. — τὰ πράγματα] =
τὴν ἀρχὴν τὴν κεκτημένην ἤδη τοῦ συμμάχου. — τὰ χωρία] = ὠχυ-
ρωμένας πόλεις. Τὸ ἄρθρον ἐννοεῖται καὶ εἰς τὸ λιμὲν α. — τὰ
προειληφέναι] = ἐπειδὴ ἔχει προκαταλάβει, πρὶν τὸν ἐννοήσαν καὶ
ἐτοιμασθῶν πρὸς ἀντίστασιν. — ὑπ' εὐνοίας] ποιητικὸν αἴτιον τοῦ συ-
στῆ. — τὰ πράγματα] = τὰ τῶν συμμάχων, αἱ συμμαχίαι, οἱ σύμ-
μαχοι. — συστῆ] ἢ ἐννοια: ἂν τινὰς ἀμοιβὰς ἀγάπῃ συνενώσῃ (κἀμὴ
συμμάχου) οὗτοι καὶ ἐν δυστυχίᾳ εἶναι πιστοὶ — συμπνεῖν, φέρειν,
μένειν] τὸ α'. εἶναι περὶ τῶν κόπων τοῦ πολέμου, τὸ β' περὶ τῶν
ἀτυχιῶν αὐτοῦ, τὸ γ' περὶ τῆς σταθερότητος τῶν συμμάχων. — πλεο-
νεξίας] παράγεται ἐκ τοῦ π λ ο ν ε κ τ ε ῖ ν, ὃ ἐκ τοῦ π λ ε ο ν ἔ-
χ ε ι ν = τὸ νὰ ὀρέγηται τις νὰ ἔχη ἀδίκως περισσότερα τῶν ἄλλων.
— πονηρίας] δ' ἀδικιών, ἐπιπορτικῶν καὶ ψευδῶν. ὡς λέγει ἐν § 10. —
πρόφασις] = αἰτίαι οὐχὶ σπουδαῖα. εἶναι ἐνκορον διότι σημαίνει τὴν
περιμενομένην ἐξάπαντος νὰ συμβῆ εἰς τοὺς πονηρῶς ἰσχυόντας. Τὸ
δὲ πταῖσμα εἶναι ἀναρθρον ὡς ἀόριστον. — ἀνεχαίτισε] γνομικὸς ἀό-
ριστος = ἀναχαίτιζει. Κυρίως λέγεται ἐπὶ ἵππου, ὅς ὀρθούμενος ἐπὶ
τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἢ τούναντιον λακτίζων δι' αὐτῶν ἀποτινάσσει
τὸν ἵππεχ. Ἐπὶ τῆς σημασ. ταύτης λέγεται καὶ ἀ π ο σ ε ῖ ε ῖ ν
ἀ πο σ ε ῖ ε σ θ α ι, ἐ κ τ ρ α χ η λ ῖ ε ῖ ν. Σημαίνει καὶ ἐμποδ-
ζειν εἰς τὰ ὀπίσω, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἵππεων, οἱ ὀπίωι ἀπὸ τῆς
χαίτης ἐμ-ὀδίζουσι τὴν εἰς τὰ πρόσω φράν τοῦ ἵππου. "Οὐεν ἐδὲ"
= ἀνατρέπειν, ἀπολλύναι. — διέλυτε] τοῦτο κυριολεκτικῶς καίται,
διότι τὰ συστάντα πράγματα διαλύονται κυρίως, δὲν ἀντρέπονται.

οὗτος ἰσχύσῃ, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα
 13 ἅπαντα ἀνεγαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖσι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιποροῦντα καὶ ψευ-
 δόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς
 μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, κοὶ σφόδρα γε ἤν-
 θησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται
 καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ· ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ
 πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυ-
 ρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ
 τὰς ὑποθέσεις ὀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει· τοῦτο
 δὲ οὐκ ἐνὶ νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

14 Φημί δὴ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυμβίοις βοηθεῖν, καὶ
 ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει

10 ἔστιν ἔστιν] α'. Ὀλ. 19. — ἀδικοῦντα] ἀπολύτως κεῖται ἄνευ ὀντικ.
 Καὶ αἱ τρεῖς μετοχαὶ εἶναι τροπικαί = δι' ἀδικίας, ἐπιπορκίας, ψεύ-
 δους. — τὰ τοιαῦτα] = τὰ δι' ἀδικίας γινόμενα κράτη καὶ πλοῦτη.
 «διαβολομαζώματα διαβολοσκορπίσματα» — εἰς μὲν ἅπαξ] ἀντὶ εἰς
 ἅ π α ξ μ ἔ ν. Ἐχομεν δηλ. σχῆμα ὑπερβατόν. Καὶ ἐπιπορῆματα
 λαμβάνουν προθέσεις π. χ. ἐς αὐρίον, ἐς αἰεῖ. μέχρῃς ἐνταῦθα. — ἀν-
 τέχει] = διαρκεῖ. — σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν] τό γε εἶ.αι
 ἐπιτατικόν. Τὸ ἦ ν θ η σ ε εἶναι γνωμικὸς ἀόρ. = πλεῖστον ἀκμάζου-
 σιν, ἐπειδὴ στηρίζονται ἐπὶ τῶν ἐλπίδων, ἐπειδὴ μεγάλας περὶ ἐκυ-
 τῶν ἐλπίδας ἐξεγειροῦσιν. Αἱ τῶν ἄλλων ἐλπίδες εἶναι τὸ θ μέλιον,
 ἐφ' οὗ στηρίζονται αἱ δυνάμεις ἐκεῖναι. Διὸ ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν
 εἶπεν οὐχὶ ἐ π ἰ τ ο ῖ ς ἔ ρ γ ο ἰ ς. Ἡ ἐ π ἰ σημαίνει τὸ ἐπάνω
 τινός, ἐφ' οὗ τι στηρίζεται. Τὴν βραχυτέτητα τῆς εὐτυχίας ποιηταὶ
 παντὸς χρόνου καὶ λαοῦ παρέβαλον πρὸς τὸ βραχὺ τῆς ἀκαῆς τοῦ
 ἄνθους. — ἂν τύχῃ] ἐννοεῖται ἀνοῦντα. — φωρᾶται] παράγεται ἐκ τοῦ
 φ ὠ ρ (= κλέπτῃς). = ἀνοκαλύπτονται ὡς οἱ φῶρες, ἀνακαλύπτονται
 πόσον ἀσθενῆ εἶναι καὶ ἐτοιμώροπα. — καταρρεῖ] κυρίως λέγεται περὶ
 μαρνανθέντος ἄνθους, ἐδῶ μτφρ. ἐτέθη διὰ τὸ ἦ ν θ η σ ε. — τῶν ἄλ-
 λων] ἄ λ λ ο ς = διάφορος. ὁ ἄ λ λ ο ς = ὁ ἐπίλιπτος. Δηλ ἡ ἄ λ-
 λ ο ς λαμβάνουσα ἄρθρον δηλοῖ τὸ συμπληροῦν ἐν ὄλ ν μετὰ τὴν ἀ-
 φαιρέσιν μέρους τινός κειμένου ἐν τοῖς ἡγομένοις ἢ ἐπομένους.
 — τὰ κάτωθεν] εἶπεν οὕτω, διότι ἀπὸ θεμελίων εἰκοδομεῖται ὁ οἶκος
 καὶ ἡ ναῦς ἀπὸ τρέπιδος — τὰς ὑποθέσεις] σημαίνει τὸ τιθέμενον ὑπο-
 κάτω τινός, ὡς θεμέλιον οἴκου καὶ τρέπιδος πλοίου. ἀλλ' ἐδῶ μτφρ.
 σημαίνει τὰς βάσεις τῶν πολιτικῶν πράξεων, π. χ. συμμαχίας, εἰ-
 ρῆνης κ.τ.τ.

11 λέγει] ἐννοεῖται: ὁ ἦ θ ε ἵ ν. Τὸ πλῆρες θά ἦτο: ἀρέσκει μοι
 οὕτω βοηθεῖν, ὅπως τις λέγει κάλλιστα βοηθεῖν. — ἡ διδάξει καὶ πα-
 ροῦνε] ἀναφορικαὶ τελικαὶ προτάσεις, οὗσι ἀνάλογοις τελικῶν μετο-
 χῶν (διδάξουσαν, παροῦνουσαν) = ἵνα διδάξῃ. — τοὺς μὲν τοὺς δὲ] διαι-
 ρεῖ τοὺς Θεσσαλοὺς εἰς ἀγνοοῦντας τὴν τοῦ Φιλίππου φύσιν καὶ εἰς

μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νυνεὶσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιῆσθαι· σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12 ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσω γὰρ ἐτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν γρήσθαι, τοσοῦτω μᾶλλον ἀπιστοῖσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὲ τὴν μετᾶστα- 13 σιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν εἰσφέροντας, ἐξιώντας, ἅπαντα ποιούντας ἐτοιμῶς, εἴπερ τις ὕψιν προσέξει τὸν νοῦν καὶ ταῦτα ἐβελήσητε ὡς προσήκει καὶ ὅη περαίνειν, οὐ μόνον ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται· Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται.

εἰδότας μὲν δεδιότας δέ.—ταῦτα] τὸν χαρακτήρα δηλ. τοῦ Φιλίππου καὶ τὸ ἐτοιμόροπον τοῦ κράτους αὐτοῦ.—καὶ γὰρ. καὶ] οἱ δύο καὶ συνδέουν τὰ ἀπαιτεῖν ποιῆσθαι.—λόγους]=παραστάσεις, συνήθως περὶ τῶν βητόρων λέγεται λόγους ποιῆσθαι.—Μαγνησίας] ἴδε α'. Ὀλ. 22.

12 ὅπως μὴ ἐροῦσι ἔξουσιν] ἐπεξηγοῦσι τὸ τοῦτο. εἶναι πλάγια ἐρωτήσεις.—ἐξεληλυθότων ὄντων] εἶναι χρονικά· οἱ πρέσβεις γὰρ εἰμπορέσουν νὰ δείχνουν καὶ ἔργον τι, ὅταν ἡμεθεὶς βγαλμένοι ἔξω κτλ.—ἀξίως τῆς πόλεως] συμφώνως μὲ τὸ ἀξίωμα, τὴν θέσιν τῆς πόλεως, δηλ. προθύμως, αὐτοπροσώπως, καὶ μὲ σπουδαίας δυνάμεις.—ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασι] ἄλλοῦ ἔχει τὴν ἐπὶ μετὰ γενικῆς «τῆς πόλεως οὐσης ἐπὶ τῶν πραγμάτων.»=καταγινόμεθα εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου.—ὡς] διότι.—ὅσω ἐτοιμότατα.] ἢ ἔννοια: ὅσω κάλλιστα πάντων τὴν τέχνην τοῦ λόγου διαχειρίζόμεθα, τόσω δυσπιστοῦσι μᾶλλον ἡμῖν ἢ παντὶ ἄλλῳ.—δοκοῦμεν]=νομιζόμεθα.

13 πολλὴν] κατηγορ. τοῦ μετᾶστασιν, τὸ δὲ μεγάλην κατηγορ. τοῦ μετὰβολήν—μετᾶστασιν μεταβολήν] δύο λέξεις ὡς συνήθως μεταχειρίσθη, ἵνα δηλώσῃ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ἡ διαφορά των εἶναι ἐλαχίστη, διότι: μετὰβολή μὲν=ἀλλαγὴ τρόπου, συτήματος, μετᾶστασις δὲ=μετάβασις εἰς ἄλλην κατάστασιν, ἀπὸ τῶν λόγων εἰς τὰ ἔργα.—δεικτέον] ἐπειδὴ παρελείφθη τὸ εἶναι, τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον ἐννοεῖται κατ' αἶτ. ὁ μᾶς, πρὸς ὅσον φωνοῦσιν αἱ ἐπόμενα τροπικῶι μετοχαί.—προσέξει]=προσέχειν μέλει·=ἂν θέλετε νὰ σᾶς λογαριάζῃ κανεὶς, γὰρ εἶδη προσοχὴν, ἀ-

- 14 "Ὅπως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐστὶ τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ἡμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τί τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς στασιαζούσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε· καὶ ὅποι τις ἂν, οἶμαι, προσθῆ καὶν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν

κράσιν σημασίαν εἰς τοὺς λόγους σας.—καὶ δὴ|=ἡμέσως. διότι ἡ πρώτη του σημασία ἦν χρονικὴ=τώρα δὲ, ἤδη.=ἂν θελήσῃτε προσηκόντως καὶ ἡμέσως νῦν ἐκτελεῖτε ταῦτα.—τὰ συμμαχικά] περιληπτικῶς ἐκφράζει τὰς πρὸς τοὺς συμμαχοὺς σχέσεις του,=οἱ σύμμαχοι καὶ τὰ περὶ αὐτοῦς.

14 Ἐν § 14, 15, 16 ἀναπύσσει ὁ Δημοσθένης τί ἐν γένει εἶναι ὁ Φίλιππος, ἐν δὲ § 17 καὶ ἐξῆς τί ἴδιχα εἶναι.—ὅπως μὲν] περὶ τοῦ μ ε ν. ἴδε § 17.—γὰρ] αἰτιολογεῖ τὸ ἐξ ε λε γ χ θ ἡ σε τ α ι.—ἐν προσθήκης μέρει] ὡς πρόσθετόν τι, ὡς ἐπικούρος, προστιθεμένη ἐτέρᾳ δυνάμει. Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ «αὐτὴ δὲ καθ' αὐτήν.» Τοιοῦτο καὶ τὸ «ἐν ὑπέρτερου καὶ προσθήκης μέρει γεγέννησθε» γ'. Ὀλ. 31.—τις] =κλιπία σημαντικὴ. Ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῷ οὐ μ ι κ ρ ἄ.—οἷον ὑπῆρξε] ὑποκείμε μὲν εἶναι ἡ Μ σ κ ε δ ο ν ι κ ἡ δ Ὑ ν α μ ι ε ς, κατηγορ. δὲ τὸ ο ἶ ο ν.=οἶον οὐ μικρὰν μέρος προσθήκης, οἷον οὐ μικρὰ προσθήκη ἀλλὰ μεγάλη ὑπῆρξεν, ἅτε προστεθεῖσα εἰς τὴν ὑμετέραν δύναμιν.—ἐπὶ Τιμοθέου] τὸ 364 π. Χ. Τιμοθέος ὁ Κόνωνος μετὰ Περδικκα τῆς Μακεδονίας πολεμήσας πρὸς Ὀλυνθίους ἐκυρίευσεν Μεθώνην, Πύδναν, Τοριώνην, Ποτίδαιαν.—πάλιν αὖ] ταυτοσημα. ὡς τὰ ἡμέτερα μ ε τ ἄ π ἄ λ ι ν. Εἰσάγουσιν β'. παράδειγμα. Ἀσύνδετον πρὸς τὰ ἡγούμενα χάριν γογγύστητος.—Ποτίδαιαν] ἴδε § 7.—καὶν... συναμφότερον] ἀντὶ νᾶ εἴπη: πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι ἡ Μακεδονικὴ δύναμις, (=ἡ Μακεδ. δύναμις ἐφάνη μεγάλη τοῖς Ὀλυνθίοις πρὸς Ποτίδαιαν) προσθέσας τὸ σ υ ν α μ φ ὅ τ ε ρ ο ν περιέλαβε καὶ τὴν Ὀλυνθίων δύναμιν, ὅθεν λέγει: τοῦτο (ἡ Μακεδον. δύναμις) συναμφότερον (ἐνωθεῖσα αὐτὴ καὶ ἡ Ὀλυνθίων) ἐφάνη (ἂν) τι (μεγάλῃ) Ὀλυνθίοις πρὸς Ποτίδαιαν.—τυραννικὴν] ὁ Φίλιππος ἦλθεν εἰς Θεσσαλίαν (353 π. Χ.) προσληθεὶς ὑπ' αὐτῶν πιεζομένων ὑπὸ Λυκαίρων καὶ Πυθολάου τυράννων Φερῶν, οἱ ὅποιοι ἐπεκαλέσαντο τοὺς Φωκεῖς. Ἐνίκηθη τότε ὑπ' Ὀνομάρχου, ἀλλ' ἐνίκησεν αὐτὸν τῷ 352 π. Χ.—καὶν] ἐλλειπτικὴ παραχωρητικὴ πρότασις. Ἐνωθεῖται π ρ ο σ θ ῆ=ὅποι τις ἂν προσθῆ, πάντ' ὠφελεῖ, καὶν μικρὰν δύναμιν προσθῆ. Διὰ τῆς συμπτώσεως ταύτης προῆλθεν ἡ ἐλαττωματικὴ τοῦ χ ἄ ν δύναμις, οἷα καὶ παρ' ἡμῖν.—οἶμαι] ὡς ἐγὼ φρονῶ, κατὰ τὴν γνώμην μου. Περιορίζει τὴν γενικότητα τῆς γνώμης.—πάντ'] πάντα (πᾶσα δύναμις ὅταν ἂν ᾖ μικρὰ) ὠφελοῦσι, εἶναι ὠφελίμα. πάντα καὶ τὰ ἐλάχιστα ὠφελοῦν εἰς ἄλλα προστεθέντα.—αὐτὴ] ἡ Μακεδονικὴ δύναμις.—κακῶν] ταῦτα εἶναι τὸ μῖτος τῶν Μακεδόνων διὰ τὰς πολλὰς στρατείας καὶ ἡ ἀπὸ καλῶν ἀνδρῶν ἀπομόνωσις τοῦ Φιλίππου διὰ φθόνον καὶ κακοῦβουλίαν ἢ πικρακιῶν ἐκφέσει.

ἀσθενῆς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μισθὴ· καὶ γὰρ οὗτος ἀ-
 πασι τούτοις, οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν ἠγήσαιοτο, τοῖς
 πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπιστραλεστέραν αὐτὴν
 ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν αὐτῷ, μὴ γὰρ αἰεθεῖ, ὡ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππον τε χαιρεῖν καὶ
 τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο
 ἐζήλωκε, καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων ἂν
 συμβῆ τι παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα ἂ μὴδεὶς
 πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν ἀντι τοῦ ζῆν
 ἀσφαλῶς ἠρημένους· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ
 τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς στρατείαις
 ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς τάλαι-
 πωροῦσιν, οὐτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὐτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδί-
 οῖς ἐώμενοι διατρίβειν, οὐθ' ἔσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως ἔπως
 ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαλέσθαι κεκλειμένων τῶν

καὶ γὰρ ἡ ἔννοια διότι οὐ μόνον καθ' ἑαυτὴν εἶναι ἀσθε-
 νῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τὴν ἑκάμην ἀσθενεστέραν. — ἀπασι τούτοις |
 προσδιορίζει τὸ κατεσκεύακε, καὶ ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν πολέμοις καὶ
 στρατείαις. — χαιρεῖν] = δὲν εὐχαριστοῦνται, δὲν εὐρίσκοι εὐχαρι-
 ῶσιν εἰς τὰ ἴδια. — τοῦτ' ἐζήλωκε] οἱ τοῦτο τὸ πράγμα (τὴν δό-
 ξαν) ἐχειβάλλει τὴν σπουδὴν του. *Ἔθηκε τ ο ὕ τ ο διότι τὸ οὐδέτι
 γενικευεῖ = ἔνδοξον γενεῖσθαι. Ἡ σύνταξις αὕτη ὁμοιάζει πρὸς τὴν
 ἢ δέξαι κόν, ἢ γυνὴ ὑπερήφανον. Στίζομεν καὶ κίνομεν μικρὰν
 πᾶσαν φωνῆς μετὰ τὸ ἐ ζ ἡ λ ω κ ε, ἵνα μὴ αὐτοῦ καὶ τοῦ προή-
 ρη τ α ι οὖν γείνη τὸ τ ο ὕ τ ο, ὃ τότε θά ἦτο προσεγγεστικὸν
 τοῦ π α θ ῖ ν· ἄτοπον δὲ εἰπεῖν ὅτι ὁ Φίλιππος ἐπιθυμεῖ παθεῖν. —
 διαπράξασθαι... δόξαν] πρὸς ἔμφρασιν χωρίζονται διορίζουσι καὶ διο-
 ριζομένη ξις. Τοῦτο λέγεται σχῆμα ὑπερβατόν, ἐξαίρον τὰς χω-
 ρισθείσας ξεις. — τὴν... δόξαν] τὸ ἄρθρον καὶ τὸ οὐσιαστικόν του τι-
 μέμενα ἐν ἰχθὶ καὶ ἐν τέλει φράσεως στενωῶς συνδέουσι τὰ μέλη αὐ-
 τῆς καὶ τῆ ἐνότητά αὐτῶν ἀναδέκνυσι. — μὴδεὶς] οὐχὶ οὐδέ τις
 εἰ ἀναφῆι σκέψις τοῦ Φιλίππου. — ἂν συμβῆ τι] κατ' εὐφρημι-
 ῶν. — ἂν συμβῆ τι ἀπευκαῖον, «εἴ τι πάθῃ». — ἠρημένους] αἰτιολο-
 γεῖ τὸ πῆρηται παθεῖν. Ἡ σύνταξις: ἠρημένους τὴν δόξαν τοῦ
 διαπράξασθαι ταῦτα, ἀ... βασιλεὺς, ἀντι τοῦ ζῆν.

1] μέτεστι] ὑποκειμ. ἔχει τὴν ἀρηρημένην ἔννοιάν του, με τ ο ὕ-
 σ θ α = οἱ διαρχόμενοι οὐ μετέχουσι τῆς ἐντεῦθεν δόξης, δὲν δεκά-
 ζον ἐπίτη. — κοπτόμενοι] καταπονούμενοι, βασανιζόμενοι. — ταῖς
 στρατείαις] κερθρον διότι γνωσταὶ ἦσαν. — τάλαιπωροῦσι] εἶναι οὐ-
 δέστον ἰχθῆμα τάλαιπωροῦνται. Εἶναι καὶ μετὰ δεχόμενον αἰτια-
 τικὸν. — ἔργα... ἰδίους] ἢ λέξις ἔ ρ γ α καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς

17 ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ γῶρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ γῶρᾳ γεγεννημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον περιλαμβάνει. Ὅτι περιλαμβάνει τὰ βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα, ἀποδεικνύει ἡ λέξις ἔργαστήριον. Τὰ ἔργα αὐτῶν, τὰ οἰκιακά των. Ἐπομένως ἔργα=τὸ ἐπάγγελμα ἐκάστου, τὰ ἴδια=αἱ ἰδιαίτεροι ἀσχολίαι ἐκάστου περὶ τὰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις. Μετὰ τὸ μέρος (ἔργος) ἐπάγει τὸ ὅλον (τοῖς τὰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις). Μετὰ τὸ μέρος (ἔργος) ἐπάγει τὸ ὅλον (τοῖς ἰδίαις).—οὐθ' ὅσ' ἢ ἔννοια: ἐπειδὴ δὲν ἔχουν οὔτε χρόνον νὰ φροντίσουν οὔτε περὶ τοῦ ἐπαγγέλματός των οὔτε περὶ τῶν οἰκιακῶν των ὑποθέσεων, οὔτε εὐκαιρίαν νὰ πωλήσουν ὅ,τι παραγάγουν. Ἐπειδὴ τὸ α'. μέρος διηρέθη εἰς δύο (οὐτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὐτ' ἐπὶ τῆς ἰδίας) τὸ οὐτ' ε, ὁ ὄφειλεν ν' ἀναποκρίνεται πρὸς τὸ β'. μέρος (οὐθ' ὅσ') λανθάνει ἐν τοῖς οὐτ' ε οὐτ' ε, ἃ διαίρουσι τὸ α'. μέρος.—ποιήσωσι] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔργον, σημαίνει παράγειν καὶ μάλιστα γεωργικὴν παραγωγὴν «πολὺν καὶ σῆτον καὶ οἶνον ποιοῦντες», ὅπως ἡμεῖς «κάμνω πολὺ σιτάρι.»—οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται] μετὰ κόπου καὶ μόγθου διὰ τὴν ἐκ τῶν στρατειῶν ἑλλείψιν χρόνου.—διαίεσθαι] =πωλῆσαι, ἀποδοῦναι.—κεκλιμένων] οἱ Ἀθηναῖοι ἔγραφον κέκλιμα ἢ κέκλειμα. Τὸ κέκλεισμα καταδικάζουσιν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ—ἐμπορίων] ἐμπόριον=τόπος πωλῆσεως, σκάλα, οἶοι οἱ λιμένες.

17 οἱ μὲν οὖν] ὁ μὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν ἐτέθη πρὸς ἐανάλειψιν τοῦ ἐν § 14 «ὄλως μὲν γάρ.» Ἀμφοτέρων τῶν μὲν ἀπόστασις εἶναι «οἱ δὲ δὴ...»—πῶς ἔχουσι] πλαγίᾳ ἐρώτησις τοῦ σκέασι τ' ἂν =τίνας διαθέσεις ἔχουσι πρὸς τὸν Φιλίππον.—οἱ δὲ δὴ] χθέσας ἐν § 14, 15, 16, διατὶ γενικῶς ἡ Μακεδονία εἶναι ἀσθενή, ἔργεται ἤδη καὶ εἰς μερικότητα.—ξένοι καὶ πεζέταιροι] ἐπεζήγγισεν τοῦ οἱ δὲ ὄντες.—πεζέταιροι] οἱ ἰππεῖς τοῦ Φιλίππου ἦσαν ἐξ εὐγενῶν καὶ ἐκαλοῦντο ἑταῖροι. Ἡ φάλαγξ ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ πολυλοῦ λαοῦ τοῦ ἰθαγενεῶς. οἱ φαλαγγῖται οὗτοι ἐκαλοῦντο πεζέταιροι, ὧν οἱ μέγιστοι καὶ κάλλιστοι τὸν βασιλέα ἐφρούρουν. Πρὸς τοὺς πεζέταιρους, ἀτειθαγενεῖς, ἀντιτίθησι τοὺς ἑταίρους· διότι ὁ Φίλιππος καὶ κάλλιστοι καὶ ἀπειροὶ τὸν πόλεμον ἐφρούρουν. Ὁ Δημοσθένης ἐννοεῖ μᾶλλον τοὺς ἀρχηγούς ἀμφοτέρων.—ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ] ἐξαρτᾶται τοῦ δόξαν νηφύμενοι=δοκοῦσι, νομίζονται. Πρὸς ταῦτα ἀντιτίθενται τὰ οὐδ' ἂν εἰσὶ σκεπτικῶς.—συγκεκροτημένοι] κροτῆτες λέγεται περὶ χαλκοῦ καὶ ἄλλων μετάλλων σφυρηλατουμένων καὶ συγχυνομένων, περὶ ὑφαντικῆς καὶ τῶν ὁμοίων. Λέγεται λοιπὸν συγκεκροτῆται περὶ ὑφαντικῆς καὶ τῶν ὁμοίων. Δέγεται λοιπὸν συγκεκροτῆται περὶ πραγμάτων οὕτως ἐξεργασμένων, ὧν πόντα ἢ μέρη συμφωνοῦσι πρὸς ἄλληλα. ὅθεν συγκεκροτῆται=εἰδημένοι νὰ ἐνεργῶσιν ἀπὸ κοινοῦ, γεγυμνασμένοι.—τινὸς] ὀτινείμ. τοῦ ἤκουον.—γεγεννημένοι] γενικὴ διαίρετικὴ τοῦ τινὸς.—ἀν-

οὐδαμῶς οἶου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσι θελτίους, εἰ μὲν 18
 γάρ τις ἀνὴρ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ
 ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμία πάντα ἀπωθεῖν αὐτὸν
 ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς
 γὰρ αὐτοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν τάνδρὸς ἀνυπέρ-
 βλητον εἶναι· εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως τε τὴν
 καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακι-
 σμούς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενός ἐστι 19
 μέρει τὸν τοιοῦτον, λοιπούς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι λη-
 στάς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους οἷους μεθυ-
 σθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς
 ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶ ἀληθῆ. καὶ γὰρ οὐδὲ
 ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν
 ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον
 καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς
 αἰσχροῦν ἀσμάτων ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα

δ ρ θ ε] παραθετικὸς προσδιορισμὸς τοῦ τινος — οἱ ο υ τε] = δυνάμενου.
 Ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τὸ ψ ε υ δ ε σ θ α ι = ὅστις εἶναι ἄνθρωπος ἀνί-
 κανος νὰ ψεύδιται. Συναστᾶ τὸ ἀξιόπιστον αὐτοῦ λέγων, ὅτι διέτρι-
 ψεν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ χρηστοθήβης εἶναι.

18 εἰ μὲν γάρ] ταῦτα μέχρι τοῦ ὀ ρ χ ε ἴ σ θ α ι (§ 19) ὑποτίθενται
 λόγοι τοῦ ἐν § 17 ἀνδρός. — οἷος] = τοιοῦτος οἷος ἐστὶν ἔμπειρος. Πρὸς
 εὐκολίαν ἐξηγοῦντες παραλείπομεν τὸ οἷος. — ἀγώνων] = μαχῶν. Πό-
 λεμος = ὁ χρόνος τῶν ἐπιπροσφραξίων. μάχη καὶ ἀγὼν = σύγκρουσις πο-
 λεμίων — τούτους] κατὰ πληθὸν διότι περιληπτικόν εἶναι τὸ τίς, ἅτε
 ἀόριστον. Εἶναι δηλ. σχῆμα κατὰ σύνεσιν. — ἔφη] ἐκ τοῦ ἦ κ ο υ ὄ ν.
 τ ι ν ος ἐννοεῖται τις. Ἀντικείμεν. τοῦ ἔ φ η εἶναι ἀ π ω θ ε ἴ ν, ε ἴ-
 ν α ι, π α ρ ε ῶ σ θ α ι, ε ἴ ν α ι, ε ἴ ν α ι. — αὐτοῖ] εἶναι κατη-
 γορ. τοῦ ἔ ρ γ α. — σώφρων ἢ δίκαιος] δηλ. ἔ σ τ ι ν ἐ ν αὐ τ ο ῖς.
 — ἄν τις εἶναι μεταξὺ αὐτῶν σώφρων (ἐγκρατής) ἢ δίκαιος (ἀγαθός,
 σωστός ἄνθρωπος). Αἱ δύο αὗται ἀρεταὶ ὡς συγγενεῖς συχρὰ παρα-
 τᾶσσονται. — ἄλλως τε οὐ δυνάμενος] = καὶ ὑπὸ ἄλλῃ ἐποφίᾳ ἀδύνα-
 τος νὰ ὑποφέρῃ. — ἀκρασίαν] ἐκ τοῦ ἀκρατής. — κορδακισμούς] κ ὀ ρ-
 δ α ῖ ἢ κ ο ρ δ α κ ι σ μ ὸς ἦσαν ἄσημοι χοροὶ ἐπιτρεπόμενοι μόνον
 τοῖς κωμωδοῖς. Ὁ Δημοσθένης ἐδῶ δὲν εἶναι ὑπερβολικός· διότι μαρ-
 τυρεῖται ὑπὸ Θεοπόμπου τοῦ ἱστορικοῦ τὸ ἄσημον τοῦ Φιλίππου. —
 παρεῶσθαι] = παραγκωνίζεσθαι, περιφρονεῖσθαι. — ἐν οὐδενός εἶναι μέ-
 ρει] τὸ οὐ δ ε ν ὸς εἶναι γένους οὐδ. = θεωροῦνται ἐ ἀ τίποτε, δὲν
 λογαριάζονται διὰ τίποτε.

19 λοιπούς εἶναι] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἔ φ η. = ὑπολείπονται. — ληστάς]

20 τοῦ γελασθῆναι, τοὺτους ἀγαπᾶ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει· καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὡ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὐφρονοῦσιν· ἀλλ' οἶμαι νῦν μὲν ἐπισκοπεῖ τοῦτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰὶ συγκρούσαι τὰ τοιαῦτα δνείδῃ· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται, δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὡ ἀν-

δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τὴν λέξιν κυριολεκτικῶς, ἀλλὰ = ἀσπασας, πολιορκῶντας διὰ λείαν μόνον. Ἡ ἔννοια: ἀπὸ τούτους ἐμπειροπολέμους καὶ σώφρονας ἀποθεῖ, ὑπολείπονται οἱ δι' ἔρωτα ἀρπαγῆς πολιορκῶντες καὶ κλέακες. — οἷους ὀρχεῖσθαι: κυρίως ἔπρεπε νὰ τεθῆ ἀναφορικῆ συμπερασματικῆ πρότασις καθ' ὀριστικὴν δηλοῦσιν τὸ πραγματικὸν «οἱ ὀρχοῦνται»· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγεῖται ἀπαρ. εἰ ναι, ἐξαρτωμένη ἐκ λεκτικοῦ ῥήματος ἔφ η, ἐξηνέθη καὶ ἡ ἀναφορικῆ πρότασις κατ' ἀπαρέμφατον. — ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα] μιμῆσθαι: διὰ τοῦ χοροῦ τοιαῦτα κακὰ πράγματα Συχνὰ αἱ μιμικαὶ ὀρχήσεις δι' αἰσχροῦν σχημάτων αἰσχρὰ ἐμμοῦντο. — τ ο ι α ὕ τ α] σύστοιχον ἀντικ. = τοιαῦτα ὀρχήσεις. — ταῦτ'] ὅσα ὁ φιλαλήθης ἐκεῖνος διηγῆ ἡ — καὶ γὰρ] προθετικὸς εἶναι: ὁ κ α ι = ὁ: μόνον τοὺς ἀνωτέρω ἀγαπᾶ, ἀλλὰ καὶ οὓς. — ἀπῆλκονον] παρατ. δηλῶν τὸ πολλὰκις γενόμενον. = οἱ ἐβλεπόν ἑαυτοὺς ἠγορασμένους νὰ φύγῃσι, διότι οὐδεὶς τοὺς ἐπληροῦσε. Δὲν πρέπει ἄρα νὰ ἐννοήσωμεν ἐξορίαν. — θναματοποιῶν] = τερατουργοί, μάγοι, ἀγύρται· ἀργυρολογοῦντες δι' ὀρχήσεων τεχνικῶν καὶ ἄλλων θαυμάτων καὶ ἔχοντες διὰ τὸ εἶδος τῆ: τέχνης καὶ διὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς πᾶν αἰσχρόν. — Καλλίαν] ἐπεξήγητις τοῦ οὓς. — ἐκεῖνον] σημαίνει πολλὰκις περιφρονηθῆναι καλὸν ἢ κακόν, ὡς ἐδῶ. — τὸν δημόσιον] ἐννοεῖται ὁ ο ὕ λ ο ν ἢ ο ἰ κ ε τ η ν. Οἱ δημόσιοι δοῦλοι ἦσαν θάρβηροι, ὑπηρετοῦντες ὡς γορμηκτεῖς ἢ ἄλλας ὑπηρεσίας. — μίμους γελοῖων] = γελωτοποιοῦς. θωμολόγους. Ἦσαν πολλοὶ τότε τοιοῦτοι. Τούτων 60 ἀποτελοῦντες εἶδος συλλόγου συνερχόμενοι εἰς γὰρ ὄν τινα Ἡρακλέους ἐσχωπτον ἀλλήλους. Τούτοις ἐπεμψεν ὁ Φίλιππος τάλαντον, ἵνα πέμπωσιν αὐτῷ τὰ γελοῖα γραπτὰ. — γελοῖων] οὐδετέρου γένους = τὸ ἄξιον γέλωτος. — εἰς τοὺς συνόντας] ἢ εἰς σημανταίνας ἀναφορὰν. Ἐποῖον αἰσχρὰ ποιήματα περὶ τῶν ἐταίρων τοῦ Φιλίππου — ὦν] ἀντιᾶ, καθ' ἑλξιν. — ἐνεκα τοῦ γελασθῆναι] = ἵνα γένη γέλωσ, ἵνα κινήσῃσι γέλωτα — τούτους] ἐπαναλαμβάνει τὸ οὓς ἀ π η λ α ο υ ο ν.

20 ταῦτά] ὡς ἀντικ. τοῦ ἡ γ ε ῖ τ α ι ἔχει κατηγ. μ ι κ ρ ᾶ, ὡς ὕποκ. τοῦ ἐ σ τ ῖ ἔχει κατηγ. ὁ εἰ γ μ α τ α. — καὶ εἰ] ἡ ἔννοια: τῶν ἀνωτέρω σπουδαῖα εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἂν θεοῦ ἤσῃ τις ταῦτα μικρὰ ἐν τῷ μεγαλειῷ τοῦ Φιλίππου, νομίζω ὅτι οἱ νουνεγεῖς ἐκ τούτων κάλλιστα ἐννοοῦσιν, ὅτι ὁ νοῦς τοῦ Φιλίππου εἶναι διεστραμμένος καὶ οὐχὶ ὑγιῆς. — κακιδαιμονία] ἀβλιότης, κακομοιριά, διαστροφή τοῦ νοῦ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὠργισμένου. — τοῖς φρονοῦσι] = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονοούντων, — ἐπισκοπεῖ] = σκότος ἐπάγει. Διὸ λαμβάνει δοτ. — κατορθοῦν] εἶναι ἀπαρέμ. = αἱ ἐπιτυχίαι, εὐτυχίαι. — εὐπραξίαι] τυχεραὶ εὐτυχίαι

δρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἱ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε· ὡσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως 21 μὲν ἂν ἐρρωμένος ἦ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται, ἐπὶ δὲ ἀρρώστημά τι συμβῆ, πάντα κινεῖται κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ἦ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἕξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν. ἐπειδὴν δὲ ἄμφορος πόλεμος συμπλακῆ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

Εἰ δὲ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐ- 22 τυχοῦντὰ ὄρων, ταύτη φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρωνος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ

—συγκρούσαι] προσδιορισμὸς ἀναφορῆς τοῦ δεῖν αἰ, ὡς δεῖν ὁ γ λ ἐ γ ε ἰ ν.— τοιαῦτα ἀνείδη] ἀκρασίαν βίου, μέθην, κορδακισμοὺς κττ.—εἰ πταίσει] ἂν ὁ Φίλιππος πάθῃ ἀτύχημά τι, νικηθῆ.—αὐτοῦ] γενικὴ κτητικὴ τοῦ τ α ὕ τ α.—ἐξετασθήσεται]=ἐλεγχθήσεται, ἀποκαλυφθήσεται δηλ. τοιαῦτα ὄντα.—δοκεῖ δείξειν] ὑποκείμεν. εἶναι ὁ βροῦς τῶν πραγμάτων, ἢ ἔκθασις τῶν πραγμάτων. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ δεῖν αἰ ν ὁ ε ρ ν, δηλοῦσθ, σημαίνει εἰν.—ἢ ἔκθασις τῶν πραγμάτων μοι φαίνεται, ὅτι θά δεῖξῃ.—οὐκ εἰς μακρὰν]=ἐντὸς ὀλίγου χρόνου. Φράσις ἐπιρρηματικὴ.—οἱ θεοὶ θέλωσι] λέγουσιν ὅτι οἱ Ἀττικοὶ μετὰ σύμφωνον θέτομας ἐθέλειν, μετὰ φωνῆν θέλειν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν τηρεῖται πανταχοῦ. Παρὰ Δημοσθένει καὶ μετὰ φωνῆν σπανίζει τὸ θέλειν. Ἐν δὲ ταῖς φράσεσι ἐὰν ὁ θεὸς θέλη, ἐὰν οἱ θεοὶ θέλωσι εὐχρηστίτερον εἶναι τὸ θέλειν.

21 ὡσπερ... | τὸς πόλεις καὶ τὴν κατάστασιν αὐτῶν συχνὰ οἱ ἀρχαῖοι παραβόλλουσι πρὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν ὑγίειαν αὐτοῦ. (ὅθεν μύθοι λέγουσι «νεσοῖσιν οἱ πόλεις»). Τὸ ὡσπερ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπαίσθητον καὶ κινεῖται.—ἐρρωμένος] παρακ. τοῦ βῶννυμοι, ἔχει σχμ. ἐπιθετου=δυνατός, ὑγιής.—ἐπαισθάνεται] ἐκ τῆς ὑποτελοῦς προτάσεως ἐνεστὶ τ ἰ ς.—κινεῖται]=σαλεύου, ἰεγεύονται.—ῥῆγμα... στρέμμα... τι] ἐπέξηγοῦσι τὸ πᾶν τ α.—Ῥῆγμα α=διάρρηξις ἀγγείου τινός, εἶον φλεβός ἢ ἀρτηρίας ἢ καὶ μυσός. Στρέμμα=ἐξάρθρωσις, στραγγάλισμα—τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων] εἶναι γενικὴ τοῦ κακῶ.—συμπλακῆ] συμπλέκεσθαι συμπλοκή, σύμπλεγμα εἶναι ὄροι τῆς παλαιστρας σημαίνοντες πάλην σώματος πρὸς σῶμα. Δι' κυρίως μὲν περὶ ἀθλητῶν λέγονται, γενικῶς δὲ καὶ περὶ τῶν ἀγωνιζομένων καὶ μαχομένων περὶ οἰαδήποτε πράγματος. Ἀπὸ δὲ προσώπων μετηνέχθη καὶ εἰς πράγματα «πόλεμος, μάχη συνεπλάκη.» ἐνῷ κυρίως οἱ μαχομένοι συμπλέκονται.—ἔκδηλα] ὡς εἰ ἐκ τοῦ σκότους προήγαγεν αὐτὰ εἰς φῶς.—ἐποίησεν] γινώσκων ἀρίστος.

22 Ἀφεῖλεν ἀπὸ τοῦ Φιλίππου τὴν τῶν συμμάχων πίστιν, τῆς εὐνοίας τῶν Μακεδόνων, τοὺς πολεμικοὺς ἄνδρας, τὴν ὑγίειαν τοῦ τοῦ Μόνῃ ἢ τύχῃ λείπεται. Ἐπὶ φαίνεται, ὅτι περὶ αὐτῆς ἀκολουθεῖ

βροπή μάλλον δὲ ὅλον ἢ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἐλοίμην, ἐβελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν ἔχειν ὄρω ὑμῖν ἐνούσας ἢ

23 κείνω· ἀλλ', οἶμαι καθήμεθα οὐδὲν ποιῶντες· οὐκ ἐνὶ δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μὴ τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὲ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρῶν ἐφ' ἅπασιν καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφίζομένων καὶ πυθανομένων περιγίγνεται· οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τούναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιῶντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμοῦσι

τὴν κοινήν δοξαν, ἐκφέρει κατόπιν λαμπρὰν γνώμην, ὅτι αὕτη διευθύνεται κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν, διότι βοηθοῦσι τὸς δραστηρίους καὶ εὐσεβεῖς, καταβάλλουσι δὲ τοὺς ὀκνηροὺς καὶ φαύλους. Παράδειγμα ὁ Φίλιππος, ὃς εἶναι μάλλον ὀραστήριος ἢ τυχερός.— ταύτη] κατὰ τοῦτο, δηλ. τὸ εὐτυχεῖν τὸν Φίλιππον.— προσπολεμηῆσαι] εἶναι προδιουρισμὸς ἀναφορὰς τοῦ φ ο θ ε ρ ο ν.— σῶφρονος μὲν] πρὸς τοῦτο ἀντιτίθεται τό: οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε.— ὅλον. . πράγματα] ταῦτα ἦσαν ἡ κοινή γνώμη.— ὅλον] τοῦτο καὶ τὸ βροπή εἶναι κατηγορούμενα τοῦ ἡ τ ὄ χ η «ἦν τὸ πᾶν Ἀπελλῆς.» Συνήθως τίθεται κατὰ πλῆθ. «πάντα εἶναι.»— παρὰ πάντα] ἡ παρὰ σημαίνει ἐδῶ τὴν ἐκ παλαιλήλου πορείαν τῶν πραγμάτων καὶ τῆς τύχης.— οὐ μὴν ἀλλ' τὸ πλῆρες: οὐ μὴν αὐτῶ εὐνοεῖ ἡ τύχη, ἀλλ' ἔγωγ' ἂν ἐλοίμην.— τὴν τῆς πόλεως τύχην] ἐπίστευον οἱ ἀρχαῖοι, ὅτι πᾶν ἄτομον, πόλις, ἔθνος εἶχεν ἰδίαν τύχην.— ἐβελόντων] ἡ σύνταξις: ἐβελόντων ὑμῶν ποιεῖν αὐτῶν.— καὶ κατὰ μικρὸν]—καὶ λιγάκι. ἀρκεῖ καὶ λιγάκι νὰ θέλετε ἀτοί σας νὰ κάμνετε ὅσα πρέπει.— ἢ τὴν ἐκείνου] β'. ὄρος συγκρίσεως διὰ τὴν συγκριτικὴν τοῦ ἐλοίμην ἐννοίαν.— ἀφορμὰς] ἡ σύνταξις: ὄρω ἀφορμὰς ἐνούσας πολὺ πλείους ὑμῖν ἢ κείνω εἰς τὸ ἔχειν τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν.= σεῖς ἔχετε περισσοτέρους παρὰ ἐκεῖνος λόγους: εἰς τὸ νὰ ἔχητε.

23 οἶμαι] μετριάζει τὸ δριμύ τῆς φράσεως.— αὐτὸν ἀργοῦντα] ὡς ὑποκείμενον ἐννοεῖται τ ι ν α, τὸ δὲ α ὕ τ ὸ ν εἶναι ὀριστικὴ ἀντων.— οὐδὲ] εἶναι ἐπιδοτικὸς ἐκ μείζονος εἰς ἔλαττον. συμπληροῦται διὰ τοῦ μ ἡ τ ῖ γ ε.— ὑπὲρ αὐτοῦ]—ἀνθ' αὐτοῦ.— μὴ τί γε δὴ] εἶναι φράσις ἐλλειπτικὴ. Τὸ πλῆρες θά ἦτο: μὴ τί γε δὴ ὑπολάμβανε ἐξεῖναι ἐπιτάττειν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν. Αἱ φράσεις: μ ἡ τ ῖ γ ε, μ ἡ τ ῖ δ ἡ, μ ἡ τ ῖ γ ε δ ἡ καταφάσεως ἡγουμένης ἐξηγοῦνται συνήθως: πολλῶ μάλλον, ἀποφάσεως δέ: πολλῶ ὀλιγώτερον.— εἰ . . .

προσῆκει τοῦ πάντα ποιούντος ἂ δεῖ περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο ²⁴
 θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίους μὲν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ
 ἰδία πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν οὐκ ἠθελήρατε,
 ἀλλ' ἔν' οἱ ἄλλοι τύχῳσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν
 ἀνηλίσκατε εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευό-
 μενοι, νυνὶ δ' ὄκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ
 τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους

περιγίγνεται] εἶναι ὑποκείμε. τοῦ ἐστί, τὸ δὲ θαυμαστόν ἐί-
 ναι κατηγορ. τοῦ ὑποκειμένου — αὐτός] αὐτός του, αὐτοπροσώπως. — μη-
 δένα.., μηδ'] οὐχὶ οὐδένα οὐδέ, διότι κεῖται ἐν ὑποθετικῇ προ-
 τάσει. — καιρός = κατάλληλος περίστασις. ὦρα = μία τῶν ἐποχῶν τοῦ
 ἔτους. Ὁ Φίλιππος ἐστράτευε τὸν χειμῶνα, ἧ ὅτε ἔπνεον οἱ ἐτη-
 σιαὶ· διότι τότε δὲν ἠδύνατο οἱ Ἀθηναῖοι νὰ πλέουν. — ἡμῶν] ἀντι-
 κείμ. τοῦ περιγίγνεται. — μελλόντων καὶ ψηφίζ. καὶ πυνθ] ἀναφορι-
 καὶ μεταγ. — πυνθανομένων = τὰ νεώτερα ἐρωτῶντων. — οὐδὲ θαυμά-
 ζω τοῦτ'] ἐπαλαμβάνει τὰ: οὐδὲν ἄλλο θαυμαστόν. — εἰ περιῆμεν] εἶναι
 ἐπεξηγήσις τοῦ τοῦ ἄντιόν. = ἐνικῶμεν. Ἡ τοιαύτη σημασία
 πηγάζει ἀπὸ τὴν π ε ρ ῖ. περιεῖμι, περιγίνομαι = εἶμαι ἢ γίνομαι
 περισσός, ἀνωτερός, ἄρα καὶ νικητής, νικῶ. — ὦν] τούτων ἄ. ἐξαρτά-
 ται ἐκ τοῦ μηδέν. — προσῆκει] ἐννοεῖται ποιεῖν.

²⁴ ἐκεῖνο] = τὸ ἐξῆς ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν: εἰ... ἀθησε. Ὁ
 εἰ ἀνήκει κοινῶς τοῖς: ἀντήρατε καὶ οὐκ ἠθελήρατε, ἀλλ' ἀνηλίσκατε
 καὶ προεκινδυνεύετε, νυνὶ δὲ ὄκνεῖτε καὶ μέλλετε, καὶ σεσώκατε μὲν
 κάθησθε δέ. Πάντα ταῦτα εἶνε πλάγια ἐρωτήσεις. — ποτε] ἐννοεῖ
 τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον 395 π. Χ — ἀντήρατε] ὅπως καὶ ἄλλα εἶναι
 καὶ μεταθ. = (ἐναντίον σηκῶν). καὶ ἀμετάθ. = ἀντανίσταμαι, ἐναντιοῦ-
 μαί. — δικαίων] = ἐλευθερίας, αὐτονομίας — πλεονεκτῆσαι] εἶναι ὑποκ.
 τοῦ ἐξόν καὶ ἀντικ. τοῦ ἢ οὐκ ἔλατ. — ὦ ἀκέρδιζον δέ, ἂν δὲν
 ἐπολέμου, χρήματα. ἄνδρας, καὶ παραχωρήσεις τινὰς τῶν πρὸς οὓς
 ἐπολέμησαν. — (εἰ) οὐκ ἠθελήρατε] οὐκ οἰοῖται δὲν εἶναι ὑπόθεσις ἀλλὰ
 πλάγια ἐρώτησις, ἧ φυλάττει τὴν ἀρνησιν τοῦ εὐθέως λόγου. — ἵνα
 τύχῳσι] ἔπρεπε τὸ ἔχειν, ἀπὸ ἱστορικοῦ χρόνος ἡγεῖται' ἀλλ'
 ἢ ὑποτ. δηλοῖ ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παρελθούσης πράξεως εἶναι φυ-
 σικὴ καὶ ἀναγκαῖα συνέπεια αὐτῆς. — νυνὶ δέ] ἀντιτίθεται πρὸς τὰ
 ἀνωτέρω π ο τ ε — μέλλετε] βραδύνετε. — κτημάτων] δηλ. τῶν ἀπο-
 λυθεισῶν πόλεων ἐν τῇ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ, Ἀμφιπόλεως, Πύ-
 δνης, Ποτιδαίας, Μεθώνης. — πάντα.. καθ' ἕνα] εἶναι κατηγορ. τοῦ
 τοῦς ἄλλοις = ἀπὸ τοῦ καὶ χωριστὰ (ἰδιαιτέρως). ἕκαστον αὐτῶν
 μερικῶς. Πάντας δις ἐπὶ τῶν Μηδικῶν καὶ ἅπαξ ἐπὶ τοῦ Κορινθια-
 κοῦ πολέμου ἔσωσαν. — καθ' ἕνα λ. γ. τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων, τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς Εὐβοεῖς
 ἀπὸ τῶν Θηβαίων. Πολλοὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἦσαν στέφανοι, δι'
 ὧν τὸν δῆμον Ἀθηναίων αἰσθαῖσαι ὑπ' αὐτοῦ πόλεις ἐστεφάνωσαν
 — κάθησθε] μένετε ἀπρακτοί, σταυρόντε τὰ χέρια.

- 25 σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἓν αὐτῶν ἕκαστον ἐν
 μέρει, τὰ δ' ὑμέτερον αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα
 θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μὴδὲ εἰς ὑμῶν ὦ ἀν-
 ὄρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι πόσον πολεμεῖτε χρό-
 νον Φιλίππῳ καὶ τί ποιοῦντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν
 αὐτός. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ἔστι μελλόντων αὐτῶν, ἐτέ-
 ρους τινὸς ἐλπίζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους,
 κρινόντων, πάλιν ἐλπίζόντων, σχεδὸν ταῦτά ἅπερ νυνὶ
 26 ποιοῦντων ἅπασ ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἴθ' οὕτως ἀγνωμό-
 νως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν
 φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τούτων ἐλ-
 πίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γε-

25 θαυμάζω] τετάρτη ἐπανάληψις τοῦ θαυμοσμοῦ. — ἔτι πρὸς τού-
 τοις] ἐννοεῖται: θαυμάζω, ἐξ οὗ ἐξορτάται τὸ εἰ μὴδὲ... οὐ-
 τος. — μὴδὲ εἰς] τὸ διαλελυμένον εἶναι ἐντονώτερον τοῦ συνθέτου. —
 πόσον... διελήλυθε] πλάγια ἐρωτήσεις. Εἶναι ἀντικ. τοῦ λογι-
 σασθαι. — πόσον τι] ἀντιπρὸς ὃ, τ. ἢ ἀλλὰ τὰ πρῶτα ἐντο-
 νώτερα. Ἡ Ἀμφίπολις ἔπεσε τὸ ἕτερον τοῦ 357 π. Χ. Ἡρὸς ἐννεα-
 ἄρα ἐτῶν εἶχε κηρυχθῆ ὁ πόλεμος. — ποιοῦντων] χρονική. — ὅτι διε-
 λήλυθε] ἐπέση ἡσὶς τοῦ τοῦθ'. Αἱ μεταχαί εἶναι χρονικά. δὲν συνδέ-
 ονται δὲ πρὸς μείζω ἔμφασιν. — μελλόντων] ἐκ τῶν ἐπομένων ἐννοεῖ-
 ται πράξειν. — αὐτῶν] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἐτέρουσ τινας.
 ἐνῷ ἡμεῖς ἀνεβάλλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν, ἠλπίζομεν ὅτι ἄλλοι θὰ τὰ
 κάμουν. — ἐτέρουσ τινὰς] εἶναι ξένους καὶ Χάριτα καὶ Χαρίδιμον. —
 κρινόντων] δηλ. τοὺς στρατηγοὺς ὡς κακῶς διεξάγοντας τὸν πόλεμον.
 — πάλιν ἐλπίζόντων] ἡ ἐπανάληψις λαμπρῶς δηλοῖ τῶν Ἀθηναίων
 τὴν κορυφήν. Διότι τοὺς στρατηγοὺς ἐδίκαζον ὡς ἀνικάνους, τοὺς αἰ-
 τοὺς πάλιν ἐκάλουν ἐπὶ τὰ πράγματα, καὶ ἐνεπιστεύοντο τὰ τῆς πό-
 λεως, τὸ βελτιστά παρ' αὐτῶν ἐλπίζοντες. — ἅπερ νυνὶ] = ταῦτά τού-
 τοις, ἅπερ νυνὶ ποιεῖτε.

26 εἴθ'] ἐπὶ ἐρωτήσεων ἐκφράζει σθεδρὰν ὀγανόκτηταιν διὰ τὰ ποι-
 εκτεθειμένα. — ἀγνωμόνως] = ἀνοήτως = εἰσθε τόσο ἀσυλλέγιστοι. ἀ-
 γνώμων = α') ἀνόητος β') ἀχάριστος. — δι' ὧν.] τὴν τακτικὴν
 τῶν Ἀθηναίων ἐξέθεκεν ἐν § 23, 24, 25. Ἡ σύνταξις: ὥστε ἐλπί-
 ζετε τὰ πράγματα τῆς πόλεως χρηστὰ γενήσεσθαι ἐκ φαύλων διὰ
 τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων, δι' ὧν γέγονε φαῦλα ἐκ χρηστῶν. — ἐκ
 χρηστῶν] ἡ ἐκ σημαίνει μεταβολὴν γαταστάσεως, ὃ παρ' ἡμῖν ἐκ-
 φράζει ἡ ἀπὸ μὲ ὀνομαστικῆν: ἀπὸ καλοῦ ἐγενεῖ κακός. — ἔχον ἐστὶ
 φύσιν] = σύμφωνον εἶναι πρὸς τὴν φύσιν, φυσικὴν εἶναι. Τὸ ὅλον = ἀλλ'
 οὔτε ὁ ὀρθὸς λόγος παραδέχεται: τοῦτο, οὔτε αὐτὰ τὰ πράγματα ἐκ
 φύσεως εἶναι ἐπιδεικτικὰ τοιοῦτου τινός. — πολὺ γὰρ] ἡ οὐταξις:
 φυλάττειν πάντα ἔχοντας πέφυκε πολὺ ἔχον ἢ κτήσασθαι πάν-
 τα μὴ ἔχοντας. Ὡστε τοῦ πέφυκε ὑπακείμεν. εἶναι τὸ φυλάττειν,
 οὐ κατηγορ. τὸ ἔχον. Τὸ κτήσασθαι εἶναι β'. ὄρος συγκρίσεως. Τὸ

νήσεσθαι; ἀλλ' οὐτ' εὐλογονοῦτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε. πολὺ γὰρ βῶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νῦν δὲ ὅτι μὲν φυλάζομεν, οὐδὲν ἐστὶν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη φησὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, 27 αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδὲν αἰτιάσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσῃτε, τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαινῶν τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικούντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἐστὶ πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑποκ. τῶν ὁ παρεμφάτων τινῶν ἀς παρελείφθη. Πρὸς κτήσιν πρέπει νὰ κοπιᾷσῃ τις περισσότερον ἢ πρὸς φύλαξιν. Ἡ φύλαξις δ' ἀπαιτεῖ μόνον φρόνησιν. Ὡστε ἡ ἔνταῦθα γνώμη δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὴν ἐν α'. Ὀλ. § 23. Ἄλλως δὲ ἐκεῖνο μὲν ἀποδίδει εἰς τὴν κοινὴν δόξαν λέγων δοκεῖ, τοῦτο δὲ εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων λέγων πέφυκε. Πρὸς δὲ ἐκεῖ μερικεύει τὴν δυσκολίαν λέγων οὐχὶ ἀεὶ ἀλλὰ πολλὰ κίς δοκεῖ, δι' ὁπρὸς ἔξιν δηλ. καὶ ἔπαρσιν τῶν ἀνθρώπων· τὸ δὲ κτήσασθαι εἶναι γαλεπὸν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων.—πάντα]=κάθε πρᾶγμα. εἶναι ἀντικ. τοῦ φυλάττειν καὶ κτήσασθαι.—νῦν δ' ὅτι μὲν] ἢ πύναξις: νῦν οὐδὲν τῶν πρότερον ἐστὶ λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου ὅτι φυλάζομεν.—ἐστὶ λοιπὸν]=ὑπολείπεται. Δὲ ἔχει ποιητικὸν ἄξιον. Ὑπὸ τοῦ πολέμου ὑπολείπεται ἢ Ὀλυμπός. Καὶ ὅμως λέγει οὐδὲν διότι καὶ ταύτην διὰ πολέμου ἔπρεπε ν' ἀσφαλίσωσι.—ὅτι φυλάζομεν] ἀναφορ. τελικῆ πρότασις.—αὐτῶν] δηλ. οὐ χρὴ τὸ λοιπὸν ἑτέροισιν τινῶς ἐλπίζειν ὑπὲρ ἡμῶν πράξιν.—τοῦτ'] δηλ. τὸ κτήσασθαι. Τὸ ἔργον εἶναι κατηγ. αὐτοῦ.

27 εἰσφέρειν] ὑποκείμ. ἐννοεῖται ὑμᾶς.—αὐτοὺς] ἀτοίσας οὐχὶ πέμποντες ξένους.—αἰτιάσθαι] ἐπειδὴ οἱ ῥήτορες διεβύλλον τοὺς στρατηγούς, προσεκάλουσαν αὐτοὺς εἰς ἀπολογία καὶ κρίσιν καὶ τούτων ἀναχωρησάντων ἔρημα διεφθείροντο τὰ πρᾶγματα. Ταῦτα καὶ τὰ ἐπόμενα καὶ ἴδια τὰ «οὐ γὰρ ἐστὶ... τὰ δέ οντα» δεικνύουσιν, ὅτι ὁ Δημοσθένης ἐννοεῖ περίπτωσιν σύγγραφον· βεβαίως ἐννοεῖ τὸν Χάρητα, ὃν τότε κατηγόρουσαν, ὅτι κακῶς διεξήγε τὸν πόλεμον. Διὰ τί κατηγορεῖτο ἴδε ἐν § 28.—πρὶν...κρατήσῃτε]=πρὶν νικῆσῃτε τὸν Φίλιππον καὶ σώσῃτε τὴν Ὀλυμπόν.—ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων] γὰρ τιμᾶτε τοὺς ἀξιωματικούς ἀφοῦ κρίνητε ὁρμώμενοι (στηριζόμενοι) ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ ὄχι διὰ τοὺς λόγους τῶν ῥητόρων.—τὰς προφάσεις] δηλ. τῶν στρατηγῶν οἱ ὅποιοι ἐπειδὴ δὲν ἐμισθοδοτοῦντο οἱ στρατιῶται, ἐγκατέλειπον τοὺς πολέμους τῆς πόλεως.—τὰ ἐλλείμματα] ὅτι δηλ. δὲν ἐστράτευσαν αὐτοπροσώπως, δὲν εἰσέφερον, τὰ στρατιωτικὰ ἐλάμβανον ὡς θεωρικὰ.—πικρῶς] αὐστηρῶς. Ὁ αὐστηρὸς ἐξεταστής πρέπει νὰ ἔχει ἀνεπίληπτος.—τοῖς ἄλλοις] ποιητικὸν ἄξιον τοῦ πέπρακται.

28 ὑπάρξῃ τὰ δέοντα, τίνος γὰρ ἔνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμφητε στρατηγούς ἰδίους δ' εὐρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν: ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστί τὰ ἄθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολιν, κἄν ληρθῇ, παραχρῆμα ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεσθηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἐστὶν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεσθηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς

29 ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα

28 τὸν πόλεμον] = τὸν πρὸς Φίλιππον καὶ τὸν Συμμαχικόν. Ὁ Χάρης ἃ-τι νὰ πολεμήσῃ πρὸς Φίλιππον καὶ βοηθήσῃ τοὺς Ὀλυμπίους, ἐλήττευσεν ἀνθρώπους οὐδετέρους καὶ πλοῖα. Ἴδε καὶ κατωτέρω τὴν λέξιν λήμματα. — εὐρίσκειν] ἐδῶ δὲν σημαίνει τυχαίαν ἀλλά μετὰ σπουδῆς εὑρεῖν, ἐφευρίσκειν. — εἰ δεῖ...εἰπεῖν] ὁμολογεῖ, ὅτι καθὼς ἐπόλεμον οἱ στρατηγοὶ δικαιολογεῖ δ' αὐτούς, τὸ πταῖσμα ἐπιρρίπτει τῶ λαῷ. — ἐνταῦθα] ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ. — ἐκεῖ] = ἐν τοῖς ἰδίαις πολέμοις. — ἄθλα] ἄθλος εἶναι ὁ ἀγὼν, ἄθλον τὸ θραβεῖον κυρίως τοῦ ἀριστεύσαντος. Ἐπειδὴ δ' ὁ πόλεμος εἶναι τις ἄθλος τὰ ἐξ αὐτοῦ κέρδη λέγει ἄθλον. — Ἀμφίπολιν . . κομιεῖσθε] δὲν συνίσταται πρὸς τὰ ἡγούμενα, διότι ἐπεξηγεῖ αὐτὰ καὶ εἶναι πρεσβυτερον παράδειγμα αὐτῶν, πρὸς ἃ ἀντιτίθενται τὰ κατόπιν: ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους. Ἡ ἔννοια: ἐνῶ στείς ὠφελείσθε, οὗτοι κινδυνεύουσιν καὶ δὲν μισθοδοτοῦνται. — κομιεῖσθε] = λήψεσθε. κομίζω = φέρω εἰς τι, κομίζομαι = φέρω τι εἰς ἑμαυτὸν, λαμβάνω. — λήμματα] λάφυρα καὶ ἄθλα εἶναι τὰ κέρδη τοῦ νομίμου πολέμου, λήμματα δὲ τοῦ ἀνόμου, τῆς ληστείας. Ἐννοεῖται ἐστὶ. — τὰ δὲ λάφυρα ἀνήκου, εἰς τοὺς στρατηγούς καὶ στρατιώτας. Ὁ Χάρης ἀφήσας τὸν Συμμαχικὸν πόλεμον συνεμάχησεν Ἀρταβάζῳ τῷ ἀποστάτῃ τοῦ βασιλέως. Τότε ἔλαβε Λάμψακον καὶ Σίγειον, πόλεις Ἀσίας ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἦν δ' ὁ Συμμαχικὸς πόλεμος σύγχρονος τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ καὶ συγγέεται πρὸς αὐτόν. διὸ ὁ Δημοσθένης περιέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τῆς λέξεως τοῦτον τὸν πόλεμον ἐν ἀρχῇ τῆς §. Καὶ ὁ Χαρίδημος κατέλαβε Σκῆψιν, Κεβρῆνα, Ἴλιον.

29 τὰ πράγματα] δηλ. τὸν πόλεμον. Ὅταν ἴδῃτε τὴν κακὴν κατάστασιν τοῦ πολέμου. — ἐφεσθηκότας] = στρατηγούς — δόντες λόγον] ἀποῦ δώσῃτε τὴν ἀδειαν νὰ ἐμιλήσῃσι, ν' ἀπολογηθῶσι. Ὁμοίως ὁ ροκον δὲ ἰδὸν αἰ = ἐπάγω, ἐπιβάλλω ὄγκον. Συνήθως δὲ ἰδὸν αἰ λόνγον = ἀπολογεῖσθαι, δίδω εὐθύναις. — τὸς ἀνάγκας ταύτας] ἃς ὑπέδειξεν ἐν § 28. Εἶχον δηλ. οἱ στρατηγοὶ μισθοφόρους ἀλλ' ὄχι καὶ χρήματα — περίσσι] ὑποκ. αὐτοῦ εἶναι ἐρίζειν διεστάναι εἰ ἐχέειν. Ἡ περὶ ἐδῶ δὲν σημαίνει ὑπεροχὴν ὡς ἐν § 23 ἀλλὰ περίσσευμα ἢ κέρδος καλὸν ἢ κακόν, ὡς ἐδῶ. Τοιοῦτον καὶ τὸ περὶ ε-

ἀποβλέψητε, φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφειστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως, πρότερον μὲν γάρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσφέρειτε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμῶν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσνε-

στα ι § 30.— τοῖς μὲν... τοῖς δὲ] ταῦτα εἶναι μέρη τοῦ ὅλου ὑμῖν. μῖν.— ταῦτα. . . ταῦτα] λ. γ. τὴν ἐνοχὴν καὶ τὴν μὴ ἐνοχὴν τῶν στρατηγῶν — πεπεισμένοις] εἶναι αἰτιολογική.— πρότερον] δὲν ἦτο τότε ἢ διὰ συμμοριῶν εἰσφορά κατηρημένη, ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν ἐψήφισεν αὐτήν, διότι πάντας ἐθάρουε.— εἰσφέρειτε κατὰ συμμορίας] 1200 πολῖται (120 ἐξ ἐκάστης φυλῆς) οἱ πλουσιώτατοι διηροῦντο εἰς συμμορίας 20. Τὸ σύστημα τοῦτο ἴσχυεν ἐπὶ εἰσφορᾶς, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὰς τριηραρχίας ἐρημοζέτο, ἵνα ἐν πολέμῳ τριῆρεις καὶ εἰσφοραὶ ταχέως ἐξευρίσκωνται. Ἀλλ' ἐπὶ τριηραρχίας μόνον οἱ 1200 ἐπλήρουν, ἐπὶ δὲ εἰσφορᾶς πάντες πλὴν τῶν πενεστάτων. Ἐκαστὴ συμμορία περιελάμβανεν 60 πλουσίους ($20 \times 60 = 1200$) τούτων 15 οἱ πλουσιώτατοι (συμμορίαὶ $20 \times 15 = 300$) προκατέβαλλον ἐπὶ εἰσφορᾶς καὶ τριηραρχίας ὅλον τὸ ποσόν, τὸ ἐπιβλλόμενον τῇ συμμορίᾳ, καὶ εἰπειτα καθ' ἡσυχίαν εἰσέπραττον παρὰ τῶν ἄλλων τὸ ἀναλογοῦν ἐκάστω. Ἐπειδὴ προκατέβαλλον οἱ 15, οὗτοι διώκουσιν αὐτοβούλως τὴν συμμορίαν, καὶ αἱ 300 τὰς συμμορίας. Οἱ 15 εἶχον ἐπὶ κεφαλῆς ἓνα, ἡ γεμόνα, ὅς προέστατο τῶν συνόδων αὐτῶν, καὶ ἄλλον ἐπιμελητήν, ὅς ἐξετέλει τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν.— πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας] πρὸς τὰς συμμορίας παραβάλλει τὰ κόμματα καὶ τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἔξεις αὐτῶν. Δύο οἰοῦναι συμμορίας ἐκκλησιαζόντων πλάττει. Ὅπως δ' ἐν ταῖς συμμορίαις κύριον μὲν πρόσωπον ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἐπιμεληταὶ κατὰ δευτερον δὲ λόγον ἦρχοντο οἱ 300, δι' ὧν ἐκεῖνοι ἐπεβάλλοντο τοῖς λοιποῖς 900, οὕτω καὶ ἐν ἑκατέρῳ κόμματι δύο ἦσαν τὰ κύρια πρόσωπα, ὁ ῥήτωρ καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν στρατηγός· διότι ἀναπτυχθεῖσης τῆς πολεμικῆς τέχνης, οἱ στρατηγοὶ δὲν ἦσαν καὶ ῥήτορες, ὅπως ἄλλοτε. διὸ εἶχον ἀνάγκην προστάτου ῥήτορος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. οὕτω συνεδέοντο Δημοσθένης καὶ Χάρης, Ὑπερείδης καὶ Λεωσθένης καὶ ἄλλοι, ὧν οἱ μὲν ἔλεγον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἔγραφον, οἱ δ' ἐστρατήγουν καὶ ἔπραττον. Ἐν τῷ κόμματι ἦν ὁ στρατηγός, ὅτι ὁ ἐπιμελητής ἐν τῇ συμμορίᾳ, καὶ ὁ ῥήτωρ ὅτι ὁ ἡγεμῶν. Κατόπιν ἐν τῷ κόμματι ἦρχοντο οἱ λοιποὶ κομμάτῳ οἱ ἐπαγγελόμενοι τὸ βοᾶν καὶ ἐπευφημεῖν τὸν ἐκτεῶν ῥήτορα, διακόπτειν δὲ τὸν τῶν ἀντιθέτων. οὗτοι παρέσυρον τὰς ἐκκλησίας, ὑφῆραζον τὰς ψήφους, ἦσαν δηλ. ὡς οἱ 300 τῶν συμμοριῶν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἦσαν ἀγέλη ἀκολουθεῦσα τὴν γνώμην τῶν ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς οἱ 900 ἄλλοι συμμορίζεται τὴν τῶν 300.— ῥήτωρ] ἐννοεῖται ἐστὶ.

30 νέμησθε οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν ὡσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραγεῖν, εἰσφέρειν, στρατεῦεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μὴδ' ὅτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδίκημένον αἰεὶ μέρος ἐλλείψει, εἴθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν

Τὸ βήτωρ εἶναι ὑπὸ τὸ δὲ ἡγεμονῶν κατηγ. — ἐκατέρων] ἐκατέρου κόμματος. — σ τ ρ α τ η γ ὁ ς τ ρ ι α χ ὁ σ ι ο ι] ἐννοεῖται τὸ ὑπαρκτικὸν ἔσ τ ι, εἰ σί. — προσενέμησθε] = ἔχετε διανεῖμει ἐαυτοῦς. — ὡς] πρὸς. Τὸ ὡς τίθεται ἐπὶ ἐμφύχων. — τ ο ὑ τ ο υ ς = εἰς τοῦτο τὸ κόμμα, ἔ κ εἶ ν ο υ ς εἰς ἐκεῖνο τὸ κόμμα. διότι διήρесе τοὺς ἐκκλησιαζόντας εἰς δύο.

30 τοῦτα] τὴν πολιτικὴν ταύτην. — ἐπανέντας] μετοχὴ τοῦ ἐπανήκα, ἀορίστου τοῦ ἐπανήμι = καταπαύω, μετριάζω. — ὑμῶν αὐτῶν] κατηγορ. τοῦ ὑ μ ᾶ ς ὑποκειμένου τ ὄ γ ε ν ο μ ἔ ν ο υ ς = ἀπὸ τοῦ γίνητε τοῦ ἐαυτοῦ σας, δηλ. παύσητε νὰ ἐξαρτᾶσθε ἀπὸ τῶν βητόρων. — ἔτι καὶ νῦν] ἔστω καὶ τώρα, καὶ τώρα ἀκόμη δὲν πειράζει, μολονόι πρὸ πολ- λοῦ ἔπρεπε νὰ τὸ κάμητε. — τὸ λέγειν] συμβουλεύει α) πᾶσι νὰ παρέ- γωσιν ἐλευθερίαν λόγου, πάντων ἐξίσου ἀκροῶμενοι (λέγειν β) νὰ σκέπτωνται πάντες περὶ τῆς πόλεως χωρὶς τυφλῶς ν' ἀκολουθῶσι τῶν κομματάρχων τὰς γνώμας (βουλευέσθαι, γ) πάντες νὰ ἐκτε- λῶσι τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντα (πράττειν). — εἰ ἀποδώσετε] ἂν τοῖς μὲν (πολιτευομένοις) ὡς ἴδιον καὶ ὀφειλόμενον δικαίωμα (= ἀπὸ) ἐπιτρέψητε κατὰ βούλησιν νὰ διοικῶσι τὰ δημόσια. — ὡσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν] τὸ ὑμῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τυραννίδος. = ὡσ- περ τυράννοις ὑμῶν, ὡσεὶ ἔρχον ὑμῶν. Τὸ ἐπιττά τει ν ἀνευ ἀντικειμ. ἀπολύτως κεῖται. — τοῖς δέ] εἶναι οἱ πλούσιοι, παρ' ὧν ἐ- ζήτουν τριηραρχίας καὶ δωρεὰς («ἐπιδόσε ς»), καὶ οἱ στρατευόμενοι, οὓς δὲν ἐφρόντιζον ν' ἀνακουφίζωσι. Ὁ Δημοσθένης θέλει πάντες νὰ ὑπηρετῶσι διαδοχικῶς — τριηραρχεῖν] οἱ Ἀθηναῖοι πολλὰ βάρη δη- μόσια ἐπέβαλλον τοῖς πλουσίοις. Ταῦτα ἐλέγοντο λ ε ι τ ο υ β ῆ τ α ι. Τούτων μεγίστη ἦν καὶ ἡ τ ρ ι η ρ α ρ χί α, καθ' ἣν οἱ πλούσιοι ἐν πολέμῳ πρῶτον τῆ πόλει τριήρεις, ἂς ἦ αὐτοὶ διόφκουν ἢ δι' ἄλ- λων. — τοῖς δέ] εἶναι ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὄγκος, ὃς βοῶν ἐβρόθηι τῶν βη- τόρων τὰς βουλὰς, τὰς ἐπιβλαβεῖς μὲν τῆ πόλει, ἐαυτῶ δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον συμφέρους, καὶ κατῶρθενε νὰ ψηφίζωνται. — ἐλλείψει] οὐ ποιήσει τὰ δέοντα, θὰ καθυστερήσῃ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκον- τος. — τοῦτεως] = τὸ ἡδίκημένον μέρος, εἶναι σχῆμα κατὰ σύνεσιν. — ὑμῖν . . . περιέττοι] ἄχρηστε κέρδος τὴν τιμωρίαν τούτων. Τοῦτο εἰ- ρωνικῶς λέγει. διότι ἡ τιμωρὰ τῶν πολιτῶν εἶναι ζημία.

ἐγθρῶν περιεσθαι. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν 31
 ἅψ' ὅσων ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέ-
 ρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσῃσθε· πᾶσι τοῖς παροῦσι
 λόγον δίδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσῃτε αἰρεῖ-
 σθαι, μὴ ἂν ἀνόδεινα ἢ ὁ δεῖνα εἴπη. κἄν ταῦτα ποιῆ-
 τε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ
 καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπερον, βέλτιον τῶν ὄλων πραγμάτων
 ὑμῖν ἐχόντων.

31 λέγω] συμβουλεύω, προτείνω. — δὴ λοιπόν, τέλος πάντων. — κε-
 φάλαιον] κεῖται ἐπιρρηματικῶς. συνήθως λέγουσι: ἐν κεφαλαίῳ,
 ἐπὶ κεφαλαίῳ, ἐν κεφαλαίοις. = κεφαλαιωδῶς,
 περιληπτικῶς, ἐν γενεῖ. — πάντας] ὁ Δημοσθένης ζητεῖ ἀντί τῶν θα-
 ρύνοσι μόνους τοὺς πλουσίους δι' ἐπιδόσεων καὶ λειτουργιῶν, τὰ ἐ-
 παναφέρωσι τὴν εἰσφύραν, φόρον τῆς περιουσίας, γενικὸν μὲν ἀλλ'
 ἀφειμένον ἀπὸ τίνος χρόνου. — τὸ ἴσον] = τὸ δίκαιον. ἀλόγον τῶν δυ-
 νιμῶν του. — κατὰ μέρος] = διαδοχικῶς. — τοῖς παροῦσι] τοῖς ἀναβαί-
 νουσιν εἰς τὸ βῆμα, ῥήτορας. — ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα] ἀόριστος ἀντωνυμῆς
 χρήσει ἢ ὅταν δὲν θέλωσι νὰ ὁμιάσωσι τινὰ ἢ ὅταν δὲν εἰξεύρουσι
 ἀλλ' ἀόριστως λέγωσι. Ἔννοε δ' Εὐβουλον καὶ τοὺς ὁμόφρονας ῥή-
 τoras τοῦ εἰρηνικοῦ κόμματος, τοὺς ὁποῖοις ἠνύθει ὁ κλός. Ὁ Δημο-
 σθένης οὐδέποτε ὁμιάζει τοὺς ἀντιπάλους του. Ἐκ τοῦ χωρίου τού-
 του βλέπει τις, ὅτι δὲν ἤκούετο ἔτι ὁ Δημοσθένης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. —
 κἄν] ὁ καὶ συνδέει τὴν περίοδον πρὸς τὰ ἡγουμένα. — ποιῆτε] ἐνε-
 στῶς, διότι διαρκῶς ὄφειλον νὰ κάμνωσι τὰνωτέρω. — τὸν εἰπόντα]
 τὸ ἄρθρον εἶναι γενικόν. — πάντα ὅς ἂν εἴπη. Τοιοῦτον καὶ τὸ ἀνωτέ-
 ρω τοῖς παροῦσι. — ἐπαινέσεσθε] ὁ μέλλων τοῦ ἐπαινέειν εἶναι ἐ-
 παίνεσω καὶ ἐπαίνεσωμαι. — καὶ ὑμᾶς] ὅπως τοὺς ῥή-
 τoras διὰ τοὺς λόγους, οὕτω καὶ ἐκυτοὺς διὰ τὴν καλὴν ἀπόφασιν
 καὶ τὰς καλὰς πράξεις θὰ ἐπαινίσσητε. — τῶν ὄλων πραγμάτων] τῆς
 πολιτείας καθ' ὅλας τὰς σχέσεις αὐτῆς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ Γ'. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΝ

Σκοπὸς τοῦ λόγου τούτου εἶναι ἡ τροπὴ τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικὰ. Ἀλλὰ πρὸ τούτων συμπληρώσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου καὶ ὀρίσωμεν τὸν χρόνον τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ λόγου τούτου.

Ὁ Χαρίδημος ἐξ Ἑλλησπόντου ἦλθεν εἰς Ὀλυνθον μὲ 18 τριήρεις, 4000 πελταστὰς καὶ 150 ἵππεῖς, πάντας ξένους. Ἡρξτο δὲ δι' ἐπιτυχίων, ἀλλὰ δὲν ἐκώλυσε τὰς προόδους τοῦ Φιλίππου. Οὗτος δὲ μετὰ τὴν εἰς Χαλκιδικὴν πρώτην στρατείαν ἐλθὼν εἰς Θεσσαλίαν κατεσίγασε πᾶσαν δυσχρέσειαν, (α. Ὀλ. 22, β'. Ὀλ. 11). Τὸ δ' ἔαρ τοῦ 348 ἐπανελθὼν ἐκυρίευσεν πάσας τὰς πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς διὰ τῆς βίας καὶ προδοσίας. Δις δὲ νικηθέντες οἱ Ὀλύνθιοι ἡμύοντο ἐκ τῶν τειχῶν, ὅτε Εὐθυκράτης καὶ Λασθένης παρέδοσαν τῷ Φιλίππῳ 500 ἵππεῖς, τοὺς λογάδας τῶν πολιτῶν, ὧν ἤρχον. Τότε (τὸ θέρος τοῦ 348) κυριεύσας τὴν πόλιν κατέστρεψε καὶ τοὺς κατοίκους ἐπώλησε. Πρὸ τούτου οἱ Ὀλύνθιοι ἔπεμψαν τρίτην πρεσβείαν εἰς Ἀθήνας. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀπεφάσισαν ὅ,τι ὁ Δημοσθένης ἐπὶ μακρὸν συνεβούλευε· δηλ. 17 τριήρεις, 2000 ὀπλίται, καὶ 300 ἵππεῖς, πολῖται πάντες, ἀπέπλευσαν ὑπὸ τὸν Χάρητα. Ἀλλὰ διὰ τρικυμίαν δὲν ἔφθασαν ἐγκαίρως. Ἡ δὲ β'. ἐπικουρία ἢ ὑπὸ Χαρίδημον εἶχεν ἀπέλθει λήγοντος τοῦ ἡγουμένου ἔτους. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ οὐδὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπεχείρησαν ὑπὲρ τῆς Ὀλύνθου, τὸ μὲν διὰ ῥαθυμίαν, τὸ δὲ διὰ τὴν Εὐβοίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι δηλ. ἐστράτευσαν εἰς Εὐβοίαν τὲ 358 καὶ 341 ἐπιτυχῶς, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τούτων τὸ ἔαρ τοῦ 348 π. X. μετὰ τὰς δύο εἰς Ὀλυνθον στρατείας καὶ μετὰ τοὺς τρεῖς Ὀλυνθιακοὺς. Ἡ στρατεία αὕτη ἀπέβη ἀτυχής. Διὸ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας ἀφῆκον τὴν Ὀλυνθον ἀβοήθητον.

Ὁ λόγος οὗτος πότε ἐξεφωνήθη; Ἐν τῷ προοίμιῳ καὶ τῇ § 35 ὁ Δημοσθένης περιστέλλει τὴν πολλὴν τῶν Ἀθηναίων ἐξ ἐπιτυχίας τινὸς χαρὰν. Ἐπειδὴ ἡ ἐπιτυχία ἦν τοῦ Χαριδήμου, οὐδὲν δὲ λέγει περὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ δυσχερειῶν τοῦ Φιλίππου, ἐνῶ, ἂν εἶχε κχταβάλλει αὐτούς, θὰ τὸ ἀνέφερον, ἵνα μᾶλλον τοὺς Ἀθηναίους περιέστειλε, πειθόμεθα κατὰ τὴν § 4 ὅτι ὁ λόγος ἐξεφωνήθη τὸ φθινόπωρον τοῦ 349. Συμμαρτυρεῖ καὶ ἡ § 7, ἐν ἣ περὶ τῆς ὀλυμπιακῆς συμμαχίας καὶ πολέμου ὀμιλεῖ ὡς περὶ προσφάτου πράγματος.

Ἐλθωμεν ἤδη ἐπὶ τὰ θεωρικά. Ὁ Περικλῆς μέρος μικρὸν τῶν περισσευμάτων ὥρισεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ἵνα πληρόνη τὴν εἰς τὸ θέατρον εἰσοδὸν του, διομάτας αὐτὰ θεωρικά. Τοῦτο δὲν ἦτο τότε κακόν, διότι α') αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πλούσιαι, καὶ τὰ περισσεύματα πολλά, τὰ δὲ θεωρικά ἐλάχιστα, β') τὸ θέατρον μετεῖχε τῆς θρησκευτικότητος τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν καὶ ἦν ἄδικον γ') ἀποκλείεται τις αὐτοῦ, γ') οἱ πολῖται προθύμως συνέτρεχον μὲ περιουσίαν καὶ ζῶν. εἰς μεγάλῳ λυνσιν τῆς πόλεως. Ἄλλ' ἐπὶ Δημοσθένους τὸ κράτος ἦν μικρόν, αἱ πρόσοδοι ὀλίγαι, ὁ λαὸς δὲν ἐσκοτίζετο περὶ τῆς πόλεως, πᾶν δὲ περισσεύμα διενέμετο πρὸς παντοίαν τέρψιν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Συμμαχικοῦ πολέμου τὸ κακόν ἐκορυφώθη. ἔκτοτε οἱ Ἀθηναῖοι ἀφέντες πᾶσαν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ἐστράποντο ἐπὶ τὸ ἐμπόριον, βιομηχανίαν, περίθαλψιν τῶν ἀπόρων δημοσίᾳ δαπάνῃ καὶ πᾶσαν ἡδυπάθειαν. Ἀρχηγὸς δὲ τῆς πολιτικῆς ταύτης ἦν Εὐβουλος, οἰκονομολόγος ἱκανὸς καὶ ἀκέραιος ἀλλὰ πολιτικὸς μικρόψυχος. Ὁ Δημοσθένης δὲν τὸν ἀναφέρει, ὅπως οὐδένα τῶν πολιτικῶν του ἐχθρῶν, οὗς προσβάλλει, ἀλλὰ βεβαίως αὐτὸν ἐννοεῖ καὶ ἄλλου καὶ μάλιστα ἐν τῷ λόγῳ τῷδε. Καὶ κατῴρωσε μὲν οὗτος πάντα τὰ περισσεύματα νὰ διανεμῶνται τῷ λαῷ δι' ἑορτὰς καὶ ἐστιάσεις, ἀλλ' ἔκοψε καὶ τὰ νεῦρα τοῦ πολέμου καὶ ἔθρεψε τῶν Ἀθηναίων τὴν ἰαθυμίαν. Οὐδέποτε εἶχον χρήματα διὰ τοὺς στρατιώτας. Ὁ δὲ λαὸς δὲν ἤθελε τὰ θεωρικά νὰ γείνουν στρατιωτικά. Τοιαύτη πρότασις ἦν ἀπηγορευμένη αὐστηρῶς.

Ἡδύναντο μὲν βεβαίως νὰ καταφύγωσιν εἰς φορολογίαν τῆς περιουσίας, ἀλλ' αὕτη ὡς γενικὴ δυσκόλως ἐψηφίζετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ βραδέως εἰσεπράττετο, ὕπελείποντο αἱ τριηρορχαί, ἃς ὁ λαὸς προθύμως, ἐψηφίζε, διότι ἐβάρυνον τοὺς πλουσίους. Ἀλλὰ τὸ ἐξ αὐτῶν κέρδος ἦν μικρόν· ἡ δὲ μειοψηφία μαλακῶς ἐξεπλήρου τὸ ἑαυτῆς καθήκον διὰ τὴν ἀδικον τῶν βαρῶν διανομήν. ἴδε β'. Ὀλ. 30.

Ὅθεν ὁ Δημοσθένης καὶ ἐν τῷ α'. Ὀλυθιακῶ ἀκροθιγῶς καὶ ἐν τῷδε διὰ μακρῶν συμβουλεύει τὴν τροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά. Δὲν προβαίνει ὅμως καὶ εἰς ῥητῆν πρότασιν, ὅχι διότι ἠπειλεῖτο θάνατος, ἀλλ' ἐπεκρέματο ζημίαν ἰκνήν νὰ τὸν φοβήσῃ. Ἀλλ' ὅτε ἐπὶ τοῦ Ὀλυθιακοῦ πολέμου ἐπῆλθε καὶ ἡ εἰς Εὐβοίαν στρατεία καὶ ἡ πόλις ἠπόρει χρημάτων, ἀποτυγχάνοντες δ' ἐν Εὐβοίᾳ θ' ἀπετύγχανον καὶ ἐν Ὀλύθῳ, ὅθεν τὰ ἔσχατα ἐφοβοῦντο, τότε πολίτης ἀγαθός ὁ Ἀπολλόδωρος, βουλευτὴς ὢν, πρόετινε νὰ ἐρωτηθῇ ὁ δῆμος πότερον θεωρικὰ ἢ στρατιωτικά θέλει νὰ ἦναι τὰ περισσεύματα. Ἀλλ' ὁ Ἀπολλόδωρος κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον καταδιωχθεὶς διὰ γραφῆς παρηνόμων· ἦν γὰρ νόμος τὰ περισσεύματα νὰ ἦναι θεωρικά. Ὁ κατήγορος πρόετινε ζημίαν 15 ταλάντων· ταῦτα δέ, ἂν δὲν ἀπέτινεν ἐγκαίρως, ἐδιπλασιάζοντο, αὐτὸς ἠτιμοῦτο, ἡ περιουσία ἐδημεύετο. Ταῦτα ἦσαν ἰκανὰ φοβητρά. Ταῦτα ἐννοεῖ ὁ Δημοσθένης ἐν § 12. Διὸ δις ἀφάμενος τῶν θεωρικῶν δὲν ὑπέβαλε καὶ πρότασιν τροπῆς αὐτῶν φοβούμενος περὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Περίληψις. Προσίμιον. Οἱ ἀγορεύοντες περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίππου πλανῶσιν ὑμᾶς περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων· διότι τῶρα πρόκειται περὶ τῆς σωτηρίας μόνης τῶν Ὀλυθίων. (1—2) παρρησίᾳ θὰ ὁμιλήσω, διότι δὲν εἶναι καιρὸς χρονοτριβῶν ἀλλὰ συντόνου ἐργασίας (3).

Α'. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ἀναβληθεῖσα ἀπέτυχε στρατεία προθύμως ψηφισθεῖσα, ὅτε ἐν Θράκῃ ὁ Φίλιππος ἐπολιόρκει τὸ Ἡραῖον. Ἀξιοθρήνητοι δὲ ἐντεῦθεν αἱ συνέπειαι (4—5). Μὴ

πάθωμεν καὶ τῶρα τὸ αὐτό. Ἄφροῦ Ὀλυνθος καὶ Φίλιππος πολεμοῦνται, τὸ ὅποιον ἐκ ψυχῆς κυχόμεθα, ἅς βοηθήσωμεν ἐρρωμένως. Διότι ἂν πέσῃ ἡ Ὀλυνθος οὐδὲν θὰ κωλύσῃ τὸν Φίλιππον νὰ βαθίζῃ εἰς Ἀττικὴν. Τότε δὲ ἀντὶ νὰ βοηθῶμεν ἄλλους θὰ ἐπικαλώμεθα βοηθοῦς (6—9).

Β'. Πῶς θὰ βοηθήσωμεν ἀποτελεσματικῶς; Ἐκλέξατε νομοθέτας καὶ δι' αὐτῶν ἀκυρώσατε τοὺς νόμους τοὺς διανεμόντας τὰ στρατιωτικὰ ὡς θεωρικὰ καὶ τοὺς προστατεύοντας τὴν φυγοστρατίαν. Ἄν ἀκυρωθῶσι, θὰ τολμήσῃ τις νὰ προτείνῃ ὠφέλιμόν τι· εἰ δὲ μὴ ὁ προτείνων ἀγαθὰ οὐδὲν θὰ ὠφελήσῃ τὴν πόλιν, ἑαυτὸν δὲ θὰ βλάψῃ (10—13).

Γ'. Ἀνάγκη δ' ἔργων· διότι οἱ ὠραῖοι λόγοι καὶ τὰ ψηφίσματα μόνα δὲν ὠφελούσι. Πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν νῦν, ὅτε ὁ καιρὸς εἶναι κάλλιστος (14—16). Δὲν θὰ κάμωμεν τὸ καθήκον μας, ἵνα ἔπειτα εἰς ἄλλους ἐπιρρίψωμεν τὸ σφάλμα; (17) Ἴνα φθάσωμεν εἰς ἀποτελέσματα δὲν χρειάζονται εὐχαὶ ἀλλὰ πρακτικὰ μέσα, καὶ ἂν δυσάρεστα φαίνωνται. Ἄδύνατον νὰ εὐρεθῇ πόρος ἕτερος τοῦ τῶν θεωρικῶν. Μὴ πλανώμεθα μηδὲ ἀκούωμεν τὰς ἐπιθυμίας μας, ἀλλ' ἀτενίσωμεν εἰς τὴν πραγματικότητα. Εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἀφίνωμεν τὸν Φίλιππον νὰ ὑποτάτῃ τοὺς Ἕλληνας δι' ἑλλειψιν ἀργυρίου (18—20).

Δ'. Ὁ Δημοσθένης ἀποκτᾷ μὲν ἐχθροὺς τινὰς ὀμιλῶν οὕτω, ἀλλὰ μιμεῖται τὴν εἰλικρινεῖαν τῶν πάλαι μεγάλων ἀνδρῶν. Ἡ δὲ κολακεία τῶν διαδεξαμένων ἐκείνους ῥητόρων τὸ πᾶν ἀπώλεσε (21—22). Τότε μὲν ἐξωτερικῶς ἡ πόλις ἦν ἰσχυρὰ καὶ ἐνδοξος, ἐσωτερικῶς δὲ τὰ μὲν δημόσια κτίρια ἦσαν ἀπαράμιλλα, τὰ δὲ ἰδιωτικὰ μέτρια (23—26). Νῦν δὲ ἐξωτερικῶς μὲν αἱ Ἀθηναὶ ταπεινωθεῖσαι καὶ ἐλαττωθεῖσαι εὐρίσκονται πρὸ ἐχθροῦ ἀυξηθέντος διὰ τῶν σφαλμάτων αὐτῶν, ἐσωτερικῶς δὲ τὰ δημόσια ἔργα εἶναι γελοῖα, ἐνῶ ἰδιῶται καὶ ῥήτορες ἀῤῥνης πλουτήσαντες ἐγείρουσι μέγαρον (27—29). Ταῦτα δὲ διότι τότε μὲν αὐτὸς ὁ λαὸς στρατευῶν ἦν κύριος, νῦν δὲ τὸν λαὸν ἀρχηγοὶ τινες κλείσαν-

τες ἐν τῇ πόλει καὶ διὰ θεωρικῶν δελεάζοντες κατέστησαν ὑπηρετὴν καὶ ἐταπείνωσαν· διότι εἶχ' τὰ ἐπιτηδεύματα τοιαῦτα καὶ τὰ φρονήματα (30—32).

Ε'. Πρὸς ἐπανόρθωσιν εἶναι χρεῖα νὰ μιμηθῶσι τοὺς προγόνους. Πρὸς δὲ οἱ πολῖται ἄ; ἀπολαύωσι τὰς δημοσίας προσόδους, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἐκτελῶσι τὸ καθήκον των. Ἐν μὲν εἰρήνῃ δηλ. αἱ δικνομαὶ ἄ; ἐξακολουθῶσιν, ἀλλ' ἐν πολέμῳ οἱ νέοι ὀφείλουσι νὰ στρατεύωσιν, οἱ γέροντες νὰ διακάζωσι καὶ διοικῶσι, ἢ δὲ πόλις θὰ μισθοδοτῇ μόνους τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτῇ. Δὲν ἀρμόζει νὰ ἐρωτῶμεν τί τοῦ δεινός οἱ ξένοι κατώρθωσαν, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει νὰ μάχωνται ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ νὰ μὴ ἀφίνωσι τὸ ἀξίωμα, τὸ ὅποιον ἐκληροδότησεν αὐτοῖς οἱ πρόγονοι (33—36).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ

Οὐχὶ ταῦτά παρίσταται μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους οὐς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ἑρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς σκέψασθαι δέον· οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλευέσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν ἀμαρτάνειν.

1 οὐχὶ ταῦτά . .] τοῦ παρίσταται ὑποκ. εἶναι τὸ γινώσκειν, οὐ ἄντικ. τὸ ταῦτά. = δέν μου ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν γὰρ ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα, λαμβάνω ἕλως διαφόρους ἐντυπώσεις. Παραβά· λει δηλ. τὰς ἐκάστοτε σκέψεις οὐτοῦ πρὸς ἀλλήλας. = ἄλλα φρονῶ, ὅταν ἀποβλέπω εἰς τὰ πράγματα, καὶ ἄλλα ὅταν εἰς τοὺς λόγους, ἢ = ἀποβλέπων εἰς τοὺς λόγους οὐχὶ γινώσκω ταῦτά ἐκείνοις ἢ γινώσκω ἢ οβλέπων εἰς τὰ πράγματα. — εἰς τὰ πράγματα πρὸς τοὺς λόγους] ἀποβλέπειν εἰς τι καὶ πρὸς τι οὐδὲν διαφέρουσι. — εἰς τὰ πράγματα πρὸς τοὺς λόγους τοὺς λόγους. . . τὰ πράγματα] σχῆμα χ'αστόν — ἀπεβλέψω] κυρίως προσηλόνω, διευθύνω τὸ βλέμμα. ἐδῶ = προσέχω, παρατηρῶ. — ἑρῶ] οἱ λόγοι δέν θλέπονται. ἀλλὰ τὰ αἰσθήσεως σηματοκῶ ἐνίοτε ἀνταλλάσσονται. οὕτω τὸ ὁ ὦ ὡς παρ' ἡμῖν τὸ θλέπω κεῖται ἐπὶ πάσης διανοητικῆς ἐργασίας = αἰσθάνομαι, παρατηρῶ. — προήκοντα] = προσηλυθότα, καθὼς ἤκω = ἐλήλυθα — εἰς τοῦτο] ἐδῶ ἀσχετῶς ἐτέθη ἄνευ γενικῆς (εἰς τοῦτο κακίας λ. χ.) — δέον] ἐννοεῖται ἐστὶ (= δεῖ) ὁ σπανίως γίνεται ἐπὶ τοῦ δέον. πολλάκις δὲ εἰς τὰ ἐξόν, πρέπον, προσήκον, ἢ ἡ μόνη ἢ μὲ τὸ ἐστὶ τι θέμενα ἰσοδυναμοῦσι τοῖς ἔξεστι πρέπει, προσήκει. — οὐδὲν ἄλλο] ἐννοεῖται ποιεῖν ὡς ἄντικ. τοῦ δοκοῦσι. — τὴν ὑπόθεσιν] ὑπόθεσις εἶναι ἐκεῖνο, ἀφ' οὗ τις λέγων ἢ πράττων ὀρμῆται = τὰ πράγματα, τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων — οὐχὶ τὴν οὖσαν . .] = ἐπειδὴ σὰς παριστάνουν ὅχι τὴν ἀληθῆ κατάστασιν.

2 ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γὰρ οὐ πάλα γέγονε ταῦτα ἀμφοτέρων μένται πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν· ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ἰντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

3 Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ οὐχ ὅτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλευσαί χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρῶν καὶ ἀκούων σύνοια, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγένας τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δεόντα ποιεῖν, οὐ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦν-

2 ποτ'] δηλ. πρὶν αὐξήθῃ ὁ Φίλιππος—καὶ μάλα] ὁ καὶ εἶναι ἐπιτατικός.—ταῦτα] = ἔχειν καὶ τιμωρήσασθαι.—μένται] ἀναφερόμενον εἰς τὸ μὲν εἶναι ἰσχυρότερον τοῦ δὲ.—τοῦθ' ἱκανὸν] ἢ συντάξις: πέπεισμαι εἶναι ἡμῖν ἱκανὸν προλαβεῖν τοῦτο, ὅπως. Τοῦ π ρ ο λ α β ε ῖ ν ἀντικ. εἶναι τοῦ τ ο, οὐ ἐπεξήγησις εἶναι τὸ ὅ π ω ς σώσομεν.—προλαβεῖν] δηλ. πρὸ τοῦ τιμωρήσασθαι: Φίλιππον.—τὴν πρώτην] χρονικὸν ἐπίρ. κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ ὦ ρ α ν, ὀδόν, ἀρχήν, ὃ κατὰ μικρὸν ἐλησημονήθη. Τοιαῦτα καὶ τά: τὴν ταχίστην, τὴν εὐθεῖαν, μικράν.—περὶ τοῦ] τὸ ἄρθρον οὐσιαστικοποιεῖ τὰς δύο πλῆγιαί ἐρωτήσεις τὰς ἐξαρτωμένας ἐκ τοῦ σκοπεῖν = σκέπτεσθαι.—τις] δηλ. ἡμεῖς.—ὃν τρόπον] ἔννοεῖται: τιμωρήσεται.—ὑποθέσθαι] ἢ ἀρχὴ τῶν πραγμάτων, ἢ τῶν συμμάχων δηλ. σωτηρία, εἶναι οἰονεὶ τὸ θεμέλιον, ἐφ' οὗ ὀρθῶς θεθέντος τὰ λοιπὰ ἀσφαλῶς ἐποικοδομηθήσονται. Ὑποκείμε. αὐτοῦ καὶ τοῦ ποιεῖσθαι εἶναι ἢ τινά ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τιμωρήσεται ἢ ἡμᾶς.—τῆς τελευτῆς] = τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον.

3 εἴπερ ποτέ] τὸ πλῆρες: εἴπερ τις καὶ ἄλλος ποτέ ἐδεῖτο, καὶ ὁ παρῶν δεῖται.—οὐχ ὅτι] ἢ σύνταξις: οὐχ ἡγοῦμαι χαλεπώτατον ὅτι χρὴ συμβουλευσαί.—ἐκεῖν' ἀπορῶ] = ἐκεῖνην τὴν ἀπορίαν ἀπορῶ. Τοῦ ἐκεῖν οἶναι ἐπεξήγησις τὰ τί ν χ ρ ἦ... εἰπεῖν. Διὰ τούτων παρασκευάζει τοὺς ἀκροατὰς ν' ἀκούσῃ: δυσά-

τας εἰ τάλθηθῆ λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ἑρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προσλήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα. 4

Ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνήσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτ' Ἑραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριῶν, πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ἡμῖν ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τρίηρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέγρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἑτῶν αὐ-

ρεστα, τὰ θεωρικὰ νὰ κάμωσι στρατιωτικὰ. — περὶ αὐτῶν] = τῶν παρόντων. — παρῶν] ἀφ' ὅτου δηλ. μετεῖχε τῶν δημοσίων πραγμάτων. Τὸ ἄ κ ο ὦ ν ἀναφέρεται εἰς ἀρχαιότερον χρόνον. — σύνοιδε] = γνωρίζω θετικῶς μετὰ τινος ἄλλου, καὶ μάλιστα μετ' αὐτὸν τὸν πρόξαντα ὁτιδήποτε. σ ὦ ν ο ἰ δ α ἐ μ α υ τ ῶ λέγεται, ὅταν ὁ πράξας ἴμαι ἐγὼ αὐτός. Ἀλλὰ πολλάκις τὸ οὐσιῶδες εἶναι ὄχι ὅτι μετ' ἄλλον τι νὰ γνωρίζω τι. ἀλλ' ὅτι γνωρίζω θετικῶς. "Ὅθεν σ ὦ ν ο ἰ δ α = θετικῶς γνωρίζω, ὡς ἐδῶ. — ἐκπεφευγέναι] εἶναι ἀντικ. τοῦ πέπεισμαι. Κεῖται μτφρ. Αἱ εὐκαιρίαι τῆς διαπράξεως τῶν πραγμάτων παραβάλλονται πρὸς θηρία, ἃ ἐξ αὐτῶν τοῦ θηρευτοῦ τῶν χειρῶν φεύγουσι. — τῶ συνιέναι] ἐννοῖται ὅ,τι δεῖ ποιεῖν. Αἱ δοτικαὶ εἶναι ἀναγκαστικῶν αἰτίων — ἀξιῶ] θεωρῶ ἀξίον, δίκαιον, ὀρθόν. — ποιῶμαι τοῦ λόγους] = ὁμιλῶ. Τὸ δὲ π ο ἰ ῶ λ ὄ γ ο ν = συνθέτω. καὶ διὰ τοῦτο] τὸ πλήρες· καὶ εἰ λέγω διὰ τοῦτο, ἵνα... — Τὰ «εἰ . . . λέγω» ἐπεξηγοῦσι τὸ τοῦτο, τὸ δὲ ἵνα γένηται εἶναι ἐπεξηγήσις τοῦ διὰ τοῦτο, ὃ εἶναι τελικὸν αἶτιον. — πρὸς χάριν] εὐχαρίστησιν τῶν ἀκροατῶν. ἴδε § 22. — εἰς πᾶν μοχθηρίας] εἰς πᾶσαν μοχθηρίαν, εἰς πᾶν εἶδος ἀλλοιότητος, εἰς τὸν ὑπατοῦ βαθμόν.

4 Ἐν § 4 καὶ 5 φέρει παράδειγμα τοῦ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἑστεριῶντο θελήσεως, ὡς ἐν § 3 εἶπε. — μικρὰ ὑμᾶς] ἀντικειμένην τοῦ ὑπομνήσαι. Τὸ γ ε γ ε ν ἡ μ ε ν ω ν εἶ αι γενικὴ τοῦ ὅλου. = ὀλίγα ἐκ τῶν γεγενημένων. Τὸ μ ε κ ρ ὸς τίθεται ἐπὶ μεγέθους ἢ συνεχοῦς ποσοῦ, τὸ ὀ λ ἱ γ ο ς ἐπὶ τοσοῦ διακεκριμένου. Ἀλλὰ διὰ τὴν συγγένειαν ἀνταλλάσσονται. — ὑπομνήσαι] ἢ ὑ ὁ σημαίνει ὀλίγον. — μέμνησθε] δὲν συνδέεται πρὸς τὰ ἡγούμενα, διότι ἐπεξηγεῖ αὐτά. — ὅτ' ἀπηγγέλθη] = ὅτε οὐχὶ ὅ τι. ὃ δὲν ἐκθλίβεται. εἶναι ἀντικ. τοῦ μέμνησθε. — τρίτον ἢ τέταρτον] εἶναι αἰτιατικαὶ = πρὸ δύο ἢ τριῶν ἑτῶν, τὸ γ'. ἢ δ'. ἔτος μετ' αὐτοῦ, ὃ διατρέχον. Ἡ ἐξηγήσις πρὸ 3 ἢ 4 ἑ τ ῶ ν δηλοῖ χρόνον μείζω τοῦ πραγματικοῦ. Ὁ Δημοσθένης τρίτον ἢ τέταρτον λέγει οὐχὶ δι' ἀγνοίαν, ἀλλὰ διότι τὸ μὲν Ἑραῖον ἐπολιορκήθη περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου τοῦ 352 π. Χ. ὃ δὲ λόγος αὐτός ἐξηφωνήθη πρὸ Νοεμβρίου τοῦ 349. Δὲν εἶχον λοιπὸν διαρρεῦσαι τρία ἔτη ἀπὸ τῆς πολιορκίας.

5 τοὺς ἐμβαίνειν καὶ τάλαντα ἐξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου ἑκατομβαιῶν, μεταχειτνιών, βοηδρομιῶν τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεῶς, ἤλθε γὰρ ἀμφότερα, οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες, ἠφίετε, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός. εἰ γὰρ τότε ἐβοηθήσαμεν, ὡσπερ ἐφηρισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθεῖς.

διό λέγει τ ρ ί ο ν· ἀλλ' ἔκτοτε ἦν τὸ δ'· πολιτικὸν ἔτον καὶ ὁ δ'. ἀρχων. διό προθέτει ἡ τ έ τ α ρ τ ο ν.— Ἡ. αἴον τεῖχος] ἔκειτο ἐπὶ τῆς Προποντιδῆς, ἦν ἀποιμία Σαμίων, οἱ ἐξέλιχος ἐλάτρευον τὴν Ἡραν. Νέον τεῖχος, Δακύνιον τεῖχος, Σέρριον τεῖχος καὶ ἰσομα ὑπῆρχον ἐκεῖ πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν Θρακῶν.—μαιμακτηριῶν] ἦν ὁ ε'. μῆν τοῦ ἄττικοῦ ἔτους, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ β'. ἡμισυ τοῦ Νοεμ. καὶ τὸ α'. τοῦ Δεκεμ. Ὁ Φίλιππος ἐστράτευε τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον οἱ ἐτησίαι, ἵνα μὴ πλέωσιν οἱ Ἀθηναῖοι.—γ. γ. ο μ ῖ ο υ] παρατακτικὸς ἐτέθη, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἐφήφταν διαρκούντος πολλοῦ θορύβου καὶ λόγων. Συνεφώνησε δὲ πρὸς τὸ προσεχῆς θορύβου.—καθέλκειν] τὸν χειμῶνα ἢ ἐν εἰρήνῃ ἀνεῖλκον τὰ πλοῖα πρὸς τὴν ξηράν, ἵνα μὴ σήπωνται. ἢ ἐν πολέμῳ δ' ἔσυρον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔστελλον. Ὁθεν ἐμμέσως τὸ καθέλκειν σημαίνει ἀποστολὴν στόλου.—τοὺς μέχρι] οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 19 καὶ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν διήγον ὡς π ε ρ ι π ο λ ο ι ἀνά τὴν Ἀττικὴν, ἀπὸ δὲ τοῦ 21 μέχρι τοῦ 60 ἐστρατεύοντο καὶ ἐκτός. Τὸν ἀριθμὸν καὶ ἡλικίαν τῶν στρατιωτῶν ἢ ἐκκληρία ᾠριξε. 5 ἑκατομβ. . .] οἱ τρεῖς πρῶτοι μῆνες τοῦ ἄττικοῦ ἔτους, ἀπὸ τῶν μέσων Ἰουλίου μέχρι μέσων Ὀκτωβρίου. Ἔννοεῖται ἐκ τῶν ἀνωτέρω: ἦν ἢ διήλθε. Διὰ τῆς ἀριθμῆσεως τῶν μηνῶν ὁ χρόνος φαίνεται μικρότερος. Διήλθον ὀκτώ μῆνες τοῦ ἔτους ἐκείνου καὶ τρεῖς τοῦ ἐπομένου τότε μόλις ἔστειλαν γελόιαν βοήθειαν.—μυστήρια] τὰ ἐλευσίνια μυστήρια ἐτελοῦντο κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς 15 μέχρι τῆς 26 Βοηδρομιῶνος, δηλ. τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Ὀκτωβρίου.—ἀπεστείλατε] ἢ σύνταξις: ἀπεστείλατε Χαρίδημον ἔχοντα δέκα ναῦς κενὰς.—κενάς] δηλ. πολιτῶν, ἵνα ὁ Χαρίδημος πληρώσῃ αὐτὰς ξενῶν.—Χαρίδημον] ἦν ἐξ Ὀρεοῦ, ἐπολιτογράφῃ τῆς Ἀθηναίων, ἦν ξεναγός.—ἀργυρίου] γενεὴ τῆς ὕλης. Ἄργυρος, χρυσὸς—ἀσημι, μάλαγμα, ἀπλῶς δηλ. τὸ μέταλλον σημαίνουν. ἀργύριον, χρυσίον=τὰ κομμένα καὶ σεσημασμένα ἀργυρᾶ ἢ χρυσᾶ νομίσματα. Ἡμεῖς λέγομεν ἀσημι] (ἐκ τοῦ ἀσημος, οὐ σεσημασμένος ἀργυρος) καὶ τὰ δύο, τὸν τε σεσημασμένον (ἀργύριον καὶ τὸν οὐ σεσημασμένον ἀργυρον.—ἀσθενῶν] ἀληθῶς ἠσθένει.—ἀμφότερα] ἀσθενεῖν ἢ τεθνάναι.—νομίσαντες] ἔννοεῖται: εἶναι.—ἠφίετε] καὶ ἀ φ ί ε τ ε. Παρατ. ἐτέθη διὰ τὸ διαρκῆς τῆς παρεμελήσεως.—τὸν ἀπόστολον]=τὴν ἀποστολὴν τῶν πλοίων Ἐνίστε=στόλος.—ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός] τὸ πλήρες: ἦν δ' οὗτος (ὁ και-

Τὰ μὲν δὴ τότε πραγθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. νῦν δ' ὁ
 ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἔχει τις, δι' ἃ καὶ περὶ τούτων ἐ-
 μνήσθη, ἵνα μὴ ταῦτά πάθῃτε. τί δὴ χρησόμεθα, ὧ ἄν-
 ὄρες Ἀθηναῖοι τούτω; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει
 κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγη-
 κότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύμπιοι δὲ
 ναμὶν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα·
 οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους οὔθ' οὔτοι Φίλιππον. ἐπρά-
 ξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦτο ὡσπερ
 ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην
 ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς.
 ἐκπολεμῆσαι δεῖν ὠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντός τρό-
 που· καὶ ὁ πάντες ἐθρύλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νυνί

ρὸς) ὁ καιρὸς αὐτὸς τοῦ βοηθεῖν. = ἡ περίστασις ἐκείνη ἦν ἀκριβῶς
 (καθαυτὸ) ἡ κατάλληλος περίστασις, ἣ τρέψωμεν, τότε μάλιστα ἔπρεπε
 νὰ σπεύσωμεν. — αὐτὸς = ἀκριβῶς.

ὁ οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι] δι. λ. καὶ εἰ ὑμεῖς βούλοισθε, ἀδύνατον νὰ με-
 ταβληθῶσι. — περὶ τούτων] τῶν ἐν § 4 καὶ 5. Λέγεται «μνησθῆναι
 περὶ τίνος» καὶ «ὑπὲρ τίνος» — ταῦτά] ἄπερ καὶ τότε. — ἵνα μὴ πάθῃτε
 ὑποτακτικὴ, ἂν καὶ ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, διότι ἀναφέ-
 ρεται ὁ σκοπὸς εἰς τὸ μέλλον τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἔτι ἀγορεύει. —
 τί χρησόμεθα] τὸ τί εἶναι σύστοιχον ἀντικ. = τίνα χρεῖαν χρησόμεθα =
 τίνα χρῆσιν θὰ κόμωμεν. Ἐν τούτοις ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια δ' εἰ κ α λ
 ὦ ε χ ρ ῆ σ α σ θ α ι, διὸ εἶ ε τ ι γ ἄ ρ. — παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυ-
 νατὸν] ἴσως ἦν ὄρος τῆς πρὸς Ὀλυμπίους συμμαχίας. Πολλὰ γνωσταὶ
 συνθήκαι συμμαχίας φέρουσι τὸν ὄρον τοῦτον ἢ ὅμοιον. Τὸ κ α τ ἄ τ ὁ
 δυ ν α τ ὸ ν π ρ ο σ δ ι ο ρ ῖ ζ ε ι τὸ π ἄ ν τ ῖ σ θ ἔ ν ε ι, ὃ π ρ ο σ δ ι ο ρ ῖ ζ ε ι
 τὸ β ο η θ ἦ σ ε τ ε. = εἰ ἂν δὲν σπεύσῃτε εἰς βοήθειαν παντὶ σθένει
 ὅσον εἰμπορεῖτε — ὃν τρόπον] = κατὰ τινεῖς τρόπον, πῶς.
 — ὑμεῖς. . .] = θὰ ἔχῃτε διεξαγάγει ὅλον τὸν πόλεμον πρὸς τὸ
 συμφέρον τοῦ Φιλίππου, ὡς εἰ ἤσθε στρατηγοὶ αὐτοῦ. "Ἴδε α". Ὀλ.
 14 «ἐγνώκως ἔσται» Τὸ σ τ ρ α τ η γ εῖ ν, ὅταν σημαίνῃ ἀρχῶ ὡς
 στρατηγός, λαμβάνει γενικὴν, ὅταν δὲ σημαίνῃ ἐνεργῶ ὡς στρατηγός,
 αἰτιατικὴν. Διότι: ὅλαί αἱ λέξεις ἀλλάσσουσαι σηματοῖαν ἀλλάττουσιν καὶ
 σύνταξιν.

7 Ἀνατρέχει εἰς τὰ ἀμέσως πρὸ τοῦ Ὀλυθιακοῦ πολέμου. Μετα-
 χειρίζεται δὲ τὸ ἀσύνδετον, ἵνα γοργῶς ἀπικριθῆναι τῶν πραγ-
 μάτων, δι' ἑνὸς βλέμματος οἱ ἀκροαταὶ περιλάβωσι τὸν ροῦν αὐτῶν
 καὶ μόνοι ἐξαγάγωσι τὸ συμπέρασμα: β ο η θ εῖ ν ἔ ρ ρ ω μ ἔ ν ω ε
 κ α ἰ π ρ ο θ ὄ μ ω ε. — κεκτημένοι] κατηγορ. τοῦ Ὀλύμπιοι. = ἐκέ-
 κτηντο. Ἀλλ' ἐντονωτέρᾳ ἢ περίφρασις — οὔτε] ἀσύνδετον πρὸς
 τὰ ἡγούμενα κατ' ἔλλειψιν τ. ὦ ὦ σ τ ε. — ἐθάρρει] μεῖ αἰτ. = οὐ φο-
 βεῖσθαι, μεῖ δοτ. = ἔχω πεποιθήσιν. — ἐπράξαμεν] βραχυλογία. τὸ πλη-
 ρες: ἐπράξαμεν ἡμεῖς πρὸς ἐκείνους κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς ἔπραξαν εἰ-

8 ἰπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὀρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφεύμεθα τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὀρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότεων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδῶν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεφῆναι=ἐνηργήσαμεν καὶ κατορθώσαμεν. Πράττω εἰρήνην=προσπαθῶ νὰ γείνη εἰρήνη. Ἡ εἰρήνη ἔγεινε τὸ θέρος τοῦ 352 π. Χ.—ὡς περ ἐμπόδισμα] ὡς λίθος ἢ ἑρβόχος ἀνοκόπτει τὸν τρέχοντα, οὕτω τὸν Φίλιππον μείζω διώκοντα ἢ φίλια τῶν Ὀλυμπίων καὶ Ἀθηναίων ἐκόλυσε. Διὸ ὀρθῶς εἶπεν ὡς περ ἐμπόδισμα, λαβὼν τὴν ἀρχικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, σπανίως οὕσης ἐν τοιαύτῃ χρήσει.=τρόπον τινὰ ἐμπόδισμα.—ἐμπόδισμα καὶ δυσχερὲς] εἶναι κατηγορούμενα τοῦ τ ο ὦ τ ο.—ἐφορμεῖν] ἐπέξήγησις τοῦ τ ο ὦ τ ο.=ἐφεδρεύειν. Τὸ ἐφορμεῖν λέγεται κυρίως περὶ πλοίων ὀρμούωντων καὶ ἐπιτηρούντων καιρὸν ἐπιθέσεως, τὸ δὲ ἐφεδρεύειν περὶ πεζοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι ὡς εἰδήμονες τῆς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν μάχης μεταχειρίζονται ἀμφοτέρω ἀδιαφόρως.—καιροῖς]=ἀτυχήμασι. εἶναι μέση λέξις σημαίνουσα τὴν καλὴν καὶ κακὴν περίστασιν.—ἐκπαλεμησαί] ἴδε α'. Ὀλ. 7—ὀπωσδήποτε] κατὰ τρόπον, ὃν δὲν ἀρμύζει νὰ εἴπω· διότι «γέγονεν αὐτοῦσατον» α'. Ὀλ. 7 Τὴν ἀδράνειαν λοιπὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπαινίσσεται =ἔγεινε δὲν ἐξετάζω πῶς.

8 πλὴν] τὸ ὅπαρ. ἐὰν συνάπτηται μὲ πρόθεσιν, λαμβάνει ἄρθρον, ἵνα ἐξηλωθῇ τῆς προθέσεως ἡ σύνταξις, σπανίως παραλείπεται, ὡς ἐδῶ, ἀντὶ π λ ἦ ν τ ο ὦ θ ο η θ ε ῖ ν, ὅτε τὸ πλὴν λαμβάνεται ὡς, ἐπίρ.—ἐγὼ μὲν] τὸ μὲν εἶναι θεβαιωτικὸν· διὸ δὲν ἀκολουθεῖ ἀντίθεσις μετὰ τοῦ δὲ — περιστάσης ἂν]=ἡ περιστατὴ ἂν. Ἐδῶ=περικυκλῶν. διὸ ἔλαβεν αἰτ. ἴδε α'. Ὀλ. 28.—καθυφεύμεθα] εὐκτ. μέσου ἀορ. θ'.=εἰ καθυφεύμεν τι ἐπὶ βλάβῃ ἡμῶν αὐτῶν. Καθυφεύημι= παραμελῶ, ἀφίνω τί νὰ χαθῇ.—οὐδὲ] εἶναι ἐπιδοτικὸς.=πλὴν τῆς αἰσχύνης καὶ τὸν φόβον οὐχ ὀρῶ μικρὸν.—τὸν φόβον...τὸν τῶν]. =τὸν φόβον, ὃς θὰ προέβη ἀπὸ τὰ μετὰ ταῦτα=βλέπω ὅτι θὰ συμβοῦν πράγματα οὐχὶ ὀλίγον φοβερά.—ἐχόντων] ἦσαν ἐχθροί, διότι οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὰ Λεῦκτρα ἐβόησαν τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τότε τοὺς Φωκεῖς.—ὡς ἔχουσι=ἀπεχθῶς, δυσμενῶς. Οὕτως ἔλεγον, ὅτε δυσάρεστα ἔλεγον.—ἀπειρηκότεων] εἶναι παραχ. τοῦ ἀπαγορεύειν. Τοῦτο καὶ τὸ ἀ π α υ δ ἂ ν συνωνυμοῦσιν. εἶναι ἀμφοτέρω μετὰ θ. καὶ ἀμετάθ. μὲ διαφορὰν σημασίας.—χ ρ ῆ μ α σ ι] προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς. Φάλαικας, ὁ τελευταῖος τῶν Φωκέων στρατηγός, ἐξήντησε τὸν θησαυρὸν τῶν Δελφῶν, δι' οὗ συνετήρουν μισθοφόρους.—μηδενὸς] εἶναι οὐδετέρου γένους=ἂν τίποτε δὲν τὸν ἐμποδίξῃ νὰ στραφῇ πρὸς τὴν Ἀττικὴν. Ἐπέθη μ η δ ε ν ὃ ε διότι ἡ μετοχὴ εἶναι ὑποθ. Τὸ ἐ μ π ο θ ῶ ν εἶναι μὲν ἐπίρ., ἀλλ' ἐδῶ εἶναι κατὰ γ. τοῦ μ η δ ε ν ὃ ε, καὶ ἴσον πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἐ μ π ὀ δ ῖ σ μ α. Παράγεται ἐκ τοῦ ἐν π ο θ ῶ ν (=ἐν μέσῳ ποδῶν, ἐν ποσὶ κείμενον) ἀλλὰ μεταπεσόν εἰς ἐπίρρ. μετέβλε καὶ τόνον, ὡς τὸ ο ὕ δ ε ἰ ε

δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς οὕτως καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῶους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὴν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τῆνικαῦτα τὸν γράψοντα ἅ πάντες ἴστε ὅτι συμφέροι ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πράξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ 12

ἐκ τῶν ἡλιαστῶν χίλιοι, νομοθέται καλούμενοι. ἐνώπιον τούτων οἱ μεταρρυθμισταὶ κατηγοροῦν τοὺς νόμους, οἱ δὲ πέντε συνηγόρου. Τοῦτο ἐγένετο κατ' ἔτος. Ἄλλ' ὁ Δημοσθένης ζητεῖ ἕκτακτον σύν-
 οδον νομοθετῶν. — ἐν δὲ τούτοις] = διὰ τούτων δέ. — ἤσθε] τίθεμαι νόμον, εἶναι μέτον ῥῆμα περὶ τῶν πολιτῶν λεγόμενον = τίθημι ἔ-
 μαυτῶ νόμον διὰ τοῦ νομοθέτου. Τὸ δὲ τίθημι νόμον λέγεται περὶ τοῦ νομοθέτου — εἰς τὸ παρόν] προσδ. ἀναφορ. = ὡς πρὸς τὸ παρόν.

11 τοὺς περὶ θεωρικῶν] ἐνοεῖ τὸν νόμον τὸν ἐπὶ μεγάλῃ ποινῇ απαγορεύοντα νὰ προτείνῃ τις τὴν χρῆσιν τῶν θεωρικῶν εἰς ἄλλην τι-
 νὰ ἀνάγκην. — σαφῶς οὕτως] καθαρά ὅπως βλέπετε, ἄνευ περιστροφῶν, ὀρθὰ κοφτά. Οὕτως ἐμφανίζει, ὅτι ἐσκεμμένως λέγει ταῦτα, ἂν καὶ γινώσκει τὴν ἐντεῦθεν δυσαρέσκειαν τῶν ἀκροατῶν. Διὸ φαίνεται, ὅτι εἶχε σπουδαίαν αἰτίαν νὰ τὰ εἴπῃ — τοὺς... ἐνίους] σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ὁμαλῶς θὰ ἔλεγεν: ἐνίους τῶν περὶ τῶν στρατευομένων. Τὸ γενικὸν τούτων περιορίζεται ὑπὸ τοῦ ἐνίους, διότι δὲν ἦσαν πάντες οὗτοι καταργητέοι. — ὧν... διανέμουσι] ἀναφορ. αἰτιολογικῆ πρότ. = διότι τούτων οἱ μὲν. Τὸ ὧν ἀναφέρεται εἰς ἀμφοτέρους τὰς ἡγουμένους αἰτίας. — θεωρικά] κατηγορ. τοῦ στρατιωτικῆ, = ὡς θεωρικά. Εἰς τὰ τοιαῦτα ὅτε μὲν θέτουσιν ὡς, ὅτε δὲ ἀποβάλλουσιν. Ὁ Δημοσθένης δὲν καταδικάζει τὴν διανομὴν ἀλλὰ τὴν εἰς οὐδὲν ὑπηρετοῦσαν διανομὴν. — ἀτακτοῦντας] = λιποτακτοῦντας, φυγοστράτους. Νόμος ἀπῆλλαττε τοὺς χορευτάς' οἱ δὲ χορηγοὶ κατε-
 χρῶντο αὐτὸν προσλαμβάνοντες νέους μόνον πρὸς φυγοστρατίαν. Ἐπί-
 σης: ἐξηροῦτο ἔμποροι καὶ τελῶναι. Καὶ ἐν τούτοις ἐγένετο κατάχρησις — ἀθῶους] κατογορ. τοῦ ἀτακτοῦντας. = ἀζημίους, ἀτιμωρήτους. —
 εἶτα] σημαίνει τὴν φυσικὴν συνέπειαν τοῦ καθίστασι. — ἀθυμοτέρους] οἱ ἀγαθοὶ διὰ τὸ ἀτιμώρητον τῶν φυγοστράτων ἀποβάλλουσι τὴν προθυμίαν, διότι βλέπουσιν, ὅτι οὔτε ἀνγνωρίζεται αὐτὴ οὔτε ὠφελεῖ. ἐπιτελοῦσιν μὲν τὸ ἑαυτῶν καθῆκον ἀλλ' οὐχὶ προθύμως. — ταῦτα] τοὺς νόμους. ἴδε β'. Ὀλ. 15. — ἐπειδὴν λύσητε] ἡ ἔννοια: ὅταν καταργήσητε τὸν νόμον τῶν θεωρικῶν τὸν ἀπειλοῦντα βαρεῖαν ποι-
 νὴν καὶ τινὰς νόμους στρατιωτικούς, τότε θὰ εὑρεθῆ τις νὰ προτείνῃ τὰ συμφέροντα, τὰ θεωρικά δαλ. νὰ γείνουν στρατιωτικά. — τὸν γρά-
 ψοντα] τὸν πολίτην ὅστις θὰ προτείνῃ νὰ ψηφίσητε. — ἀ] ὅσα ἐν §
 34 ἐκθέτει. Εἶναι ὑποκείμε. τοῦ συμφέροι, ἀλλὰ κατὰ πρόληψιν ἐτέθη ὡς ἀντικείμε. τοῦ γράψοντα — ζητεῖτε] ζητῶ = προσπαθῶ νὰ εὔρω, αἰτῶ = παρακλητικῶς ζητῶ νὰ μοι δώσουν τι.

βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν ὡς περ
 13 καὶ τεθείκασιν. οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἐβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲν ἀξιοῦτε τηλικούτου εἶναι παρ' ἡμῶν ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον ὥστε εἰς προὔπτον κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

12 μὴ σκοπεῖτε] μὴ κοιτάτε νὰ εὐρήτε, μὴ ζητεῖτε.—ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν] ἐν τοῖς ἀντιθέτοις τούτοις διαλάμπει ἡ διαστραφὴ τῆς γνώμης τοῦ λαοῦ.—ἀπολέσθαι] λέγουσιν, ὅτι πρότασις ἄλλης χρήσεως τῶν θεωρικῶν ἀπηγορεύετο ἐπὶ ποινῇ θανάτου. Ταῦτα ἐξήγαγον ἐντεῦθεν. Ἄλλ' «ἀπολέσθαι» καὶ «παθεῖν τι κακὸν» δὲν σημαίνουν ἀναγκαίως θάνατον. Ἡ δήμευσις, κάθειρξις, ἀτίμωσις καὶ πᾶσαι αἱ δυστυχίαι αἱ ἐξ ὑπερβολικοῦ προστίμου ἢ ἄναντο νὰ δικαιώσασιν τὴν χρῆσιν ἀπολέσθαι. Ὁ Δημοσθένης ἐν § 25 λέγει ἀπολωλότων περὶ ἡττημένων, καὶ περὶ ἀνθρώπων ζώντων λέγει «κάκις ἀπολώλασι».—μέλλοντος] εἶναι αἰτιολογική.—καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι.—περιγίγνεσθαι] τοῦτο μόνον θὰ μένη ὑπόλοιπον, τοῦτο μόνον θὰ ἴναι κέροδος.—παθεῖν ὠφελῆσαι ποιῆσαι] ἐπιζηγοῦσι τὸ τ ο ὔ τ ο υ.—τὴν εἰπόντα καὶ γράψαντα] ὅς ἂν εἶπη καὶ γράψῃ δηλ. τὸ ἄρθρον εἶναι γενικόν.—τὰ πράγματα = τὴν πόλιν.—ἔτι] ἐπιτείνει τὸ μ ἄ λ λ ο ν ὁ πάλιν ἐπιτείνει τὸ φ ο β ε ρ ῶ τ ε ρ ο ν.—ἀλλὰ καὶ νὰ κάμη τὴν συμβουλήν τῶν συμφόρων ἔτι μᾶλλον φοβερώτεραν εἰς τὸ μέλλον παρ' ὅσον εἶναι τώρα.—καὶ λύειν γε] ὁ γέ ἀνήκει εἰς ὅλον τὸ κῶλον ἀλλ' ἐτέθη μετὰ τὴν σπουδαιοτάτην λέξιν. Ἡ σύνταξις καὶ δεῖ (ὡμᾶς) ἀξιοῦν τοὺς αὐτοὺς, εἶπερ καὶ τεθείκασιν, λύειν τοὺς νόμους τούτους.—τούτους] προσδιορίζει τὸ τ ο ὔ τ ο υ ς.

13 χάριν] ἀγάπην τοῦ λαοῦ—ἐβλαπτε] διαρκῶς, ἀφ' οὗτου ἐτέθησαν οἱ θεωρικοὶ νόμοι—θεῖσιν] ἐννοεῖται τοὺς νόμους. τίθεσθαι νόμον εἶναι ἀντίθετον τοῦ λύειν νόμον.—ἄμεινον πράξαιμεν] συχνότατα εἶναι τὰ εὐδύχως, καλῶς, εὐδαιμόνως, κακῶς, ἀθλίως, ταπεινῶς πράττειν καὶ τὰ παραθετικὰ αὐτῶν.—ζημίαν] αἰτίαν ζημίας.—εὐτρεπίσαι] τακτοποιῆσαι—ἀξιοῦτε] εἶναι ὅτε μὲν βουλευτικὸν ὅτε δὲ δοξαστικόν, ὡς ἐδῶ = πιστεῦειν, νομίζειν.—τηλικούτου] τόσον ἰσχυρόν.—

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἀξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τὰ γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψήφισματα ἦν ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν ἢ περὶ ὧν γράφει διαπραξασθαι, οὐτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφίζομενοι μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίζει χρόνον· πά-
 λαι γὰρ ἂν ἐνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην· ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὢν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρείττον ἐστιν. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ πράξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς

προὔπτον] = πρόοπτον, δηλ. προφανές, κείμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν.

14 Εἰς νέον ζήτημα ἔρχεται, ὅτι πολλὰ ψηφίζουσιν, ἀλλ' οὐδὲν πράττουσι. — οὐ μὴν οὐδέ] τὸ οὐ εἶνε τοῦ δεῖ, τὸ οὐδέ ἐπιτείνει τὸ ἐκείνο = καὶ ἐκεῖνο οὐ δεῖ. — τὰ γε δόξαντα] ὁ γέ = τοῦλάχιστον

ἂν μὴ ὅσα ὀφείλομεν, τοῦλάχιστον ὅσα ἀποφασιζόμεν Ἡ σύνταξις:

ἂν μὴ προσγένηται τὸ ἐθέλειν ὑμᾶς ποιεῖν προθύμως τὰ γε δόξαντα. Τὸ προθύμως προσδιορίζει τὸ ποιεῖν — αὐτάρκη] ἱκανὰ αὐτὰ

καθ' ἑαυτὰ, ἂν ἴσαν μόνα τῶν ἱκανά. — περὶ ὧν γράφει] = ἐκεῖνα περὶ ὧν. — τὰ ψήφισματα] ὑποκείμε. τοῦ γράφει. Τοιαῦτα καὶ τὰ ὁ νόμος λέγει, κελευσει. Τὸ γράφει ἐδῶ εἶναι κελευστικόν. — διαπραξασθαι] ἀόριστος, διότι ἡ πράξις ἐννοεῖται μερικῶς περὶ τῶν ἐκάστοτε γραφομένων. Τοῦτο καὶ τὸ ἀναγκάζειν προσδιορίζουν τὸ αὐτάρκη.

— τοσοῦτον χρόνον] ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως πολέμου. — ἐνεκά γε ψηφισμάτων] ὅσον διὰ ψηφισμάτων, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ψηφισμάτων, ἂν ἤρχουν ψηφισματα. Τὸ γέ = τοῦλάχιστον.

15 Ὑστερον πρότερον] λέγονται κυρίως περὶ χρονικῆς τάξεως ὡς ἐνταῦθα τὸ ὕστερον, μετρ. δὲ περὶ ἀξίας ἢ σπουδαιότητος ὡς ἐνταῦθα τὸ πρότερον. Μιχθέντες ἀμφοτέροι οἱ τρόποι ἀπετέλεσαν ὀξύμων.

Τὸ πρότερον ἀναπτύσσεται ὑπὸ τῶν τῇ δυνάμει καὶ κρείττον. = ἔχει τὰ πρωτεῖα, εἶναι ἀποτελεσματικώτερον. — τεῦτ'] τὸ πράττειν — τὰ δ' ἄλλα] τὰ ἐπόμενα, δηλ. «καὶ γὰρ. ῥηθέντα».

Ὁ γὰρ εἶναι διασαφητικὸς. — καὶ γὰρ] ὁ καὶ συνδέει τὸ εἰσὶ δυνάμενοι ἰσὶ δυνάμει τοῦ καὶ ὕμεις (ἔσσετε) ὀξύτατοι. — εἰσὶ δυνάμενοι] = ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἳ δύνανται. — δυνάμενοι ὀξύτατοι] περὶ τῶν ῥητόρων ὧν εἰς ἦν καὶ ὁ Δημοσθένης με-

τεχειρίσθη θετικόν, περὶ δὲ τῶν ἀκροατῶν ὑπερθετικόν. — καὶ δὲ] συχνά εἶναι ταῦτα παρὰ Δημοσθένει, ὅταν νέον τι σπαυδαῖον καὶ ἀνέλπιστον προσθέτῃ. Ἀνέλπιστον δὲ διότι τὸ πράττειν δέν ἦτο ἴδιον τῶν τότε Ἀθηναίων. Ὁ δὲ εἶναι ἀντιθετικὸς, ὁ καὶ ἐπιδοτι-

κός = θὰ μπόρεσητε δὲ καὶ νὰ πράξητε. — νῦν] ἐν τῷ ὀλυμπιακῷ πο-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- 16 ποιῆτε. τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἂ δεῖ πρά-
ξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προεἶληφε τὰ χω-
ρία ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενή-
σεται, πάντων αἰσχίστα πεισόμεθα; οὐχ οὖς, εἰ τολεμή-
σαιεν ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὔτοι νῦν πολεμοῦν-
ται; οὐχ ἐχθρός; οὐχ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος;
17 οὐχ ὅ τι ἂν εἶπη τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν πάντα ἔασαντες

λέμω.—πράξει. . . ποιῆτε]=καὶ ἔργα νὰ κάμητε θὰ δυνηθῆτε,
ἂν ὀρθῶς φέρεσθε, ἂν κάμνετε τὸ καθῆκον σας (τῶν θεωρικῶν κατάρ-
τησιν, στρατιῶν προσωπικήν). Πράττειν εἶναι ἀντίθετον τοῦ λέ-
γειν. Τὸ ποιεῖν ἐδῶ ἀπολύτως καὶ γενικῶς κεῖται=ἂν κάμνετε
καλὰ. πράττω=ἐνεργῶ, καταγίνομαι εἰς τι, διεξάγω ὑπόθεσιν.
ποιοῶ=κάνω, παράγω τι μὴ ὄν. ὅθεν ποιήματα ποιή-
της οὐχὶ πρᾶγμα πρᾶκτωρ λέγεται. «τὸν τοῦ πρᾶτ-
τειν χρόνον»=τὸν χρόνον τῆς ἐνεργείας. «πράττω ὅπως»=ἐνεργ-
γῶ πῶς νὰ. Τούναντίον «ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε» (Δ. 4, 41) οὐχὶ
πράξετε Ἐν τοῖς τοιούτοις χωρίοις εἶνε ἀδύνατος ἡ ἀντικατάστα-
σις. ἐνιαχοῦ δὲ δυνατὴ ὡς «πράττειν τὰ ἑαυτοῦ, ποιεῖν τὰ ἑαυτοῦ»
«ποιεῖν, πράττειν τὰ δέοντα, κελευόμενα». «ταῦτα πέπρακται μοι»
«ταῦτά μοι πεποιήται». Διὸ ἐγίνετο ὡς συνώνυμα συζεύγνυνται «πρά-
ξει ταῦτα καὶ ποιήσει».

16 χρόνον . . . καιρὸν] πότε καὶ ἐν τίνι περιστάσει θὰ πολεμήσητε,
διότι ἐπὶ μακρὸν περιεμένετε νῦν δ' ἀρίστη περιστάσις ἦλθε (§ 6).
Τὸ χρόνος εἶνε γένος, τὸ καιρός δὲ εἶδος. καιρός δηλ.
εἶνε μέρος χρόνου, χρόνος δὲ περιοχὴ πολλῶν καιρῶν καὶ σειρά
χρονικῶν στιγμῶν. Καιρός σημαίνει τὸ ποῖν, χρόνος τὸ πο-
σὸν τοῦ χρόνου.—ἢ πότε] θαυμαστὴ τῶν ἐρωτήσεων τοῦ ὠν ἢ δύνα-
μις, δι' ὧν τὰ σπουδαιότατα διὰ βραχέων ἐπαναλαμβάνων κεντεῖ τὰς
βραθύμους τῶν Ἀθηναίων ψυχὰς πρὸς δραστηρίαν ἐνέργειαν.—εἰ μὴ
νῦν] ἐννοεῖται πρᾶξετε—οὐχ] εἶναι κοινὸν τοῦ προεἶληφε καὶ
καὶ πεισόμεθα.—τὰ χωρία] ὅρα α'. Ὀλ. § 9 καὶ 12.—ἄνθρωπος]
κράσις ἔγεινε τῶν ὀ ἀνθρώπος.=ὁ Φίλιππος. Μετὰ περιφρονη-
σεως ἐλέχθη, ἢ ὅποια ἐνυπάρχει καὶ ἐν τῇ λέξει ἄνθρωπος ἀντι-
θέτως πρὸς τὸ ἀνὴρ. «ἄνθρωποι μὲν πολλοί, ἀνὴρ δ' οὐδεὶς.—ταύ-
της] τῆς Ὀλυθιακῆς.—εἰ πολεμήσαιεν] ἢ ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως
ταύτης εἶναι τὸ σώσειν. Ἐτέθη εὐκτ. διότι ὁ λόγος εἶναι πλά-
γος. Ὁ εὐθύς: εἰ πολεμήσετε σώσομεν.—βάρβαρος] οἱ Μακεδόνες
ἦσαν Ἰλλυρικῆς καταγωγῆς. Ὁ Δημοσθίνης θεωρεῖ τὸν Φίλιππον
ἄπλοῦν Μακεδόνα, ἀλλ' οἱ βασιλεῖς κατήγοντο ἀπὸ τῶν Ἡρακλει-
δῶν τοῦ Ἄργους, διὸ ἐπετρέπετο αὐτοῖς ν' ἀγωνίζωνται εἰς τὰ Ὀλυμ-
πια.—οὐχ] ἐννοεῖται: ἐστὶ—οὐχ ὅτι ἂν . . .] ἀπὸ μερικῶν μετέδω-
εἰς γενικά. Πάντα τὰ μυσαρὰ ὀνόματα δὲν ἐφαρμάζονται εἰς αὐτόν
ὅτι ἂν τοῦ πῆς δὲν τοῦ ταυριάζει;

17 πρὸς θεῶν] προήλθεν ἐξ ἐλλειψεως, ἀντί: ἰκετεύω ἢ δέομαι πρὸς
θεῶν=δι' ὄνομα, δι' ἀγάπην θεῶν.—πάντα] ὅσα ἤρπασεν ἡ νῦν ἀρ-
πάξει ὁ Φίλιππος—ἔασαντες] ἀμελήσαντες—μόνον οὐχί] α'. Ὀλ.
Φηριποιοῦθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ τότε τοὺς αἰ-
τίους, οἵτινές εἰσι, τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοὶ γ'
αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν
τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ
κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ
πάντων μᾶλλον, ἤττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυ-
γόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλ- 18
λων, εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ λέ-
γει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστάς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον
αἰτιάσθω· ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ
τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ
πλὴν εἰ δέον εὐξασθαι παραλείπει. εὐξασθαι μὲν γὰρ, ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥάδιον, εἰς ταῦτό πάνθ' ὅσα βούλεται
τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἐλέσθαι δὲ, ὅταν περὶ πραγμά-
των προτεθῆ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὐπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ

2— συγκατασκευάσαντες] διὰ τῆς ἀπραξίας ἡμῶν.—τότε] μετὰ χρο-
νικὴν μετοχὴν ἐπιφέρονται διάφορα μόρια. Τούτων τὸ π ὅ τ ε ἀνακό-
πτει τὸν ζοῦν τοῦ λόγου, ἵνα ὁ ἀκρατῆς κατ' ἡ, ὁποῖος εἶναι ὁ χρόνος
ἐκεῖνος. Τὰ δ ἑ ο ὕ τ ω ς, ο ὕ τ ω δ ἡ, ο ὕ τ ω ς ἡ δ ἡ π ρ ὸ ς τ ὸ ν
τρόπον τοῦ γενομένου ἀναφέρονται, τ ὅ ἔ π ε ι τ α εἰς τὸν χρόνον,
καθ' ὃν τι ὑστερόν τινος εἶναι, τὰ ἔ ν θ ἂ ἡ ἔ ν θ α δ ἡ, ἔ ν τ ο ὕ-
θ α ἡ ἔ ν τ α ὕ θ α δ ἡ εἰς τὸν τόπον ἢ τὴν κατάστασιν τῶν χρέ-
νων, τὸ δὲ εἶ τ α ἡ κ ἂ τ α ἅμα μὲν σκοπεῖ τὴν ἀκολουθίαν τῶν
γεγονότων, ἅμα δὲ ἐνέγει ἐννοίαν θαυμασμοῦ καὶ ἀγανακτήσεως.—
αἰτίους] προληπτικῶς τὸ κατηγορ. (αἴτιοι) τῆς πλαγίως ἐρωτήσεως,
οἵ τ ι ν ἑ ς εἰ σ ι, ἐτέθη ὡς ἀντικείμεν. τῆς κυρίας.—τούτων] τοῦ
ἔξσαι καὶ συγκατασκευάσαι.—οὐ γὰρ . . . εἶναι] ἀντικειμ. τοῦ
οἶδα ἐπαναλαμβάνόμενον διὰ τοῦ τ ο ὕ τ ο Λεῖπει τὸ ὅ τ ι, ὁ συμβαί-
νει μετὰ τὰ λεκτικὰ καὶ γνωστικὰ ῥήματα. Ἐντεῦθεν τόνος μέγας
εἰς τὸν λόγον ἐγγίγνεται. Ὁ γὰρ εἶναι τοῦ οἶ δ α.—οὐδὲ=καὶ ἐκ
τῶν φυγόντων οὐδεὶς. Τὸ φ υ γ ὸ ν τ ω ν ἐλλείψει οὐσιαστικοῦ ἔγει-
νεν οὐσιαστικόν, =τῶν φυγάδων.—ἀλλὰ...μᾶλλον] τὸ πλήρες θά ἴ τοι
ἀλλὰ μᾶλλον (κατηγορεῖ) τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων
(ἡ ἑαυτοῦ)—τῶν πλησίον]= παραστατῶν.—ἤττηνται] οἱ φυγόν-
τες δηλ.—τοῦτ'] τὸ μέ εν.

18 Ὁ ἀγαθὸς στρατιώτης μάχεται, ἀλλὰ δὲν κατηγορεῖ τοὺς ἄλ-
λους· οὕτω καὶ σεις ὀφείλετε νὰ ἐργάζησθε, οὐχὶ ἀναβλάλλοντες καὶ
κατηγοροῦντες τοὺς ῥήτορας νὰ καλύπτητε τὴν ἀδράνειάν σας.—καὶ
νῦν] ἔτσι καὶ τώρα, καὶ τώρα. Τὸ ν ὕ ν δὲν εἶναι τοῦ λέγει, ἀλλὰ τὰ
καὶ ν ὕ ν ἀποδίδονται εἰς ὅλην τὴν περίοδον.—οὐ λέγει]=εἰ μὴ λέ-
γει.—ἀναστάς] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ λαὸς ἐκάθητο, ὁ δὲ ῥήτωρ ἀναστάς
ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸ βῆμα. διὸ συνήθεις αἱ φράσεις: ἀνίστασθαι, παριέ-

19 βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμρότερα ἐξῆ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ εἶναι καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἂν. φήμι ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῷ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορήσῃ πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγους ἢ παρ' ἐκάστου βούλησις. διόπερ βᾶστον ἀπάντων ἔστιν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὁ γὰρ βούλεται,

να, παρέρχεσθαι, προσίεναι, πρόσδοον ἢ πάροδον ποιεῖσθαι, ἀναβαίνειν.—μὴ αἰτιάσθω] εἰς τὰς ἀντιθέσεις εἶναι συχνὸν τὸ ἀσύνδετον σχῆμα. Ἐδῶ λέπει: ὁ ἄ λ λ ἄ.—ἕτερος]=δεύτερος ῥήτωρ, ἐνῶ ἢ ἄλλος εἶναι γενικῆ. Ἐαυτὸν ἔννοεῖ. διὸ ἐπιφέρει: ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; δηλ. οἱ λόγοι μου, τ. ἔ. τὰ θεωρικὰ νὰ γείνουν στρατιωτικά.—ἀγαθὴ τύχη] μὲ τὸ κηλό μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. εἶναι τύπος εὐχῆς εὐχρηστος, ὅταν ἢ αὐτοὶ ἢ ἄλλοι ἐπεχειροῦν τι. Ἴδουρον δέ τῃ Ἀγαθῇ Τυχῇ ἄλλαματα καὶ θωμοὺς.—οὐκέτι... ἀδικεῖ] ὁ λ ἐ γ ω ν = ὁ ῥήτωρ. Τὸ το ὕ θ' εἶναι προσδιορισμὸς ἀναφορῆς τοῦ ἀδικεῖ = τοῦτο δὲν εἶναι πταῖσμα τοῦ ῥήτορος (ὡς ἐν τῇ α'. περὶ πτώσεως: οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα.) ὡς πρὸς τοῦτο δὲν πταίει.—δέον] αἰτιατικῆ ἀπόλυτος. Τὸ ε ὕ ξ α σ θ α ι εἶναι ὑποκειμ. αὐτῆς καὶ ἀντικεῖμ. τοῦ π α ρ α λ εἶ π ε ι. Σκώπτει τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι εἰς εὐχὰς μόνον περιωρίζοντο, τὰ πάντα δε' αὐτῶν νομίζοντες καταρρωτά.—εὐξασθαι μὲν] ἢ σύνταξις; ῥᾶδιον (μὲν ἔστι) εὐξασθαι (τινα) ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ ἐς ταῦτό (εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εὐχὴν) πάντα.—ἐν ὀλίγῳ] ἔννοεῖται χρόνῳ = ταχέως.—ἐλεῖσθαι] = νὰ ἐκλέξῃ τις μίαν τῶν πολλῶν γνωμῶν τῶν πολλῶν ῥητόρων. προτεθῆ] ἔννοεῖται ὑπὸ τῶν προέδρων. Οὗτοι ἦσαν δέκα, εἰς ἐκ τῶν βουλευτῶν ἐκάστης φυλῆς οἱ ὅποιοι ἦσαν 50. Οἱ πρόεδροι προεβαλλον τῷ λαῷ τὰ πρὸς συζήτησιν («προτιθεῖναι λόγον ἢ λέγειν, προτιθεῖναι γνώμην ἢ διαγνώμην») καὶ εἶτα αὐτοὶ οὗτοι ἔθετον αὐτὰ εἰς ψηφοφορίαν («ἐπιψηφίζεῖν»).

19 ἡμῖν] ἐἰσαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶναι.—θεωρικὰ] δὲν ἔπαυσε περὶ αὐτῶν νὰ σκεπτήται. Ὅσα εἶπεν ἀπὸ τῆς § 14 εἰς αὐτὰ ἀναφέρονται.—πόρους] τρόπους πρὸς προμήθειαν χρημάτων.—φήμι] ἔννοεῖται: τοῦτον εἶναι κρείττω. Τὰ κλιτὰ ἐκθλιψιν παθόντα ἀνατιβάζουσι τὸν τόνον.—εἴπερ ἔστιν] δηλ. τις ἔχων τὰ θεωρικὰ εἶναι.—θαυμάζω] ὡς ἀντικεῖμ. ἔχει τὸ «εἴ ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται» τοῦτων δὲ ὑποκ. εἶναι τὸ ε ὕ π ο ρ ῆ σ α ι.=θαυμάζω ἂν συνέβῃ ἢ θά συμβῆ.—ἀπόντων]=τῶν μελλόντων πόρων, ἀνυπάρκτων.—μὴ δεῖ] αἰ ἀναφορ. προτ. ἐπὶ ἀριστίας καὶ ἀσθεσιότητος λαμβάνουσι μὴ.—οἶμαι] κολάζει τὸ γε ἐν τῆς προτάσεως.—μέγα] κατηγορ. τοῦ β ο ὕ λ η σ ι ς.=ἰσχυρὸν βοήθημα εἶναι.—τοῖς τοιούτοις]=τὰ θεωρικὰ εἶναι καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιωτικούς.—βούλησις]=ἐπιθυμία, οὐχὶ θέλησις.—διόπερ] διὰ τὸ ὅτι. Ἡ σημασία αὕτη εἶναι σπανία.—

τοῦθ' ἕναστος καὶ οἶεται τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ 20
οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὐ-
τως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε
ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἔξετε. οὗτοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων
ἐστὶν ἀνθρώπων ἑλλείποντάς τι δι' ἐνδοίαν χρημάτων
τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ φέρειν, οὐδ'
ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἀρπάσαντας τὰ ὅπλα
πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἕαν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραπο-
δίξεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

ἐξαπατήσαι] ὡς ὑποκείμε. ἐνεῖται τ ι ν α.—οἶεται] πιστεύει, παρα-
δέχεται. Δὲν ἐννοεῖται ε ἰ ν α ι.—πέφυκε] τοῦτο εἶναι ἢ προσωπι-
κόν, ὡς ἐδῶ, ἢ ἀπρόσωπον.—ἢ φύτις τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι τοι-
αύτη, ὥστε νὰ ἀκολουθοῦν τὰς ἐπιθυμίας μας καὶ νὰ γίνωνται, ὅ-
πως τὰ θέλομεν.

20 ὁρᾶτε..] κεῖται ὄντι ὑποθετικῆς προτάσεως ἢς ἀπόδοσις εἶναι
τά: καὶ δυνήσεσθε καὶ ἔξετε. Ὁ α'. καὶ=καὶ τότε, καὶ τούτου γε-
νομένου. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι πολὺ ἰσχυρότερος τοῦ: εἰ ὁρᾶτε, δυ-
νήσεσθε. Ἡ ἔννοια: ἐάν σκεφθῆτε σύμφωνα πρὸς τὰ πράγματα, θὰ
κίμητε τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ καὶ ἔχοντες χρήματα θὰ κίμητε
ἔργα σωφρόνων καὶ γενναίων ἀνδρῶν.—ταῦθ'] δηλ. ὅσα ἐπραγμα-
τεύθη περὶ ἐξευρέσεως χρημάτων.—ἐνδέχεται] δέχονται, ἐπιτρέ-
πουν, σηκόνουν.—οὗτοι] καίτοι ἀσύνδετον αἰτιολογεῖ τὰ ἡγούμενα. Τρα-
χεῖτα εἶναι ἢ φράσις ἀλλ' ὡς γενικὴ φαίνεται μετριωτέρα.—ἀνθρώ-
πων] γενικὴ κατηγορηματικὴ τῶν ἐπομένων ἀπαρεμφάτων.—ἑλ-
λείποντας]= παραλείποντας.—τῶν τοῦ πολέμου] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ
τι κατὰ σχῆμα ὑπερβατόν.—εὐχερῶς] κούτως, ἀνοήτως.—τὰ ὀνειδῆ]
ἐνάρθρως ἐξηγέθη, διότι εἶναι γνωστὰ τὰ ὀνειδῆ, ἢ ἐγκατάλειψις
δηλ. τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν δ' ἀκριβῆν τοῦ Φιλίππου, ἢ ἐγκατάλειψις
καὶ σχεδὸν προδοσίαι τῶν συμμάχων Ὀλυνθίων, ἢ ἀπόλεια τσοσού-
των κτήσεων, κττ.—φέρειν]= ὑποφέρειν, νὰ φέρητε εἰς τὴν ῥάχιν σας.
Ἐδῶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ μέσον φέρεσθαι. Ἐπίσης λέγεται φέρειν
μ ι σ θ ὀ ν, φέρειν δ ὀ ξ α ν.—οὐδ'] ἐννοεῖται «σωφρόνων καὶ
γενναίων ἐστὶν ἀνθρ.»—Κορινθίους..] ἐννοεῖ τὰς παλαιὰς στρατεί-
ας τῶν Ἀθηναίων, τῶ 460 π.Χ. ἐπὶ Κορινθίους, τῶ 446 καὶ 431 ἐπὶ
Μεγαρέας. Ὁ Δημοσθένης φέρει παραδείγματα ἀρχαῖα ἀποβλέπων
πρὸς τὸ ὅλον ἔθνος τὸ ὑπάρχον ἐν παντὶ χρόνῳ.—ἀρπάσαντας] ἐκ-
φράζει τὴν σπουδὴν καὶ προθυμίαν.—Φίλιππον] δηλ. τὸν βάρβαρον
ἐκεῖνον (§ 16) ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Κορινθίους καὶ Μεγαρεῖς οἵ-
τινες ἦσαν Ἑλλήνες. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἐπολεμήσαμεν διὰ μικρὰς
αἰτίας, ἐνῶ δὲ ὁ Φίλιππος ὑποδουλοῦσι πόλεις ἑλληνικὰς ἡμεῖς
καθήμεθα—ἀνδραποδίσασθαι]= ὑπαβάλλειν τοὺς πολίτας εἰς δου-
λειαν. Εἴαι ἐναργέστερον τοῦ δουλοῦσθαι.—ἐφοδίων] κυρίως εἶναι
τὸ σιτηρέσιον, ὁ πλὴν τοῦ μισθοῦ ἐδίδοτο τοῖς στρατιώταις. ἐδῶ πε-
ριλαμβάνει μισθὸν καὶ σιτηρέσιον.—τοῖς στρατευομένοις] ἐξαρτᾶται ἐκ
τοῦ ἐφοδίων. Ἐδύνατο μᾶλλον νὰ τεθῆ γενικὴ. Διὰ γενικῆς δὲ με-

- 21 Καὶ ταῦτ' οὐχ ἴν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν τὴν ἄλλως προήρημαι λέγειν· οὐ γάρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχῆς εἰμι ἐγώ, ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμουῦνται δὲ οὐ πᾶν, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἑμαυτῷ, τὸν Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωταφράζεται. Ἄλλ' ἡ δοτικὴ ἐκφράζει τὴν σχέσιν τῶν δύο οὐσιαστικῶν ζωηρότερον

21 ἀπέχθωμαι] ἀποθετικόν. Με δοτικὴ = μισοῦμαι, ἀπεχθῆς γίγνομαι, με αἰτία. = μισῶ τινα. — τισιν] οἱ πλείους δὲν ἠρέσκοντο εἰς τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους. Ἄλλὰ προσπιεῖται, ὅτι εἰς τινὰς μόνον γίεται μισητός, εἰς τοὺς περὶ Εὐβουλον δηλ. δημοκόλακας. — τὴν ἄλλως] ἑλληπτικὴ φράσις κατασταῖτα ἐπίρρημα γραφόμενον ὡς μία ἢ καὶ ὡς δύο λέξεις. Δύσκολον νὰ συμπληρωθῇ. Το πλήρες ἴσως εἶναι: τὴν ἄλλως (= εἰς ἄλλο μέρος) ἄγουσαν ὁδόν. = ἀνευ σκοποῦ, ματαίως. Προσδιορισμὸς τοῦ ἀπέχθωμαι. ὡς τὸ κατωτέρω «μὴ δὲ νὼ φελεῖν νομίζων» εἶναι προσδιορισμὸς τοῦ ἀπεχθάνεσθαι. — ἄφρων] = ἐξ οἰκείας ἀνοίας εἰς κακὰς βουλάς ἐξολισθαίνων. ἀτυχή = ἐκεῖνος ὄνθια μαῖτρα παρεκτρέπει = βαρυνδαίμων, κακοδαίμων. ἴδε β'. Ὀλ. 20. — πολίτου] γενικὴ κατηγορηματικὴ τοῦ αἰρεῖσθαι. — τῶν πραγμάτων] = τῆς πόλεως. — ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος = ἀντὶ τῆς τῶν λόγων χάριτος, ἀντὶ τῶν τερπνῶν λόγων. Ἡ ἀντιμῆξις. σημαίνει δηλ. προτιμῆσιν. — καὶ γὰρ] = οὐχὶ ἐγὼ μόνος οὕτω φρονῶ, ἀλλὰ καὶ οἱ παλαιοὶ οὕτως ἔπραττον. — τοὺς λέγοντας] = ῥήτορας. εἶναι ὑποκ. τοῦ χρῆσθαι. — ἐπὶ τῶν προγόνων] = ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων. — ἀκούω.] = ἔγω ἐξ ἀκοῆς. ἔχει σημασίαν περαιομένου. Τοῦτο συχνὰ ἔχουν οἱ ἀρχαῖοι περὶ πράγματος, ὃ δὲν ἠκούσθη ἅπαξ ἀλλὰ διαβρυλοῦσι τοῦ κόσμου τὰ στόματα καὶ τὰ συγγράμματα. — ἴσως] = ἐξ ἴσου με ἐμέ, βελτίως. ἴδε α'. Ὀλ. 7. — οὓς] δηλ. τοὺς λέγοντας. — οὐ πᾶν] = οὐδὲ μῶς. — τούτῳ ...] = ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ τὸν τρόπον ἐν τῇ διοικήσει τῆς πόλεως εἶχον. — πολιτείας] σημαίνει πολιτεῦμα, ἀλλὰ καὶ δημόσιον ἐκάστου θίον, ὡς ἐδῶ. — χρῆσθαι] εἶναι παρατατικῶν χρόνων. — ἐκεῖνον] = τὸν πελοποννησιακοῦ πολέμου. Δὲν γνωρίζομεν ἄλλοθεν ὅτι ἦτο ῥήτωρ. — Περικλέα] ἂν καὶ πρεσβύτερος τῶν δύο ἡγουμένων ἐτέθη ἐν τέλει ὡς ἐπίσημότητος.

22 ἐξ οὗ.] = ἀφ' οὗ. Εἶναι χρονικὴ πρότασις προσδιορίζουσα τὸ προσηγορευμένον. Σημαίνει τὴν ἀπὸ τίνος χρονικοῦ σημείου ἀρχήν, — διερωτῶντες] ἢ διὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν = συζηρωτῶ. Εἶναι ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τοῦ οὗτοι (= οὓς γινώσκετε) τὸ ὑποῖον

τῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες «τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίζωμαι;» προπέποται τῆς παραυτικά χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ τοιαυτὴ συμβαίνει. καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει τὰ δ' ὑμέτερα αἰ- 23
σχρῶς. καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἀν' κε-
φάλαια εἰπεῖν ἔχει τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν
ἐφ' ὑμῶν, ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν λόγος· οὐ
γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν; ἀλλ' οἰ-
κείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐ 24
κεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλου
εἶναι ὑποκείμεν., τὸ δὲ ῥήτορες κατηγ.—τί χαρί-
σμαι| πάντα ταῦτα εἶναι ἀντικείμενα τοῦ διερωτῶντες. Εἶ-
ναι ὑποτακτικὴ ἀορίστου, διότι ἄλλως θὰ εἶχε χαρισούμαι.
Καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς ὁμῶς ἐποχῆς ἦσαν δημοκόλακες, ὡς ὁ Κλέων.
—χαρίζωμαι| ἀποθετικόν. Ἡμεῖς ἔχομεν χαρίζω ἐπὶ προσ-
φορᾷς δῶρων, τὸ δὲ χαρίζομαι, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι, ἐπὶ τοῦ
λέγω ἢ πράττω τι πρὸς χάριν τινός.—προπέποται|= ἐν εἰδῆι δῶ-
ρου προπόσεως ἔχουν προδοθῆ (ἐγκαταλειφθῆ) τὰ τῆς πόλεως διὰ τὴν
εὐνοίαν τῆς στιγμῆς. Συνήθιζον οἱ συμποσιᾶζοντες, ὅτε πρὸς τινα
ἤθελον νὰ δεῖξωσιν ἀγάπην, τὸ ποτήριον, ἀφοῦ ὀλίγον ἔπινον, νὰ πα-
ρέχωσιν αὐτῷ, ἵνα τὸ ὑπόλοιπον ἐκπῆ' συχὰ δ' ἐδώρου αὐτῷ
συγχρόνως ἢ τὸ ποτήριον ἢ ἄλλα δῶρα. «προσίνω σοι καὶ τὸν ἵππον
τούτον δωροῦμαι». Τοῦτο ἐλέγετο π ρ ο π ῖ ν ε ι ν. Ὅθεν μεταφο-
ρικῶς σημαίνει ἀνόητον ἐγκαταλείψιν δι' ἀνόητον φιλοφρόνησιν. διὸ
ἔλαθε τὴν σημάστιν τοῦ δωρεῖν καὶ προδίδειν. ἄρα ἐδῶ=προδίδεται.
—τῆς χάριτος|= ἀντὶ τῆς χάριτος οὕτω συντάσσονται τὰ πιπρά-
σκεῖν, πρῆεσθαι, ὠνεῖσθαι. Ἡ παραυτικά χάρις= ἡ στιγμήαια, διότι
ἐπερχόμενα τὰ γεγονότα κατέστρεφον αὐτήν.—τοιαυτὶ| οἷα τὰ βλε-
πετε, ἀπαίσια καὶ ὑμῶν ἀνάξια.—τὰ τούτων|= αἱ ὑποθέσεις τῶν διε-
ρωτῶντων ῥητόρων.

23 Τὰ ἐν § 23—29 εἶναι ἄριστον παράδειγμα δημοσθενικῶ, νευ-
ρῶδους, τεχνικώτατα συμπλεγμένου, καὶ ἀρμοδιωτάτου πρὸς συγ-
κίνησιν ψυχῶν λόγου.—ἅ τις ἀν. .] πλαγίᾳ ἐρώτησις τοῦ σ κ έ ψ α -
σ θ ε. Ἡ ἔννοια: ἰδέε τίνα γενικὴν ἐπιθεώρησιν (ἢ περιλήψιν, εἰ-
κόνα) δύναται τις νὰ εἶπῃ (νὰ κάμῃ) τῶν ἔργων.—τῶν ἔργων| ἐξαρ-
τᾶκα ἐκ τοῦ κεφάλαιου.—ὑμῖν| ἐκ τοῦ γνώριμος. κατὰ τὸ
γνωρίζω τινί τι. Διότι τὰ ῥηματικά ἐπιθετα λαμβάνουν δοτικὴν,
ὅπως καὶ τὰ ῥήματα ἐξ ὧν παράγονται.—γάρ| αἰτιολογεῖ τὸ γνώρι-
μος. Γνωστὸν ἔσται ὑμῖν τοῦ λόγου τὸ περιεχόμενον, ἀναφέρω δὲ
γνωστὰ, διότι παράδειγμα αὐτοῦ ἀρετῆς μιμούμενοι δύνασθε νὰ εὐ-
τυχήσητε.—ὑμῖν| ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἔξεστι. Πρὸς αὐτὸ συνεφώνησε τὸ
χ ρ ω μ έ ν ο ι ς = ἐάν μεταχειρίζησθε.

24 Ἀρχεται ἡ σύγκρισις ἀρχαίων (§ 24—26) καὶ συγχρόνων (27
—29). ἀμφοτέρων δ' ἐξετάζει τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν πο-
λιτικὴν, ἣν ἐρευνᾷ εἰς δύο διαιρέσεις, δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν.—οὐδ'

αὐτοὺς ὡσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἤρξαν ἐκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὡσπερ ἐστὶ προσήκον βάρβαρον Ἑλλησι, πολλὰ δὲ καὶ ναλὰ καὶ πεζῆ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνου δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δοῦξαν τῶν φθολοῦν αὐτοῦ] ἔθηκεν αὐτὸς, ἐνῶ εἶναι νοινὸν τὸ οἷς διότι τὰ ῥήματα εἶναι ἑτερόπρωτα.— ὡσπερ . . νῦν] προσδιορισμὸς τοῦ ἐφίλου. Ἡ ἔννοια, δὲν τοὺς ἡγάπων καθ' ὃν τρόπον οἱ νῦν ῥήτορες οἷς ἀγαποῦν.— οὐ οἱ] ἔννοια: φιλοσοφία. Εἰρωνικῶς ἐλέγχθη, διότι τοὺς ἔβλαπτον.— πέντε...] ἀπὸ τοῦ 476—431 π. Χ. Λέγει ἐκόντων, διότι τῷ 431 ἔγεινεν ἔνοπλος διαμαρτύρησις τὴν δέπρῳτερον ἡσυχίαν θεωρεῖ ἀποδοχὴν τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηναίων. Ἄλλου ὁ Δημοσθένης λέγει τὰ ἔτη 73, ὑπολογίζων καὶ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον.— ἤρξαν] ἡ διάρκεια τοῦ ἀορίστου εἶναι ἡ στιγμιαία ἢ μακρὰ, ὡς ἐδῶ, ὅπου ἡ ἔννοια νὰ θέσῃ καὶ παρατακτικόν, ὅπως κατωτέρω ὑπὲρ. Διαφέρει ὅμως ἡ παράτασις τοῦ παρατατ. τῆς τοῦ ἀορίστου. Ὁ ἀορίστος συμπεριλαμβάνων πάσας τὰς στιγμὰς τῆς διάρκειας ἐκφέρει συνεπτυγμένως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὁ δὲ παρατακτικὸς ἀνεπτυγμένως, πλατυτέρον καὶ γραφικώτερον, καὶ ὁ μὲν ἀορίστος ψαύει τὸ πρᾶγμα ἀκροφίως ὁ δὲ παρατατ. ἐνδιατρίβει περισσότερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν προκαλῶν τὴν προσγῆν τοῦ ἀναγώστου.— ἐκόντων] κατηγορ. τοῦ Ἑλλήνων.— πλείω ἢ μύρια] ἐν ἀκρόπολιν 6000 τάλαντων, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀναθήματα 500 τάλαντων, ἐν τοῖς λοιποῖς ναοῖς μὲγα π ἤθος χρημάτων, τὴν χρυσελεφάντινον Ἀθηναίων ἀξίας 500 τάλαντων. Ἄλλ' ὀλίγον πρότερον ἔχον 9,700 τάλαντα, ἐξ ὧν ὠκοδόμησαν τὰ Προπύλαια, τὸν Παρθενῶνα κλπ. καὶ ἐδαπάνησιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ποτιδαίας. Συνοπλογίζων ὁ Δημοσθένης καὶ τὰ φερόμενα λέγει πλείω ἢ μύρια.— ἀνήγαγον] ἀπεστρέψουσιν τὰ χρήματα ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος.— τὴν χώραν] Μακεδονίαν.— ὑπήκουε] Περδίκας ὁ 6. υἱὸς Ἀλεξάνδρου βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 455 μέχρι τοῦ 414 π. Χ. δὲν ὑπήκουε τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξήρτά τὸ πῶς ἐξ αὐτῶν. Πολύκις ἐπολέμησε πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ δι' ἄδου ἀμῖαν ἔσπευδε νὰ συνδιαλλαγῆ. Αἱ δὲ παράλιαι πόλεις ἐπλήρονον φόρον τοῖς Ἀθηναίοις.— ὡσπερ... Ἑλλησι] ἀξίωμα τῶν Ἑλλήνων ἴσο ὅτι οἱ βάρβαροι εἶναι δούλοι, οἱ δ' Ἑλλησις ἐλεύθεροι, καὶ ὅτι φεσικὸν ἴσο οἱ Ἑλλησις νὰ ἀρχώσιν τῶν βαρβάρων.— προσήκον] ἔννοια: ὑπακούειν.— πεζῆ]— πεζομαχοῦντες. Τὸ πεζικὸν ἀντιτίθεται ἢ πρὸς τὸ ναυτικόν ἢ πρὸς τὸ ἱππικόν.— αὐτοῖ] οὐτοπροσώπως, οὐκ ἐξένοις πέμποντες.— τὴν ἐπὶ...] τὴν ἐπὶ τῶν ἔργων στηριζομένην δοῦξαν.— κρείττω τῶν φθονουμένων] οἱ φθονεροὶ ἢ τοὺς ἴσους ἢ τοὺς ὀλίγον ἀνωτέρους τῶν φθονοῦσιν, ὅτι ὅμως τοὺς ἐξοχωτάτους. Οἱ πρόγονοι εἶναι ἐνδοξότατοι. ἄρα οὐδεὶς φθονεῖ αὐτοὺς καὶ τὴν δοῦξαν τῶν. Ἐδῶ τὸ κρείττω τῶν φθονοῦντων ἔχει πρ-

νούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν 25
 τοιοῦτοι ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε ὁ-
 ποῖοι ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις δημοσίᾳ μὲν τοί-
 νων οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατε-
 σκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὡς 26
 τε μῆδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖσθαι. ἰδίᾳ
 δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας
 ἦθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου
 καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν
 ὅποια ποτ' ἐστίν, ὅρᾳ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν
 οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς
 πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ὤετο δεῖν ἐκ δὲ
 τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐ-
 σεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως

θητικὴν σημασίαν = δόξαν οὐ φθονουμένην, ἀνέπιφθονον, ἀνωτέραν
 παντός φθόνου δ' ἀ τὸ μέγεθος αὐτῆς. Το δὲ ἦ τ τ ω ν τ ὶ ω ν φ θ ο -
 ν ο ὕ ν τ ω ν εἶναι ἀντίθετον. Ἔχουν καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν,
 ὥστε κ ρ ε ἰ τ τ ω ν φ θ ὶ ο υ = οὐ φθονῶν, ἦ τ τ ω ν φ θ ὶ ο υ
 = φθονερός.

25 ἐπὶ τῶν Ἑλλ] ὡς πρὸς τὰ ἀπορῶντα τὴν Ἑλλάδα, τὰ ἐξωτε-
 ρικά. Ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν = εἰς τὰ ἐσωτερικά. Ἴδε
 ε' β'. Ὀλ. 1 ἐναλλαγὴν τῆς ἐπὶ καὶ ἐν. — ὅποιοι | ἐννοεῖται: ἦσαν
 — ἐν τε τοῖς... καὶ ἐν τοῖς | ἐπεξήγητις τοῦ ἐν τ ο ῖ ς κ α τὰ τ ῆ ν
 π ὅ λ ι ν, ὅ εἶναι προσδιοριμὸς τοῦ ὁ π ο ῖ ο ἰ ῖ σ α ν. — οἰκοδομή-
 ματα] ἐννοεῖ τὴν Ποικίλην στοάν, Πριπύλαια, Ὀδεῖον Περικλέους
 νεωσκόους, μικρὰ τείχη, ὀχυρώματα ἀκροπόλεως καὶ Πειραιῶς. —
 ἱερῶν καὶ ἀναθημάτων] ἐννοεῖ Ἐθσεῖον, Παρθενῶνα, Ἐρέχθειον,
 ναὸν Ἀπτέρου Νίκης, θέατρον Διονύσου, ἄλλους ναοὺς πολλοὺς ἐπὶ
 τῆς ἀκροπόλεως καὶ κίτω, ναὸν Ἐλευσίνος καὶ ἄλλους ἐν ἀγροῖς,
 μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων καὶ πινάκων, δι' ὧν ἐκό-
 σμησαν τὰ ἱερά καὶ τὰ δημόσια οἰκοδομήματα. — μῆδενὶ τῶν ἐπιγ.
 ὑπερβολὴν λελεῖσθαι] ἡ φράσις αὕτη συνήθως λέγεται ἐπὶ ἐντελε-
 στάτων = ὥστε νὰ μὴ εἰμποροῦν νὰ τοὺς περάσουν οἱ μεταγενέστεροί.
 26 σώφρονες] μέτριοι λιτοί, οὐχὶ πολυτελεῖς. — τῷ τῆς πολιτείας
 ἦθει] ἦθος τῶν Ἀθηναίων ἦν ἡ ἐν ποικί ἰσότης, ὡς ὁ Δημοσθένης
 ὑποδηλοῖ ἐν τέλει τῆς § διὰ τοῦ ἴσως. — ἦσαν μένοντες] = ἔμενον
 = ἦσαν πιστοί, σταθεροί. — τῶν τότε λαμπρῶν] Θεμιστοκλέους, Κί-
 μωνος, Περικλέους, Μυρανίδου κ.λ. — ἄρα] ἐν ὑποθέσει σημαίνει τ ο -
 χ ὶ ο ν, ἴ σ ω ς, καθὼς ἐδῶ, ἡ εἶναι βεβαιωτικὴν ἢ συμπερασματι-
 κὴν. Διὰ τῆς ἀμφιβόλιας τὴν εὐτέλειαν παριστάνει, δηλ. τόσον εὐ-
 τελεῖς εἶναι, ὥστε ἀμφιβόλῳ, ἂν τὰς γνωρίζετε — οὐδὲν σεμνοτέ-
 ραν] καθόλου πολυτελεστέραν. Μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου

27 ἐκτίσαστο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματ' ἔχει; ἄρα γε ὁμοίως καὶ παραπλησίως; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλὰ ἂν ἔχων εἰπεῖν, ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων

αἱ οἰκίαι ἦσαν εὐτελεῖς καὶ ἡ πόλις κακῶς ἐρρυμοταμημένη. Ἄλλ' οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων κατώκουν τότε ἐν ἀγροῖς οἰκίας καλλιτέρας τῶν ἐν τῇ πόλει. — εἰς περιουσί ν] ἵνα πλουτήσωσι. — ἐπράττετο αὐτοῖς] = ὑπ' αὐτῶν. Λέγεται: π ρ ἄ τ τ ε ι ν τ ἄ κ ο ι ν ἄ, τ ἄ π ο λ ι τ ι κ ἄ, τ ἄ τ ῆ σ π ὅ λ ε ω σ. — πιστῶς] οὕτως ὥστε οἱ Ἕλληνες εἶχον πίστιν εἰς αὐτούς. ἐν § 24 εἶπεν «ἐκόντων.» — ἴσως] οὐτ' ἐν δίκῃ οὐτ' ἐν δίκαιῃ οὔτε που ἄλλοθι: ὑπῆγε δ' ἀκίσις τάξωσιν, ἀλλ' ἡγάπων μὲν ἰσηγορίαν καὶ ἰσονομίαν, ἔφευγον δὲ πλεονεξίαν. 27 ἐκείνοις] τοῖς προγόνοις ἡμῶν — χρωμένοις] οἱ ἐχρῶντο προστάταις οὗς εἶπον. Συνέβη δηλ. ἔλξις. — νυνὶ δὲ] ἐξετάζει τοῦ Εὐβούλου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τὴν πολιτικὴν. — χρηστῶν] ἐτέθη εἰρωνικῶς. Συχνὰ δὲ κεῖται τοῦτο εἰρωνικῶς. — παραπλησίως] εἶναι ἀσθενέστερον τοῦ ὁμοίως, ἀλλ' ἐνίοτε τίθεται συνωνύμως, ὡς ἐδῶ. — τὰ μὲν ἄλλα] ὅσα περὶ τῆς νῦν καταστάσεως δύναται τις νὰ εἴπῃ. Ἄσυνδετον εἶναι πρὸς τὰ ἡγούμενα, διότι ἀπόκρισις καὶ ἐξηγητικὴ ἐκείνων εἶναι. — ἂν ἔχων] εἰ καὶ ἔχοιμι ἂν — ὅσης.] συνέβη ἔλξις. Ἀντὶ ἐπειλημμένοι τοσαύτης ἐρημίας, ὅσην ὁρᾶτε. Τὸ ἐρημίας κεῖται μεταφορικῶς, ἢ δὲ μεταφορὰ ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων, διὸ κατωτέρω λέγει π ρ ω τ ε ῖ ω ν, β ρ α β ε ὑ ε ι ν. Ὅστε μετὰ τὸ ἐρημίας δύναται νὰ ἐνοσηθῇ ἄ ν τ α γ ω ν ι α υ μ ἔ ν ω ν. = ἐνῶ ἔχομεν τόσην ἔλλειψιν ἀντιζήλων. Ὁ Δημοσθ' νικῶν ἐννεῖ, ὅτι ἀφοῦ ἤττηθη ἡ Σπάρτη καὶ ἵππησχολοῦντο οἱ Θηβαῖοι, τὸ στάδιον πρὸς ἡγεμονίαν ἦν ἐλευθερον τοῖς Ἀθηναίοις — ἀπολωλότων ὄντων ὄντος] εἰπὼν γενικῶς ἐ π ε ι λ λ η μ μ ἔ ν ο ι ἐ ρ η μ ι α σ, τὴν ἐρημίαν ταύτην κατὰ μέρη ἐξηγεῖ, ἀνωμάλως δὲ συνδέει τὰ ἐξηγουόμενα πρὸς τὸ ἐξηγουόμενον διὰ τοῦ κ α ἰ. — ἀπολωλότων] διὰ τὸς νίκας Ἐπαμεινώνδου. = ἡττημένων. — ἀσχόλων] διὰ τὸν Ἰερὸν πόλεμον. 355—346 π. Χ. — ἀξίωχος] κυρίως = ὁ ἀξίος νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος. μεταφορικῶς δὲ = ἀξιοπίσττος, ἱκανός. — ἐξὸν δὲ] τοῦτο εἶναι συνέπεια τῶν ἡγουμένων. Ἄλλὰ πολλάκις ἡ συνέπεια δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς αἰτίας ἀλλ' ὁμοιοτρόπως ταύτη καὶ παρατακτικῶς ἐκφέρεται — βροθεύειν] = ἄρχειν, διοικεῖν τοὺς Ἕλληνας. Ἡ λέξις ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων, ἐν οἷς οἱ β ρ α β ε ῖ σ, β ρ α β ε υ τ α ἰ, ἄ θ λ ο θ ἔ τ α ἰ, Ἐ λ λ α ν ο δ ἰ κ α ἰ κατὰ τὴν κρίσιν των καὶ οὐχὶ κατὰ νόμον ἐβράβειον. Τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Δημοσθένης θέλει δηλ. κατὰ βούλησιν νὰ διανεμίσι δίκαια, νὰ διοικῶσι τὴν Ἑλλάδα. Τὸ β ρ α β ε ὑ ε ι ν ἄρα σημαίνει τι πλέον ἢ τὸ δ ι ο ι κ ε ῖ ν.

οὐδενὸς ὄντος ἀξιοῦσθαι περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντι-
τάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς
ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα
μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τά- 28
λαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ
συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν
οὔτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον ἤσκηκαμεν.
ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς 29
γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ
ταῦτα φαύλως, τὰ γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει.
καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλλξεις ἅς κονιδῶμεν,
καὶ τὰς ὁδοὺς ἅς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λή-
ρους; ἀποβλέψατε δὲ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους,
ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδό-
ξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰ-
κοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι, ὅσῳ δὲ

28 χώρας] ἔννοεῖ τὰς ἐν Θράκη καὶ Μακεδονίᾳ κτήσεις.—ἀνηλώ-
καμεν] εἰς τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως πόλεμον.— εἰς οὐδὲν δέον] ἢ εἰς
μὲ ἀιτιατικὴν σημαίνει πολλάκις τρόπον. π.χ. εἰς ὑπερβολῶς ἢ
ὑπερβολικῶς. ἐδώ=οὐδὲν μὴ δεόντως, ματαίως (εἰς τοὺς μισθοφόρους)
—τῷ πολέμῳ] ἔννοεῖ τὸν Ροιωτικὸν (378) ὃν ἐπολέμουν Θηβαῖοι
καὶ Λακεδαιμόνιοι, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχοῦντες ποτὲ μὲν τούτοις
ποτὲ δ' ἐκείνοις προσέλαβον διὰ Χαβρίου, Ἰφικράτους καὶ μάλιστα
Τιμοθέου ἐνόπλιως καὶ διὰ συνθηκῶν πλείστας πόλεις καὶ νήσους
—εἰρήνης] ἐπὶ τοῦ Συμμαχικοῦ πολέμου (357—355 π. X.) πρὸς
οὐδένα ἐν Ἑλλάδι ἐπολέμουν οἱ Ἀθηναῖοι. Κατέλαβε μὲν τότε Πύ-
δναν καὶ Ποτιδαίαν ὁ Φίλιππος, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὐδαμινῶς ἀντέ-
στησαν, ὥστε δὲν δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἐπολέμουν. Ἀλλ' ὁμο-
λογητέον, ὅτι ἡ σύμπτωσις αὕτη συνετέλεσεν εἰς τὰς ἀποτυχίας των.
—οὔτοι] οἱ νῦν πολιτικοί.— ἤσκηκαμεν] ἐπειδὴ μαλακῶς ἐπολέμουν
οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς Φίλιππον, ἐφαίνοντο, ὅτι μᾶλλον παρεῖχον αὐτῷ
ἀφορμὰς νὰ ἐκμάθῃ τὰ πολεμικά. ὡς ἐν παλαιστρα λοιπὸν ἤσκησαν
αὐτόν, ὥστε οὗτω μέγας ἔγεινε.—τηλικούτον] κατηγορ. κατὰ πρό-
λήψιν.— φρασάτω] β'. Ὀλ. 8.

29 Ὡ τᾶν] α'. Ὀλ. 26. Σχῆμα ὑποφορᾶς — φαύλως] ἔννοεῖται: ἔχει.
— εἰ. . . ἔχει] φαινομενικῆ εἶναι ἢ ὑπόθεσις, ἀληθῶς εἶναι ἀντίθεσις:
ταῦτα μὲν φαύλως, τὰ δ' ἐν τῇ πόλει ἄμεινον ἔχει.— τὰς ἐπάλλξεις
ἔννοεῖται: ἔχοι ἂν τις εἰπεῖν. Ἡ λέξις ἐπαλξίς παράγεται ἐκ τοῦ
ἀλέξω (=βοηθῶ).=προμαχῶν, πολεμίστρα. ὅπιθεν αὐτῶν ἰστάμενοι

τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτω τὰ τούτων
 30 ἠϋξῆται.

Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποτ' ἅπαντ'
 εἶχε καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρότερον
 στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολι-
 τευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν,
 καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἐκάστω καὶ
 31 τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ
 τούναντίον κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ
 διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνευ-
 ρισμένοι καὶ περιηρημένοι χρέματα καὶ συμμάχους ἐν

ἡμῶντο. Ταῦτα πάντα ἔκαμεν ὁ Εὐβουλος. διὸ τὰ διασύρει.
 —κρήνας] ὑδάτων ἐσπάνιζον οἱ Ἀθηναῖοι. Ὁ Εὐβουλος ἔκαμε μι-
 κρά τινα ὑδραυλικά ἔργα.—καὶ λήρους] ἀφοῦ πολλά ἀπαριθμηθῶσιν,
 ἢ αὐτῆ ἢ ὁμοία λέξεις (φλυαρία, μωρία, φληγάρος) προτίθεται, ἵνα
 καὶ τὰ πρότερον ὡς εὐτελεῖ ἐκληθῶσιν. «περὶ σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ
 ἰατροὺς καὶ φλυαρίας.» Ἡμεῖς λέγομεν «κολοκύθια». —ἐκ πτωχῶν]
 ἐννοεῖ Δημάδην, Εὐβουλον, Αἰσχίνην, Φρόνωνα, Φλοκράτη κ' π. ὁ
 Δημάδης ἦν ναύτης, ὁ Αἰσχίνης ὑποκριτής. πτωχὸς λέγεται ὁ
 πάντων στερούμενος, πένης δὲ ὁ μὴ ἔχων μὲν περίσσευμα ἀλλὰ
 μὴ στερούμενος, δηλ. ὁ μεσαίας τάξεως.—οἱ δ' ἐξ ἀδόξων] τοιοῦτοι
 ἦσαν ὁ Δημάδης, Αἰσχίνης. Ἐντεῦθεν φαίνεται, ὅτι τότε δὲν ἴσχυεν
 ὁ Δημοσθένης ἀλλὰ βραδύτερον.—εἰσὶ κατεσκευασμένοι] εἰναι ῥῆμα
 μέσον=κατεσκευάχαισιν ἐκυτοῖς.—ὅσφ δὲ] περιέμενε τις γὰρ. Ἀλ-
 λά πολλάκις ἡ αἰτία τῶν ἡγουμένων παρατακτικῶς συνδέεται πρὸς
 αὐτά. ἐντεῦθεν δύναμις προσγίγνεται τῷ λόγῳ.

30 καὶ τί]—καὶ διατί.—δὴ ποτε] τοῦτο καὶ τὸ δὴ ποτ' οὐ ν
 εἶναι πλὴν ἄλλων ἀπορηματικά.—ἀρά γε.—ὀρθῶς] ἐννοεῖται ἔχει.
 —τολμῶν] εἶναι αἰτιολογική. Ἡ ἐννοία: ἐπειδὴ ἐτόλμα νὰ ἐκστρα-
 τεύῃ, αἱ δὲ στρατεῖαι καὶ μάχαι ἐμβάλλουσι ταῖς ψυχαῖς φρόνημα
 καὶ τῆς ἀξίας των συναίσθησιν, διὰ ταῦτα ἦν κύριος.—ἐλάττω] ἐξαρ-
 τᾶται ἐκ τοῦ ἀγαπητόν ἦν.—τῶν ἄλλων] τῶν πολιτευομένων,
 τῶν ῥητόρων.—εἰς ἕκαστον τῶν ἄλλων ἦτον ἀρετὸν, ἕκαστος ἠρ-
 κεῖτο.—παρὰ τοῦ δήμου] ἡ σύνταξις: ἀγαπητὸν ἦν ἐκάστω τῶν ἄλ-
 λων μεταλαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς ...

31 τούναντίον] προεξαγγελτικὸς προσδιορισμὸς τῶν ἐπομένων, ὡς
 τὸ κατωτέρω ἀνδρεῖότατον εἶναι προεξαγγελτικὸς προσδιορι-
 σμὸς τοῦ προσωπεῖοτε.—πράττεται] κυβερνῶνται, διοικούν-
 ται.—ὁ δῆμος] ἐπέξηγετὸ ὁ ὑμεῖς.—ἐκνευρισμένοι] κυρίως=ἔχον-
 τες κοινὰ τὰ νεῦρα, ἐδῶ δὲ=ἐπειδὴ ἔχετε παραλύσει, ἐπειδὴ φρόνη-
 μα καὶ σθένος ψυχῆς ἔχετε χάσει. Δηλ. ἐνῶ ἡ λέξις νεῦρα σημαίνει

ὕπνρητον καὶ προσθήκης μέρει γεγνήσθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωριῶν ὑμῖν ἡ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροῆβεις αὐτοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας. 32

μῦς καὶ τένοντας, ἐδῶ κείτοι μεταφορικῶς. Συχνὰ δ' αἱ λέξεις νεύρα, ἐκνευρίζειν κείνται μεταφορικῶς — περιηρημένονοι = γεγυμναμένοι, ἐστερημένοι περιαιρω κριῶς = λαμβάνω τὰ περίξ τινος, ἀφαιρῶ, ὅθεν τὸ παθητικὸν αὐτοῦ = ἀποβάλλω, γάνω Ἡ πρώτη λοιπὸν μετοχὴ σημαίνει ἐσωτερικὴν, ἡ δευτέρα ἐξωτερικὴν ἀδυναμίαν — ἐν προσθήκης μέρει] πρόσθετον, πάρεργον β'. Ὀλ. 14 — ἀγαπῶντες] στέργοντες, ἀρκοῦμενοι. — μεταδιδῶσι] σημαίνει πρᾶξιν τακτικῶς, ἐπαναλαμβανομένην, διὸ ἐτέθη κατ' ἐνεστώτα, τὸ δὲ πέμψωσι σημαίνει πρᾶξιν ἅπαξ καὶ ἐκτάκτως γενομένην. — Βοηδρόμια πέμψωσι] = διοργανώσωσι πομπὴν Βοηδρομιῶν. Τὸ πέμπειν ἐδῶ = ἄγω, ἐορτάζω μετὰ πομπῆς. οὕτω καὶ «παναθήναια πέμπειν» Βοηδρόμια ἦσαν ἐορτὴ Ἀπόλλωνος, τελομένη τὴν 7 Βοηδρομιῶνος μηνός (ἀπὸ 15 Σεπ. μέχρι 15 Ὀκτ) καὶ ἀποβλέπουσα, ὡς τὰ Κάρνεια τῆς Σπάρτης, εἰς τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ φύσιν. Ἐκ τῆς ἐορτῆς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μηνός. Ἐδῶ ἐννοεῖ τελετὴν ἔκτακτον προστεθεῖσαν εἰς τὰ Βοηδρόμια. Τὸν αὐτὸν δὲ μῆνα ἐξεφωνήθη καὶ ὁ λόγος οὗτος. Ὁ Δημοσθὲς ἦς ἀρα ὁμιλεῖ περὶ προσφάτου πράγματος. Σημειώτεον, ὅτι αἱ πομπαὶ αὗται δὲν ἦσαν μόνον θέαμα, ἀλλὰ καὶ ἐστίασις τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν θυμάτων διὸ οἱ δημαγωγοὶ ἐπηύξανον τὰς ἐορτὰς πολυτελεῖα καὶ θύμισι. Ταιούτων τι ἔκαμε τότε ὁ Εὐθύουλος. — ἀνδρειότατον] ἐλέγχθη σαρκαστικῶς. = ἐκεῖνο τὸ ποῖον ἀποδεικνύει μάλιστα ὅτι εἴσθε ἄνδρες (εἶναι τὸ ἐξῆς). — τῶν ὑμετέρων] δηλ. πραγμάτων, χρημάτων εἶναι γενικὴ αἰτίας ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ χάριν. — χάριν προσφείλετε] καὶ (= πρὸς) χάριν εἰς αὐτοὺς γνωρίζετε (εὐγνωμονεῖτε) διότι σᾶς προσφέρουν τὰ ἰδικά σας. — καθείρξαντες] οἱ θηριοτρόφοι κλειοῦσι τὰ θηρία ἐν κλωβῶ ἀποῦ δὲ πεινᾶσσωσι, παρέχουσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς χειρὸς τροφὰς καὶ ἀνγκυλίζουσι καὶ κάμνουσιν ὅ,τι διατάσσονται. Οὕτως οἱ πολιτευόμενοι τὸν δῆμιον ἐν τῇ πόλει ἔκλεισαν διὰ τῆς εἰρηνικῆς πολιτικῆς, ἴδρουν πομπὰς καὶ ἐστιασεῖς, διένεμον χρήματα, τέλος ἐκνευρισμένον ἠνάγκαζον νὰ ψηφίσῃ ὅ,τι ἤθελον. — ὑμᾶς] ἀντικείμεν. τοῦ καθείρξαντες, ἐπάγουσι, καὶ τιθασεύουσι. — ἐπάγουσι ἐπὶ ταῦτα] σᾶς κάμνουσιν νὰ κυνηγήτε αὐτὸ τὸ κυήγι, προσάγουσι (ἐθίζουσι) εἰς ταῦτα, ἵνα πρᾶνόμενοι κάθησθε οἴκοι καὶ ἐπιτρέπητε αὐτοῖς νὰ σᾶς δισκοῦν. Πᾶσαι αἱ λέξεις ἐδῶ εἶναι ἐκ μεταφορᾶς τῶν ζώων.

32 νεανικὸν] καὶ καλὴν ἔχει σημασίαν, ὡς ἐδῶ, = ἀνδρεῖος, γενναῖος, οἱοὶ συνήθως εἶναι οἱ νεανίαι, καὶ κακὴν = ἀλαζών, ὑβριστής, οἱοὶ συνήθως

ὑποῖ' ἅττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστίν, ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαυμάζω.

- 33 Ἐάν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν ἐβελήσγητε στρατεύεσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσθητε, ἴσως ἂν, ἴσως ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασθε ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενουσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὐτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὐτ' ἀποθνήσκειν ἔα' καὶ ταῦτα, ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστίν ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὐτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἔα', ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἐκάστου βραθυμίαν ὑμῶν

εἶναι πάλιν οἱ νεανίαι. — πρᾶττοντας] ἐνεργῶ, καταγίνομαι. ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τ ἄ π ι τ η δ ε ὑ μ α τ α = τὸ ἐπάγγελμα περὶ ὃ κατὰ γίνεταί τις, ὁ τρόπος τοῦ βίου, αἱ καθημεριναὶ ἀσχολίαι. — ἔχειν] ὡς ὑποκείμε. ἐνοεῖται τοὺς ἀνθρώπους. — ταῦτα] = ἃ ἀνωτέρω ἐξέθηκα. εἶναι ὑποκείμε. τοῦ γένοιτο καὶ ἀντικεῖμι. τοῦ εἰπόντι. = δὲν θέλω παρεξενευσῆ, ἂν ταῦτα θέλουν βλόσφει περισσότερο ἐμέ, ὅστις τὰ εἶπα, παρὰ ἐκείνους οἱ ὑποῖοι τὰ ἔκαμαν Ἀσύνδετον, πρὸς τὰ ἡγούμενα, διότι τὸ ἀπότομον τοῦτο εἶδος τοῦ λόγου εἶναι ψυχῆς μᾶλλον συγκεκινημένης καὶ μείζω δύναμιν ἐνέχει. — τῶν πεποιηκότων] εἶναι β'. ὄρος συγκρίσεως = ἢ τοῖς πεποιηκόσι. — οὐδὲ] εἶναι ἐπιδοπικὸς εἰς ἔλαττον. = διότι καὶ ἐλευθερία λόγου δὲν ὑπάρχει.

33 Ἐντεῦθεν ὄρχεται ὁ ἐπίλογος, ἐν ᾧ νέα ἐπιχειρήματα φέρει ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῶν θεωρικῶν. — ἀλλὰ νῦν γε] πλήρες· εἰ μὴ πρότερον ἀλλὰ νῦν γε. Ὡστε ὁ ἄ λ λ ἃ ἐτέθη διὰ τὰ ἐνοούμενα. Ὁ γ' εἶναι ἐλαττωτικός. — ἀπαλλαγέντες] ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς. εἶναι δηλ. παθητικὸς τύπος μὲ σημασίαν μέσου. — ταῖς περιουσίαις] = τὰ περισσεύματα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ταῦτα ἐδαπάνων ὡς θεωρικά. — ἀφορμαῖς.] κατηγορ. τοῦ περιουσίας. = ὡς μέσον κτήσεως, ὡς ὄργανον. Ὁ Δημοσθένης θέλει τὰ περισσεύματα νὰ μεταχειρισθῶν ὡς ὄργανα «ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν» δηλ. πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φιλίππου, ἀνάκτησιν τῶν ἀπολεσθέντων, ἀνασύστασιν τοῦ θλασίου κράτους. — ἴσως ἂν κτήσασθε] ἔθηκεν εὐχτικὴν μετὰ τοῦ

ἐπαυξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσιν· τίς· καὶ 34
 παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων,
 ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχοι. ἕξοστιν ἄγειν ἡσυ-
 χίαν· οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι
 ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένους. συμβαίνει τι τοιοῦτον ὅλον

σεῖ ὑποθετικοῦ λόγου τοῦ β'. εἶδους, «ἐὰν ἐβλήθητε». Τοῦτο καὶ ἡ
 ἀναδιπλωσις τοῦ ἰ σ ω ς δεικνύουσι, ὅτι δυσκολωτάτη εἶναι ἡ ἀνά-
 κτησις τῆς παρελθούσης εὐτυχίας. Ἀνάγκη ἄρα ἀνευ ἀναβολῆς νὰ
 ἐνεργήσωσι.—τέλειον] δηλ. τοιοῦτον «ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν διαρκῆ»
 ὡς λέγει κατωτέρω.—λημμάτων] δηλ. τῶν θεωρικῶν. ἴδε § 31.—ἀ
 τοῖς] ἡ σύνταξις: ἀ ἔοικε αἰτίοις διδομένοις τοῖς ἀσθενοῦσι.—καὶ γάρ]
 ὁ γὰρ συνδέει πρὸς τὰ ἡγούμενα, ὁ καὶ πρὸς τὰ ἐπόμενα=καὶ
 ἐκεῖνα οὐκ ἐντίθησι καὶ ταῦτα οὐκ ἔστιν.—νέμεσθε]=νέμετε ἀλ-
 λήλοισ.—ἔχειν] εἰδῶ=παρέχειν.—ἀπογόντας] ἡ σύνταξις: οὔτε ἐξ
 ταῦτα ὁμᾶς) πράττειν ἄλλο τι ἀπογόντας.=μεταβιόντας γνώμην,
 ἀπελπισθέντας.

34 οὐκοῦν σὺ...] ἴδε καὶ α'. Ὀλ. 19=σὺ λοιπὸν ἀντὶ διαιρητῶν ἐορ-
 τασίμων προτείνεις μισθὸν στρατιωτικόν; προτείνεις τὰ θεωρικά νὰ
 γείνουσιν στρατιωτικά; Ἀπὸ τοῦ Περικλέους εἶ Ἀθηναῖοι στρατευό-
 μενοι ἐμισθοδοτοῦντο. ὥστε τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ταπεινωτικόν, ἀλλ'
 ἦτο δυσάρεστον ἀν ἐμελλον νὰ λαμβάνωσι μόνον ἐὰν ἐστράτευον
 οὐδέποτε δ' ἄλλοτε. Διό, ἀν καὶ αὐτὸ κυρίως ἤθελεν ὁ Δημοσθένης,
 φοβούμενος μὴ διὰ βραθυμίαν καὶ φιλοχρηματίαν ἀνηθῶσι τὴν στρα-
 τεῖαν ἐμμενωσὶ δ' εἰς τὰ θεωρικά, δὲν ἀρνεῖται τὴν διανομὴν ἀλλὰ
 κανονίζει τὸν τρόπον αὐτῆς, ὥστε ἐργαζόμενοι νὰ λαμβάνωσιν, ἐκτὸς
 ἀν ἦναι εἰρήνη.—καὶ παραχρῆμά γε] μετὰ τὸ γε ἐννοεῖται λέγω
 ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ ἐπομένη πρότασις. Ἡ ἐννοια: οὐ μόνον μισθοφο-
 ρὰν λέγω, ἀλλὰ καὶ παραχρῆμά γε λέγω τὴν...Τοιαύτη ἡ ἔννοια
 τῶν καὶ γέ. Τὸ γέ ἐν ἀποκρίσει βεβαιώνει τὸ ὑπ' ἄλλου λεγό-
 μενον καὶ συγχρόνως πληρέστερον ὀρίζει. Οὕτως ὁμολογεῖ ὁ Δημοσθέ-
 νης ὅτι μισθοφορὰν προτείνει, ἀλλὰ προσθέτει «καὶ παραχρῆμα... ἀ-
 πάντων.»=ναὶ προτείνω ταῦτα καὶ ἀμέσως (συγχρόνως) συμβουλευώ
 πάντα γὰρ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ κανονισθῶσιν, ἵνα πάντες λαμβί-
 νωσι καὶ τὸ καθήκον τῶν ἐκτελῶσι.—τὴν αὐτὴν] ἐννοεῖται: τῆ τῶν
 στρατιωτικῶν.—σύνταξιν] τάξις, κανονισμὸς, βῆθμισις, νόμος. ἴδε
 καὶ α'. Ὀλ. 20.=συγχρόνως προτείνω ὅλα νὰ βυθμισθῶσιν ὅπως τὰ
 στρατιωτικά, εἶ ὅλα νὰ ἦναι ὁ ἴδιος νόμος μὲ τὰ στρατιωτικά. Ταῦ-
 τα δεικνύουσιν, ὅτι θὰ ἦναι καὶ ἄλλοι μισθοὶ πλὴν τοῦ στρατιωτι-
 κοῦ. Ὁ Δημοσθένης ὀρίζει τὰ πράγματα οὕτως, ὥστε νὰ φαίνεται,
 ὅτι καὶ κατόπιν οἱ πολῖται θὰ λαμβάνουν τὰ χρήματα. ἀλλὰ κατὰ
 διάφορον ὀλίγον τρόπον.—ἀπάντων] εἶναι οὐδετέρου γένους ὡς δεικνύει
 τὸ ἐν § 35 «τάξιν τοῦ λαθεῖν...».—τὸ μέρος]=τὸ ἀνάλογον μέρος, ὅ, τι τοῦ
 πέφτει. Ἐν ἦτο ἀναρθρον θὰ ἐσήμαινε: ἐν μέρος.—ὅτου...ὑπάρχοι]=
 ἕκαστος εἶναι ὅτι χρειάζεαι ἡ πόλις. Τὸ ἐκ α σ τ ο ς εἶναι ὑπο-

καὶ τὰ νῦν στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν
τούτων λημμάτων, ὡσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρί-
δος. ἔστι τις ἕξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν ὅσα οὕτως ἀτάκτως
νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβά-

κείμ., τὸ τοῦθ' εἶναι κατήγορ., ἐπεξηγούμενον ὑπὸ τῶν β ε λ τ ι ω ν
σ τ ρ α τ ι ὡ τ η ς ἐφορῶν καὶ διοικῶν. Εἰς πάντα ταῦτα τὰ κατήγορ.
ἐννοεῖται τὸ ὑ π ά ρ χ ο ι.—ὑπάρχοι] εὐκτική ἂν καὶ ἐξαρτάται: ἐξ
ἀρκτικοῦ χρόνου. Τοῦτο γίνεται, ὅσκις ὁ σκοπὸς ἐκφέρεται ὡς ἰδέα
τοῦ λέγοντος μᾶλλον. Δηλ. ὅπως ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου τίθεται
ὑποτ., ὅταν ὁ σκοπὸς παρίσταται ἀτέλεστος ἔτι καὶ προσδοκώμενος,
οὕτως ἀρκτικοῦ ἡγουμένου τίθεται εὐκτ., ὅ αν ὁ σκοπὸς παρίσταται
ἢ ὅλως ἀδύνατος, ἢ ὀλίγον ἐλπίζόμενος.—ἔξεστι συμβαίνει ἔστι τις]
εἶναι προτάσεις ἀνεξάρτητοι. Κατ' οὐσίαν δ' εἶναι ὑποθέσεις τῶν ἀ-
μέσως ἐπομένων, δηλ. τῶν ἐννοουμένων ἐν τοῖς ἐπομένοις ὑ π ά ρ χ ο ι.
Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι ἰσχυρότερος τοῦ διὰ τῶν ὑποθετικῶν
συνδέσμων. Γι ε ται δὲ καὶ ἐρωτηματικῶς ὡς ἐν § 18.—βελτίων] ἐννοεῖται
ὑπάρχοι. Τὸ μ ε ν ω ν εἶναι ὑποθετικὴ μετοχή, τὸ δὲ ἀ π η λ λ α γ μ ε ν ο ς
αἰτιολογική.—δι' ἔνδειαν ἀνάγκη] ἢ ἀνάγκη εἶναι ἀποτέ-
λεσμα τῆς ἐνδείας. Ἀμφότερα εἶναι προδιορισμοὶ αἰτίου.—αἰσχυρὸν]
«πολλὰ δουλικά καὶ ταπεινά πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἢ πένια διά-
ζεται ποιεῖν».—οἶον καὶ τὰ νῦν] πόλεμος δηλ.—στρατιώτης] τὸ ὑ-
π ά ρ χ ο ν προδιορίζει ὑποθετικῶς τὸ ἐννοούμενον ὑ π ά ρ χ ο ι.
τὸ δὲ σ τ ρ α τ ι ὡ τ η ς εἶναι κοινὸν ἀμφοτέρων αὐτῶν. Πλήρες:
ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, πόλεμου ὄντος, ὑπάρ-
χων στρατιώτης, στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχοι δηλ.=ἵνα, ἂν ᾖναι
στρατεύσιμος, (ἂν ᾖναι ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας) ἐκστρατεύῃ αὐτοπρο-
σώπως. Τούτοις ἀντίθετον εἶναι τὸ ἔ σ τ ι τ ι ς ἕ ξ ω τῆς ἡλικίας.
Δηλ. ἐν πολέμῳ διαίρει τοὺς πολίτας εἰς στρατεύσιμους καὶ ὑπερή-
λικας. Εἰς ἐκείνους, ἂν ἐκστρατεύουσιν, ἰδίδει μισθόν, εἰς τούτους δὲ ἂν
ἐπιβλέπουν καὶ διοικῶν πάντα—ἕξω τῆς ἡλικίας] δηλ. τῆς στρα-
τεύσιμου, ὑπὲρ τὸ 60ον ἔτος. Ἡλικία ἐλέγετο κυρίως ἢ ἀνδρική.
Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τοῦ 20οῦ μέχρι τοῦ 60οῦ ᾗσαν στρατεύσιμοι, λεγόμε-
νοι οἱ ἐ ν τ ῶ κ α τ α λ ὄ γ ω, οἱ ἐ ν ἡ λ ι κ ι α κ τ λ. Οἱ δὲ
ὑπὲρ τὸ 60ον ἐλέγοντο οἱ ὑπὲρ τὸν κατάλογον, οἱ ὑπὲρ τὰ 60 εἴη
γεγονότες.—ἀτάκτως] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἐ ν ἴ σ ῃ τ ά ξ ε ι.=
χωρὶς νὰ παρέχῃ ὑπηρεσίας τῇ πόλει. Διότι τάξιν παραδέχεται μόνον
τὸ ἕξῃς, νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος ἐκτελῶν συγχρόνως τὸ καθήκον του.
—ἐν ἴσῃ τάξει]=ἐν τῇ αὐτῇ, ἐν ἣ οἱ στρατεύομενοι, ἵνα, ὅπως ἐκεῖ-
νοι στρατεύομενοι λαμβάνουσιν, οὕτως οὗτοι βουλευόμενοι καὶ δικάζοντες
καὶ ἐκκλησιάζοντες, οὐχὶ δ' ἄλλως. Ἀνωτέρω τὸ αὐτὸ εἶπε
«τὴν αὐτὴν σύνταξιν». Ὁ Δημοσθένης λοιπὸν θέλει τὰ χρήματα
πάνην νὰ διανεμῶνται τοῖς πολίταις, ἀλλ' οὕτω α'.) ἐν εἰρήνῃ νὰ
λαμβάνουσιν, ὅσον ἀρκεῖ πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ βίου. β'.) ἐν πολέμῳ
νὰ λαμβάνωσι 1) οἱ στρατεύσιμοι 2) ἐκ τῶν ὑπερηλικῶν οἱ βουλευόμε-
νοι, δικάζοντες κλ. Ἐννοεῖται, ὅτι ἐν πολέμῳ οἱ στρατεύσιμοι οὐ
λαμβάνωσι μόνον ἂν στρατεύωνται. οὕτως ἐπιτυγχάνει ἐμμέσως τὰ

ων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἅ γρη' πράττεσθαι. ὅλως 35
 δ' οὐτ' ἀρελῶν οὔτε προσθεῖς, πλήν μικρὸν τὴν ἀταξίαν
 ἀνελῶν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν τοῦ λα-
 βεῖν, τοῦ στρατεῦσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ'
 ὅ τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τά-
 ξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου μηδὲν ποιοῦσιν ἐγὼ τὰ τῶν
 ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν
 καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος, νικῶσι
 ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι. ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ 36
 οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν,
 ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα
 ἐφ' οἷς ἐτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὧ ἄνδρες Ἄ-

θεωρικὰ νὰ γείνουν στρατιωτικά.—ἐφορῶν καὶ διοικῶν] ἐννοεῖται
 ὑπάρχουσι. Ἡ μετοχὴ λαμβάνων εἶναι χρονική.—ἵνα πᾶς ὑπερῆλιξ
 λαμβάνων ἐφορᾷ καὶ δικαίῃ ὡς βουλευτῆς, ἐκκλησιαστής, δικαστής.
 35 πλήν ἀνελῶν] ταῦτα μετριάξουσιν τὸ ὑπερβολικὸν τῶν ἡγουμένων
 μετοχῶν. Τὸ μικρὸν εἶναι ἐπίρρημα προσῶ. Ὁ Δημοσθένης ἐκθέτει
 τὰς βουλὰς αὐτοῦ οὕτως, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται, ὅτι προτείνει νέους
 νόμους, μηδὲ ὅτι μεταβάλλει τὸ καθεστὸς. Μόνον τὴν κακὴν διεξα-
 γωγὴν τῶν πραγμάτων λέγει, ὅτι θέλει νὰ περιορίσῃ. Πρὸς τὸν πε-
 ριορισμὸν συντείνει καὶ ἡ ἀκύρωσις νόμων τινῶν. § 10.—ἤγαγον] δι-
 ὡ, εἶπον ἀνωτέρω, χρήματα δηλ. μηδενὶ πλήν τοῖς ὑπηρετοῦσι νὰ
 δίδωνται. διὸ καὶ κατωτέρω λέγει εἰπὼν.—τὴν αὐτὴν ποιήσας] ἴδε
 § 34 καὶ α'. Ὁλ. 20.—ἔχοι] ἐννοεῖται πικεῖν.—ποιησόντων] ὅχι
 ποιούντων διότι γενικεύεται ἡ γνώμη. Διὰ τοῦ ποιησόντων πικρῶς πως
 προσβάλλει, ὅτι τότε συνέβαινε, τὸ ὅτι οἱ πολῖται οὐδὲν ἐποίουν.—
 οὐδαμοῦ εἶπον, ὅτι πρέπει νὰ δίδωνται εἰς ἀθρόπους οὐδὲν κάμνον-
 τας τὰ ἀνήκοντα εἰς ὅσους θὰ κάμνουν τὸ καθῆκον των.—οὐδ'] ἐν-
 νοεῖται εἶπεν ὡς δεῖ.—ἀργεῖν καὶ σχολάζειν] ἀργεῖν ὁ παντάπασι κα-
 θήμενος, σχολάζειν δὲ ὅστις ἐργάζεται μὲν ἀλλὰ παύει ἐνίοτε πρὸς
 ἀνάπυσιν. ἐδῶ ἀμρότερα τὸ αὐτὸ σηκίνοισι.—ἀπορεῖν]=πένεσθαι
 διὰ τὴν μικρὰν ἀπολαυτὴν (τῶν δύο ὀβελῶν) τῶν θεωρικῶν, ἐνῶ ἦτο
 δυνατὸν νὰ πλουτῶσιν ἀπὸ τοῦ πολέμου—ὅτι οἱ τοῦ δεῖνος] ἐννοεῖ
 σύγχρονον γεγονός, ἐπιτυχίαν δηλ. τοῦ Χαριδῆμου ἐν Χαλκιδικῇ.

36 οὐχὶ μέμφομαι] ταῦτα λέγει, ἵνα μὴ ἐκληθῆ ἄδικος τῷ ξαναχῶν.
 —τὸν ποιοῦντά] τὸ ἄρθρον εἶνε γενικὸν=πάντα ὅστις σᾶς ὑπηρετεῖ.
 —παραχωρεῖ, τῆς τάξεως] ἐννοεῖται ἅλλοις ἢ τοῖς ξένοις.
 Ὁ Δημοσθένης κατὰ συνήθειαν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων λέγει, ὅτι
 οἱ πρόγονοι μὲ κινδύλους ἀπέκτησαν τὸ προνόμιον νὰ φαίνωνται κα-
 τέχοντες τὴν τάξιν τῆς ἀρετῆς καὶ ὡς πρόμαχοι αὐτῆς. Ὡστε ἂν
 ἀπεχώρουν ταύτης οἱ ἀπόγονοι θὰ ἐθεωροῦντο λιποτάκται.—τῆ; ἀ-
 ρετῆς] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἦ ν.=ἵνα μὴ ἐγκυκλιεῖρητε εἰς ἄλλους τῆν

θηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν ὑμεῖς δ' ἔλοισθε ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

θέσιν, τὴν ὁποῖαν θέσιν τῆς ἀρετῆς ἀφῆσαν. Φυσικώτερα τὰ ἐξηρτάτο ἐκ τοῦ τ ἄ ξ ε ω ς. Λέγει τ ἦ ν τ ἄ ξ ι ν τ ῆ ς ἀ ρ ε τ ῆ ς μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν. — τῇ πόλει καὶ ὑμῖν] = καὶ εἰς τὴν πόλιν ἐν γένει καὶ εἰς καθένα ἐξ ὑμῶν ἰδιαιτέρως.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΤΟΥ Α' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

Ἄντι πολλῶν χρημάτων πιστεύω, ὅτι σεῖς ἠθέλετε προτιμήσει τὸ ἄν, περὶ ὧν τῶρα δὲ σκέπτεσθε, ἤθελε γείνει φακερόν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μέλλει νὰ συμφέσῃ εἰς τὴν πόλιν. Ἄφ' οὗ λοιπὸν τοῦτο οὕτως ἔχει, ὁ πρέπον εἶναι νὰ θέλετε ν' ἀκούητε προθύμως τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ συμβουλευέον (ὕμῃς)· διότι ὄχι μόνον ἄν ἔχει προσέλθει τις σκεφθεὶς χρησιμόν τι, τοῦτο θέλετε λαβεῖν ἀφ' οὗ ἀκούσητε, ἀλλὰ καὶ τῆς τύχης σας νομίζω τὸ νὰ ἐπέλθῃ εἰς τινὰς ἐκ τοῦ προχείρου νὰ εἴπωσι πολλὰ ἐκ τῶν πρεπόντων, ὥστε ἐξ ὧν νὰ σας γείνη εὐκόλος ἢ ἐκλογὴ τοῦ συμφέροντος.

(2) Ἡ μὲν λοιπὸν παρούσα περίστασις λαλιᾶν σχεδὸν ἐκβάλλουσα λέγει, ὅτι σεῖς αὐτοὶ (= αὐτοπροσώπως) πρέπει ν' ἀναλάβητε τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ἂν βέβαια φροντίζετε περὶ σωτηρίας αὐτῶν. ἡμεῖς ὅμως δὲν εἰξεύρω πῶς μοι φαίνεται ὅτι διακείμεθα πρὸς αὐτά. Ἡ ἰδική μου λοιπὸν ἰδέα εἶναι νὰ ψηφίσητε μὲν τῶρα τὴν βοήθειαν καὶ νὰ ἐτοιμασθῆτε τάχιστα, ὅπως ἀπὸ ἐδῶ βοηθήσητε καὶ μὴ πάθητε τὸ αὐτό, τὸ ὅποιον βέβαια καὶ πρότερον, νὰ πέμπητε δὲ πρέσβεις, οἱ ὅποιοι νὰ εἴπωσι ταῦτα καὶ νὰ ἴναι παρόντες εἰς τὰ πράγματα. (3) Διότι αὐτὸ μάλιστα εἶναι φόβος, μήπως, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πανούργος καὶ σφοδρὸς νὰ διεξαγάγῃ ὑποθέσεις, ἄλλοτε μὲν ὑποχωρῶν, ὅταν τύχῃ ἄλλοτε δὲ ἀπειλῶν (εὐλόγως δὲ ἔνθα ἐφαίνετο ἀξιόπιστος) ἄλλοτε δὲ διαδοχῶν ἡμῶν καὶ τὴν ἀπαυσίαν ἡμῶν, (μήπως) μετατρέψῃ καὶ πρὸς ἑκυτόν, ἔλκυσθ' ἑνὶ τοῦ συνόλου τοῦ πολέμου! (4) Ὅχι ὅμως, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ Φιλίππου εἶναι δυσμαχώτατον, (αὐτὸ) εἶναι καὶ λίαν ὠφελιμώτατον εἰς ὑμᾶς· τὸ νὰ ἴναι ἀπλῶς ἐκεῖνος, ἐπὶ εἶναι εἰς, κύριος πάντων καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορητῶν καὶ συγχρόνως στρατηγός καὶ ἀπόλυτος κύριος καὶ ταμίης καὶ πανταχοῦ αὐτὸς νὰ ἴναι πκρὼν εἰς τὸ στρατεῦμα, πρὸς μὲν νὰ διεξάγωνται ταχέως καὶ ἐγκλίρως τὰ τοῦ πολέμου εἶναι

μέγα πλεονέκτημα, ὡς πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις ὁμῶς
 τὰς ὁποίας ἐκεῖνος εὐχαρίστως θὰ ἔκαμνε πρὸς τοὺς Ὀλυν-
 θίους εἶναι τὸ ἀντίθετον. (5) διότι εἶναι φανερὸν εἰς τοὺς
 Ὀλυθίους, ὅτι τῶρα πολεμοῦσιν οὐχὶ πρὸς ἡμᾶς οὐδὲ ὑπὲρ
 μέρους χώρας ἀλλ' ἵνα μὴ ἀναστατωθῇ καὶ υποδουλωθῇ ἡ
 πατρίς, καὶ εἰξεύρουσι καὶ ὅσα ἔκαμνε εἰς ἐκεῖνους ἐκ τῶν
 Ἀμφιπολιτῶν, οἱ ὅποιοι παρέδωκαν εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν καὶ
 εἰς ἐκεῖνους ἐκ τῶν Πυθναίων οἱ ὅποιοι ὑπεδέχθησαν (εἰσή-
 γαγον εἰς τὴν πόλιν). καὶ ἐν γένει ἡ βασιλεῖα, νομίζω, εἶ-
 ναι τι ἄπιστον πρὸς τὰς δημοκρατίας, καὶ μάλιστα ἂν
 ἔχουσι χώραν συνορεύουσαν. (6) ταῦτα λοιπὸν ἀφοῦ ἔχετε
 κατανοήσει καὶ ἔχετε ὑπ' ὄψει τᾶλλα πάντα, ὅσα πρέπει,
 λέγω, ὅτι πρέπει νὰ θάλατε θελήσιν καὶ νὰ ἐξαφθῆτε καὶ
 εἰς τὸν πόλεμον νὰ προσέχητε καὶ τῶρα, ἂν βέβαια ἄλλην
 φοράν, χρήματα εἰσφέροντες προθύμως καὶ αὐτοπροσώπως
 ἐκστρατεύοντες καὶ μὴ παραλείποντες τίποτε, διότι οὐδὲ
 πραγματικὴ αἰτία οὐδὲ πρόφασις πλέον ὑπολείπεται εἰς
 ὑμᾶς τοῦ νὰ μὴ θελετε νὰ νάμνετε τὰ πρέποντα. (7) διότι
 τῶρα ὅ,τι μέχρι τοῦδε πάντες ἐψιθύριζον, ὅτι ἔπρεπε τοὺς
 Ὀλυθίους νὰ καταστήσωμεν εἰς πόλεμον πρὸς τὸν Φίλιπ-
 πον, ἔχει γέινει μόνον του, καὶ μάλιστα καθ' ὃν τρόπον πά-
 ρα πολὺ θέλει σᾶς συμφέρει, διότι, ἂν μὲν ἀνελάμβανον τὸν
 πόλεμον πεισθέντες ὑπ' ὑμῶν, θὰ ἦσαν ἀβέβαιοι σύμμαχοι
 καὶ μέχρι τινὸς σημείου βέβαια θὰ ἐφρόνου ταῦτα· ἀλλ'
 ἐπειδὴ μισοῦσι διὰ τὰ πρὸς αὐτοὺς ἀδικήματα, εἶναι φύσι-
 κὸν σταθερὰν νὰ ἔχουσιν αὐτοὶ τὴν ἔχθραν, δι' ὅσα φοβοῦν-
 ται καὶ ἔχουσι πάθει. (8) δὲν πρέπει λοιπὸν τοιαύτην τυ-
 χοῦσαν περίστασιν ν' ἀφήσητε, οὐδὲ νὰ πάθητε τὸ αὐτό,
 τὸ ὅποῖον ἕως τῶρα πολλάκις πρότερον ἔχετε πάθει. ἂν
 δηλ., ὅτε εἴχομεν ἐπανέλθει, ἀφοῦ εἴχομεν βοηθήσει τοὺς
 Εὐβοεῖς, καὶ εἴχον ἐλθεῖ ἐπάνω εἰς τοῦτ' ἐδῶ τὸ βῆμα ὁ
 Ἰέρων καὶ Στρατοκλῆς προτρέποντες ἡμᾶς νὰ πλέωμεν καὶ
 παρλαμβάνωμεν τὴν πόλιν, (ἂν) ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν παρεί-
 χομεν τὴν αὐτὴν προθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἀκριβῶς ὑπὲρ τῆς
 σωτηρίας τῶν Εὐβοέων, θὰ εἴχετε τὴν Ἀμφίπολιν τότε καὶ
 θὰ ἦθε ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ ὅλας τὰς μετὰ ταῦτα φροντίδας.
 (9) καὶ πάλιν ὅτε ἡ Πύθνα, ἡ Ποτίδαια, ἡ Μεθώνη, αἱ
 Παγασαὶ τᾶλλα, ἵνα μὴ χρονοτριβῶ λέγων καθ' ἕκαστα,
 ἀπηγγέλλοντο ὅτι ἐπολιορκοῦντο, ἂν τότε ἓν ἐκ τούτων τὸ
 πρῶτον προθύμως καὶ ὅπως ἔπρεπεν ἠθέλωμεν βοηθήσει αὐ-

τοπροώπως, ἀσθενέστερον καὶ πολὺ ταπεινότερον θὰ εἶχομεν τῶρα τὸν Φίλιππον. τῶρα ὅμως τὸ μὲν ἐκάστοτε παρὸν ἀμελοῦντες, τὰ δὲ μέλλοντα νομίζοντες ὅτι μόνα τῶν θ' ἀποβῶσι καλῶς, ἠϋξήσαμεν ἡμεῖς τὸν Φίλιππον καὶ κατεστήσαμεν τόσον μέγαν, ὅσον οὐδεὶς ἕως τῶρα βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἔχει γείνει. Τῶρα δὲ βέβαια ἔχει ἔλθει εἰς τὴν πόλιν μόνη τῆς περιστάσεως τις, αὕτη ἢ τῶν Ὀλυνθίων, ἢ ὅποια οὐδεμιᾶς τῶν προτέρων ἐκείνων εἶναι κατωτέρα. (10) Καὶ εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται, ὅτι ἂν τις ἤθελε δικαίως λογαριάζει τὰ καμωμένα εἰς ἡμᾶς παρὰ τῶν θεῶν, ἂν καὶ πολλὰ δὲν εἶναι ὅπως πρέπει, ὅμως μεγάλην χάριν θὰ εἶχε πρὸς αὐτούς, εὐλόγως· διότι τὸ ὅτι μὲν ἔχομεν χάσει πολλὰ κατὰ τὸν πόλεμον θέλει θεωρήσει ἀποτέλεσμα τῆς ἀμελείας ἡμῶν, τὸ δ' ὅτι μῆτε πρὸ πολλοῦ ἔχομεν πάθει τοῦτο καὶ ὅτι ἔχει ἀναφανῆ εἰς ἡμᾶς συμμαχία τις ἰσάροπος πρὸς ταῦτα, ἂν θέλωμεν νὰ καμωμεν (καλὴν) χρῆσιν αὐτῆς, ἐγὼ τοῦλάχιστον θέλω θεωρήσει εὐεργέτημα τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας. (11) Ἀλλὰ, ὡς φρονῶ, (τοῦτο) εἶναι παρόμοιον (πρὸς ἐκεῖνο) τὸ ὅποιον ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων. δηλαδὴ ἂν μὲν τις καὶ διατηρήσῃ, ὅσ' ἂν λάβῃ, μεγάλην ἔχει πρὸς τὴν τύχην τὴν εὐγνωμοσύνην, ἂν δ' ἀνεκπαισθήτως ἐξοδεύσῃ, συνεξοδεύσει καὶ τὴν μνήμην τῆς εὐεργεσίας. Καὶ ὡς πρὸς τὰ πράγματα τοιοῦτοτρόπως, ὅσοι δὲν μετεχειρίσθησαν ὀρθῶς τὰς περιστάσεις, οὐδ' ἂν συνέβῃ τι ἀγαθὸν παρὰ τῶν θεῶν ἐνθυμοῦνται· διότι κατὰ τὸ τελευταῖον συμβὰν κρίνεται ἕκαστον τῶν προὑπαρξάντων. Διὸ καὶ πάρα πολὺ πρέπει νὰ φρονίσωμεν περὶ τῶν λοιπῶν, ἵνα διὰ τῆς ἐπανορθώσεως τούτων ἀποβάλωμεν τὴν διὰ τὰ πεπραγμένα ἀδοξίαν. (12) Ἄν δ' ἀφήσωμεν καὶ τούτους τοὺς ἀθρώπους, (καὶ) ἔπειτα ὑποτάξῃ ἐκεῖνος τὴν Ὀλυνθον, ἃς εἶπῃ τις εἰς ἐμὲ τί θὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν πλέον νὰ ἐκστρατεύῃ ὅπου θέλει· ἀλλὰ γε σκέπτεται τις ἐξ ὑμῶν καὶ βλέπει τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον ὁ Φίλιππος ἔχει γείνει μέγας ἐνῶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἦτο ἀδύνατος; εἰς τὴν ἀρχὴν κυριεύσας τὴν Ἀμφίπολιν, μετὰ ταῦτα τὴν Πύδναν, πάλιν τὴν Ποτίδαιαν, πίσω τὴν Μεθώνην, ἔπειτα ἐπάτησε τὴν Θεσσαλίαν· (13) μετὰ ταῦτα τὰς Φερὰς, τὰς Παγασάς, τὴν Μαγνησίαν, ὅλα ἀφ' οὐκ ἤντηρέπισεν, ὅπως ἤθελον, ἀπῆλθεν εἰς Θράκην· ἔπειτα ἐκεῖ, ἀφ' οὐκ ἄλλους μὲν ἐκ τῶν βασιλέων ἐξεδίωξεν ἄλλους δ' ἐγκατέστησεν, ἠσθένησε.

πάλιν, ἀφοῦ ἐκαλλιτέρευτε, δὲν ἀπέκλινεν εἰς τὴν ῥαθυμίαν, ἀλλ' εὐθὺς ἔβηλε χεῖρα εἰς τοὺς Ὀλυθίους. παραλείπω δὲ τὰς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν Παιόνων καὶ τοῦ Ἀρύθβα καὶ ὅπου τις ἠμπορεῖ νὰ εἶπῃ (ὅτι ἐξεστράτευσεν).

(14) Πρὸς τί λοιπόν, εἰμπορεῖ νὰ ἐρωτήσῃ τις, λέγεις ταῦτα τώρα πρὸς ἡμᾶς; Ἴνα ἐννοήσῃτε καὶ αἰσθανθῆτε καὶ τὰ δύο, καὶ ὅτι εἶναι ἀσύμφορον τὸ νὰ ἐγκαταλείπῃτε ἐκάστοτε ἐν ἑκάστον ἐκ τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν δραστηριότητα τὴν ὁποίαν ἀσκει καὶ μὲ τὴν ὁποίαν συζῆ ὁ Φίλιππος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι τρόπος τοῦ νὰ ἡσυχάσῃ ἀρεσθεῖς εἰς τὰ πεπραγμένα· ἂν δ' ἐκεῖνος μὲν θὰ ἔχῃ τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει νὰ πράττῃ πάντοτε κἄτι μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα, σεις δὲ ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν πραγμάτων πρέπει ν' ἀναλάβῃτε προθύμως, κυττάτε εἰς τί εἶναι φόβος νὰ καταλήξουν ταῦτα. (15) ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν τις ἐξ ὑμῶν εἶναι τόσον ἀπλοῦς, ὥστε ἀγνοεῖ, ὅτι ὁ (ἐκεῖ) πόλεμος ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἔλθῃ ἐδῶ, ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλ' ὅμως ἂν γείνη τοῦτο, φοβούμαι μήπως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθὼς ἀκριβῆς οἱ δανειζόμενοι εὐκόλως μὲ τοὺς μεγάλους τόκους, ἀφοῦ ὀλίγον χρόνον εὐπορήσωσι ὑστερον χάνουν καὶ τὰ πατρικά, τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς φανῶμεν, ὅτι ἀκριβᾶ ἔχομεν κάμει τὸν ῥαθυμον, καὶ, ἐπειδὴ ζητοῦμεν ὅλα ἡδονικά, ἔλθωμεν ὑστερον εἰς ἀνάγκην νὰ κάμνωμεν πολλὰ καὶ βαρέα ἐξ ὧν δὲν ἠθέλωμεν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ.

(16) Τὸ νὰ κατακρίνη μὲν τις βέβαια εἰμπορεῖ κἄποιος νὰ εἶπῃ ὅτι εἶναι εὐκαλὸν καὶ τοῦ καθενός, τὸ δὲ νὰ ἐκφράζεται περὶ τῶν παρόντων τί πρέπει νὰ πράττωμεν, τοῦτο εἶναι ἴδιον συμβούλου. Ἐγὼ δὲ δὲν ἀγνοῶ μὲν τοῦτο, ὅτι σεις πολλάκις ὀργίζεσθε οὐχὶ κατὰ τῶν αἰτίων ἀλλὰ κατ' ἐκείνων οἱ ὅποιοι τελευταῖοι ὠμίλησαν περὶ τῶν πραγμάτων, ἂν ἀποβῇ τι παρὰ τὴν γνώμην (σας), δὲν νομίζω ὅμως, ὅτι πρέπει κυττάζων τὴν ἰδικήν μου ἀσφάλειαν ἐκ φόβου νὰ σιωπήσω περὶ ὧν στοχάζομαι ὅτι σὰς συμφέρουν. (17) λέγω λοιπόν, ὅτι πρέπει σεις νὰ βοηθήσῃτε τὰ πράγματα κατὰ δύο τρόπους, καὶ προσπαθοῦντες νὰ σώζετε χάριν τῶν Ὀλυθίων τὰς πόλεις καὶ ἐκπέμποντες τοὺς στρατιώτας οἱ ὅποιοι θὰ κάμουν τοῦτο, καὶ κακοποιοῦντες τὴν χώραν ἐκείνου μὲ τριήρεις καὶ στρατιώτας ἄλλους· ἐάν

δὲ ἀμελήσητε τὸ ἐν ἑκ τῶν δύο τούτων, φοβοῦμαι μήπως σὰς γείνη ματαία ἢ ἐκστρατεία. (18) διότι, καὶ ἂν, ἐν ἣ περιπτώσει σεῖς κκοποιήτε τὴν χώραν ἐκείνου, ἀφοῦ ὑπομείνη τοῦτο, (ἂν) ὑποτάξῃ τὴν Ὀλυμπον, εὐκόλως θὰ ὑπερσπισθῇ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα· καὶ ἂν, ἐν ἣ περιπτώσει σεῖς βοηθήσητε μόνον εἰς τὴν Ὀλυμπον, βλέπων τὰ ἐν τῇ πατρίδι ὄντα ἐκτὸς κινδύνου, (ἂν) κηθίσῃ ἐπιμίνω; κοντὰ εἰς τὰ πράγματα τὰ Ὀλυμπιακὰ, μὲ τὸν καιρὸν θὰ κινήτῃ τοὺς πολιορκουμένους. Πρέπει λοιπὸν πολλὴ καὶ διττὴ νὰ ἦναι ἡ βοήθεια.

(19) Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας αὕτη εἶναι ἡ γνώμη μου· περὶ δὲ πόρου χρημάτων, ἔχετε χρήματα σεῖς ἔχετε, ὅσα οὐδένας ἐκ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἔχουσι στρατιωτικά· ἀλλὰ ταῦτα σεῖς λαμβάνετε ἔτσι ὅτω; θέλετε. Ἄν μὲν λοιπὸν ταῦτα ἀποδώσητε τοὺς ἐκστρατεύοντας δὲν χρειάζεσθε ἄλλον πόρον, εἰ δὲ μὴ, χρειάζεσθε, ἢ καλλίτερα σὰς λείπει ὅλος ὁ πόρος. Τί λοιπὸν, εἰμπὸρεῖ νὰ ἐρωτήσῃ τις, σὺ ἐγγράφω; προτείνει, νὰ ἦναι ταῦτα στρατιωτικά; Μὲ τὸν Δία ὅχι ἐγὼ βέβαιον. (20) ἐγὼ μὲν βέβαιον σταλάζομαι, ὅτι πρέπει νὰ κατασκευασθῇ στρατιὰ καὶ νὰ ὑπάρχῃ μία ἢ αὐτὴ τάξις τοῦ λαμβάνειν καὶ τοῦ κίμνειν τὰ πρέποντα, ὑμεῖς ὅμως ὅτω πω; ἀνεῦ ἐργασίας λαμβάνετε ἵνα ἐορτάζητε. Ὑπολείπεται λοιπὸν, νομίζω, πάντες νὰ εἰσφέρωμεν, ἂν ἦναι ἀνάγκη πολλῶν, πολλὰ, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Εἶναι δ' ἀνάγκη χρημάτων, καὶ ἀνεῦ τούτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνη οὐδὲν ἐκ τῶν δεόντων. Λέγουσι δὲ καὶ ἄλλοι; τινὰς πόρους ἄλλοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέξετε ἐκείνον, ὅστις σὰς συμφέρει· καὶ ἐν ὅσῳ εἶναι καιρὸς, ἐπιχειρήσατε τὰ πράγματα.

(21) Ἀξίζει δὲ νὰ θάλητε εἰς τὸν νοῦν σὰς καὶ νὰ κρίνητε εἰς τίνα κατάστασιν ἔχουν καταγῆται τῶρα τὰ πράγματα τοῦ Φιλίππου. ὅτε δὴλ. συγκριτικῶς τοῦ εἶναι τὰ πράγματα, ὅπως νομίζει τις καὶ θέλει εἰπεῖν ἂν δὲ ἤθελον ἐξετάζει ἀκριβῶς, οὐδὲ τοιαῦτα εἶναι, ὅποια ἤθελον εἶναι δι' αὐτὸν κάλλιστα, οὔτε ἤθελε ποτε ἐπιχειροῦναι τὸν πόλεμον τοῦτον ἐκεῖνος, ἂν ἤλιπεν, ὅτι θὰ γείνη ἀνάγκη νὰ πολεμῇ, ἀλλ' ἤλιπε τότε, ὅτι μὲ τὴν πρώτην ἐφοδὸν θ' ἀναρπάσῃ τὰ πράγματα, καὶ ἔπειτα ἔχει εὐρεθῇ γελασμένος. Τοῦτο λοιπὸν πρῶτον ταράττει αὐτὸν, ἐπειδὴ πρῶτον ἐλπίδα ἔχει γείνει, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν παρέχει εἰς αὐτόν, ἔπειτα τὰ

πράγματα τῶν Θεσσαλῶν. (22) Διότι ταῦτα ἀπίστα μὲν ἦσαν βεβαία, ὡς νομίζω, ἐκ φύσεως καὶ πάντοτε πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, πέρα πολὺ δέ, ὅπως ἦσαν, καὶ εἶναι τῶρα πρὸς τοῦτον. διότι καὶ ἔχουσι ψήφισι νῦν ἀπαιτῶσι παρ' αὐτοῦ τὰς Παγασὰς καὶ ἔχουσιν ἐμποδίσει νὰ τειχίσῃ τὴν Μαγνησίαν. ἤκουον δ' ἐγὼ βεβαία τινὰς, ὅτι οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς θὰ πασιέχωσι πλέον εἰς αὐτὸν νὰ κερποῦνται· διότι τὰ κινὰ τῶν Θεσσαλῶν πρέπει ἀπὸ τούτων νὰ διοικῶσιν, οὐχὶ ὁ Φίλιππος νὰ λαμβάνῃ ταῦτα. Ἐὰν δ' ἀποστερηθῇ τῶν χρημάτων τούτων, εἰς πολὺ στενόχωρον θέσιν θὰ τοῦ κατανήσῃ ἢ διὰ τοὺς μισθοφόρους τροφή· (23) ἀλλὰ τοὺς Παίονας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ ἐν γένει τούτους ὅλους πρέπει νὰ στοχαζώμεθα, ὅτι μὲ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν ἤθελον εἶναι ἐλεύθεροι παρὰ δούλοι· διότι καὶ ἀσυνήθιστοι εἶναι νὰ ὑπακούωσιν εἰς τινὰ καὶ ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὑβριστής, καθὼς λέγουσιν. Καὶ μὰ τὸν Δία καθόλου δὲν εἶναι βεβαία ἀπίστευτον· διότι ἢ παρὰ τὴν ἀξίαν εὐτυχία γίνεται εἰς τοὺς ἀνοήτους ἀφορμὴ τοῦ νὰ σκεπτόνται κακῶς. διὸ πολλάκις φαίνεται ὅτι τὸ νὰ φυλάξῃ τις τάγαθὰ εἶναι δυσκολώτερον παρὰ τὸ νῦν ἀποκτήσῃ (αὐτὰ). (24) Πρέπει λοιπὸν ὑμεῖς, ἀφ' οὗ παραδεχθῆτε ὅτι αἱ κακαὶ περιστάσεις ἐκεῖνου εἶναι ἰδικαί σας κακαὶ περιστάσεις, προθύμως (μὲ τοὺς Ὀλυνθίους) νὰ ἀναλάβητε τὰ πράγματα, καὶ πέμποντες πρέσβεις δι' ὅσα πρέπει καὶ ἐστρατεύοντες οἱ ἴδιοι καὶ παροξύνοντες τοὺς ἄλλους ὅλους, σκεπτόμενοι, ἂν ὁ Φίλιππος ἤθελε λάβει καθ' ἑμῶν τοιαύτην περίστασιν καὶ ἤθελε γείνει πόλεμος πλησίον τῆς χώρας (ἡμῶν), μὲ ποῖαν προθυμίαν νομίζετε, ὅτι ἤθελεν ἔλθει ἐναντίον σας; ἔπειτα δὲν ἐντρέπεσθε, ἂν, ἐνῶ ἔχετε καιρὸν, δὲν θὰ τολμήσητε μὴδὲ ταῦτα νὰ κάμητε, τὰ ὅποια θελετε πάθει, ἂν θέλει εἰμπορέσει ἐκεῖνος;

(25) Προσέτι θε καὶ τὸ εἶς ἅς μὴ σὰς διαφεύγῃ, ὅτι τῶρα ἔχετε σῆς νὰ ἐκλέξητε πότον ἀπὸ τὰ δύο, σῆς πρέπει νὰ πολεμήτε ἐκεῖ ἢ ἐδῶ ἐκεῖνος. Ἐὰν μὲν δηλαδὴ ἀντεχωσιν τὰ πράγματα τῶν Ὀλυνθίων, σῆς θὰ πολεμήσητε ἐκεῖ καὶ θὰ κακοποιήσητε τὴν χώραν ἐκεῖνου, κερποῦμενοι ἀρόβως τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν κληρονομικὴν ταύτην χώραν· ἂν δὲ κυριεύσῃ ἐκεῖνα ὁ Φίλιππος, τίς θὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν νὰ βαδίσῃ ἐδῶ; (26) οἱ Θηβαῖοι, οἱ ὅποιοι, ἂν δὲν εἶναι πολὺ πικρὸν νὰ εἶπῃ τις, καὶ θὰ εἰσβαλῶσι μαζὺ προ-

θύμως; ἀλλ' οἱ Φωκεῖς; οἱ ὅποιοι δὲν ἠμποροῦν νὰ φυλάττουν τὴν πατρίδα, εἰάν δὲν βοηθήσητε σεῖς; ἢ ἄλλοι τινεῖς; ἀλλὰ, φίλε μου, δὲν θὰ θελήσῃ. Ἀλλ' ἤθελεν εἶναι ἀπὸ τὰ ἀτοπώτατα, ἂν, ὅσα τώρα, ἂν καὶ θεωρεῖται ἀνόητος, ὅμως διασαλπίζει, ταῦτα δὲν θὰ κάμῃ, ὅταν εἰμπορέσῃ. (27) ἀλλ' ὅμως τὸ πόσον πολὺ διαφέρουν ὁ ἐδῶ ἢ ἐκεῖ πόλεμος, νομίζω ὅτι οὐδὲ λόγου ἔχει ἀνάγκη. Διότι ἂν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη ἡμεῖς αὐτοὶ τριάκοντα μόνες ἡμέρας νὰ ἤμεθα ἐξω καὶ νὰ λαμβάνωμεν ἐκ τῆς χώρας ἀπὸ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ, ὅσα ἴηαι ἀνάγκη (νὰ λαμβάνωμεν) στρατοπεδεύοντες, χωρὶς νὰ ἴηαι τις ἐν αὐτῇ δηλαδὴ ἐχθρὸς, νομίζω, ὅτι οἱ γεωργικοὶ ἐξ ὑμῶν ἤθελον ζημιωθῆ περισσότερα ἢ ὅσα εἰς ὄλυν τὸν πρὸ τοῦ πολέμου ἔχετε δαπανήσει. ἂν δὲ βέβαια ἔλθῃ πόλεμος τις, πόσα πρέπει νὰ νομίσῃτε, ὅτι θὰ ζημιωθῆτε; καὶ θὰ προσυπάρχῃ ὁ ὑβριστικὸς τρόπος (τῶν ἐχθρῶν) καὶ ἡ διὰ τὰ ἔργα ἐντροπὴ, (ἡ ὅποια εἶναι) ζημία οὐδεμιᾶς ζημίας κατωτέρα κατὰ τοὺς φρονίμους. (28) Πάντα λοιπὸν ταῦτα ἀφοῦ κατανοήσωμεν ἅπαντες πρέπει νὰ βοηθῶμεν καὶ ν' ἀπώθωμεν πρὸς τὰ ἐκεῖ τὸν πόλεμον, οἱ μὲν εὐποροί, ἵνα χάριν τῶν πολλῶν, τὰ ὅποια καλῶς ποιῶντες ἔχουσιν, ὀλίγα ἐξοδεύοντες τὰ ἄλλα καρπῶνται ἀφόβως, οἱ δὲ ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα, ἀφοῦ ἀποκλήθῃ τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίππου, γείνωσι φοβεροὶ φύλακες τῆς πατρίδος, ὥστε νὰ ἴηαι ἀκέραιοι, οἱ δὲ ῥήτορες, ἵνα γείνωσιν εἰς αὐτοὺς εὐκολοὶ αἱ διὰ τὰς πολιτικὰς πράξεις ἀπολογίαί, διότι, ὁποίου εἶδους τὰ πράγματα σὰς περικυκλώσωσι, τοιῦτοι κριταὶ θὰ ἦθε καὶ τῶν πράξεων αὐτῶν. Εἴθε δὲ νὰ ἴηαι καλὰ πρὸς τὸ συμφέρον ὄλων.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΤΟΥ Β'. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

Εἰς πολλὰ μὲν ^{σφραγίσαι} πράγματα μοι φαίνεται, ὅτι εἰμπορεῖ τις νὰ εἶδῃ, ὅτι ἡ ^{ἀνατολή} παρὰ τῶν θεῶν εὐνοία γίνεται φανερά εἰς τὴν πόλιν, μάλιστα δὲ εἰς τὰ παρόντα ^{ὅτι νὰ εὐφροσύνῃ σφραγίσαι} πράγματα. διότι τὸ νὰ ἔχωσιν οἱ μέλλοντες νὰ πολεμήσωσι πρὸς τὸν Φίλιππον καὶ χώραν γειτονικὴν καὶ δύναμιν μεγάλην, καὶ τὸ σπουδαιότατον ἀπὸ ὅλα, τὸ νὰ ἔχωσι ^{ἐν αὐτῇ} τῆσδε τὴν περὶ τοῦ πολέμου γνώμην, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαπραγματεύσεις νὰ νομίζωσι πρῶτον μὲν ἀπίστους· ἔπειτα δὲ ὅτι εἶναι ἀναστάσις τῆς ἐαυτῶν πατρίδος, ὁμιλᾷ πρὸς ἐξαισίαν κἄπως καὶ θεῖαν εὐεργεσίαν. (2) πρέπει λοιπὸν τοῦτο τῶρα νὰ κωτάζωμεν ἡμεῖς, πῶς δὲν θὰ φανῶμεν ὅτι εἴμεθα πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀνάξιοι τῶν ὑπαρχόντων, διότι εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ αἰσχρά, μᾶλλον δὲ ἀπὸ τὰ αἰτίχιστα, νὰ φηνώμεθα, ὅτι ἀμελοῦμεν ὄχι μόνον περὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν ὀχυρῶν μερῶν, τῶν ὁποίων ἡμεῖς ποτε κύριοι, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρὰσκευασθέντων συμμάχων καὶ περιστάσεων.

(3) Τὸ μὲν λοιπὸν νὰ διεξέρχωμαι τῆς δύναμιν τοῦ Φιλίππου καὶ διὰ τῶν λόγων τούτων νὰ προτρέπω ὑμᾶς νὰ κάμνετε τὰ πρέποντα νομίζω ὅτι δὲν εἶναι καλόν. Διὰ τί; διότι μοι φαίνεται, ὅτι πάντα, ὅσ' ἂν εἶπη τις περὶ τούτων, δι' ἐκεῖνον μὲν ἔχουσι δόξαν τινά, δι' ἡμᾶς ὅμως δὲν εἶναι κελῶς πεπραγμένα, διότι ἐκεῖνος μὲν ὅσῳ περισσώτερα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἔχει κάμει, τόσῳ θαυμαστότερος ὑπὸ πάντων θεωρεῖται· σὺ δὲ ὅσῳ χειρότερον παρ' ὅσον ἤμαρ ἔχετε διαχειρισθῆ τὰ πράγματα, τόσῳ περισσώτερον ἔχετε ἐντραπισθῆ. (4) ταῦτα μὲν λοιπὸν θὰ προκλείψω. διότι μάλιστα ἂν τις μετ' ἀληθείας ἤθελεν ἐξετάζει, ἤθελεν εἶδει, ὅτι αὐτὸς ἀπ' ἐδῶ ἔχει γαίνει μέγας, οὐχὶ ἀπ' ἐκαστοῦ. Δι' ὅσα λοιπὸν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει χάριν εἰς τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ πολιτευθέντας, εἰς ὑμᾶς δὲ ἀνήκει νὰ τιμωρήτητε, δὲν βλέπω τῶρα τῆς περιστάσειν νὰ λέγω· ὅσα δὲ καὶ ἄνευ τούτων εἶναι δυνατὸν (νὰ λέγω) καὶ καλλίτερον εἶναι νὰ ἔχητε αἰούται πένγες ὑμεῖς

καὶ μεγάλα ονειδῆ ἤθελον φείνεσθαι εἰς ὑμᾶς, ἂν ἠθέλετε ὀρθῶς νὰ ἐξετάζητε, ταῦτα θὰ προσπαθῆσω νὰ εἶπω.

— (5) Τὸ μὲν λοιπὸν ν' ἀποκαλῶ αὐτὸν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον χωρὶς νὰ δεῖκνύω τὰς πράξεις ἠθελεν εἶπει τις δικάως, ὅτι εἶναι κενὴ (ἀβάσιμος) ὕβρις· τὸ δὲ διεξερχόμενος (ἐκθέτων, ἀναπτύσσων) πάντα ὅσα καμμίαν φορὰν ἕως τῶρα ἔπραξε, ἐπάνω εἰς ὅλ' αὐτὰ νὰ (τὸν) ἀποδεικνύω (ἐπίορκον καὶ ἄπιστον), καὶ ὀλίγα λόγια συμβαίνει νὰ χρειάζεται, καὶ διὰ δύο νομίζω, ὅτι συμφέρει νὰ ἦναι εἰρημένα, καὶ ἵνα φαίνεται ἐκεῖνος φαῦλος, τὸ ὅποιον καὶ ἀληθές εἶναι, καὶ ἵνα οἱ ὑπερβολικῶς φοβούμενοι ὡς ἀκαταμάχητόν τινα τὸν Φίλιππον ἴδωσιν, ὅτι ἔχει τελειώσει ἕλα, δι' ὧν πρότερον ἐξαπατῶν ἠυξήθη μέγας, καὶ τὰ πράγματα τοῦ ἔχουσιν φθάσει ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος. (6) Καὶ ἐγὼ αὐτὸς βέβαια θὰ ἐνόμιζον πολὺ φοβερὸν καὶ θαυμαστὸν τὸν Φίλιππον, ἂν ἔβλεπον, ὅτι ἔχει αὐξήθη πράττων τὰ δίκαια· τῶρα ὅμως θεωρῶν καὶ κυττάζων εὐρίσκω ὅτι τὴν μὲν ἡμετέραν ἀφελίαν κατ' ἀρχάς, ὅτε τινὲς ἀπεδιώκον ἀπὸ ἐδῶ τοὺς Ὀλυνθίους, ἐνῷ ἠθελον νὰ διαλεχθῶσι πρὸς ὑμᾶς, μὲ τὸ νὰ ἐλεγεν ὅτι θὰ παραδώσῃ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ μὲ τὸ νὰ κατεσκεύασε τὸ πολυθρύλητόν ποτε ἐκεῖνο μυστικόν, μὲ τοῦτο προσεῖλκυσε, (7) τὴν δὲ φιλίαν τῶν Ὀλυνθίων μετὰ ταῦτα μὲ τὸ νὰ ἐξεπολιόρκησε τὴν Ποιθαιαν, ἣ ὅποια ἦτο ἰδική σας, καὶ τοὺς μὲν πρὶν συμμάχους ὑμᾶς ἠδίκησε, παρέδωκε δὲ εἰς ἐκείνους, τοὺς Θεσσαλοὺς δὲ τῶρα τελευταῖον μὲ τὸ νὰ ὑπεσχεθῆ, ὅτι θὰ παραδώσῃ τὴν Μαγνησίαν, καὶ ἀνέλαβεν, ὅτι χάριν αὐτῶν θὰ πολεμήσῃ τὸν Φωκικὸν πόλεμον. Ἄν γένοι δὲ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐλθόντων εἰς σχέσεις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχει, τὸν ὅποιον δὲν ἔχει φεικίσει ἐκεῖνος· διότι τὴν ἀνομισίαν ἐκάστων ἐκ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων τοιοιτοτρόπως ἠυξήθη, (8) καθὼς λοιπὸν διὰ τούτων ὑψωθείς ἔγεινε μέγας, ὅτε ἕκαστοι ἠλπίζον, ὅτι αὐτὸς θὰ πράξῃ τι συμφέρον εἰς ἑαυτοῦς, τοιοιτοτρόπως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ νὰ καθαιρεθῆ πάλιν, ἀφοῦ ἔχει ἀποδειχθῆ, ὅτι πάντα κάμνει δι' ἑαυτὸν. Εἰς τοιοῦτο λοιπὸν βέβαια σημεῖον κακῆς καταστάσεως ἔχουσιν φθάσει τὰ πράγματα τοῦ Φιλίππου· ἢ ἀναδᾶς τις (εἰς τὸ βῆμα) ἄς δεῖξῃ εἰς ἐμὲ μᾶλλον δὲ εἰς ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ ταῦτα λέγω ψευδῆ, ἢ ὅτι οἱ κατ' ἀρχάς ἐζηπατημένοι θὰ πιστεύωσιν ἐν τῷ μέλλοντι, ἢ ὅτι οἱ παρὰ τὴν ἑαυτῶν ἀξίαν δε-

δουλωμένοι Θεσσαλοί δὲν θέλουσι γείνει εὐχαρίστω; ἐλεύθεροι.

(9) Καὶ ὅμως ἂν τις ἐξ ὑμῶν ταῦτα μὲν πιστεύει, ὅτι εἶναι τοιαῦτα, νομίζει δέ, ὅτι διὰ τῆς βίας θὰ κρατήσῃ αὐτὸς τὰ πράγματα, ἐπειδὴ ἔχει προκαταλάβει τὰ ὀχυρὰ μέρη καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν νομίζει ὀρθῶς. διότι ὅταν μὲν ἀγάπη καταρτίσῃ τὰ πράγματα καὶ πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ πολέμου ἔχωσι τὰ αὐτὰ συμφέροντα, θέλουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ συγκροτήσῃ καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὰς συμφορὰς καὶ νὰ μὲνωσιν· ὅταν ὅμως διὰ πλεονεξίας καὶ πονηρίας, καθὼς οὗτος, γείνη τις ἰσχυρός, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν σκόνταμμα ἔλα ἀνατρέψει καὶ διαλύει.

(10) Διότι δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶναι, ἀδικῶν τις καὶ ἐπιόρκῳ καὶ ψευδόμενος ν' ἀπφκότησῃ δύναμιν σταθεράν, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα διὰ μίαν μὲν φοράν καὶ ὀλίγον χρόνον ἀντέχουσι καὶ πολὺ μάλιστα ἀνθοῦσι, ἂν τύχῃ (ν' ἀνθήσουν), στηριζόμενα εἰς τὰς ἐλπίδας, μὲ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου ἀνακαλύπτονται καὶ περὶ ἑαυτὰ καταρρέουσι. Διότι καθὼς βέβηχια οἰκίας, ὡς φρονῶ, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν πρέπει νὰ ἦναι ἰσχυρότατα, τοιούτοτρόπως καὶ τῶν πράξεων αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ βάσεις πρέπει νὰ ἦναι ἀληθεῖς καὶ δίκαιαι. Τοῦτο ὅμως δὲν ὑπάρχει τῶρα εἰς τὰς πράξεις τοῦ Φιλίππου.

(11) Διςχυρίζομαι λοιπὸν, ὅτι πρέπει σεῖς τοῦ μὲν Ὀλυθίου νὰ βοηθῆτε, καὶ ὅπως λέγει τις κάλλιστα καὶ τάχιστα (νὰ βοηθῆτε) τοιούτοτρόπως μὴ ἀρέσκει πρὸς δὲ τοὺς Θεσσαλοὺς νὰ πέμπητε πρεσβεῖαν, ἢ ὅποια ἄλλους μὲν θὰ διδάξῃ ταῦτα ἄλλους δὲ θὰ ἐξηρεθίσῃ· διότι τῶρα ἔχουσι ψηφίσει καὶ ν' ἀπαιτῶσι τὰς Πηγασῶς καὶ νὰ κάμνωσι λόγον περὶ Μαγνησίας. (12) Κυριᾶτε ὅμως τοῦτο, πῶς δὲν θὰ λέγωσι μόνον λόγους οἱ περὶ ἡμῶν πρεσβεῖς, ἀλλὰ θὰ εἰμποροῦν νὰ δεικνύουν καὶ ἔργον τι, ἐὰν ἔχωμεν ἡμεῖς ἐκστρατεύσει ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ἤμεθς εἰς τὰ πράγματα. διότι πᾶς μὲν λόγος, ἂν λείπουν τὰ ἔργα, φαίνεται μάταιόν τι καὶ κενόν, πρὸ πάντων ὅμως ὁ περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως· διότι ὅσα ἐτοιμώτατα νομιζόμεθς ὅτι μεταχειρίζομεθα αὐτόν, τόσα περισσότερον πάντες ἀπιστοῦσιν εἰς αὐτόν. (13) πολλὴν λοιπὸν πρέπει νὰ δεῖξωμεν τὴν μεταστάσιν καὶ μεγάλην τὴν μεταβολὴν εἰσφέροντες, ἐκστρατεύοντες, ἅπαντα κάμνοντες προθύμως, ἂν βέβηχια πρόκειται νὰ

προσέξῃ τις εἰς ὑμᾶς. Καὶ ἂν θελήσῃτε ὅπως πρέπει καὶ ἀμέσως νὰ ἐκτελεθῆτὰ ταῦτα, ὅχι μόνον τὰ συμμαχικὰ πράγματα τοῦ Φιλίππου θὰ φανῶσιν, ὅτι εἶναι ἀσθενῆ καὶ ἀπιστα, ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκεία ἀρχὴ καὶ δύναμις θὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι εἶναι ἐν κακῇ καταστάσει.

(14) Διότι ἐν γένει μὲν ἡ Μκεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ὡς πρόσθετον μὲν μέρος εἶναι τις οὐχὶ μικρά, ὅποιον πρόσθετον μέρος ὑπῆρξέ ποτε δι' ὑμᾶς ἐπὶ Τιμοθέου ἐναντίον τῶν Ὀλυνθίων· ζῆνα πάλιν ἐναντίον τῆς Ποτιδαίης ἐφάνη κατὶ αὐτῆ εἰς τοὺς Ὀλυνθίους συνενωθεῖσα· τῶρα δὲ δὲ τοὺς Θεσσαλοὺς στασιάζοντας καὶ τεταραγμένους ἐβρόθήσεν ἐναντίον τοῦ βασιλικοῦ οἴκου· καὶ ὅπου τις, ὡς νομίζω, προσθήσῃ καὶ μικρὰν δύναμιν, πάντα ὠφελούσιν· αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὅμως εἶναι ἀσθενὴς καὶ πλήρης πολλῶν κακῶν.

(15) Διότι καὶ οὗτος δι' ὕλων τούτων, διὰ τὰ ὅποια δύναται τις νὰ νομίσῃ αὐτὸν μέγαν, δηλ. διὰ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἐκστρατειῶν, ἔχει κατασκευάσει αὐτὴν εἰς ἑαυτὸν ἀκόμη ἐπισφαλεστέρην παρ' ὅτι ὑπῆρχε φυσικῶς. Διότι μὴ νομίζετε, ὅτι ὁ Φίλιππος καὶ οἱ ἀρχόμενοι εὐρίσκουν εὐχαρίστησιν εἰς τὰ αὐτά, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν δοῦσαν ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο μετὰ ζήλου ἔχει ἐπιδιώξει, καὶ εἶναι ἀπορραϊσμένος πρῶτων καὶ κινδυνεύων νὰ πάθῃ, ἂν συμβῇ τι, ἐπειδὴ ἀντὶ νὰ ζῆ ἀσφαλῶς ἔχει προτιμήσει τὴν δοῦσαν τοῦ νὰ κητορθώσῃ ταῦτα, τὰ ὅποια οὐδεὶς χαμικίαν πορὰν ἕως τῶρα ἄλλος βασιλεὺς τῶν Μκεδόνων· (16) ἐκεῖνοι δὲ τῆς μὲν ἐκ τούτων δοῆς δὲν μετέχουσι, βασιανόμενοι δὲ πάντοτε μετὰς ἐκστρατείας ταύτας τὰς ἀνω κατὰ λυποῦνται καὶ διχρῶς ταλαιπωροῦνται, διότι οὔτε εἰς τὰς ἐργασίας οὔτε εἰς τὰς ἰδιαιτέρας αὐτῶν ἀσχολίας ἀφίνονται νὰ καταγίνωνται, οὔτε ὅσα ἂν παραγάγῃσιν οὕτως ὅπως ἂν εἴμποροῦν, δύνανται ταῦτα νὰ διαθέσῃ, ἐπειδὴ εἶναι κεκλισμένοι οἱ λιμένες διὰ τὸν πόλεμον. (17) οἱ μὲν λοιπὸν πολλοὶ τῶν Μκεδόνων πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐκ τούτων εἴμπορεῖ νὰ σκερθῇ τις εὐκόλως· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι νομίζονται μὲν ὅτι εἶναι θχυμαστοὶ καὶ γεγυμνασμένοι τὰ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐγὼ ἤκουόν τινα ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ ὑπαρχόντων, ἀνδρῶν οὐδὲ μὴ δυνάμενον νὰ ψευδεταί, δὲν εἶναι καλλίτεροι οὐδενός. (18) διότι ἂν μὲν τις ἀνὴρ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν πάντως εἶπεν ὅτι δὲ φιλοδοξίαν ἀπαθεῖ αὐτός, ἐπειδὴ

θέλει ὅλα τὰ ἔργα νὰ φαίνωνται ὅτι εἶναι ἰδικὰ του· διότι πάλιν κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα (εἶπεν ὅτι) καὶ ἡ φιλοδοξία τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἀνυπέρβλητος· ἂν δὲ εἶναι τις σώφρων ἢ δίκαιος καὶ ὑπὸ ἄλλην ἐπιψιν μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμούς, (εἶπεν ὅτι) ὁ τοιοῦτος εἶναι παρηγκωνισμένος καὶ δὲν λογαριάζεται διὰ τίποτε. (19) λοιπὸν (εἶπεν ὅτι) ὑπολείπονται περὶ αὐτὸν λησταὶ καὶ κόλακες καὶ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ὥστε μεθυσθέντες μιμοῦνται διὰ τοῦ χοροῦ τοιαῦτα, ὅποια ἐγὼ τώρα δὲν τολμῶ νὰ ὀνομάσω πρὸς ἡμᾶς. Εἶναι δὲ φανερόν, ὅτι ταῦτα εἶναι ἀληθῆ· διότι καὶ ὅσους ἐντεθεὶν πάντες ἀπήλαυον ὡς ὄντας πολὺ ἀχρειοτέρους τῶν θαυματοποιῶν, τὸν Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ἀσμάτων, τὰ ὅποια κάμνουσιν ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς ἐταίρους, ἵνα γείνη γέλως, τούτους ἀγαπᾷ καὶ ἔχει περὶ αὐτόν. (20) καὶ ὅμως ταῦτα, καὶ ἂν τις θεωρεῖ μικρά, εἶναι μεγάλα δείγματα τῆς γνώμης ἐκείνου καὶ ἀθλιότητος κατὰ τοὺς φρονίμους. ἀλλ' ὡς νομίζω, τώρα μὲν αἱ ἐπιτυχίαι ἐπισκιάζουσι ταῦτα· διότι αἱ εὐτυχίαι εἶναι ἰκανώταται νὰ συγκρύψωσι τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ· ἂν ὅμως σκοντάψῃ κατὰ τι, τότε θ' ἀποκαλυφθῶσιν ἀκριβῶς ταῦτα αὐτοῦ. φαίνεται δ' εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ δεῖξῃ (ἢ ἐκβασίς τῶν πραγμάτων) ἂν θέλωσιν αἱ θεοὶ καὶ σεῖς ἔχῃτε διάθεσιν. (21) διότι καθὼς εἰς τὰ σώματα, ἐν ὅσῳ μὲν τις ἦναι δυνατός, οὐδὲν αἰσθάνεται, ὅταν δὲ συμβῇ ἀσθενεῖά τις, πάντα κινοῦνται καὶ ἂν διάρρηξις ἦναι καὶ ἂν ἐξάρθρωσις καὶ ἂν ἄλλο τι ἐκ τῶν ὑπάρχόντων ἦναι σαθρόν, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ βασιλείων τὰ κακὰ, ἐν ὅσῳ μὲν πολεμῶσιν ἔξω, εἶναι ἀφανῆ· εἰς τοὺς πολλοὺς, ἀλλ' ὅταν συμπλακῇ πόλεμος πρὸς τοὺς ὁμόρους, ὅλα κάμνει κατὰδῆλα.

(22) Ἄν δὲ τις ἐξ ὑμῶν, βλέπων τὸν Φίλιππον εὐτυχόντα κατὰ τοῦτο νομίζει αὐτὸν δυσπολέμητον, σκέπτεται μὲν ὡς φρόνιμο, ἄνθρωπος· διότι μεγάλη ῥοπή μᾶλλον δὲ ὅλον εἶναι ἡ τύχη εἰς ὅλα τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ὅμως ἐγὼ τοῦλάχιστον, ἂν τις ἤθελέ μοι δώσει δικαίωμα ἐκλογῆς, ἤθελον προτιμήσει τὴν τύχην τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἐὰν σεῖς καὶ ὀλίγον θέλετε νὰ κάμνετε αὐτοπροσώπως ὅσα πρέπει παρὰ τὴν ἐκείνου. (23) διότι βλέπω ὅτι εἰς ὑμᾶς ὑπάρχουσι πολὺ περισσότεραι ἀφορμαὶ εἰς τὸ νὰ ἔχῃτε τὴν

εὐνοιοιαν τῶν θεῶν παρὰ εἰς ἐκεῖνον· ἀλλ', ὡς νομίζω, καθή-
 μεθ' χωρὶς νὰ κάμνωμεν τίποτε· δὲν εἶναι δὲ δυνατόν, ὅταν
 τις ὁ ἴδιος ἀργῆ, οὐδὲ εἰς τοὺς φίλους νὰ ἐπιτάττῃ νὰ κά-
 μνωσί τι ἀνθ' ἑαυτοῦ, πολὺ ὀλιγώτερον εἰς τοὺς Θεούς.
 δὲν εἶναι λοιπὸν θαυμαστόν, ἂν ἐκεῖνος αὐτοπροσώπως ἐκ-
 στρατεύων καὶ κοπιᾷζων καὶ παρὼν εἰς ὄλα καὶ μηδεμίαν
 καλὴν περίστασιν μὴδ' ἐποχὴν παραλείπων νικᾷ ἡμᾶς οἱ
 ὅποιοι χρονοτριβοῦμεν καὶ κάμνομεν ψηφίσματα καὶ ζητοῦμεν
 πληροφορίας. Οὐδὲ θαυμάζω τοῦτο ἐγώ· διότι τὸ ἐναντίον
 θὰ ἦτο θαυμαστόν, ἂν, ἐνῶ ἡμεῖς δὲν κάμνομεν τίποτε ἐξ
 ὅσων ἀρμόζουσιν εἰς τοὺς πολεμοῦντας, ἐνικῶμεν τὸν κάμνον-
 τα πάντα ὅσα πρέπει. (24) Ἄλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, ἂν πρὸς
 τοὺς Λακεδαιμονίους μὲν ποτε ἠναντιώθητε χάριν τῶν ἐλ-
 ληνικῶν δικαίων, καί, ἐνῶ πολλάκις ἦτο δυνατόν εἰς ὑμᾶς
 πολλὰ πλεονεκτήματα ἰδιαιτέρως νὰ ἔχητε, δὲν ἠβελήσατε,
 ἀλλ' ἔνα οἱ ἄλλοι ἀπολαύσωσι τὰ δίκαια, ἐξωδεύετε τὰ
 ἰδικὰ σας εἰσφέροντες καὶ ἐκινδυνεύετε ἐκστρατεύοντες, τῶρα
 δὲ διστάζετε νὰ ἐκστρατεύσητε καὶ βραδύνετε νὰ εἰσφέ-
 ρητε ὑπὲρ τῶν ἰδικῶν σας κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους
 ἔχετε σώσει πολλάκις πάντας καὶ χωριστὰ ἕνα ἕκαστον ἐξ
 αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δὲ ἰδικὰ σας ἐνῶ ἔχετε χάσει, κάθη-
 σθε. (25) Ταῦτα θαυμάζω καὶ ἀκόμη κοντὰ εἰς ταῦτα, ἂν
 κανεὶς ἐξ ὑμῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ σκεφθῆ πόσον χρόνον πολε-
 μεῖτε πρὸς τὸν Φίλιππον καὶ τί ἐνῶ ἐκάμνετε σεῖς ἔχει πε-
 ράσει ὁ χρόνος οὗτος. διότι εἰξεύρετε βέβαια, ὡς νομίζω,
 τοῦτο, ὅτι, ἐνῶ ἐβραδύνετε ἀτοί σας (νὰ πράξῃτε), ἐνῶ ἠλ-
 πίζετε, ὅτι ἄλλοι τινὲς θὰ πράξωσιν, ἐνῶ ἐκατηγορεῖτε ἄλ-
 λήλους, ἐνῶ ἐκρίνετε, ἐνῶ πάλιν ἠλπίζετε, ἐνῶ ἐκάμνετε
 σχεδὸν τὰ αὐτὰ, τὰ ὅποια ἀκριβῶς τῶρα δά, ἔχει πε-
 ράσει ὅλος ὁ χρόνος· (26) ἔπειτα εἰσθε τόσον ἀσυλλόγιστοι,
 ὥστε ἐλπίζετε, ὅτι τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἀπὸ φαῦλα
 θὰ γείνωσι χρηστὰ διὰ τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων, διὰ
 τῶν ὁποίων ἀπὸ χρηστὰ ἔχουσι γείνει φαῦλα; ἀλλ' οὔτε
 λογικὸν οὔτε φυσικὸν εἶναι τοῦτο βέβαια· διότι πολὺ εὐκο-
 λώτερον ἐκ φύσεως εἶναι ἐγοντές τινες νὰ φυλάττουν πᾶν
πρᾶγμα παρὰ ν' ἀποκτήσουν. τῶρα δὲ οὐδὲν μὲν ἐκ τῶν
 παλαιῶν ἔχει μείνει ὑπὸ τοῦ πολέμου, τὸ ὅποιον νὰ φυ-
 λάξωμεν, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποκτήσωμεν. τοῦτο λοιπὸν εἶναι
 πλέον ἔργον ἡμῶν αὐτῶν. (27) λέγω λοιπὸν ὅτι πρέπει
 νὰ εἰσφέρητε χρήματα, ἀτοί σας νὰ ἐκστρατεύητε προ-

ὁμῶς, νὰ μὴ αἰτιῶσθε μηδένα πρὶν γείνητε κύριοι τῶν πραγμάτων, τότε δὲ ἀφοῦ κρίνητε ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔργα τοῦς μὲν ἀξιῶς ἐπαίνου νὰ τιμᾶτε, τοῦς δὲ ἀδικοῦντας νὰ τιμωρῆτε, ν' ἀφαίρῃσθε δὲ τὰς προφάσεις (τῶν στρατηγῶν) καὶ τὰς ἡμετέρας ἐλλείψεις· διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξετάσῃτε αὐστηρῶς τί ἔχει πραχθῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἂν μὴ ἀπὸ ὑμᾶς αὐτοῦς πρῶτον ὑπάρξουν τὰ πρέποντα. (28) διότι τίνος ἕνεκα νομίζετε, ὅτι τοῦτον μὲν τὸν πόλεμον ἀποφεύγουσι πάντες οἱ στρατηγοὶ, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε, ἐφευρίσκουσι δὲ ἰδιαιτέρους πολέμους, ἂν πρῆπει νὰ εἶπω τι πραγματικὸν καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν; διότι ἐνταῦθα μὲν τὰ κέρδη χάριν τῶν ὁποίων γίνεται ὁ πόλεμος, εἶναι ἰδικὰ σας· τὴν Ἀμφίπολιν, καὶ ἂν κυριευθῆ, ἀμέσως θὰ λάβητε σεις· οἱ δὲ κίνδυνοι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ἄρχοντας, μισθὸς δὲ δὲν ὑπάρχει· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν εἶναι ὀλιγώτεροι, αἱ δὲ εἰσπραξίαι εἶναι τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἢ Λάμψακος, τὸ Σίγειον, τὰ πλοῖα, τὰ ὅποια ληστεύουσιν. ἕκαστοι λοιπὸν βαδίζουσι πρὸς ὅ, τι ὠφελεῖ αὐτούς. (29) ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν ἀποβλέψῃτε πρὸς τὰ πράγματα, τὰ ὅποια εἶναι εἰς κακὴν κατάστασιν, κρίνετε τοὺς στρατηγούς, ὅταν δὲ, ἀφοῦ ἐπιτρέψῃτε ν' ἀπολογηθῶσιν, ἀκούσῃτε τὰς ἀνάγκας ταύτας, ἀφίνετε (αὐτούς). μένει λοιπὸν εἰς ὑμᾶς κέρδος νὰ ἐρίζητε πρὸς ἀλλήλους καὶ νὰ ἦσθε ἐν διαστάσει, ἐπειδὴ οἱ μὲν ἔχετε ταύτην τὴν πεποιθήτην οἱ δὲ ταύτην, τὰ δὲ κοινὰ νὰ ἦναι εἰς φαύλην κατάστασιν. διότι πρότερον μὲν εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας, τώρα δὲ κατὰ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ εἶναι ἀρχηγὸς ἑκατέρας μερίδος, καὶ στρατηγὸς ὑπάρχει ὑπὸ τοῦτον, καὶ οἱ τρικκόσιοι οἱ ὅποιοι θὰ φωνάζουν· οἱ δὲ ἄλλοι ἔχετε διανείμει ἑαυτούς οἱ μὲν πρὸς τούτους, οἱ δὲ πρὸς ἐκείνους. (30) πρῆπει λοιπὸν, ἀφοῦ παύσῃτε ταῦτα καὶ γείνητε τοῦ ἑαυτοῦ σας ἔστω καὶ τώρα, νὰ κάμητε κοινὸν τὸ ἀγορεύειν καὶ τὸ σκέπτεσθαι καὶ τὸ πράττειν· ἂν ὁμῶς εἰς τοὺς μὲν ὡς εἰς βραχίλεις ὑμῶν ἀποδώσῃτε νὰ δίδωσι διαταγὰς, εἰς τοὺς δὲ ν' ἀναγκάζωνται νὰ τριηραρχῶσι, νὰ εἰσφέρωσι, νὰ ἐκστρατεύωσιν, εἰς τοὺς δὲ μόνον νὰ ψηφίζωσι κατὰ τούτων, ἄλλο δὲ μηδ' ὀτιδὴποτε νὰ συγκοπιάζωσιν, οὐδὲν ἐκ τῶν δεόντων θὰ γείνη εἰς ὑμᾶς ἐν κειρῶ· διότι τὸ ἡδίκημένον ἐκάττοτε μέρος θὰ καθυστερήσῃ, ἐπειτα θὰ μένη εἰς ὑμᾶς κέρδος νὰ τιμωρῆτε τοὺς ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν. (31) Προτείνω λοιπὸν περιληπτικῶς,

πάντες νὰ εἰσφέρητε τὸ ἀνάλογον, ἀπὸ ὅσα ἕκαστος ἔχει,
 πάντες νὰ ἐκστρατεύητε διαδοχικῶς, μέχρις οὗ πάντες
 ἐκστρατεύσητε, εἰς πάντας τοὺς ῥήτορας νὰ δίδετε ἐλευθε-
 ρίαν λόγου, καὶ τὰ ἄριστα ἐξ ὧν ἀκούσητε νὰ ἀσπάζη-
 σθε, ὄχι ὅσ' ἂν εἴπη ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα· καὶ ἀνκάμητε ταῦτα,
 δὲν θὰ ἐπαινέσητε εὐθὺς μόνον τὸν ἀγορεύσαντα, ἀλλὰ καὶ
 ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, ὅταν τὸ σύνολον τῶν πραγμάτων
 εὐτυχῶς δι' ὑμᾶς ᾖναι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν.

[Faint handwritten notes in Greek, including the word 'ἐλευθερίαν' and other illegible text.]

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΤΟΥ Γ'. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

Δέν μοι ἔρχεται νά κάμνω τὰς αὐτὰς σκέψεις, ὅταν ἀπο-
βλέψω εἰς τὰ πράγματα καί ὅταν εἰς τοὺς λόγους τοὺς
ὁποίους ἀκούω· διότι βλέπω, ὅτι αἱ μὲν λόγοι γίνονται περὶ
τῆς τιμωρίας τοῦ Φιλίππου, τὰ δὲ πράγματα ὅτι ἔχουσι
προχωρήσει εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε πρέπει νά σκεφθῶμεν
πῶς δέν θά πάθωμεν κακῶς ἡμεῖς αὐτοὶ πρότερον. οὐδέν λοι-
πὸν ἄλλο μοι φαίνονται (ὅτι κάμνουσιν) αἱ λέγοντες τὰ
τοιαῦτα ἢ ὅτι ἀμαρτάνουσιν, ἐπειδὴ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ τῆς
ὁποίας σκέπτεσθε, παριστάνουσιν οὐχὶ τὴν πραγματικὴν (2)
ἀλλ' ἐγὼ ὅτι μὲν ἦτο ποτε δυνατόν εἰς τὴν πόλιν καί τὰ
ιδιὰ τῆς νά ἔχη ἀσφαλῶς καί τὸν Φίλιππον νά τιμωρήσῃ,
εἰξεύρω καί πολὺ καλά· διότι ἐπ' ἐμοῦ οὐχὶ πρὸ πολλοῦ
ἔχουσι γείνει ταῦτα ἀμφοτέρω· τῶρα ὅμως ἔχω πεισθῆ, ὅτι
εἶναι ἀρκετὸν δι' ἡμᾶς νά προλάβωμεν κατ' ἀρχὰς τοῦτο,
πῶς θά σώσωμεν τοὺς συμμάχους· διότι εἰάν ἀσφαλῶς
ὑπάρξῃ τοῦτο, τότε θά ἦναι δυνατόν νά σκεπτώμεθα καί
περὶ τοῦ τίνα θά τιμωρήσῃ τις καί κατὰ τίνα τρόπον· πρὶν
δὲ νά βάλωμεν ὁρθῶς τὴν ἀρχήν, μάταιον θεωρῶ νά κάμνω-
μεν λόγον οἰονδήποτε περὶ τοῦ τέλους.

(3) Ὁ μὲν λοιπὸν παρὼν καιρὸς, ἂν βέβαια (ἄλλος τις)
καμμίαν φοράν, ἔχει ἀνάγκην πολλῆς φροντίδος καί σκέψεως·
ἐγὼ δὲ δέν νομίζω δυσκολώτατον τί πρέπει περὶ τῶν παρόν-
των νά συμβουλευσῶ, ἀλλ' ἔχω ἐκείνην τὴν ἀπορίαν, κατὰ
τίνα τρόπον πρέπει νά ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν.
διότι ἀπὸ ὅσα θετικῶς γνωρίζω παρὼν καί ἀκούων, ἔχω
πεισθῆ, ὅτι τὰ περισσότερα ἐκ τῶν πραγμάτων οἷς ἔχουν
ἐκφύγει, διότι δέν ἠθέλετε νά κάμνετε τὰ δέοντα, ὅχι
διότι δέν κατενοεῖτε. Θεωρῶ δὲ δίκαιον, ἂν ὁμιλῶ μετὰ
παρρησίας, σεῖς ν' ἀνέχεσθε, κυττάζοντες τοῦτο, ἂν λέγω
ἀληθῆ καί (ἂν λέγω) διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ γείνωσι
καλλίτερα· διότι βλέπετε, ὅτι, ἐπειδὴ τινες δημηγοροῦσι

πρὸς εὐχαρίστησιν (τῶν ἀκροατῶν), τὰ παρόντα πράγματα ἔχουσι προχωρήσει εἰς πᾶν εἶδος ἀθλιότητος.

(4) Ἀναγκαῖον δὲ νομίζω νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω πρῶτον ὀλίγα ἐκ τῶν συμβεβηκότων. Ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ὁ Φίλιππος σᾶς ἀνηγγέλθη πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν, ὅτι ἐν Θάρκῃ ἐπολιόρκει τὸ Ἑραῖον τεῖχος. Τότε λοιπὸν μὴν μὲν ἦτο μαυμακτηριῶν, ἐνῶ δὲ πολλοὶ λόγοι καὶ θόρυβος ἐγένετο μεταξύ ἡμῶν ἐψηφίσατε τεσσαράκοντα τριῆρεις νὰ σύρητε κάτω εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ μέχρι τῶν τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν αὐτοπροσώπως νὰ ἐμβαίνητε καὶ ἐξήκοντα τάλαντα νὰ εἰσφέρητε. (5) Καὶ μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ ἔτος τοῦτο, (ἐπέρασεν) ἑκατομβαιῶν, μεταγεινιῶν, βοηδρομιῶν· τοῦτον τὸν μῆνα μόνις μετὰ τὰ μυστήρια ἀπεστείλατε τὸν Χαρίδημον μὲ δέκα ναῦς κενὰς καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. Διότι, καθὼς ἠγγέλθη ὁ Φίλιππος, ὅτι ἠσθένει ἢ εἶχεν ἀποθάνει, διότι καὶ τὰ δύο ἦλθον, νομίσαντες ὅτι δὲν ἦτο πλέον οὐδεμία περίστασις διὰ βοήθειαν, παρημελεῖτε τὴν ἀποστολήν. Ἦτο ὅμως αὕτη ἡ περίστασις ἢ περίστασις ἀκριβῶς διὰ βοήθειαν· διότι ἂν ἠθέλομεν βοηθήσει τότε προθύμως, ὅπως ἐψηφίσαμεν, δὲν θὰ μᾶς ἠνώχλει τῶρα ὁ Φίλιππος σωθεῖς.

(6) Τὰ μὲν λοιπὸν τότε πραχθέντα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦναι ἄλλα. τῶρα δ' ἔχει ἔλθει καιρὸς τις ἄλλου πολέμου, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ περὶ τούτων ἕκαστα λόγον, ἵνα μὴ πάθητε τὰ αὐτά. Τίνα λοιπὸν χρῆσιν θὰ κάμωμεν τούτου; διότι ἂν δὲν βοηθήσητε παντὶ σθένει ὅσον εἰμπορεῖτε, κутτάξατε πῶς ὑμεῖς θὰ ἔχητε ὡς στρατηγοὶ ἐνεργήσει πάντα ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου. (7) Εἶχον οἱ Ὀλύμπιοι (σπουδαῖαν) τινα δύναμιν, καὶ τὰ πράγματα διέκειντο ὡς ἐξῆς· οὔτε ὁ Φίλιππος εἶχε πεποίθησιν εἰς τούτους οὔτε οὗτοι εἰς τὸν Φίλιππον. ἑκάμαμεν ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. Ἦτο τοῦτο ὡσὰν ἐμπόδισμα τι διὰ τὸν Φίλιππον καὶ δυσχέρεια, πόλις μεγάλη συμβιβασμένη πρὸς ὑμᾶς νὰ παραμονεύῃ τὰς (κακὰς) περιστάσεις αὐτοῦ. Ἐνομίζομεν, ὅτι ἔπρεπε μὲ πάντα τρόπον νὰ κάμωμεν τοὺς ἀνθρώπους ἐχθροὺς (πρὸς τὸν Φίλιππον)· καὶ ὅ,τι πάντες μέχρι τοῦδε συχνὰ ἔλεγον, τοῦτο ἔχει τῶρα πραχθῆ ὡπωσδήποτε. (8) Τί λοιπὸν ὑπολείπεται πλὴν νὰ βοηθῶμεν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν δὲν βλέπω. Διότι ἐκτὸς τῆς ἐντροπῆς, ἢ ὁποῖα θέλει μᾶς περιβάλει, ἂν θέλομεν ἀμελήσει τι ἐκ τῶν πραγμάτων,

οὐδὲ τὸν φόβον βλέπω μικρὸν (ὅστις θὰ προέλθῃ) ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα, ἂν διακίνηται μὲν ὅπως διακείνεται πρὸς ἡμᾶς οἱ Θεβαῖοι, ἦναι δ' ἐξηνητημένοι χρηματικῶς οἱ Φωκεῖς, τίποτε δὲ δὲν ἐμποδίζῃ τὸν Φίλιππον, ἀφοῦ ὑποτάξῃ τὰ παρόντα, νὰ στραφῇ κατὰ τῶν πραγμάτων τούτων. (9) Ἄλλ' ὅμως ἂν τις ἐξ ἡμῶν μέχρι τούτου ἀναβάλλει νὰ κάμῃ τὰ δέοντα, ἐπιθυμῆι ἐκ τοῦ πλησίον νὰ ἴδῃ τὰ δεινὰ, ἐνῶ εἶναι δυνατὸν ν' ἀκούῃ, ὅτι ἀλλαχοῦ γίνονται, καὶ νὰ ζητῇ δι' ἑαυτὸν βοηθούς, ἐνῶ εἶναι δυνατὸν αὐτὸς νὰ βοηθῇ ἄλλους· διότι, ὅτι εἰς αὐτὸ θὰ καταστήσουν τὰ πράγματα, ἂν ἐγκαταλίπωμεν τὰ παρόντα, γνωρίζομεν βέβαια ὡς νομίζω ὅλοι σχεδόν.

(10) Ἄλλ' ὅτι μὲν βέβαια πρέπει νὰ βοηθῶμεν, εἰμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ, πάντες ἔχομεν ἐννοήσει καὶ θὰ βοηθήσομεν· τὸ δὲ πῶς (θὰ βοηθήσομεν) τοῦτο λέγε. Μὴ ἀπορήσητε λοιπόν, ἂν εἴπω τι παράδοξον διὰ τοὺς πολλούς. Διορίσατε νομοθέτας. Διὰ τῶν νομοθετῶν δὲ τούτων μὴ θέσητε κανένα νόμον (διότι ἔχετε ἱκανούς) ἀλλὰ καταργήσατε τοὺς βλάπτοντας ὑμᾶς ὡς πρὸς τὸ παρόν. (11) λέγω δὲ ἔτσι δά σαφῶς τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, καὶ τοὺς περὶ τῶν ἐκστρατευόντων μερικούς· διότι ἐκ τούτων ἐκεῖνοι μὲν τὰ στρατιωτικὰ διανέμουσιν ὡς θεωρικὰ εἰς τοὺς μένοντας ἐν τῇ πατρίδι, οὗτοι δὲ τοὺς φυγοστράτους δὲν τιμωροῦσιν, ἔπειτα καὶ τοὺς θέλοντας νὰ κάμωσι τὰ δέοντα κάμνουσι ἀθυμότερους. Ἀφοῦ δὲ καταργήσητε ταῦτα καὶ ἐξασφαλίσητε τὴν ὁδὸν τοῦ νὰ λέγῃ τις τὰ ὠφελιμώτατα, τότε νὰ ζητῆτε τὸν μέλλοντα ἐγγράφως νὰ προτείνῃ ὅσα πάντες εἰσεύρετε ὅτι συμφέρουσι. (12) πρὶν δὲ νὰ πράξητε ταῦτα, μὴ κυτῆτε τίς, ἀφοῦ εἴπῃ τὰ συμφορώτατα ὑπὲρ ὑμῶν, θὰ θελήσῃ νὰ χαθῇ ὑφ' ὑμῶν· διότι δὲν θὰ εὔρητε, ἀφοῦ μάλιστα καὶ τοῦτο μόνον μέλλει νὰ ἦναι κέρδος, νὰ πάθῃ τι κακὸν ἀδίνως ὁ συμβουλευσας ταῦτα καὶ ἐγγράφως προτείνας, καθόλου δὲ νὰ μὴ ὠφελήσῃ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μέλλον περισσότερο ἀκόμη παρὰ τῶρα νὰ κάμῃ φυερωτέρον τὸ νὰ λέγῃ τις τὰ ὠφελιμώτατα. Καὶ πρέπει βέβαια νὰ ἀπαιτῆτε νὰ προτείνωσι τὴν κατάργησιν τῶν νόμων τούτων οἱ αὐτοὶ οἱ ὅποιοι καὶ ἔχουσι θέσει (αὐτούς). (13) Διότι δὲν εἶναι δίκαιον τὴν μὲν ἀγάπην, ἣ ὅποια ἐβλάπτε ὅλην τὴν πόλιν, νὰ ἔχωσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι τότε ἔθεσαν (τοὺς νόμους), ἣ δὲ ἀντιπαθεῖα, διὰ τῆς ὁπίκεις ἀπαν-

τες θέλομεν εὐτυχῆσαι περισσώτερον, νὰ γείνη βλάβη εἰς τὸν εἰπόντα τώρα τὰ ὠφελιμώτατα. Ποῖν δὲ νὰ ταχτοποιήσῃτε ταῦτα, μὴ πιστεύετε, ὅτι εἶναι τις μεταξὺ ἡμῶν τόσον ἰσχυρὸς ὥστε, ἐὰν παραβῇ τοὺς νόμους τούτους, νὰ μὴ τιμωρηθῇ, μηδὲ τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ ῥίψῃ ἑαυτὸν εἰς ὀλοφάρον κακόν.

(14) Δὲν πρέπει δὲ οὐδ' ἐκεῖνο ν' ἀγνοῆτε σεῖς, ὅτι ψήφισμα δὲν ἀξίζει τίποτε, ἂν μὴ ὑπάρξῃ προσέτι καὶ τὸ νὰ θέλετε νὰ κάμνετε σεῖς προθύμως τὰπορασιθέντα τοῦλάχιστον. Διότι ἂν τὰ ψήφισματα ἦταν ἰκανὰ ἢ ὑμᾶς ν' ἀναγκάζωσι νὰ πράττῃτε ὅσα πρέπει ἢ νὰ κατορθώσωσι ἐκεῖνα περὶ τῶν ὁποίων γράφουσιν, οὔτε σεῖς, ἐνῶ ψηφίζετε πολλά, θὰ ἐκάμνετε ὀλίγα ἢ μᾶλλον οὐδὲν ἐκ τούτων, οὔτε ὁ Φίλιππος θὰ εἶχε φερθῆ ὑβριστικῶς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον· διότι πρὸ πολλοῦ ὅσον διὰ ψήφισματα θὰ εἶχε τιμωρηθῇ.

(15) Ἀλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι τοιαῦτα· διότι τὸ πράττειν, ἐνῶ κατὰ τὴν (χρονολογικὴν) τάξιν εἶναι ὕστερον τοῦ λέγειν καὶ ψηφίζειν, κατὰ τὴν δύναμιν ἔχει τὰ πρωτεῖα καὶ εἶναι ἀποτελεσματικώτερον. Τοῦτο λοιπὸν πρέπει νὰ προσυπάρχῃ τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχουσι· διότι καὶ ὑπάρχουσι μεταξὺ ὑμῶν ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ εἰπωσι τὰ δέοντα, καὶ σεῖς εἰσθε πάντων εὐφρέστατοι εἰς τὸ νὰ ἐννοήσῃτε τὰ λεγθέντα, καὶ ἔργα δὲ νὰ κάμητε θὰ δυνήθητε τώρα, ἐὰν ὀρθῶς φέρεσθε.

(16) Διότι τίνα χρόνον ἢ τίνα περίστασιν καλλιτέραν τῆς παρούσης ζητεῖτε; ἢ πότε ὅσα πρέπει θὰ πράξῃτε, ἂν μὴ τώρα; δὲν ἔχει προλάβει ὁ ἄνθρωπος ἅπαντα τὰ ὄχυρά μέρη ἡμῶν, ἂν δὲ γείνη κύριος καὶ ταύτης τῆς χώρας, δὲν θὰ πύθωμεν αἰσχιστὰ πάντων; δὲν πολεμοῦνται τώρα οὗτοι, τοὺς ὁποίους ὑπισχνούμεθα, ὅτι προθύμως θὰ σώσωμεν, ἂν ἤθελον πολεμήσει; δὲν εἶναι ἐχθρὸς; δὲν ἔχει τὰ ἰδικά μας; δὲν εἶναι βέροχρος; δὲν εἶναι ὅ,τι ἂν εἴπῃ τις; (17) Ἀλλὰ πρὸς θεοῦ ἄφου περὶ πάντων ἀμελήσωμεν καὶ σχεδὸν τοῦ τὰ συγκατασκευάσωμεν, τότε θὰ ζητήσωμεν τίνας εἶναι αἴτιοι τούτων; διότι δὲν θὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα αἴτιοι, σαφῶς εἰξεύρω τοῦτ' ἐγώ· διότι καὶ ἐκ τῶν φυγάντων εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου οὐδεὶς κατηγορεῖ ἑαυτὸν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς παραστάτας καὶ πάντας μᾶλλον (παρὰ ἑαυτὸν), ἔχουσιν ἅμως νικηθῆ διὰ πάντας τοὺς φυγόντας βέβαια ὡς νομίζω· διότι ἦτο δυνατὸν εἰς τὸν κατηγοροῦντα τοὺς ἄλλους νὰ μένῃ, ἂν δ' ἔκα-

μεν τοῦτο ἕκαστος, θὰ ἐνίκων. (18) Καὶ τώρα δὲν λέγε
 τις τὰ βέλτιστα; ἀφοῦ σηκωθῆ ἄλλος, ὡς εἶπη, (ἀλλ') ὡς
 μὴ κατηγορῆ τοῦτον· ἄλλος τις λέγει καλλίτερα; ταῦτα
 νὰ κάμνετε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶναι
 ταῦτα εὐχάριστα; ὡς πρὸς τοῦτο δὲν πταίει πλέον ὁ ῥήτωρ,
 ἐκτὸς ἂν, ἐνῶ πρέπει νὰ κάμῃ εὐχάς, παραλείπει (τοῦτο).
 διότι εἶναι εὐκόλον νὰ κάμῃ τις εὐχάς, ἀφοῦ ταχέως συν-
 αθροίσῃ εἰς μίαν εὐχὴν πάντα ὅσα θέλει τις· νὰ ἐκλέξῃ
 ὅμως, ὅταν (ὑπὸ τῶν προέδρων) προτεθῆ σκέψις περὶ πραγ-
 μάτων, δὲν εἶναι πλέον ὁμοίως εὐκόλον, ἀλλὰ πρέπει νὰ
 λαμβάνῃ τὰ ὠφελιμώτατα ἀντὶ τῶν εὐχαρίστων, ἂν δὲν
 εἶναι δυνατόν καὶ τὰ δύο. (19) Ἄλλ' ἂν τις εἰμπορεῖ καὶ
 τὰ θεωρικὰ νὰ μᾶς ἀφίγη καὶ πόρους στρατιωτικούς ἄλλους
 νὰ προτείνῃ, δὲν εἶναι οὗτος καλλίτερος; εἰμπορεῖ τις νὰ
 ἐρωτήσῃ. Ἐγὼ τοῦλάχιστον λέγω (ὅτι εἶναι καλλίτερος),
 ἂν βέβαια ὑπάρχει (τοιούτος). Ἄλλὰ θαυμάζω ἂν ἔχει
 συμβῆ ποτε ἢ θὰ συμβῆ εἰς τινα ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ
 ἐξοδούσῃ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰ μὴ ἀναγκαῖα, διὰ τὰναγκαῖα
 νὰ ἔχῃ ἀφθονα τὰ μὴ ὑπάρχοντα. Ἄλλὰ φρονῶ, μέγα
 βοήθημα εἰς τοὺς τοιούτους λόγους ὑπάρχει ἢ ἐπιθυμία ἐκά-
 στου· διότι εὐκολώτατον ἀπὸ ὅλα εἶναι νὰ ἐξαπατήσῃ τις
 ἑαυτόν· διότι ὅτι ἐπιθυμεῖ, τοῦτο ἕκαστος καὶ πιστεύει,
 τὰ πράγματα ὅμως πολλάκις δὲν εἶναι ἐκ φύσεως τοιαῦτα.
 (20) Κυττάτε λοιπὸν ταῦτα τοιουτοτρόπως, ὅπως καὶ τὰ
 πράγματα ἐπιγράφουν, καὶ (τότε) θὰ δυνηθῆτε νὰ ἐκστρα-
 τεύσῃτε καὶ θὰ ἔχητε μισθόν. Δὲν εἶναι ἴδιον σωφρόνων
 οὐδὲ γενναίων ἀνθρώπων, παραλείποντές τι τῶν τοῦ πολέ-
 μου δι' ἔλλειψιν χρημάτων εὐκόλως νὰ ὑποφέρωσι τὰ τοιαῦτα
 ὄνειδη, οὐδ' ἐναντίον μὲν τῶν Κορινθίων καὶ Μεγαρέων ἀρπά-
 σαντες τὰ ὅπλα νὰ πορεύωνται, τὸν Φίλιππον δὲ ν' ἀφίνωσι
 νὰ ὑποδουλόνη πόλεις ἑλληνικὰς δι' ἔλλειψιν ἐφοδίων τῶν
 ἐκστρατευόντων. (21) Καὶ ἔχω προτιμήσει νὰ λέγω ταῦτα ὅχι
 διὰ νὰ γείνω ἄνευ σκοποῦ μισητὸς εἰς τινας ἐξ ὑμῶν· διότι δὲν
 εἶμ' ἐγὼ τόσον ἀφρων οὐδ' ἀτυχής, ὥστε νὰ θέλω νὰ γίνωμαι
 μισητὸς χωρὶς νὰ νομίζω, ὅτι ὠφελῶ τίποτε· ἀλλ' ἴδιον δικαίου
 πολίτου κρίνω τὸ νὰ προτιμᾶ τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων
 ἀντὶ τῆς χάριτος τῶν λόγων. Διότι ἀκούω, καθὼς βέβαια
 καὶ σεῖς, ὅτι καὶ οἱ ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν ῥήτορες, τοὺς
 ὁποίους ἐπαινοῦσι μὲν πάντες οἱ ἀνερχόμενοι (εἰς τὸ βῆμα)
 ἀλλ' οὐδαμῶς μιμνῶνται, ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ τὸν

τρόπον τῆς πολιτείας μετεχειρίζοντο, ὁ Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὁ Νικήας, ὁ ὀμόνυμός μου, ὁ Περικλῆς. (22) Ἄφ' ὅτου ὅμως ἔχουσιν ἀναδειχθῆ ῥήτορες οὗτοι, οἱ ὅποιοι συχνὰ σᾶς ἐρωτοῦν «τί ἐπιθυμεῖτε; τί νὰ προτείνω ἐγγράφως; τίνα χάριν νὰ σᾶς κάμω;» ἔχουσι προδοθῆ ἀντὶ τῆς στιγμιαίας χάριτος τὰ πράγματα τῆς πόλεως καὶ τοιαῦτα συμβαίνουσι. Καὶ τὰ μὲν πράγματα τούτων πάντα εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν, τὰ δὲ ὑμέτερα εἰς αἰσχράν. (23) Καὶ ὅμως κυττάξατε τίνα γενικὴν περίληψιν δύναται τις νὰ εἶπῃ τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν· θὰ ἦναι δὲ σύντομος καὶ γνωστός εἰς ὑμᾶς ὁ λόγος· διότι εἶναι δυνατόν εἰς ὑμᾶς νὰ γείνητε εὐδαίμονες μεταχειριζόμενοι ὄχι ξένα ἀλλ' ἰδικὰ σας παραδείγματα. (24) Ἐκεῖνοι λοιπόν, πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν ἐχαρίζοντο οἱ ῥήτορες οὐδ' ἠγάπων αὐτοὺς, καθ' ὃν βέβαια τρόπον οὗτοι ὑμᾶς τώρα, τεσσαράκοντα πέντε μὲν ἔτη ὑπῆρξαν ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων ἐκόντων, ἀνεβίβασαν δ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν περισσότερα παρὰ δεκαμισχίλια τάλαντα, ἦτο δ' ὑπήκοος εἰς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ὁ ἔχων ταύτην τὴν χώραν, ὅπως εἶναι πρέπον (νὰ ὑπακούῃ) βάρβαρος εἰς Ἕλληνας, πολλὰ δὲ κατὰ τρόπαια καὶ κατὰ ξηράν καὶ κατὰ θάλασσαν ἔστησαν αὐτοπροσώπως ἐκστρατεύοντες, μόνον δ' ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀφήκαν τὴν διὰ τὰ ἔργα δόξαν ἀνωτέραν παντὸς φθόνου. (25) Ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μὲν λοιπόν ἦσαν τοιοῦτοι· ὡς πρὸς δὲ τὰ κατὰ τὴν πόλιν κυττάξατε ὅποιοι ἦσαν καὶ ὡς πρὸς τὰ κοινὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ. Δημοσίᾳ μὲν λοιπόν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα οἰκοδομήματα καὶ ἀριστουργήματα ἱερῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναθημάτων μᾶς κατεσκεύασαν, ὥστε νὰ μὴ ἔχη μείνει εἰς κανένα ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τρόπος ὑπερβολῆς. (26) κατ' ἰδίαν δὲ ἦσαν τὸσον σώφρονες καὶ σφόδρα σταθεροὶ εἰς τὸ ἦθος τῆς πολιτείας, ὥστε τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀριστείδου καὶ Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν, ἄν τις τυχὸν ἐξ ὑμῶν εἰξεύρει ὅποια εἶναι, βλέπει ὅτι οὐδόλως εἶναι πολυτελεστέρα τῆς τοῦ γείτονος· διότι τὰ τῆς πόλεως ἐνηργοῦντο ὑπ' αὐτῶν οὐχὶ πρὸς πλουτισμόν, ἀλλ' ἕκαστος ἐπίστευεν, ὅτι ἔπρεπε ν' αὐξάνῃ τὸ κοινόν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ διώκουσι πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἰσινόμως, εὐλόγως ἀπέκτησαν μεγάλην εὐδαιμονίαν. (27) Τότε μὲν λοιπόν τοιαῦτα ἦσαν τὰ πράγματα εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶχον προστάτας (ἐκείνους) τοὺς ὁποίους εἶπον· τῶρα δὲ δὲ πῶς εἶναι τὰ πράγ-

ματα ἡμῶν ἀπὸ τοῦς τωρινούς χρηστούς (πολιτικούς;) ἄρα γε εἶναι ὅμοια καὶ παραπλήσια; Τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, ἂν καὶ θὰ εἶχον πολλὰ νὰ εἶπω, ἀλλ' ἐνῶ ἔχομεν ἐπιτύχει ἐρημίαν (ἀνταγωνιστῶν), ὅσην ὅλοι βλέπετε, καὶ ἐνῶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι εἶναι νικημένοι, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀπησχολημένοι, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οὐδεὶς εἶναι ἰκανὸς ν' ἀντιταχθῆ πρὸς ἡμᾶς, περὶ τῶν πρωτείων, ἐνῶ δὲ ἦτο δυνατόν εἰς ἡμᾶς καὶ τὰ ἰδικά μας νὰ ἔχωμεν ἀσφαλῶς καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια νὰ διοικῶμεν, (28) ἔχομεν στερηθῆ μὲν ἰδικήν μας χώραν, ἔχομεν δ' ἐξοδεύσει ματαιῶς περισσότερα ἢ χίλια πεντακόσια τάλαντα, ὅσους δὲ κατὰ τὸν (Βοιωτικόν) πόλεμον ἀπεκτήσαμεν συμμάχους, οὗτοι ἔχουσι χάσει ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἐχθρὸν δὲ τόσον μέγαν ἐναντίον ἡμῶν αὐτῶν ἔχομεν ἐξασκήσει. Ἡ δὲ εἶπη τις πρὸς ἐμὲ ἀφοῦ σηκωθῆ πρόθεν ἄλλοθεν ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἰσχυρὸς ἔχει γέινει ὁ Φίλιππος. (29) Ἀλλά, φίλε μου, ἂν ταῦτα εἶναι εἰς κακὴν κατάστασιν, τὰ ἐντὸς ὅμως αὐτῆς τῆς πόλεως τώρα εἶναι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν· καὶ τί θὰ εἶχέ τις νὰ εἶπη; τὰς ἐπάλλεις, τὰς ὁποίας ἀσπρίζομεν, καὶ τὰς ὁδοὺς, τὰς ὁποίας ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας καὶ φλυαρίας; ἀποβλέψατε τώρα πρὸς τοῦς πολιτευομένους ταῦτα, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἐκ πτωχῶν ἔχουσι γέινει πλούσιοι, ἄλλοι δ' ἐξ ἀδόξων ἐντιμοί, τινὲς δὲ τὰς οἰκίας των ἔχουσι κατασκευάσει πολυτελεστέρας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων, ὅσῳ δὲ τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἔχουσιν ἐλαττωθῆ, τόσῳ τὰ πράγματα τούτων ἔχουσιν αὐξηθῆ.

(30) Τί λοιπὸν ἦτο ἡ αἰτία πάντων τούτων, καὶ διὰ τί ἄρα γε ἅπαντα τότε ἦσαν καλὰ καὶ τώρα (εἶναι) κακά; Διότι πρότερον μὲν ἐπειδὴ ἐτόλμα νὰ ἐκτρατεύη αὐτὸς ὁ λαὸς ἦτο δεσπότης τῶν πολιτευομένων καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἦτο ἀρκετὸν δι' ἑκαττον ἐκ τῶν ἄλλων νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ λαοῦ μέρος τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος. (31) τώρα δὲ τὸ ἐναντίον κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν εἶναι οἱ πολιτευόμενοι καὶ διὰ τούτων ἅπαντα ἐνεργοῦνται, σεῖς δὲ ὁ λαὸς ἐπειδὴ ἔχετε χάσει τὸ φρόνημα τῆς ψυχῆς καὶ ἔχετε χάσει χρήματα καὶ συμμάχους, ἔχετε γέινει ὑπηρετῆς καὶ πρόσθετόν τι, ἀρκούμενοι ἐὰν σᾶς δίδωσιν οὗτοι μέρος ἀπὸ θεωρικὰ ἢ μετὰ πομπῆς ἐρτάσῳσι Βοηδρόμια, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, καὶ χάριν χρεωστεῖτε διὰ τὰ ἰδικά σας· αὐτοὶ δὲ ἀφοῦ σᾶς ἐνέκλεισαν ἐντὸς αὐτῆς τῆς

πόλεως προσάγουσι πρὸς ταῦτα καὶ ἡμερώνουσι κάμνοντες ἡμέρους πρὸς ἑαυτούς· (32) οὐδέποτε δέ, νομίζω, εἶναι δυνατὸν νὰ λάβωσι τινες μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα, εἴαν καταγίνωνται εἰς μικρὰ καὶ φαῦλα· διότι ὅποια τινὲς ἦναι αἱ καθημεριναὶ ἀσχολίαι τῶν ἀνθρώπων, τοιοῦτον εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωσι καὶ τὸ φρόνημα. Ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα δὲν ἤθελον παραξενευθῆ ἂν ἤθελον γείνει παρ' ὑμῶν μεγαλειτέρα βλάβη εἰς ἐμέ, ὅστις (τὰ) εἶπα, παρὰ εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔχουσι κάμει νὰ γείνωσιν αὐτά· διότι καὶ ἐλευθερία λόγου δὲν ὑπάρχει περὶ πάντων πάντοτε ἐνώπιόν σας, ἀλλ' ἐγὼ τοῦλάχιστον θαυμάζω ὅτι καὶ τώρα ἔχει δοθῆ.

(33) Ἐάν λοιπὸν ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον, ἀφοῦ ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ τῆς συνηθείας ταύτης, θελήσητε νὰ ἐκστρατεύητε καὶ ἐνεργῆτε ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ τὰ περισσεύματα ταῦτα τὰ ἐδῶ μεταχειρισθῆτε ὡς μέσα διὰ τὰ ἐξωτερικὰ ἐκ τῶν ἀγαθῶν, ἴσως θέλετε ἀποκτήσει τέλειόν τι καὶ μέγα ἀγαθὸν καὶ θέλετε ἀπαλλαγῆ τῶν τοιούτων εἰσοδημάτων, τὰ ὅποια ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς τριφύας τὰς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διδομένας εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, διότι καὶ ἐκεῖναι οὔτε δύναμιν ἐμβάλλουσιν οὔτε ἀφίνοσι ν' ἀποθνήσκωσι· καὶ ταῦτα τὰ ὅποια τώρα σεῖς διανέμεσθε, οὔτε τοσαῦτα εἶναι, ὥστε νὰ παρέχωσιν ὠφελείαν τινὰ διαρκῆ, οὔτε ἀφίνοσι νὰ πράττητε ἄλλο τι ἀπελπισθέντες, ἀλλ' ἐπαυξάνουσι ταῦτα τὴν ῥαθυμίαν ἐκάστου ὑμῶν.

(34) Σὺ λοιπὸν προτείνεις μισθοφοράν; ἢ ἐρωτήθη τις· (ναὶ) καὶ ἀμέσως βέβηια (προτείνω) τὸν αὐτὸν κανονισμὸν ἀπάντων, ἵνα ἕκαστος λαμβάνων τὸ (ἀνάλογον) μέρος ἐκ τῶν κοινῶν, ἦναι ὅ,τι ἢ ἐχρειάζετο ἢ πόλις· ἐπιτρέπεται νὰ ἡσυχάζωμεν· μένων οἴκοι (νὰ ἦναι) καλλίτερος, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὸ νὰ κάμῃ ἐξ ἀνάγκης αἰσχρὸν τι διὰ πτωχίαν· συμβαίνει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τώρα· (νὰ ἦναι) ὁ ἴδιος στρατιώτης, ἂν ἦναι στρατεύσιμος, μὲ τὰ αὐτὰ ταῦτα κέρδη, ὅπως εἶναι δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Εἶναι τις ἐξ ὑμῶν ὑπερῆλιξ· ὅσα οὗτος τώρα ἄνευ τάξεως λαμβάνων δὲν ὠφελεῖ, ταῦτα λαμβάνων μὲ τάξιν τὴν αὐτὴν (πρὸς τὴν τῶν στρατευομένων) νὰ ἐπιβλέπῃ πάντα καὶ διοικῆ ὅσα πρέπει νὰ πράττωνται. (35) Ἐν γένει δὲ χωρὶς οὔτε ν' ἀφαιρέσω οὔτε νὰ προσθέσω, ἀλλ' ἀφοῦ ὀλίγον τὴν ἀταξίαν ἀφῆρεσα, ἔφερν τὴν πόλιν εἰς τάξιν καταστήσας τὴν αὐτὴν τάξιν τοῦ νὰ λάβῃ τις, τοῦ νὰ ἐκστρατεύῃ, τοῦ νὰ δικάζῃ, τοῦ νὰ

κάμνη τοῦτο, ὅ,τι κατὰ τὴν ἡλικίαν ἕκαστος θὰ ἠδύνατο
καὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἦτο περίστασις. Οὐδαμοῦ εἶπον ἐγώ, ὅτι
πρέπει νὰ δικάζωμεν εἰς τοὺς μηδὲν κάμνοντας τὰ (ἀνή-
κοντα) εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ κάμνωσιν, οὐδὲ αὐτοὶ μὲν νὰ
μένωμεν ἀργοὶ καὶ νὰ σχολάζωμεν καὶ νὰ πενώμεθα ὅτι δὲ
νικῶσιν οἱ μισθόφοροι τοῦ δεινός ταῦτα νὰ πληροφορώμεθα.
(36) Διότι ταῦτα τῶρα δὲ γίνονται, καὶ δὲν μέμφομαι τὸν
ὑπὲρ ὑμῶν κάμνοντά τι ἐκ τῶν δεόντων ἀλλ' ἔχω τὴν ἀξίω-
σιν καὶ σεις ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν νὰ πράττητε ταῦτα, διὰ τὰ
ὅποια τιμᾶτε ἄλλους, καὶ νὰ μὴ ἀποχωρῆτε ἀπὸ τῆς
θέσεως, τὴν ὁποίαν (θέσιν) τῆς ἀρετῆς οἱ πρόγονοι σᾶς ἀφῆ-
καν, ἀφοῦ μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων ἀπέκτησαν.
Σχεδὸν ἐγὼ εἶπει, ὅσα νομίζω, ὅτι συμφέρουσι· σεις δὲ
εἴθε νὰ ἐκλέξητε ὅ,τι μέλλει νὰ ἦναι ὠφέλιμον καὶ εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς ἅπαντας ὑμᾶς.



